

การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

วิทยานิพนธ์

ของ

นพดล ครสาย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ธันวาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอัยพัฒนศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

วิทยานิพนธ์

ของ

นพดล ครสาย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ธันวาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ENHANCEMENT OF DISCIPLINE ON RESPONSIBILITY OF THE STUDENTS
AT TAO NGOI PHATTHANASUKSA SCHOOL UNDER THE OFFICE OF
THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 23

By
NOPPHADON KORNSAI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Master of Education Degree in Educational Administration
Sakon Nakhon Rajabhat University

December 2015

All Rights Reserved by Sakon Nakhon Rajabhat University

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัฒนา สุวรรณไตรย์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ ดร. ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ เสนอแนะ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้นสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธวัชชัย ไพไหล อาจารย์ประจำสาขา วิชาการบริหารการศึกษานายประเสริฐ ปัตติชัย ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษานายเรืองฤทธิ์ ไตรธิเลน รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนร่มเกล้า นายบรรพต หนูยงกันติก ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนธัญญารายณ์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาเครื่องมือที่ได้สละเวลาในการตรวจพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ คณะครูและนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษานายบรรพต หนูยงกันติก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและมีส่วนร่วมในการวิจัยเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษารุ่น 12 ทุกคนและสมาชิกในครอบครัวทุกคนที่ให้อกำลังใจ ช่วยเหลือมาโดยตลอด คุณค่าและประโยชน์ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดาและครูอาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทความรู้ทั้งปวงแก่ผู้วิจัย

นพดล ครสวาย

ชื่อเรื่อง	การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23
ผู้วิจัย	นพดล ครุสาย
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์ ดร. ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ
ปริญญา	ค.ม.(การบริหารการศึกษา)
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปีที่พิมพ์	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 2) หาแนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน และ 3) ติดตามผลการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 26 คน ได้แก่ ผู้วิจัย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน ครูที่ปรึกษานักเรียน จำนวน 23 คน 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 80 คน โดยใช้การเลือกแบบจงใจ ได้แก่ ครูผู้สอนนักเรียนที่ไม่ใช่ครูที่ปรึกษา จำนวน 9 คน ตัวแทนนักเรียน จำนวน 46 คน ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 23 คน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โดยเลือกจากนักเรียนจำนวน 23 ห้อง ห้องละ 5 คน จำนวน 115 คน ปีการศึกษา 2557 โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดำเนินการ 2 วงรอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม แบบบันทึกรายงานการประชุม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสังเกตแบบประเมิน และแบบบันทึกการนิเทศติดตาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และร้อยละ (Percentage) ร้อยละความก้าวหน้า ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ นำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีดังนี้

1.1 สภาพเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน พบว่า นักเรียนขาดการกำกับดูแลจากครูในการทำกิจกรรมต่างๆ และเมื่อนักเรียนกระทำผิด ขาดการยกย่องชมเชย นอกจากนั้นความรู้ความเข้าใจในแนวทางการพัฒนา การจัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนอย่างเป็นระบบของครูยังมีน้อย

1.2 ปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน มีดังนี้
1.2.1) การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง พบว่า นักเรียนแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน มาโรงเรียนสายไม่ทันเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ ส่งงานไม่ตรงตามเวลา และทำงานไม่เสร็จทันตามกำหนด 1.2.2) การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า นักเรียนไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบ

2. แนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ในวงรอบที่ 1 ประกอบด้วย 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน จำนวน 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมคำมั่นสัญญา กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด กิจกรรมเยี่ยมบ้าน และ 3) การนิเทศติดตาม ในวงรอบที่ 2 ประกอบด้วย 1) การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน จำนวน 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมโฮมรูมและกิจกรรมเยี่ยมบ้าน 2) การนิเทศติดตาม

3. ผลการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน พบว่า ครูผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ และได้แนวทางการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโดยสามารถจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยของนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคมได้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบมากขึ้น และมีแนวทางการดำเนินงานไปในทางเดียวกัน ทำให้นักเรียนมีวินัยและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นทั้งด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

คำสำคัญ : การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

TITLE	Enhancement of Discipline on Responsibility of the Students at Tao Ngoi Phatthanasuksa School under the Office of the Secondary Educational Service Area 23
AUTHOR	Nopphadon Kornchai
ADVISORS	Asst. Prof. Dr. Watana Suwannatrai Dr. Ruethaisap Dokkham
DEGREE	M.Ed. (Educational Administration)
INSTITUTION	Sakon Nakhon Rajabhat University
YEAR	2015

ABSTRACT

This study aimed to 1) investigate disciplinary states and problems on responsibility of the students at Tao Ngoi Phatthanasuksa School, 2) find out guidelines of the application on the generation of discipline on responsibility among the students, and 3) monitor effects of the enhancement application of the disciplinary responsibility of the students. The sampling group consisted of 26 participants in the research group comprising the researcher, school director, assistant director of student affairs, teacher–advisors along with 80 respondents including 9 non– teacher–advisors, 46 representatives of the students and 3 representatives of parents/guardians. The target group used for the development included the students of Mathayom Suksa 1–6 in the academic year 2014 from 26 classrooms altogether , 5 students from each classroom= a total of 115 participants. Tools used to collect data were composed of a form of interview, a form of observation, a questionnaire, a form of evaluation and a form of meeting minute as well. Mean, standard deviation, percentage and Percentage of Progress were applied for quantitative data. Descriptive analysis was employed for qualitative data.

The findings of the study were as follows:

1. The states and problems of the discipline on responsibility among the students at Tao Ngoi Phatthanasuksa School were:

1.1 The states of discipline on responsibility of the students revealed that the students faced a lack of control and monitoring on disciplinary activities from the teachers and whenever they did a good deed, they were neglected of being praised of their good deeds. Besides, the teachers encountered a lack of knowledge and understanding on means of development application on the enhancement of systematic responsibility discipline of the students.

1.2 The problems of discipline on responsibility could be divided into 2 aspects: 1.2.1 Self-responsibility indicated that the students' dressing was against the school regulations; they came to school late for the morning flagpole assembly; they handed in their assignment late after the deadline and they also finished their work late for the designated time. 1.2.2 In case of the social responsibility, it was found that the students rarely help their colleagues clean the classrooms and designated areas.

2. The guidelines of enhancement development of discipline on responsibility among the students in the first spiral comprised 3 means: 1) a workshop, 2) application of disciplinary enhancement on responsibility including the following 6 activities- homeroom activity, commitment activity, model student contest activity, student's home visiting activity, designated area activity, clean classroom competition activity and home-visiting activity, 3) monitoring supervision in the second spiral comprised 2 means: 1) activity application on the disciplinary enhancement on the students' responsibility based on 2 activities: homeroom and student's home visiting activities, 2) monitoring supervision.

3. The effects of the development of enhancing the disciplinary responsibility of the students revealed that every co-researcher gained knowledge, understanding and guidelines to conduct activities on the enhancement of the students' discipline on self-responsibility and social responsibility as well. This became more systematic and was in the same direction. This made the students able to change their disciplinary behaviors up to a better degree both self- and social responsibilities.

KEYWORDS: Enhancement of Discipline on Responsibility of the Students

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ปัญหาของการวิจัย	5
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
	ความสำคัญของการวิจัย	6
	ขอบเขตของการวิจัย	6
	กรอบแนวคิดการวิจัย	9
	นิยามศัพท์เฉพาะ	11
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
	วินัย	16
	ความหมายของวินัย	16
	ประเภทของวินัย	17
	ความสำคัญของการมีวินัย	18
	วิธีการเสริมสร้างวินัยให้นักเรียน	19
	วินัยด้านความรับผิดชอบ	24
	ความหมายของความรับผิดชอบ	24
	ประเภทของความรับผิดชอบ	25
	ความสำคัญของความรับผิดชอบ	28
	ทฤษฎีเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบ	29
	การปลูกฝังวินัยด้านความรับผิดชอบ	33
	ลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ	34
	แนวทางที่ใช้ในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	36
ความหมายการประชุมเชิงปฏิบัติการ	36
ความสำคัญของการประชุมเชิงปฏิบัติการ	37
วิธีการดำเนินการการประชุมเชิงปฏิบัติการ	38
กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ	40
กิจกรรมโฮมรูม	40
กิจกรรมคำมั่นสัญญา	41
กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ.	45
กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ	46
กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด	47
กิจกรรมเยี่ยมบ้าน	47
การนิเทศติดตาม	48
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	56
ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	56
แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	57
ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	60
ลักษณะเด่นของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	67
การเขียนรายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	71
บริบทของโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา	72
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	81
งานวิจัยในประเทศ	81
งานวิจัยต่างประเทศ	96

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	101
	กลุ่มเป้าหมาย	101
	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	103
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	110
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	114
	การวิเคราะห์ข้อมูล	115
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	116
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	117
	การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1	117
	การสะท้อนกลับ (Reflection) ในวงรอบที่ 1	135
	การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2	151
	การสะท้อนกลับ (Reflection) ในวงรอบที่ 2	156
	สรุปผลการดำเนินงานทั้ง 2 วงรอบ	156
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	159
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	159
	วิธีดำเนินการวิจัย	159
	สรุปผลการวิจัย	163
	การอภิปรายผล	165
	ข้อเสนอแนะ	172

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	173
ภาคผนวก	185
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	187
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	197
ภาคผนวก ค ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล	203
ภาคผนวก ง คู่มือการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้าน ความรับผิดชอบของนักเรียน	249
ภาคผนวก จ ภาพกิจกรรมในการดำเนินการวิจัย.....	285
ประวัติย่อของผู้วิจัย	293

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนนักเรียนและครูที่ปรึกษา ปีการศึกษา 2557	72
2	ผู้บริหารโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23	75
3	แผนการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23	105
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินพฤติกรรมนักเรียน ก่อนและหลังดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ต่อตนเอง (N=115) วงรอบที่ 1	137
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินพฤติกรรมนักเรียน ก่อนและหลังดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ต่อสังคม (N=115) วงรอบที่ 1	140
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินพฤติกรรมนักเรียน ก่อนและหลังดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียน (N=115) วงรอบที่ 1	143
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินพฤติกรรมนักเรียน ก่อนและหลังดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ต่อตนเอง (N=26) วงรอบที่ 1	144
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินพฤติกรรมนักเรียน ก่อนและหลังดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ต่อสังคม (N=26) วงรอบที่ 1	147
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินพฤติกรรมนักเรียน ก่อนและหลังดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียน (N=26) วงรอบที่ 1	149

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
10	แบบสรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องแบบสอบถาม สภาพปัญหา และแนวทางการเสริมสร้างวินัย ด้านความรับผิดชอบของนักเรียน...	241
11	แบบสรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบประเมินการ เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของเรียน	242
12	แบบสรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสังเกต เรื่อง การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของเรียน	243
13	แบบสรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของเรียน	244
14	แบบสรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน	244
15	แบบสรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบบันทึกรายงานการ ประชุม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง วินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน	245
16	แบบสรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบบันทึกคำมั่นสัญญา เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน	246
17	แบบสรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบบันทึกผลการปฏิบัติ กิจกรรมโฮมรูมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน	246
18	แบบสรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบบันทึกการนิเทศ ติดตามการวิจัยเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน	247

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	10
2 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียน	287
3 การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ...	288
4 การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม.....	289
5 การนิเทศติดตามผล.....	290
6 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและประเมิน การจัดกิจกรรม	291
7 ผลจากการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียน	292

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2559) มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนาเร่งปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพด้วยปฏิรูปปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การปรับปรุงหลักสูตรให้มีสาระสอดคล้องกับการดำรงชีวิตในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ และการแข่งขันในสังคมโลก ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหยุ่นให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนในสิ่งที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด สามารถแสวงหาความรู้ และฝึกการปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริง รู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยส่งเสริมและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำ สนับสนุน อำนวยความสะดวกมีการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้รวมทั้งมีการประเมินผลการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้สามารถสร้างคนที่พร้อมด้วยความรู้คุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 7)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษา มีหลายมาตราที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สนับสนุนและเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในหมวดทั่วไป มาตรา 6 มีหลักการว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 12) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เห็นคุณค่า

ของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 7)

การศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ และมีคุณลักษณะตามที่ประเทศชาติพึงประสงค์ ดังปรากฏจากนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน เน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้คนสามารถพัฒนาสู่ความเป็นคนที่สมบูรณ์ คือ เป็นคนดี เก่ง และมีความสุขอย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 6) เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายแห่งรัฐในการส่งเสริมผู้เรียนโดยมีวินัยเป็นองค์ประกอบสำคัญในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งถือเป็นผลผลิตหลักและเป็นเป้าหมายสำคัญ ที่จะต้องมุ่งมั่นสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้มีวินัย โดยเฉพาะการมีวินัยในตนเอง อันถือว่าเป็นวินัยที่ประเสริฐที่สุด ที่จะเป็นปัจจัยทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพเป็นคนดี เป็นคนเก่งและเป็นคนที่มีความสุข มีทักษะในการประกอบอาชีพที่ดี สังคมมีความสุข สงบสุข ส่งผลให้ประเทศชาติร่มเย็น ซึ่งการดำเนินงานวินัยนักเรียนในโรงเรียนจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีขึ้นด้วยความเอาใจใส่และเป็นจุดเน้นของโรงเรียน (ไพฑูริย์ หงษ์แพง. 2549 : 4) ดังนั้นการพัฒนาเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่าและมีความสำคัญของประเทศชาติให้เป็นคนดี มีความประพฤติเรียบร้อย อยู่ในกรอบขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะประกอบสัมมาอาชีพ มีวินัย มีความรับผิดชอบ บำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม จะต้องพัฒนาทุกด้าน คือ พัฒนาด้านอารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ในด้านบุคลิกภาพของคนไทยเป็นอุปสรรค ต่อการพัฒนาสังคมไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลิกภาพภายใน เรื่องการขาดความรับผิดชอบ ความมีวินัยจำเป็นต้องพัฒนาและปลูกฝังในระดับต้นๆ ด้วยเหตุผลที่ว่าธรรมชาติของเด็กเล็กมีความยืดหยุ่น รับการอบรมสั่งสอนได้ง่าย โรงเรียนจึงเป็นสถานที่ปลูกฝังความรับผิดชอบและความมีวินัยให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนได้มากที่สุด (รุ่งอรุณ เทียมลม. 2552 : 2)

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียนโดยตรง โดยจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 เพื่อให้มีคุณภาพตามความมุ่งหมาย ของหลักสูตร รวมทั้งมีหน้าที่ดูแล ป้องกัน ควบคุม แก้ไข และลดปัญหา

พฤติกรรมในด้านต่างๆ ที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งการพัฒนาบุคคลให้เป็นคนดี จะต้องเกิดจากการเรียนรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อันจะเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะถ้าประชาชนในประเทศมีการศึกษาที่ดี เป็นผู้มีความดีจะส่งผลให้ประชาชนเหล่านั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นจะเห็นว่าพฤติกรรมด้านวินัยจึงมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อเด็กในระยะยาว ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขเสียตั้งแต่แรกโอกาสที่จะประสบปัญหาชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตนั้นสูงมาก เช่น ปัญหาการเรียนล้มเหลว ปัญหาความก้าวร้าว ปัญหาความซึมเศร้าและปัญหาเข้ากับเพื่อนไม่ได้ โรงเรียนจึงเป็นสถาบันการศึกษาหลักที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ในการให้การศึกษอบรมบ่มนิสัย ให้ความรู้ความเข้าใจถูกต้อง การสร้างนิสัย การประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องทำให้เป็นคนดี เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นทั้งต่อสังคมที่ตนอาศัยอยู่ และประเทศชาติจนถึงมนุษยชาติในที่สุด ทั้งครู อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องตระหนักในภาระหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนนักเรียน โดยจะต้องศึกษาหารูปแบบและวิธีการในการปลูกฝังจิตสำนึกแก่นักเรียนในด้านความมีวินัย เพราะหากนักเรียนขาดความมีวินัยจะทำให้เกิดปัญหาด้านการเรียน การปฏิบัติจนในสังคมและการดำรงชีวิตในสังคม หากไม่ได้รับการแก้ไขก็จะเป็นภาระแก่สังคมในที่สุด (อัญชิสสา สุริย์แสง. 2553 : 1)

โรงเรียนเต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันมีผู้บริหาร จำนวน 3 คน ข้าราชการครู จำนวน 44 คน บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 6 คน และนักเรียนทั้งสิ้น 938 คน มีโครงสร้างการดำเนินงานตามขอบข่ายและการบริหารจัดการศึกษา แบ่งเป็น 5 ฝ่าย ประกอบด้วย 1) ฝ่ายบริหารวิชาการ 2) ฝ่ายบริหารงบประมาณ 3) ฝ่ายบริหารบุคคล 4) ฝ่ายบริหารทั่วไป และ 5) ฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน (โรงเรียนเต่างอยพัฒนศึกษา. 2557 : 1) จัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนตามหลักการบริหารและตามภารกิจที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ให้ควบคุมดูแลไปกับการอบรมคุณธรรมจริยธรรม โดยโรงเรียนได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และความต้องการของชุมชน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการสร้างเสริมและพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนให้ประพฤติปฏิบัติ อยู่ในขอบเขตและกฎระเบียบวินัยของโรงเรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหาร และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งโรงเรียนกำหนดเป้าหมายด้านการจัดการเรียนการสอน

ของครูโดยเน้นคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งประกอบด้วย 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ โดยฝ่ายกิจการนักเรียนเป็นฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการสร้างเสริมและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งทางโรงเรียนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญที่จะต้องพัฒนาเป็นอันดับต้นๆ คือการมีวินัยในตนเองของผู้เรียน ถ้าผู้เรียนมีวินัยในตนเองที่ดีแล้ว ก็สามารถที่จะดำเนินการพัฒนาในส่วนต่างๆ ได้ง่ายและเร็วขึ้น เพราะว่าการมีวินัยเป็นคุณลักษณะอันสำคัญยิ่งประการหนึ่ง ที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนดีและมีคุณภาพ แต่จากการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้แบบสำรวจพฤติกรรมของนักเรียนจากครูที่ปรึกษา จากสถิติการกระทำผิดวินัยนักเรียน และจากสรุปรายงานข้อมูลของครูที่ปรึกษาประจำเดือนรวบรวมเป็นระดับ แล้วนำข้อมูลของทุกระดับมาสรุปเป็นภาพรวมของโรงเรียน พบว่าภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 นักเรียนบางส่วนประพฤติตนไม่เหมาะสม โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

- 1) ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง นักเรียนมีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน และมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อยู่หลายประการ เช่น การแต่งกายผิดระเบียบโรงเรียน เข้าเรียนไม่ตรงเวลา พฤติกรรมก้าวร้าวต่อครูและนักเรียนด้วยกัน พุดจาไม่สุภาพ
- 2) ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า นักเรียนทำลายทรัพย์สินสมบัติทางราชการและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ขาดความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ไม่มีความเสียสละ ไม่มีน้ำใจช่วยเหลือคนอื่น และสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมดังกล่าวพบว่ามีปัจจัยหลายประการ เช่น สาเหตุจากครอบครัว ชุมชน เศรษฐกิจ สื่อเทคโนโลยี แต่สาเหตุที่ควรได้รับการแก้ไขโดยด่วน ได้แก่ การปฏิบัติงานของคณะครูในส่วนของการทำงานกับดูแลนักเรียน ยังไม่มีการจัดระบบงาน และไม่มีการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีให้กับนักเรียนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง (โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา. 2557 : 21-50)

จากสภาพปัญหาและข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอน และทำงานเกี่ยวข้องกับงานกิจการนักเรียน มีความตระหนักในปัญหาที่เกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะเห็นว่านักเรียนควรจะมีวินัยด้านความรับผิดชอบเสียก่อน แล้วจึงจะพัฒนาไปสู่การมีวินัยหรือพฤติกรรมอันพึงประสงค์ในด้านอื่นๆ ต่อไป จึงหาแนวทางที่จะพัฒนาโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

แบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เป็นแนวทางดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบแก่นักเรียน เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนมีตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 3 มีวินัย ซึ่งเป็นหนึ่งใน 8 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งสร้างให้มีและเกิดกับผู้เรียน รวมถึงเป็นการตอบสนองต่อกระแสความต้องการของสังคมและประเทศชาติในการจะสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้มีวินัย เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นคนดีและสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุขตลอดไป

ปัญหาการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีอะไรบ้าง
3. ผลของการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
2. เพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างวินัยความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
3. เพื่อติดตามผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ทำให้ทราบสภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอวยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
2. ได้แนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอวยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
3. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับหน่วยงานอื่นๆ ที่มีความสนใจที่จะนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอวยพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจ สมัครใจเข้าร่วมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอวยพัฒนศึกษา โดยเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการช่วยเหลือ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ร่วมคิดหาวิธีการแก้ปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินและรับผิดชอบในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ในทุกขั้นตอนของการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 26 คน ประกอบด้วย

- 1.1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน
- 1.1.2 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน
- 1.1.3 รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน
- 1.1.4 ครูที่ปรึกษานักเรียน จำนวน 23 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อสะท้อนภาพความสำเร็จของการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน จำนวน 80 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ครูผู้สอนที่ไม่ใช่ครูที่ปรึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน ประกอบด้วยคุณครูที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ และหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2.2 ตัวแทนนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 46 คน ห้องละ 2 คน เป็นนักเรียนชาย 1 คน นักเรียนหญิง 1 คน ได้มาโดยการเลือกจากหัวหน้าห้องและรองหัวหน้าห้อง

1.2.3 ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 23 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวนห้องละ 1 คน คือ ประธานคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในชั้นเรียน

1.2.4 ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 2 คน คือ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรรมการ ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้นำชุมชน

1.3 กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ที่ไม่มีวินัยด้านความรับผิดชอบมากเท่าที่ควร ได้จากการเฝ้าสังเกตพฤติกรรมการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา เพื่อนักเรียน แล้วเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นกลุ่มนักเรียนที่ต้องได้รับการพัฒนา วินัยด้านความรับผิดชอบ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจึงกำหนด เป็นกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ โดยเลือกจากนักเรียนจำนวน 23 ห้อง ห้องละ 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกจากลำดับนักเรียนที่ต้องได้รับการพัฒนาด้านความรับผิดชอบลำดับที่ 1-5 ของแต่ละห้อง จำนวน 115 คน ประกอบด้วย

1.3.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 คน

1.3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 คน

1.3.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 คน

1.3.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 คน

1.3.5 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 คน

1.3.6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

2.1 เนื้อหาที่จะใช้ในการพัฒนา คือ วินัยด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วย

2.1.1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง ได้แก่

2.1.1.1 ด้านการแต่งกาย

- 2.1.1.2 ด้านการตรงต่อเวลา
- 2.1.2 ความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่
  - 2.1.2.1 ด้านการทำความสะอาดห้องเรียน
  - 2.1.2.2 ด้านการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ
- 2.2 แนวทางที่ใช้ในการพัฒนา
  - 2.2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ
  - 2.2.2 การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ
    - 2.2.2.1 กิจกรรมโฮมรูม
    - 2.2.2.2 กิจกรรมคำมั่นสัญญา
    - 2.2.2.3 กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ.
    - 2.2.2.4 กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ
    - 2.2.2.5 กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด
    - 2.2.2.6 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน
  - 2.2.3 การนิเทศติดตาม

3. ขอบเขตด้านวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของ เคมมิสและแม็กแท็กการ์ท (Kemmis and McTaggart. 1988 : 11 – 15 อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์ 2551 : 301 – 303) เป็นการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร ครู นักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนในการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning)
- ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ (Action)
- ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation)
- ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection)

4. ขอบเขตระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

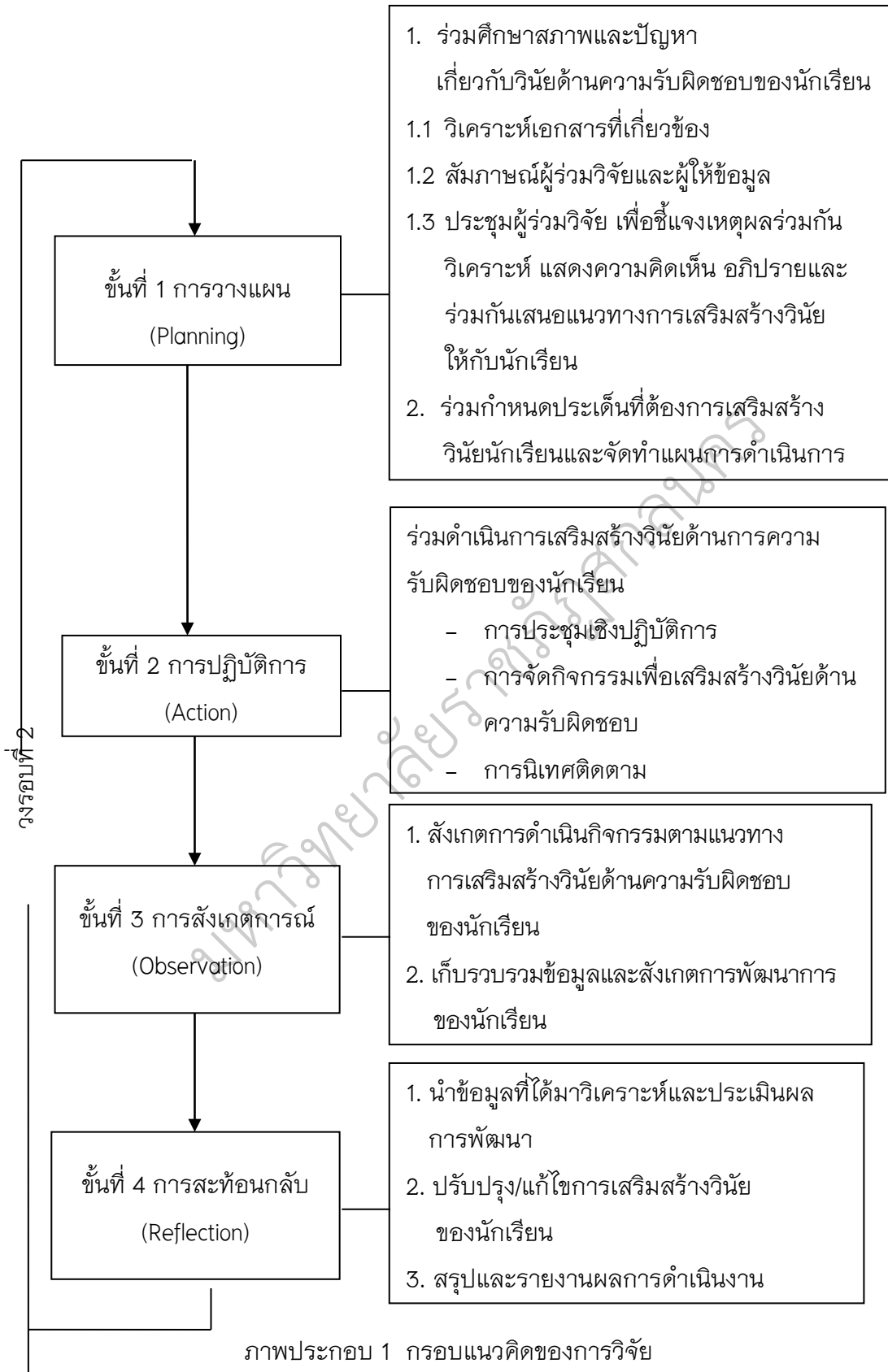
- 4.1 วงรอบที่ 1 ตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2557 ถึง เดือน กันยายน 2557
- 4.2 วงรอบที่ 2 ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2557 ถึง เดือน ธันวาคม 2557

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggart (1988, อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์. 2551 : 301-303) โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ดังภาพประกอบ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. วินัย หมายถึง ระเบียบ แบบแผน กฎเกณฑ์ ข้อปฏิบัติ หรือข้อบังคับต่างๆ ที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นหลักในการปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผน ข้อตกลง ธรรมเนียมปฏิบัติของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพฒนศึกษา เพื่อให้เป็นคนมีระเบียบ เรียบร้อย สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. ความรับผิดชอบ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงการกระทำของตนเองด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้

3. วินัยด้านความรับผิดชอบ หมายถึง แนวทางที่กำหนดให้นักเรียนแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เป็นไปตามระเบียบ บทบาท หน้าที่ อย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อให้ตนเองประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งวินัยด้านความรับผิดชอบ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

3.1 วินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นคนมีความรับผิดชอบและทำหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีตัวบ่งชี้ 2 ข้อ ดังนี้

3.1.1 การแต่งกาย หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักดูแลรักษาเครื่องแต่งกายของตนเองให้สะอาดเรียบร้อยและแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน โดยไม่ต้องให้ใครบังคับหรือตักเตือน

3.1.2 การตรงต่อเวลา หมายถึง การมาโรงเรียนตรงต่อเวลา มาเรียนทันเวลาเข้าแถว โดยกำหนดให้มาโรงเรียนก่อนเวลา 07.45 น. เพื่อทำความสะอาดห้องเรียน ทำความสะอาดบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ การเข้าชั้นเรียนทันเวลา และทำงานที่ครูมอบหมายพร้อมทั้งส่งงานตามที่ครูมอบหมายทันตามเวลาที่กำหนด

3.2 วินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่นักเรียนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นคนมีความรับผิดชอบต่อสังคมตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้งานส่วนร่วมประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อประโยชน์และชื่อเสียงของโรงเรียน โดยมีตัวบ่งชี้ 2 ข้อ ดังนี้

3.2.1 การทำความสะอาดห้องเรียน หมายถึง กิจกรรมที่ปฏิบัติก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติในตอนเช้าและก่อนเลิกเรียน โดยนักเรียนจะปฏิบัติหน้าที่ดูแลความสะอาดของห้องเรียนตามเวรที่ได้รับมอบหมาย

3.2.2 การทำความสะอาดบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ หมายถึง กิจกรรมที่ปฏิบัติก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติในตอนเช้าและก่อนเลิกเรียน นักเรียนทุกคนต้องทำความสะอาดเพื่อให้เขตพื้นที่รับผิดชอบสะอาด สวยงาม

4. สภาพเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน หมายถึง ลักษณะที่ปรากฏในปัจจุบันที่เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

5. ปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคขัดขวางการแสดงออกถึงพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

6. แนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการต่างๆ ที่กำหนดขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนให้บรรลุเป้าหมาย โดยใช้แนวทางในการพัฒนาดังต่อไปนี้

6.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมโดยการให้ความร่วมมือของผู้บริหาร และคณะครูในโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษาร่วมประชุมปรึกษาหารืออภิปราย วิเคราะห์สภาพและปัญหา แนวทางแก้ไข และพัฒนาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา โดยสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนตามกรอบการวิจัย จนได้ข้อสรุปจากที่ประชุม คือ โครงการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

6.2 กิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 หมายถึง กิจกรรมที่เสริมสร้างและปลูกฝังให้นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย

6.2.1 กิจกรรมโฮมรูม หมายถึง เป็นกิจกรรมหนึ่งที่จัดขึ้น เพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้ใช้ช่วงเวลาก่อนที่จะเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวัน โดยนอกจาก

จะปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษาแล้ว ยังเพิ่มการตรวจเช็คเครื่องแต่งกาย ให้คำแนะนำนักเรียนที่แต่งกายผิดระเบียบ และครูที่ปรึกษาร่วมสนทนา ซักถามอย่างเป็นกันเองภายในชั้นเรียน เกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมของนักเรียน เช่น การเข้าแถวเคารพธงชาติหน้าเสาธงของนักเรียน การทำความสะอาดห้องเรียน การทำความสะอาดบริเวณที่ได้รับมอบหมายก่อนเข้าแถว เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกฝังวินัยด้านความรับผิดชอบ กิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้นทุกวัน ในตอนเช้าหลังกิจกรรมเคารพธงชาติ ทำให้ครูที่ปรึกษามีโอกาสได้พบปะพูดคุยกับนักเรียน อีกทั้งยังเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างครูและนักเรียน

6.2.2 กิจกรรมคำมั่นสัญญา หมายถึง การตกลงกันด้วยการเขียน ใบสัญญาระหว่างนักเรียนกับครูประจำชั้นว่าจะแต่งกายให้ถูกระเบียบของทางโรงเรียน จะส่งงานตามที่ครูได้มอบหมายให้ตรงตามเวลา การเข้าแถวเคารพธงชาติตรงเวลา และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน มีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยยอมรับในกติกาที่ตกลงร่วมกัน

6.2.3 กิจกรรมคัดเลือกนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. หมายถึง การคัดเลือกนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่มีความประพฤติดี มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อรับการยกย่องเชิดชูให้เป็นแบบอย่างด้านความรับผิดชอบต่อ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนได้ปรับปรุงตนเองตามแบบอย่างที่ดีต่อไป

6.2.4 กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ หมายถึง กิจกรรมทำความสะอาดบริเวณพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยได้กำหนดพื้นที่ให้นักเรียนทำความสะอาดพื้นที่ทุกวันในเวลา 07.45 น. – 08.00 น. ก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติ และ 15.30 น. – 15.45 น. ก่อนเข้าแถวเลิกเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม

6.2.5 กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด หมายถึง การจัดกิจกรรมประกวดความสะอาดของห้องเรียน มีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยยอมรับในกติกาที่ตกลงร่วมกัน

6.2.6 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน หมายถึง กิจกรรมที่ครูไปพบพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อทำความเข้าใจและรับทราบข้อคิดเห็นตลอดจนความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลเอาใจใส่นักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมและการแสดงออกของนักเรียนในทางที่เหมาะสม

6.3 การนิเทศติดตาม หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลในการส่งเสริม สนับสนุน การให้คำปรึกษา การให้คำแนะนำ

การให้ความช่วยเหลือในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

7. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) หมายถึง การวิจัยที่มุ่งการแก้ปัญหา และการพัฒนา โดยอาศัยความร่วมมืออย่างเข้มแข็งของผู้วิจัย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน ครูที่ปรึกษา นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ลงมือกระทำและปรับปรุงแก้ไข เปลี่ยนแปลงสังคมของตนร่วมกันตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุด สามารถติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดแนวทางในการพัฒนาได้ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้

7.1 การวางแผน (Planning) หมายถึง ขั้นตอนที่ผู้ร่วมวิจัยร่วมกัน วิเคราะห์สภาพและปัญหาด้านวินัยของนักเรียน แล้วร่วมกันวางแผนเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23

7.2 การปฏิบัติการ (Action) หมายถึง ขั้นตอนที่ผู้ร่วมวิจัยร่วมกัน ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ เพื่อให้ นักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา ได้รับการพัฒนา จนทำให้มีวินัยด้านความรับผิดชอบดีขึ้น

7.3 การสังเกตการณ์ (Observation) หมายถึง ขั้นตอนที่ผู้ร่วมวิจัย และผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลหลักฐานด้านกระบวนการและผลที่เกิดขึ้น จากการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้

7.4 การสะท้อนกลับ (Reflection) หมายถึง ขั้นตอนที่ผู้ร่วมวิจัยประชุม สรุปผล แล้วปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษาให้ดีขึ้น

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนเต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. วินัย

- 1.1 ความหมายของวินัย
- 1.2 ประเภทของวินัย
- 1.3 ความสำคัญของการมีวินัย
- 1.4 วิธีการเสริมสร้างวินัยให้แก่ นักเรียน

2. วินัยด้านความรับผิดชอบ

- 2.1 ความหมายของความรับผิดชอบ
- 2.2 ประเภทของความรับผิดชอบ
- 2.3 ความสำคัญของความรับผิดชอบ
- 2.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบ
- 2.5 การปลูกฝังวินัยด้านความรับผิดชอบ
- 2.6 ลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

3. แนวทางที่ใช้ในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ

- 3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ
- 3.2 กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ
  - 3.2.1 กิจกรรมไฮมรุ่ม
  - 3.2.2 กิจกรรมคำมั่นสัญญา
  - 3.2.3 กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ.
  - 3.2.4 กิจกรรมพื้นที่รับผิดชอบ
  - 3.2.5 กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด

3.2.6 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน

3.3 การนิเทศ ติดตาม

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
5. บริบทของโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

วินัย

วินัยเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ เพราะความมีวินัยเป็นคุณสมบัติอันแสดงออกถึงความเป็นคนที่มีคุณค่าและเป็นคนดีที่สังคมต้องการ เนื่องจากการมีวินัยเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คนมีคุณธรรมและจริยธรรมและในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับวินัย ดังนี้

1. ความหมายของคำว่าวินัย

ได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของวินัยไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546 : 1077) ให้ความหมายของคำว่า “วินัย” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Discipline หมายถึง ระเบียบแบบแผน และข้อบังคับข้อปฏิบัติ

มานพ จิตแมน (2551 : 11) กล่าวว่าวินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ข้อตกลงและระเบียบต่างๆ ของกลุ่มคน เพื่อให้สมาชิกในสังคมนั้นอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งจะเห็นได้ว่าวินัยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อคนในสังคมเป็นอย่างมาก

วุฒิไกร ไชยช่วย (2552 : 9) ให้ความหมายของคำว่าวินัย หมายถึง ระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และข้อกำหนดที่สังคมสร้างขึ้น เพื่อเป็นแนวทางวิธีการปฏิบัติสำหรับบุคคลในสังคม เป็นสิ่งควบคุมให้บุคคลอยู่ในระเบียบวินัย ที่เป็นแบบแผนเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความสงบสุขของสังคม

พระมหาสมชาย ฐานวุฑโฒ (2552 : 72) ให้ความหมายของคำว่าวินัย หมายถึง ระเบียบ ข้อบังคับ สำหรับควบคุมประพฤติทางกาย วาจา ของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงามเป็นแบบแผนอันหนึ่งอันเดียวกันจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสุขสบาย ไม่

กระทบกระทั่งซึ่งกันและกัน วินัยช่วยให้คนในสังคมห่างไกลจากความชั่วทั้งหลาย

สรุปได้ว่า วินัย หมายถึง การปฏิบัติตามแบบแผน ข้อบังคับ ธรรมเนียมปฏิบัติ เพื่อควบคุมให้บุคคลปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบแบบแผนเดียวกัน อันจะทำให้สังคมนั้นเกิดความเรียบร้อยและสงบสุขในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน

2. ประเภทของวินัย

นักวิชาการและนักการศึกษา ได้แบ่งประเภทของวินัยไว้ดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2542 : 153-155 อ้างถึงในคงสิริ อัจฉริยะ. 2552 ;

12) ได้กล่าวถึงวินัยที่ใช้กันอยู่ในสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. วินัยเยียบขาดแบบทหาร คือ การใช้ความกลัวเป็นเครื่องมือ นักเรียนทำดี เพราะกลัวถูกลงโทษ วินัยชนิดนี้ติดกับสุภาษิตว่า “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” ซึ่งเมื่อนักเรียนทำดีจนเป็นนิสัยแล้วต่อไปภายหน้า จะติดเป็นนิสัยไม่ทำความชั่ว แต่ก็มีผู้ไม่เห็นด้วย โดยอ้างว่าผิดหลักการประชาธิปไตย
2. วินัยแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน แนวคิดนี้ถือว่า เมื่อนักเรียนได้ทำสิ่งที่ตนเองสนใจแล้ว ปัญหาเรื่องวินัยก็จะไม่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่โรงเรียนจะใช้เพื่อแก้ปัญหาทางวินัยของนักเรียน
3. วินัยที่เกิดจากการรู้จักรับผิดชอบ และเกียรติของตน มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดี โดยพยายามสร้างให้นักเรียนนับถือเกียรติของตนเอง รู้จักรับผิดชอบต่อการรักษาเกียรตินั้น

รุจิรี ภูสาระ และคนอื่นๆ (2547 : 17) ได้แบ่งวินัยออกเป็น 3 ประเภท ซึ่งแต่ละประเภทต่างก็มีแนวทางปฏิบัติแตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. ระเบียบวินัยส่วนตัว หมายถึง กฎเกณฑ์ แนวปฏิบัติหรือคติประจำใจ ซึ่งแต่ละคนจะแตกต่างกันไปเพราะแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตัวไม่เหมือนกัน สิ่งที่ทำให้วินัยส่วนตัวแตกต่างกันออกไป ได้แก่ เพศ วัย สถานะทางสังคม ระดับการศึกษา หน้าที่การงาน หรือค่านิยม เช่น การตรงต่อเวลา ไม่ประพฤติผิดศีล เป็นต้น
2. ระเบียบวินัยในหน้าที่ หมายถึง กฎเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การงาน เช่น วินัยของครอบครัวที่ทุกคนในบ้านต้องปฏิบัติในฐานะบิดามารดา ลูกหลานหรือผู้อาศัย วินัยของโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เช่น การแต่งกาย การทำความสะอาด เป็นต้น

3. ระเบียบวินัยทางสังคม ได้แก่ แนวปฏิบัติอันดีที่ทุกคนในสังคมยึดถือปฏิบัติเหมือนกันมีลักษณะเหมือนกันกับวินัยส่วนตัวและวินัยในหน้าที่ แต่วินัยทางสังคมมีความหมายที่กว้างกว่า ทั้งนี้วินัยทั้งสองเกี่ยวข้องกับกลุ่มเล็กกว่าวินัยทางสังคม ตัวอย่างของวินัยทางสังคม เช่น มารยาท กฎหมาย จารีตประเพณี หลักปฏิบัติทางศาสนา เป็นต้น

ไสว รินทรราช (2552 : 16) ได้สรุปประเภทของวินัย ดังนี้

1. วินัยในตนเอง ซึ่งเป็นจิตสำนึกภายในตนเอง ทำให้สามารถควบคุมจิตใจและพฤติกรรมของตนเองได้
2. วินัยทางสังคม ซึ่งเป็นวินัยที่เกิดจากการควบคุมของอำนาจภายนอกส่งผลต่อการควบคุมจิตใจและพฤติกรรมของบุคคล เช่น การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย เป็นต้น

สรุปได้ว่า วินัยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) วินัยในตนเอง ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์แนวปฏิบัติ หรือคติประจำใจที่แต่ละคนกำหนดขึ้นเพื่อให้สามารถควบคุมจิตใจและพฤติกรรมของตนเองได้ 2) วินัยทางสังคม ซึ่งเป็นวินัยที่สังคมนั้นๆ ได้กำหนดเพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติอันดีที่ทุกคนในสังคมยึดถือปฏิบัติ ส่งผลต่อการควบคุมจิตใจ และพฤติกรรม

3. ความสำคัญของการมีวินัย

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีวินัย ดังนี้

เชาวน์ มณีวงษ์ (2545 : 168) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นในการรักษาระเบียบวินัยไว้ 2 ข้อ กล่าวคือ

1. ระเบียบวินัย เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการเตรียมตัวนักเรียนสำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต เมื่อนักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพ และความรับผิดชอบอย่างถูกต้อง นักเรียนรักษาระเบียบวินัยดีเมื่อขณะศึกษาอยู่ในระบียบย่อมมีผลหรือส่งผลตามไปเมื่อนักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในภายหน้า และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2. ระเบียบวินัยช่วยสร้างและรักษาไว้ซึ่งสถานการณ์อันจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน หากขาดระเบียบวินัยเสียแล้ว การดำเนินงานของโรงเรียนก็จะ ต้องเต็มไปด้วยอุปสรรค จนกระทั่งไม่สามารถดำเนินงานได้ดี ผลเสียก็จะตกอยู่กับนักเรียนและโรงเรียนซึ่งหมายถึงสังคม ประเทศชาติในที่สุด

จรรยา สุวรรณทัต และดวงเดือน พันธุมนาวิณ (2548 : 74) กล่าวว่า “การมีวินัยในสังคมเป็นลักษณะที่สำคัญยิ่งของความเป็นพลเมืองดี ซึ่งส่งผลให้สังคมนั้น มีความเจริญก้าวหน้า”

กร กองสุข (2548 : 16) กล่าวว่า ประโยชน์ที่ได้จากการมีวินัย สามารถปรับพฤติกรรมในการแสดงออกให้ดีขึ้น มีบุคลิกภาพที่ดีมีความมั่นคงทางจิตใจ กล้าแสดงออก มีความซื่อสัตย์ มีเหตุผล อดทน พึ่งตนเองได้ ปฏิบัติตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคมได้ดี สามารถพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นรวมทั้งจะเกิดสังคมคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมโปร่งใส รับผิดชอบต่อบ้านเมืองด้วยความซื่อสัตย์สุจริตอย่างแท้จริง

มานพ จิตแมน (2551 : 12) ให้ความสำคัญของคำว่าวินัย หมายถึง การปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติของหน่วยงาน ตั้งแต่หน่วยงานย่อยไปจนถึงหน่วยงานใหญ่หรือสถาบันย่อยไปสู่สถาบันใหญ่ เพื่อให้มีการปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน และก่อให้เกิดประโยชน์ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของคนในสังคม จากสังคมเล็กๆ ไปสู่สังคมใหญ่ๆ จนถึงประเทศชาติเพื่อให้คนในชุมชนและสังคม เป็นคนที่มีคุณภาพ ส่งผลต่อ ประเทศชาติให้เป็นประเทศที่ได้รับการพัฒนาแล้ว

จากความสำคัญของการมีวินัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การมีวินัยของคนในสังคมเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้บุคคลต่างๆ ในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข และส่งผลให้สังคมนั้นมีความเจริญก้าวหน้า

4. วิธีการเสริมสร้างวินัยให้แก่นักเรียน

วิธีการเสริมสร้างวินัยแก่นักเรียนนั้นก่อนอื่นควรจะทราบว่าวินัยที่ปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวเด็กควรมีลักษณะอย่างไร ซึ่ง เชเวียคอฟและฟริทซ์ (Shevaikocf and Fritz 1995 อ้างถึงใน สืบสกุล ชดช้อย. 2548 : 40) ได้เสนอแนะของลักษณะวินัยที่ดีควรปลูกฝังไว้ ดังนี้

1. ตั้งอยู่บนรากฐานของการเสียสละเพื่อมนุษยธรรม เช่น มีอิสรภาพ ความยุติธรรมและความเสมอภาคในหมู่คนทั้งหลาย
2. ตั้งอยู่บนรากฐานของการยอมรับนับถือศักดิ์ศรีและสิทธิความเป็นมนุษย์ทุกคน
3. มีผลงานที่ทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. ส่งเสริมให้เด็กมีลักษณะความเป็นผู้นำ คือ พร้อมที่จะบริการและปฏิบัติงาน

5. วินัยควรกำหนดมาจากความเข้าใจว่าต้องทำหรือไม่ด้วยเหตุผลใด ดีกว่าวินัยที่ออกมาจากคำสั่ง

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2545 : 2) ได้ให้แนวคิดในการสร้างวินัยไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การทำให้เกิดพฤติกรรมเคยชิน โดยให้บุคคลรู้เห็นและปฏิบัติ พฤติกรรมที่ดี เพื่อเป็นฐานและปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นพฤติกรรมที่ดีจนเคยชิน
2. การใช้วัฒนธรรมที่ใช้ในสังคมเป็นแนวปฏิบัติผสมผสานกับการทำให้เป็นพฤติกรรมเคยชิน เช่น การทำความเคารพด้วยการไหว้เมื่อพบผู้ใหญ่ที่เด็กทำได้โดยง่าย แต่การเข้าแถวไม่ใช้วัฒนธรรมไทย เด็กไม่เคยเห็นแบบอย่างที่ดีอยู่เสมอ ดังเช่น การไหว้ของคนไทย ดังนั้น การไหว้จึงง่ายต่อการปฏิบัติตามมากกว่าการเข้าแถว
3. การใช้องค์รวม เป็นความสัมพันธ์ระหว่างจิตใจ พฤติกรรมและสติปัญญา ซึ่งเป็นหลักการทางการศึกษาและหลักการพัฒนาจริยธรรม คือ มีความเข้าใจในความสำคัญของสิ่งที่จะกระทำย่อมนำไปสู่ความพร้อมในการลงมือกระทำ
4. การใช้แรงหนุนสภาพจิต เป็นการตั้งความมุ่งมั่นหรืออุดมการณ์และพยายามปฏิบัติตามเป้าหมายที่มุ่งมั่นไว้ ซึ่งอาจทำให้เกิดการเปรียบเทียบแม้มีความภาคภูมิใจในผลการปฏิบัติ หากใช้มากเกิดไปจะกลายเป็นการดูถูกดูหมิ่นผู้อื่น อันเกิดจากการเปรียบเทียบและพึงพากำลังใจจากภายนอก
5. การใช้เกณฑ์บังคับเป็นวิธีหนึ่งทำให้เกิดวินัยในช่วงระยะหนึ่ง เมื่อไม่มีผู้ควบคุมวินัยก็จะหายไป

พนัส หันนาคินทร์ (2545 : 38-39) ได้นำเสนอแนวทางปฏิบัติตนให้มีระเบียบวินัยดังนี้

1. ต้องรู้จักกฎระเบียบของสังคมที่เราอยู่เป็นอย่างดีเพื่อจะไม่ละเมิดกฎหมาย
2. ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบนั้นอย่างเคร่งครัด ทั้งต่อหน้าและลับหลัง
3. ฝึกปฏิบัติตามกฎระเบียบจนติดเป็นนิสัย วิธีสนับสนุนหรือส่งเสริมให้เด็กรู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเองหรือการช่วยสร้างความรับผิดชอบที่ดีให้แก่เด็กเป็นสิ่ง จำเป็นมากในการอบรมเด็กในสังคมปัจจุบัน ทำได้หลายวิธีด้วยกันทั้งที่บ้านและโรงเรียน คือ

3.1 พ่อแม่จะต้องสร้างวินัยสัมพันธภาพอันดีกับลูกของตน ไม่ควรบังคับ ชูเชิฎฐให้เด็กทำตามกฎข้อบังคับที่วางเอาไว้ หรือปล่อยให้ละเลยเด็กจนเกินไป การให้เด็กทำ อะไรสักอย่างหนึ่ง ควรจะแนะนำและชี้แจงแต่โดยดี เพื่อจะช่วยให้เด็กเข้าใจ สิ่งที่ทำนั้นอย่างแจ่มแจ้ง

3.2 พ่อแม่จะต้องยอมให้เด็กมีอิสระในการพัฒนาตนเอง ไม่ควรควบคุมเด็กอยู่ตลอดเวลา ควรให้โอกาสเด็กออกไปเล่นหรือเข้ากับสังคมเพื่อนๆ บ้าง เพื่อจะได้รู้จักอยู่ร่วมกับเด็กอื่นๆ รู้จักการเป็นผู้ให้และผู้รับ ทั้งยังเป็นส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็นตามธรรมชาติของเด็กด้วย

3.3 จงพยายามศึกษาเด็กว่ามีความสามารถในการทำอะไรบ้าง และพยายามส่งเสริมให้เด็กทำสิ่งต่างๆ ที่เขาสามารถทำได้ ไม่ควรมอบความรับผิดชอบให้เด็กจนเกินกำลังของเด็ก

3.4 ช่วย让孩子เรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่ควรกระทำ

3.5 ต้องรู้จักอธิบายคำถามต่างๆ ที่สนใจและเต็มใจที่จะอธิบาย ปัญหา หรือรับฟังเหตุผลต่างๆ ของเด็ก และนำสิ่งต่างๆ เหล่านี้มาพิจารณาอีกครั้ง

3.6 จงมีความนับถือในตัวเด็ก อย่าบังคับเขามากจนเกินไป ควรปล่อยให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ้าง

3.7 ควรยกย่องหรือให้คำชมเชยเด็กในโอกาสอันควร เพื่อเป็นการส่งเสริมกำลังใจและแสดงความพอใจต่อการกระทำของเด็ก

3.8 จงเป็นคนมีเหตุผล และสามารถอธิบายเหตุผลต่างๆ ให้เด็กเกิดความเข้าใจ ก่อนที่เด็กจะเชื่อฟังและกระทำตาม

3.9 จงเป็นคนคงเส้นคงวา อย่าแสดงอาการวันนี้ดีพรุ่งนี้ร้าย หรือวันนี้สั่งให้ทำอย่างนี้ แต่พรุ่งนี้สั่งให้ทำอีกอย่างหนึ่ง

3.10 อย่าทำการลงโทษเด็กเมื่อเวลาโกรธ

3.11 ควรยกบุคคลที่มีระเบียบวินัยดีมาให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง

3.12 การให้กฎเกณฑ์ต่างๆ จะต้องให้ในเวลาที่เหมาะสม

3.13 การลงโทษเด็กเมื่อทำผิด ควรเป็นการสั่งสอน ไม่ควรทำอย่างดุร้ายรุนแรงหรือทารุณต่างๆ หรือทำเป็นเวลานาน

3.14 การทำโทษควรจะทำอย่างคงเส้นคงวา และทันทีทันใดเพื่อให้เด็กทราบว่าทำไมเขาจึงถูกลงโทษ

3.15 ควรเข้าใจว่าไม่มีใครในโลกนี้ที่จะสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้ตามกฎที่ตั้งขึ้น แต่ควรจะสอนให้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์

คู่มือโรงเรียนนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 73) ตามกรอบงานการบริหารงานทั่วไป คู่มือการให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล กำหนดให้มีการส่งเสริมงานกิจการนักเรียน มีกรอบงาน ดังนี้

1. วางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน
2. ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย
3. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง
4. สรุปและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการส่งเสริมวินัยนักเรียน การส่งเสริมความมีวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นในตัวเด็กเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมให้เด็กเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต มีพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นที่ยอมรับของสังคม

นอกจากกรอบงานดังกล่าวแล้ว คู่มือโรงเรียนนิติบุคคลยังมีแนวทางการส่งเสริมการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ไว้ดังนี้

1. สนับสนุนให้มีกิจกรรมเสริมสร้างความมีวินัยในตนเอง เช่น สนับสนุนความเป็นผู้นำและวิธีการของประชาธิปไตย เพื่อสร้างคุณค่าทางบวกให้แก่สถานศึกษา หรือโรงเรียนเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการสร้างกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การให้การแสดงบทบาทสมมติ การใช้กลุ่มเพื่อให้เกิดความคล้อยตามและการให้เลียนแบบจากตัวแบบ ซึ่งการฝึกระเบียบวินัยสามารถสอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมต่างๆ ได้

2. การอบรมสั่งสอนในการฝึกระเบียบวินัย เพื่อให้เด็กมีวินัยในตนเองนั้น ควรใช้วิธีการสอน ตักเตือนและแก้ไข ซึ่งเป็นวิธีจำเป็นเพราะเด็กๆ ต้องได้รับการชี้แนะว่าจะต้องทำอย่างไร และย้ำสิ่งที่สอนไปแล้ว รวมทั้งเมื่อทำไม่ถูกต้อง ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้

- 2.1 เริ่มสอนกฎและระเบียบเฉพาะเรื่องที่สำคัญที่ละน้อยๆ สอนเพิ่มภายหลัง ส่วนวิธีการสอนนั้นควรพูดในสิ่งที่เห็นรูปธรรม เด็กมองเห็นได้ชัดเจนขณะนั้นไม่ควรพูดถึงอนาคตที่ไกลเกินไป ไม่ควรพูดล่วงหน้าทั้งๆ ที่เด็กยังไม่ได้ทำและไม่ใช้คำว่า “อย่า” อย่างฟุ่มเฟือยเกินไป เช่น ควรพูดว่า “ช่วยเก็บของเล่นด้วยเมื่อเล่นเสร็จ”

2.2 ควรสอนเด็กเมื่อเด็กอารมณ์ดี ไม่โกรธ หรือไม่เหนื่อยเกินไป ในทำนองเดียวกัน ขณะสอนผู้สอนต้องอารมณ์ดีด้วย ถ้าสอนด้วยความไม่พอใจจะไม่เป็นผลดีต่อตัวเด็ก

2.3 ควรชมเชยและถ้าให้กำลังใจเด็ก ซึ่งจะมีผลดีกว่าการอยู่เฉยๆ เมื่อเด็กทำดี หรือดูเมื่อเด็กไม่ทำหรือทำผิด ควรชมเชยเฉพาะสิ่งที่เด็กทำได้ ไม่ควรพูดชมเกินความสามารถของเด็ก มิฉะนั้นเด็กจะรู้สึกว่าคุณไม่จริงใจ การให้รางวัลเด็ก ไม่ควรให้พร้าเพรีอ มิฉะนั้นเด็กจะทำงานเพื่อให้ได้รางวัล

2.4 ในระยะแรกควรเตือนให้เด็กปฏิบัติบ้าง ในกรณีที่เด็กอาจจะลืมปฏิบัติ ควรแก้ไขในทันทีหรือในเวลาใกล้ๆ กัน มิฉะนั้นเด็กจะลืมและต้องมีการอบรมสั่งสอนในทุกโอกาส ซึ่งต้องใช้เวลาและค่อยเป็นค่อยไป อย่างไรก็ตามการควบคุมตนเองของเด็กปฐมวัยให้ได้ตลอดไปนั้นเป็นเรื่องยาก แต่ก็เป็นไปได้ถ้ามีคนคอยให้กำลังใจการเรียนรู้จะเป็นไปอย่างง่ายดาย ถ้าได้รับการเสริมสร้างแรงจากการเรียนรู้ นั่นคือ มั่นใจว่า จะทำได้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนและได้รับความรักจากทุกคน

3. การฝึกระเบียบวินัยต้องฝึกอย่างสม่ำเสมอ มีความอดทน มีความพยายามไม่ใจร้อน และต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก มีความเข้าใจระเบียบวินัยแต่ละเรื่องที่ทำให้ปฏิบัติ โดยอธิบายให้เข้าใจเหตุผล ซึ่งให้เห็นผลดีของการปฏิบัติ และผลเสียที่เกิดขึ้นหากไม่ปฏิบัติ เมื่อเด็กมีความเข้าใจเด็กจะปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีวินัยในตนเองไม่ว่าจะอยู่ต่อหน้าหรือลับหลังผู้ใหญ่ ก็จะปฏิบัติตามอยู่ในระเบียบวินัยอันดี การฝึกวินัย ต้องฝึกตั้งแต่แรกก้าวเข้ามาในโรงเรียนหรือสถานศึกษา

4. การสร้างคำขวัญและสัญลักษณ์ โดยทางโรงเรียนสามารถจัดทำคำขวัญและสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเองที่สั้นๆ และเข้าใจง่ายขึ้นเพื่อติดบอร์ดหรือประชาสัมพันธ์ให้เด็กทราบ และเห็นเป็นประจำจะทำให้เด็กจำได้ง่ายและปฏิบัติตามได้

สรุปได้ว่า วิธีการสร้างเสริมวินัยให้นักเรียนนั้นพ่อแม่หรือครูมีหน้าที่รับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูสั่งสอนเด็ก ควรพยายามหาทางส่งเสริมให้เด็กรู้จักควบคุมตนเอง รู้จักตัดสินใจด้วยตนเองอย่างดีที่สุด ไม่ควรบังคับ ชูเชิญให้เด็กทำตามกฎข้อบังคับที่วางเอาไว้ หรือปล่อยให้ละเลยเด็กจนเกินไป การให้เด็กทำ อะไรสักอย่างหนึ่ง ควรจะแนะนำและชี้แจงจะช่วยให้เด็กเข้าใจสิ่งที่ให้ทำ เพื่อเป็นการส่งเสริมวินัยแก่เด็ก เพราะระเบียบวินัยเป็นพื้นฐานที่สำคัญของเด็ก ดังนั้นเมื่อกระทำผิดต้องมีการระบุโทษที่ชัดเจน

หากกระทำดีอยู่แล้ว ก็ควรจะมีเทคนิคการเสริมแรงเพื่อรักษาความเชื่อมั่นที่จะทำดีต่อไป ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะเป็นส่วนช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ในสิ่งที่จะทำให้ชีวิตสมบูรณ์ ทำให้เขาดูแลตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

จากการศึกษาเอกสารข้างต้นเกี่ยวกับวินัย สรุปได้ว่า วินัยเป็นพื้นฐานที่สำคัญ เพราะวินัยเป็นตามแบบแผน ข้อบังคับ ธรรมเนียมปฏิบัติ เพื่อควบคุมให้บุคคลปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบแบบแผนเดียวกัน อันจะทำให้สังคมนั้นเกิดความเรียบร้อยและสงบสุขในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน วินัยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) วินัยในตนเอง 2) วินัยทางสังคมหรือส่วนรวม ซึ่งสร้างเสริมวินัยนั้นต้องกระทำตั้งแต่เด็กและต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย และต้องเข้าใจหลักจิตวิทยาและวิธีการของการพัฒนาวินัยให้ถูกต้อง เพื่อนำไปใช้ให้ถูกวิธีกับเด็ก แล้วจะส่งผลให้เด็กได้เรียนรู้ในสิ่งที่จะทำให้ชีวิตสมบูรณ์ ทำให้เขาดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

วินัยด้านความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะถือเป็นวินัยที่ควรปลูกฝังและเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกิดแก่ทุกคน ซึ่งนักการศึกษา นักวิชาการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายไว้มากมาย ดังนี้

1. ความหมายของความรับผิดชอบ

สุนันท์ พรหมประกอบ (2546 : 9-10) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่บุคคลแสดงออกถึงความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองมีความกล้าหาญที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสีย ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับกฎจริยธรรม สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด มีความเพียรพยายามในการเรียน และการปฏิบัติงาน ไม่เพิกเฉยต่อสิทธิและหน้าที่ของตนเอง และหลักเกณฑ์ของสังคมโดยไม่ต้องมีการบังคับควบคุมอย่างเข้มงวดจากผู้อื่น

เรณู แดงไทย (2546 : 29) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ เพื่อให้บรรลุในสิ่งที่ต้องการด้วยการเอาใจใส่ รอบคอบและกล้ายอมรับในผลของการกระทำ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้งานที่มีคุณภาพ

รัชนี สังข์สุวรรณ (2547 : 16) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การงานด้วยความเอาใจใส่ ไม่ต้องมีใครบังคับ ใช้ความสามารถเต็มที่ ชยันหมั่นเพียรอดทนต่ออุปสรรค มีความละเอียด ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยงจนกว่างานจะสำเร็จ พยายามปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น พัฒนาประสิทธิภาพงาน รู้จักวางแผนงาน ปฏิบัติงานอย่างมีจุดมุ่งหมายด้วยความระมัดระวัง เพื่อป้องกันความบกพร่องเสื่อมเสียในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี

วะรีพร บำรุงผล (2548 : 13) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงความสำนึกในการกระทำควบคุมพฤติกรรม รวมทั้งแสดงออกถึงการรู้จักหน้าที่ของตน และมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วง ยอมรับผลการกระทำของตนทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย พร้อมทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

ไสว รินทราช (2552 : 17) ได้สรุปว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การแสดงออกถึงความเอาใจใส่ มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยปฏิบัติด้วยความชยันหมั่นเพียร ละเอียดรอบคอบและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขให้บังเกิดผลดีต่อตนเองและผู้อื่นและสังคมโดยส่วนรวม

จากความหมายของความรับผิดชอบข้างต้น สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงการกระทำของตนเองด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ เพื่อให้บรรลุในสิ่งที่ต้องการด้วยความเอาใจใส่ตั้งใจที่จะปฏิบัติในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ มีความซื่อสัตย์ และตรงต่อเวลา และกล้ายอมรับผลจากการกระทำของตนเองไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสีย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้งานที่มีคุณภาพ

2. ประเภทของความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบ สามารถจำแนกได้หลายประเภท ดังนี้

นงเล็ก สุขถิ่นไทย (2531 : 89-90, อ้างถึงใน เสถียรภักดิ์ สมฤทธิ์. 2548 : 45) ได้แยกความรับผิดชอบออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง แยกออกเป็น 2 ประเด็น คือ

1.1 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่สูงจะถือว่างานที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของคนนั้นสำคัญที่สุด ซึ่งจะละเลยหลีกเลี่ยงไม่ได้ จะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด และปฏิบัติตามระเบียบต่าง ๆ ที่วางไว้เป็นแนวทางอย่างเคร่งครัด

1.2 ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ย่อมจะยอมรับผลการกระทำของตนทั้งในแง่ดีและแง่ไม่ดี พร้อมทั้งนำข้อบกพร่องในอดีตมาเป็นข้อเตือนใจในการทำงานครั้งต่อไป ซึ่งจะพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเสียก่อนว่า สิ่งที่จะทำต่อไปนั้นจะเกิดผลดีหรือผลเสียอย่างไร

2. ความรับผิดชอบต่อส่วนร่วมหรือสังคม เป็นความรับผิดชอบที่ต้องการให้เกิดขึ้นในพลเมืองของไทย ซึ่งมักจะเป็นผู้ที่คิดก่อนกระทำเสมอว่าการกระทำจะมีผลกระทบต่อคนอื่นหรือไม่ และไม่ถือเอาความพอใจ ความสะดวกสบายของตนแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงผลร้ายที่จะเกิดขึ้นแก่คนอื่นหรือสังคมส่วนรวม เช่น ปัญหาจราจร ปัญหาหามลภาวะ ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ ซึ่งล้วนแล้วแต่คนขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวมทั้งสิ้น เนื่องจากเห็นแก่ประโยชน์และความสบายส่วนตนหรือที่เรียกว่า “เห็นแก่ตัว” มากเกินจนลืมคิดถึงประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้นความรับผิดชอบต่อส่วนรวมจึงมีความสำคัญมากอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ

บุญเตือน บั้นแต่ง (2535 : 25, อ้างถึงใน เสถียรภัทร์ สมฤทธิ. 2548 : 42) ได้แบ่งความรับผิดชอบต่อออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง คือ การเรียนรู้ถึงฐานะบทบาทของตนที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นภาระของสังคม บุคคลควรจะสามารถอยู่ในสภาพที่ช่วยตนเองได้ รู้จักว่าอะไรผิด อะไรถูก รู้ชั่วรู้ดี สามารถเลือกตัดสินใจในการดำรงตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้อย่างดี บุคคลย่อมมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเองดังนี้

1.1 ความรับผิดชอบในการรักษาอนามัย คือ รู้จักระวังรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองให้สมบูรณ์อยู่เสมอ

1.2 ความรับผิดชอบในการหาเครื่องอุปโภค บริโภค คือ สามารถจัดหาเครื่องอุปโภคและบริโภคต่อตนเองได้อย่างเหมาะสม

1.3 ความรับผิดชอบในด้านสติปัญญาและความสามารถ คือ ตั้งใจเรียน หมั่นใฝ่หาความรู้และฝึกฝนตนเองในด้านประสบการณ์ต่างๆ

1.4 ความรับผิดชอบในด้านความประพฤติ คือ รู้จักประพฤติตนให้เหมาะสม และละเว้นความชั่ว

1.5 ความรับผิดชอบในด้านมนุษยสัมพันธ์ คือ รู้จักปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม

1.6 ความรับผิดชอบในด้านเศรษฐกิจส่วนตัว คือ รู้จักประมาณในการใช้จ่ายและมีความประหยัด

1.7 ความรับผิดชอบในด้านการงาน คือ ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ

1.8 ความรับผิดชอบในด้านความรับผิดชอบต่อผลกระทกระทำของตนเอง คือ ยอมรับผลของการกระทำของตนเองทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย

2. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลที่จะต้องเกี่ยวข้องกับมีส่วนร่วมต่อสวัสดิภาพของสังคมที่ดำรงอยู่ ซึ่งเป็นเรื่องที่ถูกพันเกี่ยวข้องกับหลายสิ่งหลายอย่างตั้งแต่สังคมขนาดเล็กและสังคมขนาดใหญ่ที่บุคคลเป็นสมาชิกในสังคมนั้นๆ บุคคลมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ดังนี้

2.1 ความรับผิดชอบต่อชุมชน ในฐานะสมาชิกของชุมชน มีดังนี้

2.1.1 ปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับของสังคม

2.1.2 ช่วยกันรักษาทรัพย์สินสมบัติของสังคม

2.1.3 ให้ความร่วมมือในกาทำงานเพื่อส่วนร่วม

2.1.4 มองเห็นสิ่งที่เป็นอันตรายต่อชุมชนและช่วยแก้ไขตาม

ความรับผิดชอบ

2.1.5 คอยช่วยเหลือผู้อื่นที่อยู่ในสังคม

2.1.6 ไม่ละเลยในหน้าที่ขอพลเมืองที่ดี

2.2 ความรับผิดชอบต่อบิดามารดา และครอบครัว มีดังนี้

2.2.1 เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา

2.2.2 ช่วยเหลือภารกิจของบิดามารดาตามควรแก่โอกาส

2.2.3 ไม่นำความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัว

2.2.4 ช่วยรักษาและเชิดชูชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล

2.3 รับผิดชอบต่อโรงเรียน ครู – อาจารย์ มีดังนี้

2.3.1 ตั้งใจเล่าเรียน

2.3.2 ไม่หนีโรงเรียน

2.3.3 เคารพเชื่อฟังครู-อาจารย์

2.3.4 ช่วยเหลือภารกิจของครู-อาจารย์ตามโอกาสอันควร

2.3.5 ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของโรงเรียน

- 2.3.6 ช่วยงานโรงเรียนตามความสามารถ
- 2.3.7 รักษาชื่อเสียงของโรงเรียน
- 2.4 ความรับผิดชอบต่อเพื่อน มีดังนี้
  - 2.4.1 ช่วยตักเตือนเมื่อเพื่อนกระทำผิด
  - 2.4.2 คอยแนะนำให้เพื่อนกระทำดี
  - 2.4.3 ช่วยเหลือเพื่อนตามความเหมาะสมและถูกต้อง
  - 2.4.4 ให้อภัยเพื่อนกระทำผิด
  - 2.4.5 พุดจาด้วยความไพเราะไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน
  - 2.4.6 ไม่เอาเปรียบเพื่อน

จากประเภทความรับผิดชอบข้างต้น สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่ทุกคนพึงปฏิบัติเพื่อความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ความรับผิดชอบ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง เป็นความรับผิดชอบที่ทุกคนพึงมีต่อหน้าที่ตนเอง โดยการประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
2. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เป็นความรับผิดชอบที่ปฏิบัติต่อสังคมให้ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสงบสุขของสังคม

3. ความสำคัญของความรับผิดชอบ

กมลวิทย์ วันวิชัย (2545 : 16) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นลักษณะพื้นฐานที่สำคัญที่ทำให้บุคคลประสบผลสำเร็จในการเรียนและการทำงาน บุคคลที่มีความรับผิดชอบจะมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน มีความเพียรพยายาม อดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความปรารถนาที่จะทำงานให้ดีขึ้น มีการวางแผนให้การทำงานมีความละเอียดรอบคอบ รู้จักตั้งจุดหมายในการทำงานและสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

รัชณี สังข์สุวรรณ (2547 : 19) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญของความเป็นพลเมืองที่สำคัญ และการที่จะช่วยให้สังคมมีระเบียบและสงบสุข บุคคลต้องมีความรับผิดชอบ มีความสม่ำเสมอ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ และความพยายามที่จะพึ่งตนเอง รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองก็ย่อมทำให้เกิดสันติ ตลอดจนประสบความสำเร็จในสังคมนั้น

กร กงสุข (2548 : 19) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นคุณลักษณะที่ดั่งงามในสังคม ควรปลูกฝังให้เกิดในตัวบุคคลทุกคน ซึ่งถ้ากล่าวไปแล้วหากบุคคลมีความรับผิดชอบจะมีผล ดังนี้

1. คนที่มีความรับผิดชอบย่อมทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายได้ทันเวลา
2. คนที่มีความรับผิดชอบย่อมเป็นที่นับถือ ได้รับการยกย่อง สรรเสริญ และเป็นคุณประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม
3. ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎจริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับจากผู้อื่น
4. ไม่ทำให้เป็นเหตุของความเสื่อมและความเสียหายแก่ส่วนรวม
5. ทำให้เกิดความก้าวหน้า สงบสุข เรียบร้อยแก่สังคม

จากความสำคัญของความรับผิดชอบ สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะบุคคลใดที่มีความรับผิดชอบจะทำให้การทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมาย ทันตามเวลาที่กำหนด จะส่งผลทำให้บุคคลอื่น ๆ มีความเชื่อมั่น ไว้วางใจในการทำงานของตน และเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและความสุขในสังคมส่วนรวมได้

4. ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับวินัยด้านความรับผิดชอบ

การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นกับนักเรียนแต่ละคนนั้นมีแนวทางหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการหลากหลายและแตกต่างกันออกไป ดังมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 62 อ้างถึงใน กร กงสุข. 2548 : 28) ได้สรุปทฤษฎีการมีวินัยในตนเองของเมาเรอร์ (Mowrer) ไว้ว่า การเกิดวินัยในตนเองของบุคคลนั้น นักจิตวิทยาเชื่อว่าจะต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรก จนกระทั่งเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ จุดเริ่มต้น คือ ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดา หรือผู้เลี้ยงดูอันจะนำไปสู่ความสามารถในการควบคุมตัวเองเมื่อเติบโตขึ้น การเรียนรู้ของทารกจะเกิดขึ้นหลายระดับและมีขั้นตอนดังนี้

1. จุดเริ่มต้นอยู่ที่การที่ทารกได้รับการบำบัดความต้องการ เช่น หิวก็ได้ดื่มนม ร้อนก็ได้อาบน้ำ เมื่อทารกได้รับก็จะได้รับความรู้สึกสบายใจและพอใจ ความรู้สึกนี้จะติดตราตรึงอยู่ในสำนึกของทารกไปจนเติบโต

2. ขึ้นต่อมาเมื่อทารกได้รับการบำบัดความต้องการจนพอใจแล้ว สิ่งที่เกิดควบคู่กับเหตุการณ์นี้อยู่เสมอทุกครั้ง คือการปรากฏตัวของมารดาหรือผู้เลี้ยง
3. การรับรู้ขึ้นต่อมาของเด็กก็คือความสุข ความพอใจของเด็กที่เกิดจากการบำบัดความต้องการต่างๆ ที่ถ่ายทอดจากมารดา ทำให้การปรากฏตัวของมารดา ก่อให้เกิดความพอใจ ความสุขแก่เด็กได้

เมาเรอร์ (Mowrer) เชื่อว่า การเรียนรู้ที่เกิดเป็นลำดับขั้น ขั้นแรกจะเป็นรากฐานของการเรียนรู้ ขึ้นต่อไปผู้ที่อยู่กับเด็ก คือ มารดา ผู้เลี้ยงดู จะเป็นแบบอย่าง ให้แก่เด็กได้เลียนแบบ ทั้งคำพูด การกระทำทั้งทางดีและไม่ดี เช่น เด็กเห็นมารดาสูบบุหรี่อยู่เสมอ เด็กก็จะสูบบุหรี่และเกิดความสุข ความพอใจ ผู้ที่ไม่ผ่านการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่กล่าวแล้วจะกลายเป็นผู้ขาดวินัยในตนเอง ขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำ และกลายเป็นผู้ทำผิดกฎเกณฑ์และกฎหมายของบ้านเมืองอยู่เสมอ ในรายที่รุนแรงอาจกลายเป็นอาชญากร หมดโอกาสที่จะแก้ไขได้

สุทธิพร บุญส่ง (2549 : 24-29) ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง 2 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์ (Piaget)

เพียเจท์เป็นผู้ริเริ่มศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กและมีความคิดว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับความฉลาดในการที่จะรับรู้ กฎเกณฑ์และลักษณะต่างๆ ทางสังคม ดังนั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้นๆ และได้แบ่งขั้นของพัฒนาการจริยธรรมของมนุษย์ ออกเป็น 3 ขั้นคือ

1.1 ขั้นก่อนจริยธรรม พัฒนาการขั้นนี้เริ่มตั้งแต่แรกจนถึง 2 ขวบ เด็กในวัยนี้ยังไม่มีความสามารถแต่มีความต้องการทางกาย ซึ่งต้องการที่จะได้รับการตอบสนองโดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใดๆ ทั้งสิ้นเมื่อเด็กเริ่มมีความสามารถก็จะเริ่มเรียนรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อบุคคลอื่น

1.2 ขั้นยึดคำสั่ง พัฒนาการขั้นนี้ขึ้นอยู่กัช่วงอายุ 2-8 ปี เด็กจะมีความเกรงกลัวผู้ใหญ่และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่คือประกาศิตที่ตนต้องกระทำตาม

1.3 ขั้นยึดหลักแห่งตน พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 8-10 ปี เพียเจท์เชื่อว่าเกิดขึ้นจากพัฒนาการทางสังคมและจากประสบการณ์ในการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน ความเกรงกลัวอำนาจ เป็นต้น

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

โคลเบอร์กได้ศึกษาจริยธรรมตามแนวทฤษฎีของเพียเจต์และพบว่าพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นมีถึง 6 ขั้นตอน มนุษย์สามารถบรรลุจริยธรรมขั้นสูงสุดได้เมื่อมีเหตุผลและความคิดในวัยผู้ใหญ่จะมีลักษณะเป็นเหตุผลสากล เป็นอุดมคติไม่เข้าข้างตน โดยโคลเบอร์กได้แบ่งขั้นทางจริยธรรมเป็น 6 ขั้น โดยจัดไว้ 3 ระดับ คือ

ระดับ 1 ระดับก่อนเกณฑ์ (Preconventional Level) ระดับนี้บุคคลจะสนองต่อกฎเกณฑ์ซึ่งกำหนดไว้ โดยผู้มีอำนาจเหนือตนจะเลือกทำพฤติกรรมเฉพาะที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้อื่นในระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 หลักการหลบหนีการลงโทษ (The Punishment and Obedience Orientation) ผู้มีจริยธรรมในขั้นนี้จะเลือกหรืองดการกระทำสิ่งใด เพราะกลัวถูกลงโทษและยอมทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่หรือผู้มีอำนาจทางกายเหนือตน การตัดสินใจดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับพฤติกรรมนั้นๆ ว่าทำไปแล้วโดนลงโทษหรือไม่

ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (The Instrumental Relatives Orientation) การเลือกกระทำในสิ่งที่จะนำความพอใจให้เท่านั้น ตัดสินการกระทำตามใจตนเองมักเป็นไปในรูปที่ต้องการรางวัลจากผู้อื่น การที่ทุกคนทำในสิ่งที่เขาต้องการเป็นสิ่งที่ถูกต้องแม้ว่าการกระทำนั้นจะขัดแย้งกับผู้อื่นหรือความไม่ถูกต้องของสังคม ชอบการแลกเปลี่ยนที่เท่าเทียมกัน เช่น ผมจะขยันเรียนให้สอบได้ที่ 1 ถ้าแม่ซื้อจักรยานให้ผม

ระดับที่ 2 ระดับตามเกณฑ์ (Conventional / Level) เป็นระดับที่กระทำไปตามความคาดหวังของบุคคลอื่น การตำหนิและยกย่องชมเชยจากสังคมเป็นสิ่งที่ควบคุมความประพฤติมีการกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยๆ ของตน ระดับนี้ยังต้องการควบคุมจากภายนอกแต่ยังมีความสามารถเอาใจเขามาใส่ใจเราทั้งสามสามารถแสดงบทบาทที่สังคมต้องการได้ ระดับนี้แบ่งเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 3 หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (The interpersonal Concordance Orientation) ผู้มีจริยธรรมขั้นนี้มุ่งที่จะทำให้ผู้อื่นพอใจเขา ยอมรับเข้าเป็นพวกชอบคล้อยตามคนอื่นโดยเฉพาะเพื่อนทำตามแบบแผนที่คนส่วนใหญ่ยึดถือ

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (The Law and order Orientation) บุคคลจะรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม

ตน จะต้องทำหน้าที่ตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมกำหนดไว้หรือคาดหมายพฤติกรรมที่ถูกต้องเคารพต่อกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมตั้งไว้ ความถูกต้องขึ้นอยู่กับสังคม สังคมจะเป็นตัวกำหนดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional Level) เป็นระดับที่มีจริยธรรมเป็นของตนเองซึ่งอยู่ในวัยผู้ใหญ่เพียงส่วนน้อยและมักจะมีในอายุ 20 ปีขึ้นไป ระดับนี้มีการตัดสินใจขัดแย้งด้วยการนำความคิดตรรกะของตัวเองแล้วตัดสินใจไปตามแต่จะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากันการยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมสากลที่กำหนดขึ้นอย่างเป็นทางการที่ยอมรับของทุกสังคม ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ชั้น

ชั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (The Social Contract Legalistic Orientation) ผู้มีจริยธรรมชั้นนี้ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมายแต่ยังเห็นว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎเป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำได้เมื่อได้ใช้พิจารณาด้วยเหตุผลที่จะทำให้เกิดประโยชน์แก่สังคม

ชั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (The Universal Ethical Principle Orientation) ผู้ที่มีจริยธรรมในชั้นนี้ถือว่าความถูกต้องตัดสินด้วยจิตสำนึกที่สอดคล้องกับหลักจริยธรรมที่ตนเลือกแล้วและมีความสมเหตุสมผลที่เป็นสากล โดยคำนึงถึงความเท่าเทียมของสิทธิมนุษยชนเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของแต่ละคน

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวินัยด้านความรับผิดชอบข้างต้น สรุปได้ว่าการวางรากฐานการมีวินัยเพื่อเสริมสร้างให้เกิดความรับผิดชอบนั้นจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็กโดยมีจุดเริ่มต้นคือความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดา หรือผู้เลี้ยงดูอันจะนำไปสู่ความสามารถในการควบคุมตัวเองเมื่อเติบโตขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ของทารกจะเป็นลำดับขั้นหลายระดับ ขั้นแรกจะเป็นรากฐานของการเรียนรู้โดยเริ่มเรียนรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อบุคคลอื่น ดังนั้นผู้เลี้ยงดูจะเป็นแบบอย่างให้แก่เด็กได้เลียนแบบ ผู้ที่ไม่ผ่านการเรียนรู้ตามขั้นตอนจะกลายเป็นผู้ขาดวินัยในตนเอง และในการจัดว่าใครมีวุฒิภาวะทางจิตใญ่มากน้อยเพียงใดนั้นอาจเริ่มวัดในวัยรุ่นตอนปลายหรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งก็ไม่ได้หมายความว่าบุคคลนั้นจะมีความดีมากกว่าเมื่อตอนวัยเด็กเสมอไป

5. การปลูกฝังวินัยด้านความรับผิดชอบ

กมลวัฒน์ วันวิชัย (2545 : 19) สรุปว่า การปลูกฝังความรับผิดชอบให้เด็ก เป็นสิ่งที่สำคัญต้องเสริมตั้งแต่วัยเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน โดยเริ่มให้ทำงานบ่อยๆ ที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อมอบหมายงานให้ทำแล้วก็ควรให้เกิดได้รับผิดชอบอย่างเต็มที่ เพื่อให้ประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็น พื้นฐานในการพัฒนาตนเองให้มีความรับผิดชอบทั้งในด้านการเรียนและการทำงาน

พรรณี ทองทับ (2545 : 30) สรุปว่า การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานบุคคล ควรฝึกให้มีนิสัยรับผิดชอบตั้งแต่วัยเด็กทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน โดยเริ่มให้ทำงานง่ายๆ เหมาะสมกับวัยและความสามารถแต่ละบุคคล และเมื่อมอบหมายงานให้ทำแล้วก็ควรให้เกิดได้รับผิดชอบอย่างเต็มที่ เพื่อให้ประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเอง เพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น หัดไม่ให้เกิดความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตน ให้กับผู้อื่น ให้ทำงานสำเร็จเป็นขั้นเป็นอันโดยไม่ก้าวก่างานของผู้อื่นและต้องมีความ รับผิดชอบต่อหน้าที่การงานของตนเองและผู้อื่น ซึ่งทั้งหมดนี้จะเป็นการปลูกฝังให้เด็ก เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน

ไซด์แมน (Sideman, 1960, อ้างถึงใน สุนันท์ พรหมประกอบ. 2546 : 15) ได้สรุปความเห็นเกี่ยวกับการฝึกความรับผิดชอบไว้ดังนี้

1. การฝึกความรับผิดชอบควรเริ่มตั้งแต่เด็กอายุยังน้อย
2. เด็กทุกคนควรได้มีโอกาสรับการฝึกให้มีความรับผิดชอบ
3. การฝึกและการจัดประสบการณ์ความรับผิดชอบนั้นควรกระทำให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล
4. ควรให้เด็กได้รับทราบว่ามีผู้ใหญ่หวังอะไรจากตัวเขา
5. ในการฝึกผู้ใหญ่ต้องรู้จักยืดหยุ่นไม่เร่งรัดเด็กจนเกินไป
6. เด็กต้องการได้รับความไว้วางใจ เพื่อสามารถเรียนรู้ว่าส่วนใดอยู่ในความรับผิดชอบของเขา
7. ทศนคติและพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบของผู้ใหญ่มีอิทธิพล ต่อพัฒนาการด้านความรับผิดชอบของเด็ก

ประดินันท์ อุปรมัย (2530 : 217-218) กล่าวว่า การปลูกฝังความรับผิดชอบให้กับเด็กนั้นพ่อแม่ควรมีหลักสำคัญที่พึงปฏิบัติ 7 ประการ ดังนี้

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย เพื่อจะได้มีแนวทางในความสามารถที่จะรับผิดชอบของเด็กได้ และคอยสังเกตว่าเด็กพยายามที่จะทำอะไรด้วยตัวของเขาเองหรือพยายามที่จะช่วยพ่อแม่เมื่อใด เพื่อจะได้เริ่มต้นสนับสนุน และแนะแนวทางให้เขาทำในสิ่งนั้นๆ ได้ทันที

2. การสอนให้เด็กเกิดความรับผิดชอบได้ดีที่สุดคือ ช่วงเวลาที่เด็กแสดงให้เห็นว่าเต็มใจ และพร้อมที่จะทำสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเองเป็นครั้งแรก แม้เด็กจะยังทำไม่ได้ดีในครั้งแรกๆ แต่การได้มีโอกาสฝึกทำบ่อยๆ จะทำได้ดีขึ้นและทำจนกลายเป็นกิจนิสัย ซึ่งทำให้เกิดความรับผิดชอบที่จะทำต่อไปโดยถือเป็นภารกิจที่พึงกระทำ

3. พยายามที่จะรู้ด้วยการสังเกตอยู่เสมอๆ ว่าเมื่อใดเด็กพร้อมที่จะมีความรับผิดชอบมากขึ้น เพื่อจะได้ปล่อยให้รู้จักที่จะรับผิดชอบต่อสิ่งนั้นๆ เพิ่มขึ้น

4. ฝึกความรับผิดชอบไปพร้อมๆ กับการฝึกให้เด็กมีความเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ เพราะการเคารพเชื่อฟังพ่อแม่จะเป็นพื้นฐานในการสร้างวินัยให้กับเด็ก ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กมีความรับผิดชอบ

5. สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการร่วมมือกันในการทำงาน มีการให้อภัย มีการใช้เหตุผลและพยายามให้เด็กรู้ว่าพ่อแม่ไว้วางใจในตัวเด็ก เพื่อให้ได้พัฒนาความรับผิดชอบควบคู่ไปกับความเชื่อมั่นในตนเอง

6. ควรยอมรับในความผิดที่ตนทำ และไม่ลังเลที่จะกล่าวคำขอโทษ เพื่อเด็กจะได้รู้สึกว่าการทำผิดพลาดเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้ และแก้ไขได้

7. พ่อแม่ต้องกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก เนื่องจากการเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการปลูกฝังความรับผิดชอบให้กับเด็กในการปลูกฝังความรับผิดชอบ

จากการปลูกฝังความรับผิดชอบดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การปลูกฝังความรับผิดชอบ ควรปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน และผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเด็กควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย นอกจากนี้ยังต้องให้เด็กได้มีโอกาสฝึกทำบ่อยๆ จนกลายเป็นนิสัยติดตัว เพื่อให้ได้พัฒนาความรับผิดชอบควบคู่ไปกับความเชื่อมั่นในตนเอง

6. ลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนจะบอกได้ว่ามีความรับผิดชอบหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับการแสดงออกในแต่ละโอกาสเป็นสำคัญ ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ ไว้ดังนี้

จูริรัตน์ นันทยทวิกุล (2538 : 4-5 อ้างถึงใน กร กองสุข. 2548 : 24)

สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ ไว้ดังนี้

1. มีความเอาใจใส่ต่อการทำงาน
2. มีความละเอียดรอบคอบ
3. มีความขยันหมั่นเพียร
4. มีความอดทน
5. มีความตรงต่อเวลา
6. ยอมรับผลกระทบจากการกระทำของตนเอง
7. การปรับปรุงการทำงานของตนเองให้ดีขึ้น

กรรณารณณ์ ดวงแจ่มกาญจน์ (2541 : 33 อ้างถึงใน ไสว รินทรราช.

2552 : 34) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของบุคคลที่มีความรับผิดชอบว่ามีลักษณะดังนี้

1. ตั้งใจเล่าเรียนหมั่นฝึกหัดความรู้
2. ประพฤติตนให้เหมาะสม
3. รู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม
4. ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ
5. ตรงต่อเวลา
6. สามารถควบคุมตัวเองได้

กมลวัฒน์ วันวิชัย (2545 : 16 อ้างถึงใน ไสว รินทรราช. 2552 : 35)

ได้กล่าวสรุปถึงลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ดังนี้

1. เอาใจใส่ต่อการทำงานและการเรียน
2. มีความเพียรพยายาม
3. ใช้ความสามารถของตนเต็มที่
4. กล้าเผชิญความจริงและยอมรับผลจากการกระทำของตน
5. รู้จักหน้าที่และกระทำหน้าที่อย่างดี
6. รักษาสิทธิและหน้าที่ของตนเอง โดยไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่

ของผู้อื่น

7. ตรงต่อเวลา
8. เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์
9. ปรับปรุงงานในหน้าที่ที่มีต่อตนเองและที่มีต่อสังคมให้ดียิ่งขึ้น

10. คุณแลสุขภาพอนามัยของตนเอง และรู้จักสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า ลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลที่มีความรับผิดชอบนั้นย่อมมีการแสดงออกตามพฤติกรรมที่มีคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองทุกๆ ด้าน เช่น รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความซื่อสัตย์ มีความละเอียดรอบคอบ ตรงต่อเวลา ปรับปรุงแก้ไขงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ยอมรับผลการกระทำของตนเอง มีระเบียบวินัย มีความอดทนใฝ่หาความรู้ ประพฤติตนอย่างเหมาะสมและสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

แนวทางที่ใช้ในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอวยพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ได้กำหนดแนวทางมาใช้ในการดำเนินงาน ดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.1 ความหมายการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบหนึ่งที่คณะบุคคลใช้กระบวนการให้และแลกเปลี่ยนความรู้ รวมถึงประสบการณ์เพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน มีผู้ให้ความหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการ ไว้ดังนี้

สมชาย โอนอ่อน (2547 : 8) ให้ความหมายว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การประชุมที่มีการลงมือกระทำเพื่อแก้ปัญหา และมีการปฏิบัติจริงระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะแก้ปัญหาร่วมกัน ผลการประชุมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที ผู้เข้าประชุมมีความมั่นใจในการทำงาน และส่งผลต่อประสิทธิภาพ การทำงานของสถานศึกษา

นิวัติชัย สร้อยนาค (2552 : 27) ให้ความหมายว่า การประชุมเป็นเทคนิคการอบรมที่นิยมใช้กันมากในสถาบันการศึกษาและในวงการทำงาน เนื่องจาก การประชุม เชิงปฏิบัติการจะเน้นทั้งทางด้านวิชาการ ทฤษฎีและด้านการปฏิบัติ การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นวิธีการสอนที่ประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายที่มีปัญหาและความสนใจตรงกันมาพบกับผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เหมาะสมเพื่อจะหาความรู้หรือ

หนทาง เพื่อแก้ปัญหาหรือสิ่งที่ประสบอยู่ โดยการศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่มปกติจะจัดร่วมกันใช้เวลาในการประชุมหลายวัน

จารุวรรณ พูลฤทธิ์ (2551 : 27) กล่าวว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการรวมกลุ่มของบุคคลในการร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ เพื่อวางแผนปรับปรุงแก้ไขปัญหา และนำไปปฏิบัติตามวัตถุประสงค์หรือความต้องการของกลุ่มที่ได้กำหนดไว้

สรุปได้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การประชุมที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะทางด้านวิชาการและด้านปฏิบัติ เพื่อลงมือกระทำแก้ปัญหาและมีการปฏิบัติจริงร่วมกัน ผลการประชุมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที ทำให้ผู้เข้าประชุมมีความมั่นใจในการทำงาน ส่งผลดีต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในงานที่ปฏิบัติต่อไป ดังนั้นการประชุมเชิงปฏิบัติการจึงเป็นรูปแบบหนึ่งที่ผู้วิจัยที่นำมาปรับใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอวยพัฒนศึกษา ในการเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อหาแนวทางพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

1.2 ความสำคัญของการประชุมเชิงปฏิบัติการ

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538 : 305) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประชุม มักจะเป็นไปเพื่อข้อใดข้อหนึ่งหรือไม่เกินสองข้อต่อไปนี้

1. เพื่อแถลงนโยบาย แถลงข่าว หรือแจ้งเรื่องราวต่างๆ ให้ทราบ
2. เพื่อปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและขอคำแนะนำ
3. เพื่อหาข้อมูลยุติหรือข้อวินิจฉัยเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ
4. เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกเกิดความคิดและทัศนคติใหม่ๆ ในการ

ดำเนินงาน

5. เพื่อประสานให้เกิดความกลมเกลียวสามัคคีกัน
6. การประชุมเพื่อตัดสินใจ
7. การประชุมเพื่อกำหนดทิศทางและวางแผนพัฒนาการทำงาน
8. ประชุมเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการทำงาน

รังสิวุฒิ กลางสวัสดิ์ (2550 : 9-10) กล่าวว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการดำเนินงาน นอกจากนี้การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ยังช่วยให้เกิดความสามัคคีและก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันในการบริหารงาน หากหน่วยงานใดรู้จักใช้ประโยชน์จากการประชุมย่อมจะได้รับผลประโยชน์ที่คุ้มค่า ไม่ว่าจะเกิดจากความร่วมมือร่วมใจในการทำงานของบุคลากร

ก๊วงวาน กันเพ็ชร์ (2550 : 42-43) กล่าวว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ จุดเน้นจะอยู่ที่การปฏิบัติได้ เป็นการแก้ปัญหาด้วยภาคปฏิบัติ เน้นการปฏิบัติการมากกว่า การบรรยายหรือการอภิปราย มุ่งปรับปรุงความสามารถและความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติของสมาชิกแต่ละคน ส่วนใหญ่มักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการงานหรือวิชาชีพ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของการประชุมแบบเวิร์คชอป (workshop) มีดังนี้

1. มีการกำหนดเรื่องของการประชุมเชิงปฏิบัติการชัดเจน กำหนดสิ่งที่จะต้องปฏิบัติให้ได้ และมีการกำหนดการหรือตารางดำเนินงานในการประชุมและการฝึกหัดที่สัมพันธ์กับเรื่องที่จะจัดประชุม
2. มีจุดมุ่งหมายสำคัญในการเพิ่มพูนทักษะความรู้และประสบการณ์ ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มพูนประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในเรื่องที่จัดประชุมเชิงปฏิบัติการนั้นๆ โดยตรง
3. มีการเตรียมในด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ เอกสาร ข้อมูลที่จำเป็นให้พร้อมเพื่อใช้ในการฝึกปฏิบัติสำหรับสมาชิกโดยเฉพาะ
4. มีการฝึกปฏิบัติการหรือมีการฝึกปฏิบัติกิจกรรมในเรื่องที่จัดประชุม ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการประชุม
5. จุดเน้นของการประชุมเชิงปฏิบัติการนี้อยู่ที่การเตรียมคนให้มีความพร้อมสูง ให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในเรื่องที่จัดประชุมและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติจริงได้

จากกล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นงานที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นตัวบ่งบอกถึงความสามารถในการเป็นผู้นำ เป็นเวทีที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการบริหารงานที่มีทิศทางการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมและเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพหรือความล้มเหลวของการทำงาน

1.3 วิธีการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การถ่ายทอดความรู้หรือพัฒนาความรู้หรือทักษะของผู้เข้าประชุม ซึ่งบางครั้งอาจหมายถึง การจัดสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การฝึกอบรม หรือการประชุมสมัชชาสากล ไม่ว่าจะจัดในรูปแบบใดก็ตาม จะมีจุดเน้นที่เหมือนกัน คือ

การวางแผนและการจัดการ ซึ่งจะไม่แตกต่างกันมากนัก ขึ้นตอน วิธีการ ตลอดจนงานต่างๆ จะคล้ายคลึงกันจะต่างกันที่จำนวนผู้เข้าร่วมการประชุมเท่านั้น จึงทำให้การเตรียมการ แตกต่างกันอย่างออกไป (สมเกียรติ ศรีจักรวาล. 2543 : 2) ดังที่ระวีวรรณ เสวตามร (2530 : 67) ได้เสนอวิธีการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการไว้ ดังนี้

1. เลือกผู้ร่วมงานที่มีความเข้าใจ สนใจหรือมีปัญหาในเรื่องเดียวกัน เพื่อเข้ามาร่วมประชุม

2. ฟังคำบรรยายหรืออภิปรายจากวิทยากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิ
3. รวบรวมรายการปัญหาต่างๆ ที่สมาชิกในที่ประชุมมีความสนใจ
4. แบ่งกลุ่มย่อยประมาณกลุ่มละ 12 คน
5. ให้แต่ละกลุ่มย่อยเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม
6. ลงมือปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มย่อย
7. เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน ก็จะมีการสรุปและประเมินผลด้วย

กลุ่มเองทั้งหมด

8. นำผลงานของกลุ่มให้ตัวแทนนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ เพื่อพิจารณาหรือลงมติรับผลงานนั้น

ประหยัด จิระวงพงศ์ (2530 : 112) ได้เสนอวิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการตามลำดับ ดังนี้

1. จัดโดยกลุ่มบุคคล คณะกรรมการ หรือองค์กร
2. จัดคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อแบ่งงานด้านต่างๆ เช่น เกี่ยวกับการติดต่อผู้เชี่ยวชาญ เอกสาร สิ่งอำนวยความสะดวก ทะเบียนและงานอื่นๆ
3. เลือกสถานที่หรือห้องประชุมให้เหมาะสมกับขนาดจำนวนสมาชิก
4. เตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
5. จัดหาห้องทำงานให้คณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อให้สะดวกต่อการดำเนินงานให้สมบูรณ์
6. รวบรวมรายการปัญหาที่สมาชิกมีความสนใจ
7. จัดกลุ่มย่อยที่เป็นกลุ่มสนใจปัญหาเดียวกัน
8. แต่ละกลุ่มเลือกประธาน เลขานุการ และดำเนินการตามปัญหาของกลุ่ม
9. ผู้เชี่ยวชาญทำงานร่วมกับกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่ม

10. ดำเนินการสรุปผล

จากวิธีการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปและนำมาใช้เป็นกรอบของกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการของการวิจัยครั้งนี้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมความพร้อม ได้แก่

1. จัดเตรียมเอกสาร และข้อมูลประกอบการประชุม ได้แก่ กำหนดการประชุม แบบบันทึกการประชุม เอกสารที่เกี่ยวข้องเรื่อง วินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

2. ติดต่อประสานงานบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้แก่

1. ชี้แจงจุดมุ่งหมาย ขั้นตอนการประชุม และสร้างความตระหนักในบทบาทของผู้ร่วมวิจัยทุกคน

2. ดำเนินการจัดทำคู่มือเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติเดียวกันในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 นำเสนอและสรุปผลการดำเนินงาน

ดังนั้นการประชุมเชิงปฏิบัติการจึงเป็นการทำงานของกลุ่มบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น เน้นการร่วมมือกันปฏิบัติจริงในการแก้ปัญหา หรือสร้างสรรค์ผลงาน การประชุมจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมประชุมทุกคน

2. กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมโฮมรูม

ธีรวิทย์ ประทุมพรรัตน์ (2534 : 39 – 41, อ้างถึงใน สุวพิชชา คนใจบุญ. 2552 : 37) ได้อธิบายไว้ว่า โฮมรูม หมายถึง กิจกรรมของครู อาจารย์ซึ่งเรียกว่าครูโฮมรูม กระทำไปตามแผนที่กำหนดขึ้นตลอดปีการศึกษา มีชั่วโมงการจัดทำที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ และใช้วิธีการกลุ่มเป็นเครื่องมือในการอบรมนักเรียน และเสริมสร้างพฤติกรรมที่ไม่ผิดวินัยนักเรียนให้เกิดขึ้นอย่างติดต่อกัน เน้นที่การป้องกันและพัฒนายิ่งกว่าการแก้ไข

อรนิจ นาชัยเวียง (2549 : 40) ได้กล่าวว่า กิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมวินัยนักเรียนรายบุคคลหรือกลุ่ม โดยใช้สถานที่จะเป็นภายในห้องหรือนอกห้องเรียนให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่ครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดั่งสมาชิกใน

ครอบครัวเดียวกัน เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งสามารถสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน

อรุณลักษณ์ เลหาพะพันธ์ (2551 : 5) ได้กล่าวว่า กิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมให้ครูประจำชั้นเข้าแถวเคารพธงชาติกับนักเรียนในตอนเช้า เพื่อตรวจดูความเรียบร้อยของนักเรียนในการเข้าแถว พบปะพูดคุย ชี้แนะอบรมปมนิสัยนักเรียนก่อนทำการสอนในช่วงโมงแรกทุกวัน เพื่อให้นักเรียนปรับเปลี่ยนตนเองมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขและพัฒนาตนเองให้ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยที่ดี

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่ใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งที่จัดขึ้นเพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้ใช้ช่วงเวลาก่อนที่จะเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวัน โดยครูที่ปรึกษาจะทำการนิเทศกำกับติดตามการมาเรียนของนักเรียน การทำความสะอาดบริเวณที่ได้รับมอบหมายก่อนเข้าแถว การเข้าแถวเคารพธงชาติของนักเรียนและสร้างความตระหนักในเรื่องการรักษาความสะอาดของตนเองในเรื่องการดูแลความสะอาดของร่างกาย ได้แก่ ปาก ฟัน ผม ผิวหนัง เล็บ มือและเท้า ว่าปฏิบัติได้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ต่างอยพัฒนาศึกษา ว่าด้วยการแต่งกายนักเรียน พุทธศักราช 2557 ทั้งยังเป็นการป้องปรามไม่ให้นักเรียนกระทำผิดวินัย

การดำเนินกิจกรรม

1. ขออนุมัติจัดกิจกรรมโฮมรูม

2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน

3. การดำเนินงาน

3.1 ประกาศแจ้งให้นักเรียนทราบถึงวันเวลาที่ดำเนินกิจกรรมโฮมรูม

3.2 ดำเนินการตามกิจกรรมโฮมรูม

3.3 คณะกรรมการ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย สรุปผลรายงานกิจกรรมทุกสัปดาห์

2.2 กิจกรรมค่าน้ำใจ

ประสาท อิศรปริดา (2547 : 347-352) ได้เสนอแนวทางแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาในห้องเรียน โดยใช้วิธีการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ซึ่งมีเทคนิคการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงปรารถนามีหลายประการ ที่สำคัญได้แก่ การใช้เบี้ยอรรถกร (Token

Economy) การทำสัญญาเงื่อนไข (Contingency Contracting) การกำหนดเงื่อนไขสำหรับกลุ่ม (Group-Based Contingencies) การกำหนดเงื่อนไขทางบ้าน (Home-Based Contingencies)

1. การใช้เบี้ยอรรถกร (Token Economy) หลักสำคัญคือ เมื่อบุคคลกระทำสิ่งใดแล้วได้รับผลกรรมทางบวกเขามีแนวโน้มที่จะกระทำสิ่งนั้นซ้ำอีก อย่างไรก็ตามถ้าหากเด็กกระทำแล้วเขาไม่ได้รับผลกรรมทางบวกทันทีหรือ กระทำแล้วได้รับแรงเสริมทางสังคม เช่น การยิ้ม การชมเชย เพียงอย่างเดียว ผลกรรมที่ได้รับย่อมไม่เพียงพอที่จะรักษาหรือเพิ่มพฤติกรรมที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นในห้องเรียนได้ ในกรณีเช่นนี้มีการศึกษาพบว่า เทคนิคการใช้เบี้ยอรรถกรจะเป็นวิธีการที่ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการเพิ่มพฤติกรรม คำว่าเบี้ยอรรถกร ก็คือ ตัวเสริมแรงแผ่ขยาย ซึ่งอาจเป็น เบี้ย แสตมป์ที่ใช้แล้วดาวสติ๊กเกอร์ คุกกี้ หรือสิ่งอื่นที่สามารถนำไปแลกขนม หนังสือการ์ตูน หรือรางวัลอื่นๆ ที่กำหนดไว้ได้ วิธีนี้จะทำให้ครูสามารถให้ตัวเสริมแรงเด็กได้ทันที และใช้ได้กับเด็กทุกคนในเวลาเดียวกัน

2. การทำสัญญาเงื่อนไข (Contingency Contracting) กลวิธีการเพิ่มพฤติกรรมด้วยการทำสัญญาเงื่อนไข มักเป็นไปตามกฎพรี่แม็ก (Premack's Principle) ซึ่งมีใจความว่า ถ้ากิจกรรมที่เด็กชอบกระทำถูกนำไปเข้าคู่กับกิจกรรมที่เด็กไม่ชอบกระทำ ต่อมาเด็กจะทำกิจกรรมที่ไม่ชอบกระทำนั้นบ่อยขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง ถ้าใช้กิจกรรมที่เด็กชอบกระทำเป็นตัวเสริมแรงกิจกรรมที่เด็กไม่ชอบกระทำ โอกาสที่เด็กจะกระทำกิจกรรมประการหลังก็จะเพิ่มขึ้น พ่อแม่มักใช้หลักการนี้อยู่เสมอและได้ผลมากด้วย เช่น ถ้าลูกรับประทานผักแล้วเขาจะได้หนังสือการ์ตูนเล่มใหม่ หรือถ้าลูกถูบ้าน แล้วลูกมีสิทธิ์ที่จะใช้รถจักรยานยนต์ได้ เป็นต้น ลักษณะที่กล่าวมานี้ก็คือ การเพิ่มพฤติกรรมด้วยการทำสัญญาเงื่อนไขนั่นเอง ในการทำสัญญากับเด็ก สารสำคัญของสัญญาประกอบด้วย พฤติกรรมของเด็กและตัวเสริมแรง หรือผลกรรมที่เด็กจะได้รับ ในสัญญาต้องระบุคู่สัญญาวันเริ่มสัญญาไว้อย่างชัดเจนและยินยอมรับเงื่อนไขในสัญญานั้นทั้งสองฝ่าย

3. การกำหนดเงื่อนไขสำหรับกลุ่ม (Group-Based Contingencies) การกำหนดเงื่อนไขสำหรับกลุ่ม หมายถึง การกำหนดว่าถ้าหากกลุ่มปฏิบัติตามมาตรฐานที่ระบุไว้ แล้วผลกรรมทางบวกที่กลุ่มจะได้รับคืออะไร เช่น ถ้าหากเด็กชั้นนี้ไม่ส่งเสียงดังขณะเรียน ก็จะได้รับเสริมแรง ได้เลิกเรียนเร็วกว่ากำหนด งดการบ้าน ฯลฯ เป็นต้น การกำหนดเงื่อนไขสำหรับกลุ่ม อาจทำในรูปแบบการแข่งขันก็ได้ เช่น ครูแบ่งเด็กออกเป็น 2 ทีม เมื่อกลุ่มใดฝ่าฝืนกฎ เช่น พูดเสียงดัง ลุกจากที่นั่ง หรือเคลื่อนย้ายโต๊ะโดยไม่ได้

รับอนุญาตครูจะขีดเครื่องหมาย 1 ขีด บนกระดานดำ ถ้าทั้ง 2 ทีม มีขีดเกิน 5 ขีดขึ้นไป ทีมใดมีขีดน้อยกว่าทีมนั้นก็ชนะแต่ถ้าหากทั้ง 2 ทีม มีขีดตั้งแต่ 5 ขีดลงมา ก็ถือว่า ทั้ง 2 ทีมนั้นมีพฤติกรรมได้มาตรฐาน กรณีนี้ทั้ง 2 ทีม จะชนะทั้งคู่ การใช้สิทธิพลของกลุ่มเพื่อรักษาวินัยในห้องเรียนนี้ เป็นวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพแต่ครูต้องระมัดระวังผลข้างเคียงที่จะเกิดขึ้น เช่น เด็กอาจจะขมขู่ต่อสู้อ หรือใช้วิธีทำลายคู่ต่อสู้เพื่อชัยชนะ ซึ่งครูต้องอธิบายให้เด็กเข้าใจ และหาทางป้องกันผลข้างเคียงที่จะเกิดขึ้น

4. การกำหนดเงื่อนไขทางบ้าน (Home-Based Contingencies)

การเพิ่มกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพอีกวิธีหนึ่งคือ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ดีในขณะที่อยู่ในโรงเรียน เด็กจะได้รับการเสริมแรงจากผู้ปกครอง การกำหนดเงื่อนไขเช่นนี้ ครูต้องทำงานประสานกับผู้ปกครอง การให้การเสริมแรงจากผู้ปกครอง จะต้องมีลักษณะคงเส้นคงวา จึงจะทำให้การกำหนดเงื่อนไขนี้มีประสิทธิภาพ การที่พ่อแม่จะให้การเสริมแรงเด็กหลังจากเด็กมีพฤติกรรมที่ดีที่โรงเรียนนั้น จำเป็นอย่างยิ่ง จำเป็นอย่างยิ่งที่พ่อแม่ต้องได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กตลอดเวลาวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ทางบ้านได้รับข้อมูลนี้ก็คือ บันทึกของครูที่จะส่งถึงผู้ปกครอง

สุวพิชชา คนใจบุญ (2552 : 36) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการให้นักเรียนทำข้อสัญญา เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำข้อสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรต่อครูประจำชั้น ว่าในแต่ละวันจะปฏิบัติตามด้านการแต่งกายอย่างไรบ้าง โดยครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันสร้างแรงกระตุ้น ส่งเสริมขวัญกำลังใจ ให้แรงจูงใจในการปฏิบัติตามได้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน เช่น กล่าวยกย่องชมเชย มอบใบเกียรติบัตร หรือของขวัญรางวัลให้ตามโอกาสอันควร

รูปแบบขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูลนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่มีพฤติกรรมไร้ระเบียบวินัยด้านการแต่งกาย

ขั้นตอนที่ 2 ครูเรียกนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมาทำความเข้าใจในระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน และแนวทางการปฏิบัติตนของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ให้นักเรียนทำข้อสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรว่าในแต่ละวันจะแต่งกายให้เรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบ

ขั้นตอนที่ 4 ในช่วงเวลาพักก่อนเลิกเรียน ตอนเย็นให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมารายงานให้ครูทราบ และให้ครูลงชื่อให้การรับรอง

ขั้นตอนที่ 5 ให้นักเรียนจัดทำสัญญาในการปฏิบัติงานในวันต่อไป นอกจากการดำเนินงานใน 5 ขั้นตอนแล้ว คณะบุคลากรของโรงเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องร่วมมือร่วมใจกัน สนับสนุน ส่งเสริมนักเรียน กลุ่มเป้าหมายให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดีขึ้น โดยการสร้างแรงกระตุ้น ให้ขวัญกำลังใจ เป็นแรงเสริม แรงจูงใจในการทำความดี เช่น การกล่าววยกย่องชมเชย การให้ของขวัญ รางวัล ฯลฯ เป็นต้น

สมพร สุทัศนีย์ (2544 : 137-152) กล่าวว่า สัญญาเงื่อนไข หมายถึง การตกลงกันระหว่างครู ผู้ปกครองโดยมีการร่างเป็นสัญญามีเงื่อนไขข้อตกลงในการให้แรงเสริมแก่พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีเป็นแบบฟอร์มที่มีการตกลงกันระหว่าง ทั้ง 2 ฝ่าย บางครั้งก็มีการตกลงกันด้วยวาจา ถ้าเด็กทำตามสัญญาได้ ก็จะได้รับรางวัล ถ้าไม่ทำตามสัญญา ก็อาจจะได้รับโทษ ถ้ามีการใช้แบบฟอร์มจะต้องระบุพฤติกรรมที่เด็ก ต้องทำ และผลกรรมที่เด็กได้รับ มีลายเซ็นของครูและนักเรียน จากงานวิจัยพบว่าการทำสัญญากับเด็กวันรุ่งขึ้น ดีกว่าทำสัญญากับเด็กวัยอื่นๆ นอกจากนี้การทำสัญญาเหมาะกับ พฤติกรรมบางอย่างเช่น ขโมย มาโรงเรียนสาย หนีเรียน เป็นต้น

สรุปได้ว่า กิจกรรมคำมั่นสัญญาเป็นกิจกรรมที่กลุ่มเป้าหมายได้ตกลง พันธผูกพันโดยการเขียนใบสัญญาระหว่างนักเรียนกับครูที่ปรึกษาว่าปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้ตามเงื่อนไขต่างๆ ที่กำหนดขึ้น แล้วให้นักเรียนเลือกคำสัญญาที่นักเรียนคิดว่าเหมาะสม กับตนเองและคาดว่าจะสามารถปฏิบัติตามได้ โดยนักเรียนกลุ่มเป้าหมายทุกคนได้เขียน สัญญาไว้กับครูที่ปรึกษาพร้อมกัน โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยกำหนดขอบเขตของคำมั่นสัญญา ตามกรอบการวิจัย กล่าวคือ จะเข้าแถวเคารพธงชาติตรงเวลาไม่มาโรงเรียนสายจะไม่ ขาดเรียนโดยไม่จำเป็น จะไม่หนีเรียน จะช่วยเพื่อนทำความสะอาดบริเวณพื้นที่ที่ได้รับ มอบหมาย ส่งงานตามที่ครูได้มอบหมายให้ทันตามกำหนด และจะร่วมกิจกรรม ที่ทางโรงเรียนมอบหมาย โดยครูที่ปรึกษาจะทบทวนคำมั่นสัญญาทุกวันในคาบกิจกรรม โหม่ร่มตอนเช้าเวลา 08.20 – 08.40 น. ของทุกวันพร้อมกับแจ้งผลการสังเกตและ ตรวจสอบการร่วมกิจกรรมของนักเรียน และชมเชยผู้ที่ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาให้นักเรียน ทุกคนทราบพร้อมกัน เพื่อให้กำลังใจผู้ที่ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาไม่ได้ครบทุกข้อ

การดำเนินกิจกรรม

1. ขออนุมัติจัดกิจกรรมคำมั่นสัญญา
2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน

3. การดำเนินงาน

3.1 ประกาศแจ้งให้นักเรียนทราบแนวทางการปฏิบัติตนในกิจกรรมค่านิยมสัญญา

3.2 ดำเนินการตามกิจกรรมตรวจการปฏิบัติตามค่านิยมสัญญาของนักเรียนที่เขียนไว้กับครูที่ปรึกษาว่านักเรียนทำได้หรือไม่ อย่างไร

3.3 คณะกรรมการ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย สรุปผลรายงานกิจกรรมทุกสัปดาห์

2.3 กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ.

ณัฐชยา จิตภักดี (2554 : 59-60) ได้กล่าวว่า การประกวด คือการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ผู้เข้าประกวดเกิดการแข่งขันในการพัฒนาผลงานให้มีคุณภาพเกิดความหลากหลายและสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ การตัดสินการประกวด จะใช้หลักเกณฑ์เป็นเครื่องมือวัดผล โดยมีคณะกรรมการเป็นผู้ให้คะแนนและจัดลำดับที่ ตามคะแนนที่ได้ ผู้ชนะการประกวดแต่ละประเภทจะได้รับรางวัลเป็นแรงจูงใจซึ่งแตกต่างกันตามชนิดและประเภทของการประกวด ซึ่งถือเป็นเกียรติยศและความภูมิใจให้แก่ผู้ชนะการประกวดเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นการจัดกิจกรรมการประกวดเป็นการประกาศและยกย่องคนทำดี มีความรับผิดชอบให้สังคมได้รับทราบ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติได้ปฏิบัติกิจกรรมที่ดีต่อไป และเป็นแบบอย่างให้แก่คนอื่นๆ

เพ็ญจ นามวงศ์ษา (2552 : 53) ได้กล่าวว่า กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายประพฤติตนให้เป็นผู้แต่งกายถูกระเบียบโรงเรียน โดยการคัดเลือกนักเรียนที่มีความประพฤติถูกต้องตามระเบียบการแต่งกายของโรงเรียน เพื่อรับเกียรติบัตร ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจให้นักเรียนมีการพัฒนา

สมชาย แพ้โธสงค์ (2551 : 9) ได้กล่าวว่า กิจกรรมประกวดนักเรียนตัวอย่าง หมายถึง การแต่งกายได้สวยงาม เหมาะสม และถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน โดยให้แต่ละชั้นเรียนทำการคัดเลือกนักเรียนตัวอย่าง เพื่อเข้าร่วมประกวดนักเรียนที่มีพฤติกรรมการแต่งกายเรียบร้อย สะอาด อย่างสม่ำเสมอ มีการมอบรางวัลเกียรติบัตร ทั้งนี้เพื่อเป็นการเสริมแรงแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี และสร้างแรงจูงใจแก่นักเรียนคนอื่น โดยมีเป้าหมายนักเรียนเป็นผู้มีวินัยด้านการแต่งกายถูกต้องเรียบร้อยตามระเบียบ และเหมาะสมกับโอกาสและกิจกรรม

สรุปได้ว่า กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. หมายถึง การคัดเลือกนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่มีความประพฤติดี มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อรับการยกย่องเชิดชูให้เป็นแบบอย่างด้านความรับผิดชอบ พุทธศักราช 2557 โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนได้ปรับปรุงตนเอง ให้เป็นผู้ที่มีวินัยด้านความรับผิดชอบ ตามแบบอย่างที่ดีต่อไป ทั้งยังเป็นการเสริมแรงในทางบวกให้แก่เด็กที่มีความประพฤติดี ด้านความรับผิดชอบ

การดำเนินกิจกรรม

1. ขออนุมัติจัดกิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ.
2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
3. การดำเนินงาน

3.1 ประชาสัมพันธ์แจ้งให้นักเรียนทราบและเข้าร่วมกิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ.

3.2 ดำเนินการประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. ตัดสินการประกวด มอบเกียรติบัตรและรางวัลให้กับนักเรียนที่ชนะเลิศการประกวดในทุกระดับชั้น

2.4 กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ

วิโรจน์ เตะประโคน (2555 : 6) ได้กล่าวว่า การทำความสะอาดบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ หมายถึง กิจกรรมที่ปฏิบัติก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติในตอนเช้า และหลังจากรับประทานอาหารกลางวันเสร็จ นักเรียนทุกคนต้องทำความสะอาดหรือทำงานตามเขตที่ได้รับมอบหมาย

กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ เป็นกิจกรรมทำความสะอาดบริเวณพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยได้กำหนดพื้นที่ให้นักเรียนทำความสะอาดพื้นที่ทุกวันก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติตอนเช้าและก่อนเข้าแถวเลิกเรียนตอนเย็น โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม

การดำเนินกิจกรรม

1. ขออนุมัติจัดกิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ
2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
3. การดำเนินงาน

3.1 ประชาสัมพันธ์แจ้งให้นักเรียนทราบและเข้าร่วมกิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ

3.2 ดำเนินการประกวดเขตพื้นที่รับผิดชอบ มอบเกียรติบัตรและรางวัลให้กับนักเรียนที่ชนะเลิศการประกวดในทุกๆระดับชั้น

2.5 กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด

กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อสังคมหรือส่วนรวม โดยยอมรับในกติกาที่ตกลงร่วมกัน

การดำเนินกิจกรรม

1. ขออนุมัติจัดกิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ.
2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
3. การดำเนินงาน

3.1 ประชาสัมพันธ์แจ้งให้นักเรียนทราบและเข้าร่วมกิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด

3.2 ดำเนินการประกวดห้องเรียนสะอาด ตัดสินการประกวด มอบเกียรติบัตรและรางวัลให้กับห้องเรียนที่ชนะเลิศการประกวดในทุกๆระดับชั้น

2.6 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน

จุฑาทิพย์ นามสีฐาน (2554 : 44) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน หมายถึง ครูออกไปเยี่ยมบ้านนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อสอบถามพฤติกรรมตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบของนักเรียนที่ครู ผู้ปกครองได้มอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติ คุณภาพความเป็นอยู่ที่แท้จริง เพื่อหาสาเหตุของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นของนักเรียนรวมทั้ง เป็นการพบปะกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อร่วมมือกันในการป้องกัน ดูแลแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้กับการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพและเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

หลังทอง แสงดาววัน (2555 : 12) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน หมายถึง กิจกรรมที่ครูเข้าไปพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อทำความเข้าใจและรับทราบข้อคิดเห็นตลอดจนความร่วมมือจากผู้ปกครองในการเอาใจใส่นักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรม การแสดงออกของนักเรียนในทางที่เหมาะสม

ดังนั้นกิจกรรมเยี่ยมบ้านจึงเป็นกิจกรรมที่ครูออกไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียน ดูความเป็นอยู่ที่แท้จริงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในการดูแลเอาใจใส่นักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรม การแสดงออก และหาแนวทางร่วมกันในการป้องกัน ดูแลแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน

การดำเนินกิจกรรม

1. ขออนุมัติจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน
2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
3. การดำเนินงาน
  - 3.1 ประชาสัมพันธ์แจ้งให้ครูทราบและเข้าร่วมกิจกรรมเยี่ยมบ้าน
  - 3.2 ดำเนินการเยี่ยมบ้านในทุกระดับชั้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กิจกรรมที่ใช้ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอวยพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ได้ใช้กิจกรรมการดำเนินงานอยู่ 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมคำมั่นสัญญา กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด และกิจกรรมเยี่ยมบ้าน

3. การนิเทศติดตาม

การนิเทศติดตามการศึกษา เป็นกระบวนการหนึ่งที่สถานศึกษาใช้ดำเนินการ กำกับ ติดตาม ดูแล สนับสนุนส่งเสริม ช่วยเหลือครูให้ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน ตามภารกิจของสถานศึกษา ซึ่งมีภารกิจหลักคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ให้เป็นคนดี คนเก่งและมีสุข ผู้วิจัยมีแนวการศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศติดตาม ดังนี้

3.1 ความหมายของการนิเทศ

ธวัชชัย นันทสว่าง (2546 : 7) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน ชี้แนะ ส่งเสริมในการปรับปรุงการเรียนการสอนระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และส่งผลให้คุณภาพการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

อรรถพล ปิ่นม้น (2550 : 21) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย ผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ โดยผู้นิเทศพยายามทุกวิถีทางที่จะทำให้ผู้รับการนิเทศ ปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ด้วยความเต็มใจ ดังนั้นการนิเทศการศึกษาจึงหมายถึง การที่ผู้นิเทศใช้ความพยายามด้วยเทคนิควิธีและกระบวนการต่างๆ ที่จะกระตุ้น ยั่วยุ เร่งเร้า ให้ผู้รับการนิเทศได้ปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงาน

การจัดการเรียนการสอนให้เกิดคุณภาพสูงสุดด้วยความเต็มใจและภาคภูมิใจ

ไพจิตร อุทัยประดิษฐ์ (2551 : 43-44) กล่าวว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการดำเนินกิจกรรมที่ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกัน จัดขึ้น เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครูในทุกด้าน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความก้าวหน้า ทั้งในวิชาชีพ และสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนรู้ของผู้เรียน ความมุ่งหมายของการนิเทศ ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษานั้น มีปัญหาและอุปสรรคมากมาย ผู้บริหารและบุคลากร ในโรงเรียนจึงมีความจำเป็นที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องจัดให้มีการนิเทศในโรงเรียน โดยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพทางด้านการจัดการเรียนการสอนและเป็นการร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงาน ให้บรรลุจุดหมาย และความมุ่งหมายของการนิเทศติดตามมีดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจถึงปัญหาต่างๆ ของนักเรียนที่กำลังสอนอยู่และ พยายามให้ครูสังเกตเห็นและเข้าใจอย่างชัดเจนว่านักเรียนวัยนั้นๆ มีลักษณะพฤติกรรมและ ความต้องการอย่างไร เพื่อจะได้ดำเนินการสอนและจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ให้สนองกับความต้องการของนักเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

2. เพื่อช่วยให้ครู ได้ทราบถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคนทราบ จุดอ่อนในการเรียนรู้ของแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร และช่วยให้สามารถวางแผนการสอน ให้เหมาะสมตามความสามารถ เพื่อแก้ไขจุดอ่อนเหล่านั้น การเรียนการสอนจะได้รับ ผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย

3. เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษา โดยทั่วไป ของแต่ละโรงเรียนตลอดจนปรัชญาของโรงเรียน และช่วยครูให้ดำเนินการสอน ให้บรรลุจุดประสงค์นั้น

4. เพื่อช่วยให้ครูมีลักษณะความเป็นผู้นำ และเป็นนักประชาธิปไตย

5. เพื่อช่วยผู้บริหารโรงเรียนได้สำรวจและค้นพบความสามารถพิเศษ ของครูแต่ละคน เพื่อที่จะได้มอบหมายงานที่เหมาะสมตามความสามารถและความถนัด นอกจากนั้น ยังได้ส่งเสริมความสามารถพิเศษนั้นๆ ได้พัฒนายิ่งขึ้นไปด้วย

6. เพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. เพื่อเสริมสร้างขวัญของครูให้อยู่ในสภาพขวัญและกำลังใจที่ดี เพื่อจะได้มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความรักความภาคภูมิใจในอาชีพครูที่ ปฏิบัติอยู่ และร่วมมือร่วมใจปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

8. เพื่อช่วยให้ครูรู้สึกปลอดภัยในการทำงาน และป้องกันการตำหนิหรือกล่าวโทษครูที่ไม่เป็นธรรม

9. เพื่อประเมินผลการเรียนของเด็กการสอนของครู และหาช่องทางที่จะทำให้ผลการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

ฐราณีย์ ไทยดี (2552 : 58) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนโดยผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมมือกัน โดยใช้เทคนิควิธีการและกิจกรรมการนิเทศแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีการประสานสัมพันธ์ และเสริมสร้างขวัญกำลังใจ โดยมีเป้าหมายร่วมกันคือ คุณภาพของคน คุณภาพของงาน คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน และคุณภาพของนักเรียน

จากความหมายเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา สรุปได้ว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยใช้เทคนิควิธีการและกิจกรรมการนิเทศแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อพัฒนางานในหน้าที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด อันจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน

3.2 ขั้นตอนการนิเทศ

แฮริส (Harris, 1975 : 14-15 อ้างถึงใน ไพจิตร อุทัยประดิษฐ์. 2551 : 44-48) กำหนดขั้นตอนการนิเทศได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวางแผนการนิเทศ การนิเทศติดตามเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ การนิเทศติดตามจะสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย จำเป็นต้องใช้ความสามารถในการคาดหมายเหตุการณ์ต่างๆ อย่างแม่นยำ โดยอาศัยข้อสารสนเทศและหลักวิชาการต่างๆ กล่าวคือ ต้องมีการวางแผน การนิเทศการวางแผน คือ การคาดการณ์หรือกำหนดการเกี่ยวกับการดำเนินงานในอนาคตขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย แผน แผนงาน งานโครงการ และกิจกรรม สำหรับกระบวนการวางแผนงานนิเทศการศึกษา มีหลักการดังนี้

1.1 การวางแผนปฏิบัติงาน เพื่อหาข้อกำหนดว่าจะทำอะไร มีขอบเขตอย่างไร เพื่อจะได้ดำเนินการให้ตรงเป้าหมายที่กำหนดไว้ การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและการวางแผนแนวทางการแก้ปัญหาต่างๆ

1.2 การจัดระบบงาน เป็นการจัดแบ่งสายงานการนิเทศการศึกษา ในหน่วยงาน อำนาจหน้าที่ของบุคลากรส่วนใด เป็นต้น

1.3 การดำเนินงาน จะใช้วิธีใดดำเนินงาน การติดตามผล และการ กำหนดเริ่มปฏิบัติตามแผน แผนสิ้นสุดเมื่อใด เป็นต้น

1.4 การประเมินผลงาน กำหนดวิธีการประเมินผลงานไว้เป็นระยะ เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข ควรจะประเมินผลทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ การวางแผนการ นิเทศ เป็นขั้นตอนการสำรวจปัญหาและความต้องการ การวิเคราะห์ปัญหาและความต้อง การจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศ การกำหนดนโยบายและจุดประสงค์ของการนิเทศ กำหนด ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ และการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนก่อนหลัง ซึ่งการวาง แผนการนิเทศเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญยิ่ง จึงจะสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตาม วัตถุประสงค์

2. ขั้นตอนการนิเทศ เป็นขั้นตอนการเตรียมบุคลากร เตรียมวัสดุ เตรียมกิจกรรมให้เรียบร้อยที่สุด เพื่อให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ ได้แก่ การสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศให้แก่ผู้ร่วมงาน ให้ความรู้และทักษะในการนิเทศแก่ผู้นิเทศ และผู้ร่วมงาน กำหนดผู้ให้การนิเทศ กำหนดสื่อ เครื่องมือและแหล่งทรัพยากร กำหนด กิจกรรม ที่จะใช้ในการปฏิบัติการนิเทศ การเตรียมการนิเทศ อาจแบ่งการเตรียมการไว้ เป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 เตรียมคนหรือเตรียมบุคลากร โดยอาจใช้ลักษณะดังต่อไปนี้

2.1.1 ประชุมปรึกษากับบุคลากรในโรงเรียน เพื่อสร้าง การยอมรับความศรัทธาในกระบวนการนิเทศ

2.1.2 ประชุมให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศติดตามแก่ บุคลากร

2.1.3 สร้างความเข้าใจให้บุคลากรยอมรับในความสามารถที่ แตกต่างกันของบุคลากรเพื่อก่อให้เกิดผู้นำผู้ตามที่ดี

2.1.4 สร้างความเข้าใจตรงกันว่า การนิเทศไม่ใช่การจับผิดหรือ สร้างปมด้อยให้แก่ครู ตรงกันข้ามกับเป็นการช่วยพัฒนาครูให้มีคุณภาพและเพิ่มพูน ศักยภาพ ของตนให้สูงขึ้น

2.1.5 สร้างความเข้าใจตรงกันว่า การนิเทศไม่ใช่การเพิ่มงาน แต่เป็นภารกิจและหน้าที่ของครูพึงปฏิบัติตามบทบาทที่ตนเองเกี่ยวข้อง

2.1.6 สร้างความเข้าใจตรงกันว่า การนิเทศเป็นการรวบรวมความคิดเพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคร่วมกัน การนิเทศเป็นการทำงานในระบบทีม ซึ่งจะเสริมสร้างความรักความสามัคคีในหมู่คณะ

2.1.7 สร้างความเข้าใจให้บุคลากรในโรงเรียนตระหนักว่าการนิเทศ จะนำไปสู่ความมั่นใจ ความถูกต้อง และจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น รวมถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน

2.1.8 สร้างความรู้ให้บุคลากรในโรงเรียนครบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านด้านพฤติกรรมศาสตร์ พฤติกรรมองค์การ การพัฒนาตนเอง และการพัฒนาองค์การ

2.2 เตรียมงาน โดยอาจใช้แนวปฏิบัติในลักษณะต่อไปนี้

2.2.1 กำหนดสื่อ เครื่องมือและแหล่งทรัพยากรตามโครงการนิเทศที่จัดทำไว้ในขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ

2.2.2 จัดหาและผลิตสื่อประกอบการนิเทศ

2.2.3 กำหนดกิจกรรมการนิเทศ วิธีกรการนิเทศ ตลอดจนจนถึงเทคนิคการนิเทศต่างๆ

3. ขั้นตอนการนิเทศ เป็นขั้นตอนการนำโครงการนิเทศภายในหน่วยงาน ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการได้แล้วไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ที่ตั้งไว้ การดำเนินการนิเทศภายใน ควรดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการ การลงมือ ปฏิบัติตามโครงการ และการรายงานผลการปฏิบัติ

3.1 การเตรียมการ การดำเนินการในขั้นตอนนี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

3.1.1 การจัดทำรายละเอียดในการปฏิบัติงาน หมายถึง การกำหนด งานย่อยที่จะต้องปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ทราบว่าม้งานอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติในการ จัดทำรายละเอียดในการปฏิบัติงานนั้น ต้องกำหนดว่าม้งานอะไรบ้างใครเป็นผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การกำกับดูแล การติดตามผล ปัญหาและอุปสรรคซึ่งสามารถนำมาปรับปรุง และใช้เป็นแนวทางในการจัดการทำรายละเอียดของโครงการอื่นต่อไป

3.1.2 การประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

3.2 การลงมือปฏิบัติตามโครงการ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

3.2.1 การปฏิบัติตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ ได้แก่ การที่บุคคลได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานย่อยที่ระบุไว้ในโครงการ ได้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

3.2.2 การติดตาม ควบคุมและกำกับงาน จุดมุ่งหมายของขั้นตอนนี้ เพื่อติดตามดูแลช่วยเหลือ และสนับสนุนให้ปฏิบัติงานการรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินโครงการ ให้ทราบประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานและการกำหนดวิธีการแก้ไขปรับปรุง ซึ่งดำเนินการ ลักษณะรวบรวมเอกสาร สัมภาษณ์ ใช้แบบสำรวจ แบบทดสอบ และการออกคำสั่ง หรือหนังสือเวียน เป็นต้น

3.2.3 การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในขณะปฏิบัติงาน ซึ่งจะเป็น การเพิ่มพลังในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น ดังนั้นผู้บริหารและผู้ให้การนิเทศจะต้องถือเป็นหน้าที่ สำคัญในการเสริมสร้างให้ผู้เข้ารับการนิเทศมีขวัญกำลังใจดีเสมอ สามารถดำเนินการได้โดย ปฏิบัติตนเป็นเพื่อนร่วมงานและเป็นทีปรึกษาที่ดี เปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานแสดงความคิดเห็น สร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน บำเหน็จความชอบตามความเหมาะสมและสร้างการยอมรับในความสำเร็จของการปฏิบัติงาน

3.3 การรายงานผลการปฏิบัติงาน มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

3.3.1 การรายงานผลการปฏิบัติงานระหว่างการทำงาน เพื่อให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการทำงาน และรายงานความก้าวหน้าของการทำงาน อาจเป็น รายงานด้วยวาจา หรือรายงานเป็นประจำทุกเดือน

3.3.2 การรายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการ เพื่อรวบรวมข้อมูลต่างๆ ไปใช้ในการประเมินโครงการ

4. ขั้นตอนการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ขวัญและกำลังใจ หมายถึง สภาพจิตใจและอารมณ์ ซึ่งมีผลกระทบต่อความตั้งใจในการทำงาน ผลกระทบนั้นอาจเกิดขึ้นกับบุคลากรหรือองค์กร ขวัญและกำลังใจที่ดีจะเพิ่มพลังในการทำงานให้สูงขึ้น ซึ่งผู้นิเทศต้องถือว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่จะต้องเสริมสร้างให้ผู้รับการนิเทศมีขวัญและกำลังใจ ที่ดีอยู่เสมอ โดยอาศัยทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์และการจูงใจ สามารถดำเนินการได้โดยปฏิบัติตนเป็นเพื่อนร่วมงานที่เป็นทีปรึกษาที่ดี เปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานแสดงความคิดเห็น สร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน ให้บำเหน็จความชอบตามความเหมาะสมและสร้างการยอมรับในความสำเร็จของการปฏิบัติงาน

5. ขั้นการประเมินผลการนิเทศติดตาม คือ การประเมินกระบวนการดำเนินงานนิเทศติดตาม กระทำได้โดยการนำข้อมูลจากการปฏิบัติงานมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่คาดหวังหรือสิ่งที่ระบุไว้ในด้านต่าง ๆ การประเมินผลการนิเทศติดตามจัดทำขึ้นเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ พิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการว่ามีมากน้อยเพียงใด พิจารณาว่าโครงการดำเนินไปแล้วได้ผลตามจุดประสงค์หรือไม่ และการนำไปปรับปรุงการบริหารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.1 การประเมินก่อนเริ่มโครงการ เป็นการประเมินนโยบายของหน่วยงาน ประเมินความต้องการความจำเป็นของบุคลากร การวิเคราะห์กิจกรรม รวมทั้งประเมินทรัพยากรสิ่งที้นำเข้าหรือทางเลือกในการจัดทำโครงการ

5.2 การประเมินผลระหว่างดำเนินการ เป็นการประเมินผลเพื่อปรับปรุงงาน การจัดระบบงาน หรือการจัดรายงานความก้าวหน้า การเปรียบเทียบผลของการปฏิบัติงาน หรือเปรียบเทียบผลนำเข้ากับวิธีการดำเนินงานกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในโครงการว่ามีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไร

5.3 การประเมินผลหลังการดำเนินงาน เป็นการประเมินผลสรุปเพื่อดูว่าการดำเนินงานได้ผลตามความมุ่งหมายหรือไม่ และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไร โดยเปรียบเทียบผลผลิตที่คาดหวังกับผลผลิตที่เกิดขึ้นจริง ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะแสดงให้เห็นถึงความสำคัญระหว่างผลที่ได้กับจุดประสงค์ของโครงการ ส่วนประกอบสิ่งแวดล้อม ปัจจัยนำเข้าโดยกระบวนการทั่วไป การประเมินผลสรุปโครงการจะให้ข้อมูลแก่ผู้ตัดสินใจในเรื่องประสิทธิภาพของโครงการ ค่าใช้จ่ายของโครงการ การเปรียบเทียบประสิทธิผลของการลงทุนกับงาน ลักษณะที่เปรียบเทียบกันได้ และข้อเสนอแนะเพื่อยุติการดำเนินการใช้หรือปรับปรุงโครงการ การประเมินผลการนิเทศ มุ่งที่จะนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุง การดำเนินการในภาพรวมของการนิเทศติดตาม ดังนั้น เพื่อให้การปรับปรุงการดำเนินงานนิเทศติดตามได้มากที่สุด ควรจะได้ประเมินบรรยากาศขององค์กร การสำรวจเจตคติของผู้รับการนิเทศและผู้ให้การนิเทศด้วย นอกจากนั้นควรจัดแบบรายงานผลการปฏิบัติงานเป็น ลายลักษณ์อักษร และจัดทำอย่างเป็นระบบทุกขั้นตอน ก็จะสามารถ ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคตลอดจนแนวทางปรับปรุงพัฒนาแก้ไขในจุดบกพร่องต่อไป

กล่าวโดยสรุป การนิเทศติดตาม หมายถึง กระบวนการหรือรูปแบบวิธีการที่ทีมผู้บริหาร และคณะครูในโรงเรียนได้ร่วมมือกันจัดทำขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาหรือปรับปรุงครู นักเรียน หรือบุคลากรทางการศึกษาในทุกๆ ด้าน ซึ่งมีกระบวนการ

จัดกระทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการนิเทศอยู่ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการวางแผน การนิเทศ ขั้นตอนการนิเทศ ขั้นตอนดำเนินการนิเทศ ขั้นเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ ผู้ปฏิบัติงาน และขั้นการประเมินผลการนิเทศติดตาม เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากร ในโรงเรียนได้ตระหนักว่าการนิเทศจะนำไปสู่การสร้าง ความมั่นใจ ความถูกต้อง ทั้งยังสามารถจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ของผู้เรียนให้เป็นไปตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนต่อไป

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวทางที่ใช้ในการเสริมสร้างวินัย ด้านความรับผิดชอบ สรุปได้ว่า แนวทางที่ใช้ในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษามี 3 แนวทาง คือ

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการดำเนินกิจกรรม โดยการให้ความร่วมมือ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน มีการวิเคราะห์สภาพและปัญหา แนวทางแก้ไข และพัฒนาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา ผู้บริหาร และคณะครูในโรงเรียน ร่วมประชุม ปรึกษาหารือ อภิปราย สร้างความเข้าใจที่ตรงกัน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

2. จัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียน ต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ประกอบด้วย

- 2.1 กิจกรรมไฮมูม
- 2.2 กิจกรรมคำมั่นสัญญา
- 2.3 กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ.
- 2.4 กิจกรรมพื้นที่รับผิดชอบ
- 2.5 กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด
- 2.6 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน

3. การนิเทศติดตาม เป็นกระบวนการหรือวิธีการดำเนินกิจกรรมที่ผู้ร่วมวิจัย ผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนร่วมมือกันจัดขึ้น โดยให้การนิเทศกับนักเรียนเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคมการเข้าแถวเคารพธงชาติ การส่งงานที่ครูมอบหมายให้ทำได้ตรงตาม เวลาที่กำหนด และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนสม่ำเสมอ ตลอดทั้งการบำเพ็ญ ประโยชน์ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีตามโอกาสอันควรและควรปฏิบัติอยู่ตลอดเวลาจนเป็น นิสัย ได้แก่ การช่วยเหลืองานโรงเรียน ช่วยทำความสะอาดสถานที่ที่เป็นของส่วนรวม เพื่อ

เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) หรือนิยมเรียกว่า PAR เกี่ยวข้องกับการวิจัยอยู่ 2 ประเภท คือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) และการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Research) ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมาย ดังนี้

สุภาวงศ์ จันทวานิช (2545 : 67) ได้ให้ความหมาย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง วิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมวิจัย นับตั้งแต่การระบุปัญหา การดำเนินการ การติดตามผลจนถึงขั้นการประเมินผล

สิทธิณัฐ ประพุทธิติสาร (2546 : 39) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่น่าจะสะท้อนความจริงที่มีความแตกต่างหลากหลาย ซับซ้อน ไม่มีรูปแบบตายตัว ไม่มีสูตรสำเร็จ แต่ต้องมีวิธีที่เปิดกว้าง ยืดหยุ่น และความลงตัว อยู่ที่สถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นวิธีการที่กระทำร่วมกัน โดยนักวิจัยหรือนักพัฒนาและผู้ปฏิบัติ ผสมผสานทฤษฎีและแนวคิดที่ต่างกันของนักวิจัยและนักพัฒนา ให้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่เป็นไปได้ในการปฏิบัติของผู้ที่ปฏิบัติหรือผู้ดำเนินงาน (ชาวบ้าน) ที่เริ่มจากผู้คนที่รอบรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของพวกเขา เป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติ เป็นวิธีการที่มีอยู่แล้วในมือของพวกเขาที่จะนำมาพัฒนา

สมบัติ ท้ายเรือคำ (2547 : 43) ได้ให้ความหมาย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การวิจัยที่มุ่งแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานของหน่วยงาน องค์กร หรือชุมชน ตามแนวที่ที่บุคคลหลายฝ่ายซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาร่วมในกิจกรรมการวิจัย ทุกขั้นตอน นับตั้งแต่แรกเริ่ม จนกระทั่งสิ้นสุดการดำเนินการวิจัย

นงนภัส ศุวรัญญา เทียงกมล (2551 : 180) ให้ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเรียนรู้และแสวงหาความรู้ประสบการณ์

โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย คือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นักปกครอง และผู้วิจัยโดยอาจจะเริ่มต้นตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผลและร่วมรับผลที่เกิดจากการดำเนินงาน รวมทั้งมีการสรุปบทเรียนร่วมกัน ตลอดจนร่วมหาวิธีแก้ไขปัญหาและร่วมพัฒนาต่อไป

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การวิจัยที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน คือตั้งแต่การศึกษาหาแนวทางการแก้ปัญหา การดำเนินการแก้ปัญหา การติดตามผล และประเมินผล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

นักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิด เกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

เฉลียว บุรีภักดี และคณะ (2545 : 238) กิจกรรมของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีลักษณะ 3 ประการ ที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างผสมกลมกลืน คือ

1. เป็นการค้นคว้าวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบที่จำเป็น เช่น ข้อมูลความจริง ปัญหาเชิงพัฒนาที่จะต้องแก้ไข สมมติฐานสำหรับการทดสอบต่อไป แผนการดำเนินงาน สำหรับการพัฒนาหรือแก้ปัญหา และการติดตามประเมินผลการพัฒนาแก้ไขปัญห
2. เป็นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มเป้าหมาย ผู้ซึ่งเป็นทั้งผู้ร่วมดำเนินการวิจัยและผู้ได้รับผลลัพธ์ของการวิจัย
3. เป็นการปฏิบัติการในการดำเนินชีวิตจริง มิใช่เป็นการจำลองจากชีวิตจริงมาเพื่อการวิจัย และผู้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยจะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมครั้งนี้

อมรา พงศาพิชญ์ (2545 : 29-30) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการทำวิจัยร่วมกันระหว่างนักวิจัยภายนอกกับกลุ่มเป้าหมายทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัย (เรียกกลุ่มเป้าหมายว่า “นักวิจัยภายใน” ซึ่งอาจเป็นกลุ่มคนในองค์กร ใต้องค์กรหนึ่ง กลุ่มคนในโครงการต่างๆ หรือกลุ่มชาวบ้าน ฯลฯ) ทั้งในขั้นตอนการค้นหาปัญหาและประเด็นปัญหาต่างๆ และการวิเคราะห์ข้อมูลและสถานการณ์เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับปัญหาและปัจจัยสาเหตุของปัญหา วิธีการศึกษา เน้นการสังเกต

แบบมีส่วนร่วม (นักวิจัยภายนอกมีส่วนร่วมในกิจกรรม) และการสัมภาษณ์ในลักษณะเป็นการพูดคุยหรือแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และยังเน้นการให้ความสำคัญกับข้อมูลและความ คิดของกลุ่มเป้าหมาย โดยทั่วไป การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จะเน้นการค้นหาข้อมูลร่วมกัน ระหว่างนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย เพื่อใช้ในอธิบาย ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น แต่ถ้ามีการนำเอาการวิจัยแบบมีส่วนร่วมไปประยุกต์เพื่อการพัฒนา โดยบูรณาการไปพร้อมๆ กับการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มุ่งเน้นการค้นหาวิธีการแก้ปัญหาหรือ พัฒนา และนำไปปฏิบัติการจริง ลักษณะการวิจัยดังกล่าว เรียกว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม

ทวิตักดี นพเกษม (2549 : 39) ได้กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม เป็นการวิจัยประยุกต์ที่ใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพมาก แต่มีปรัชญาการวิจัย เฉพาะของตนเองภายใต้กระบวนทัศน์การวิพากษ์ (Critical Paradigm) โดยใช้การวิภาษวิธี (Dialectic Method) ซึ่งหมายถึง การอภิปรายถกเถียง(Debate) เพื่อแก้ปัญหาข้อยุติ จากความเห็น 2 ฝ่าย ที่แตกต่างกันเพื่อนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วมมีความมุ่งหมายให้กลุ่มเป้าหมายที่เข้าไปศึกษามีสภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิม โดยกลุ่มตัวอย่างที่นักวิจัยเข้าไปศึกษามีส่วนร่วมกับนักวิจัยทุกขั้นตอนอย่างเท่าเทียม มีการเรียนรู้ร่วมกันผ่านกระบวนการปฏิบัติในสนามการวิจัยที่ไม่ยึดกับทฤษฎี (Praxis) ด้วยความเชื่อในความสามารถของมนุษย์ที่จะทำงานร่วมกัน เพื่อตัดสิ้นใจและกระทำ อย่างเท่าเทียม ทั้งที่มีความแตกต่างกัน นักวิจัยจึงมิใช่มีบทบาทเป็นเพียงผู้วิจัยเท่านั้น หากแต่ยังมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ (Research as Leamer) ไปกลับกลุ่ม ตัวอย่างในการปรับปรุงสถานะที่เห็นพ้องต้องกันให้ดีขึ้น รวมทั้งบทบาทการเป็น ผู้กระตุ้น (Facilitator) ให้เกิดการสะท้อน (Reflection) การปฏิบัติไปสู่การเรียนรู้และปรับปรุง การปฏิบัติจนกว่าจะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน

เคมมิส และ วิลคินสัน (Kemmis & Wilkinson. 1998 : 23 อ้างถึงใน จันทรโท จันทรพิมพ์. 2553 : 58-59) ได้เสนอหลักการและคุณลักษณะพื้นฐาน ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ที่พอสรุปได้ดังนี้

1. PAR เป็นกระบวนการทางสังคม (PAR is a Social Process)

เนื่องจากมีความเชื่อว่าการพัฒนาบุคคลกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ต้องเป็นไปอย่างสัมพันธ์กันไม่ว่าบุคคลนั้นๆ จะได้รับประโยชน์โดยส่วนตนมากน้อยเพียงใด

2. PAR มีลักษณะของการมีส่วนร่วมของคนที่ทำวิจัย (PAR is Participatory) ในการวิจัยอาจจะเริ่มต้นหรือจุดประกายจากภายนอก แต่กระบวนการวิจัยจะเน้นที่การมีส่วนร่วมของทุกคนในกลุ่มหรือในชุมชน เป็นเจ้าของการวิจัยร่วมกัน ไม่ใช่เพียงในฐานะผู้ให้ข้อมูลกับนักวิจัยภายนอกหรือในฐานะเฉพาะผู้ได้รับประโยชน์ แต่ถือว่าทุกคนร่วมกันทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของตนเอง ไม่ใช่การทำวิจัยในเรื่องของคนอื่นหรือกลุ่มอื่น ทุกคนมีส่วนร่วมในการวินิจฉัยวิเคราะห์ศักยภาพและคุณค่าในตน มีส่วนร่วมในการจัดการใช้ความรู้ความคิดของตนเองเพื่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเรียนรู้ที่จะสะท้อนความคิด วิพากษ์วิจารณ์ตนเองในสิ่งที่ได้กระทำร่วมกัน ทั้งนี้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในอุดมคตินั้น สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวิจัย ตั้งแต่การกำหนดปัญหาการวิจัย การเลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การปฏิบัติตามแผน การสรุปผล การประเมินผล

3. PAR เป็นการปฏิบัติ (PAR is Practical) โดยเฉพาะการปฏิบัติที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคม โดยมุ่งทำความเข้าใจวิธีการและผลการปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้น โดยที่ความรู้ที่ได้จากการวิจัยจะเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติ

4. PAR เป็นการดำเนินการวิจัยที่มีฐานคิดในการให้อิสระภาพกับนักวิจัย (PAR is Emancipatory) กล่าวคือ เป็นการปลุกจิตสำนึกเพื่อให้คนได้คลี่คลายและเอาชนะอุปสรรคอันเนื่องมาจากการถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคมที่มีโครงสร้างไม่เป็นธรรม ทำให้คนเรียนรู้ที่จะแบ่งปันและร่วมสร้างสิ่งที่เป็นธรรมและสงบสุขมากขึ้น

5. PAR คือ กระบวนการที่ต้องผ่านการวิพากษ์และสะท้อนผลปฏิบัติ (PAR is Critical) และการสะท้อนตนเอง (Self-Reflection) ในขั้นตอนของการวิจัย ทั้งก่อนและหลังการปฏิบัติ

6. PAR คือ ลำดับขั้นตอนตามวงจรที่ต้องปฏิบัติในการวิจัย (PAR is Recursive) ที่สะท้อนถึงการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะช่วยให้เรียนรู้ต่อไปจากการปฏิบัติร่วมกัน

อัจฉราวดี สุขชัยบรร (2553 : 21) กล่าวว่า แนวคิดของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม นั้น มีวัตถุประสงค์มุ่งไปที่การแก้ไขปัญหาเพื่อการพัฒนาเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นกระบวนการของการทำงานร่วมกัน อันต้องอาศัยการค้นคว้าหาปัญหา ข้อโต้แย้ง วิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหา และเหนือสิ่งอื่นใดต้องปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มในการแก้ไขปัญหาต่างๆ นอกจากนี้จากวิจัยเชิงปฏิบัติการ

แบบมีส่วนร่วมยังเป็นกระบวนการวิจัยที่มีการพลิกแพลงนำเอาการปฏิบัติกับการพิจารณาไตร่ตรอง เพื่อการสะท้อนกลับรวมเข้าด้วยกัน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขอย่างมีเหตุมีผล โดยเป้าหมายสูงสุดของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คือการช่วยให้ประชาชนมีเป้าหมายและสนับสนุนเป้าหมายในการพัฒนาของตนเอง โดยที่ผู้รู้แล้ว นอกจากจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งได้รับความรู้แล้ว การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ยังสร้างแนวทางที่จะสามารถทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครั้งต่อไป

จากแนวคิดข้างต้นกล่าวโดยสรุปได้ว่า แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการค้นหาข้อมูลร่วมกันระหว่างนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย เพื่อใช้ในแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรหรือชุมชนที่สนใจศึกษา โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการวิจัยร่วมกัน ไม่ใช่เพียงในฐานะผู้ให้ข้อมูลกับนักวิจัย แต่ถือว่าทุกคนร่วมกันทำวิจัย และมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวิจัย ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผลและร่วมรับผลที่เกิดขึ้น ตลอดจนร่วมหาวิธีแก้ปัญหาและพัฒนาจากผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย โดยเป็นการวิจัยที่ผสมผสานระหว่างแนวคิด การปฏิบัติการและแนวคิดการมีส่วนร่วมเข้าไว้ด้วยกัน

3. ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

นักวิชาการได้กล่าวถึงขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 13) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนของการวิจัย มีกระบวนการทำงานที่เป็นวงจรวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สำหรับการวิจัยปฏิบัติการนี้ เรียกอ่อๆ ว่า วงจร PAOR มี 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (Planning) การวางแผนหลังจากที่วิเคราะห์และกำหนด ประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข
  2. การปฏิบัติ (Action) การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้
  3. การสังเกต (Observation) การสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน
  4. การสะท้อนผล (Reflection) สะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงาน
- ให้มีผู้มีส่วนร่วมได้วิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานต่อไป

สำราญ กำจัดภัย และคณะ (2547 : 13-15) กล่าวถึงขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ ได้แก่
  - 1.1 เลือกชุมชนเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา
  - 1.2 เข้าสู่ชุมชน เพื่อหาความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง สร้างความสัมพันธ์ ที่ดีและสร้างความไว้วางใจและการยอมรับในชุมชน
2. ขั้นตอนที่ 2 ขั้นศึกษาปัญหา และกำหนดแนวทางหรือวิธีการแก้ไข ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ ได้แก่

- 2.1 สัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน
- 2.2 แนะนำให้สมาชิกในชุมชนรู้จักกับหลักการและแนวคิดของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
- 2.3 ระบุปัญหาและจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา
- 2.4 แนะนำวงจรของการวิจัยเพื่อให้รู้ว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม นั้นจะนำไปสู่การแก้ปัญหาของชุมชนโดยผ่านกระบวนการวิจัย
- 2.5 เลือกประเด็นปัญหาที่จะวิจัยจากปัญหาต่างๆ ของชุมชน
- 2.6 วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและกำหนดวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ไข

- 2.7 เสนอผลการวิเคราะห์ปัญหาและวิธีการแก้ไขต่อชุมชน
3. ขั้นตอนที่ 3 วางแผนปฏิบัติการแก้ปัญหา ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ ได้แก่

- 3.1 ตั้งทีมงานจัดทำแผนการปฏิบัติการแก้ปัญหา ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการพอสังเขป
- 3.2 จัดทำแผนปฏิบัติการแก้ปัญหามาตามวิธีการที่กำหนดไว้ โดยแนวทางการจัดทำแผนนั้น ควรให้ครอบคลุมตามประเด็นคำถามหลักๆ ดังนี้ ปัญหาที่ต้องการแก้ไขคืออะไร คาดหวังให้เกิดผลลัพธ์อะไรบ้างกับชุมชนหลังปัญหานั้นได้รับการแก้ไข การที่จะบรรลุตามผลลัพธ์ที่คาดหวังนั้นๆ จะต้องทำโครงการอะไรบ้างใครหรือกลุ่มใดเป็นผู้รับผิดชอบแต่ละโครงการและแต่ละโครงการจะดำเนินการช่วงไหนใช้เวลานานเท่าไหน

3.3 กำหนดรายละเอียดของโครงการที่กำหนดในแผนปฏิบัติการ เช่น วัตถุประสงค์ของโครงการคืออะไร ประกอบด้วยกิจกรรมอะไรบ้าง แต่ละกิจกรรม มีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างไร ใครรับผิดชอบ มีแหล่งทุนหรือทรัพยากรซึ่งเป็นปัจจัยป้อนอะไรบ้าง มีแนวทางการติดตามและประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไม่รวบทั้งมีการจัดทำกำหนดการหรือปฏิบัติงานอย่างชัดเจนหรือไม่

4. ขั้นตอนที่ 4 วางแผนการติดตามและประเมินโครงการ ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ ได้แก่

4.1 ตั้งทีมงานติดตามและประเมินโครงการ และให้ความรู้เกี่ยวกับการติดตามและประเมินโครงการพอสังเขป

4.2 กำหนดวัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินโครงการ ระบุชนิดประเภทของข้อมูลที่จะใช้ประเมินผล แหล่งข้อมูล วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

4.3 จัดทำกำหนดการในการติดตามและประเมินผลในแต่ละกิจกรรม

4.4 ชี้แจงเกี่ยวกับแผนการติดตามและประเมินโครงการให้ผู้รับผิดชอบโครงการทราบ

5. ขั้นตอนที่ 5 ปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้ ซึ่งการทำงานในขั้นตอนนี้จะมีลักษณะผสมผสานกันแบบเป็นวงจรตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ PAOR กล่าวคือ P = Planning (วางแผน) A=Action (ปฏิบัติตามแผน) O=Observation (สังเกต ตรวจสอบ) และ R=Reflection (ให้ส่วนข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาให้ดีขึ้น) และเมื่อโครงการสิ้นสุด มีการประเมินผลในภาพรวมดังนี้ ขั้นตอนนี้ จึงประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ ได้แก่

5.1 นำแผนการปฏิบัติการแก้ปัญหา หรือแผนปฏิบัติงานตามกิจกรรมต่างๆ ที่ระบุไว้ในโครงการและแผนการติดตามและประเมินโครงการ(Plan) ไปปฏิบัติจริง (Action)

5.2 ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลระหว่างการปฏิบัติงาน (Observation) และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อประกอบการพิจารณาวางแผนปรับปรุงแก้ไขงาน หรือพัฒนาให้ดีขึ้น (Reflect) โดยทีมงานติดตามและประเมินโครงการ ร่วมกับกลุ่มทำงานของโครงการ

5.3 วางแผนปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนางาน (Planning) ลงมือปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาให้ดีขึ้นตามแผนใหม่ที่วางไว้ (Action) ดำเนินการตามวงจร PAOR ไปเรื่อยๆ จนกว่าปัญหานั้นได้รับการแก้ไขหรือพัฒนาไปทิศทางที่ต้องการ

5.4 การประเมินรวมเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ

6. ขั้นตอนที่ 6 การเตรียมการถอนตัวและเผยแพร่ผลงาน เป็นขั้นตอนสร้างทักษะในการใช้ PAR ในชุมชน ก่อนนักรักวิจัยภายนอกจะถอนตัวออกจากชุมชน เป้าหมายและเผยแพร่งานวิจัย ซึ่งการถอนตัว ของนักวิจัย ต้องค่อยเป็นค่อยไป และจะค่อยช่วยเหลือชุมชนในการใช้ PAR ในปัญหาที่ซับซ้อน มีการเยี่ยมเยียนชุมชนเป็นระยะๆ หรือสร้างเครือข่ายกลุ่ม PAR ในท้องถิ่นอื่นๆ

ทวีศักดิ์ นพเกษร (2549 : 39-40) กล่าวถึงขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีดังนี้

1. ศึกษาบริบทโจทย์วิจัยและบริบทชุมชนที่เกี่ยวข้องกับบริบทโจทย์วิจัย
2. ค้นหาปัญหาสำคัญในโจทย์วิจัยนั้นและระบุความต้องการที่จำเป็น (Need) ในปัญหาสำคัญนั้น ซึ่งหากดำเนินการปรับปรุงแก้ไข/พัฒนาแล้วจะทำให้ดีขึ้น
3. นำปัญหาที่แท้จริงและความต้องการที่จำเป็นไปร่วมกันสร้างแผนปฏิบัติการ (Action Plan) กับชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งวางระบบการติดตามประเมินร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การสะท้อนให้เกิดการเรียนรู้และการปรับปรุงการดำเนินการร่วมกัน
4. นำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติร่วมกัน โดยที่สมาชิกในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องต่างก็มีบทบาทในการปฏิบัติอย่างจริงจัง
5. มีการกำกับติดตาม (Monitoring) ว่าเป็นไปตามแผนการปฏิบัติการที่วางไว้ได้เพียงใด

6. นำข้อมูลและข้อสังเกตต่างๆ มาสะท้อนร่วมกันเพื่อให้เกิดการวิพากษ์ตามกระบวนการวิภาษวิธี (Dialectics) จนนำไปสู่การปรับปรุงวิธีการดำเนินงานเป็นวงจรเช่นนี้ไปอย่างต่อเนื่องจนกว่าเป้าหมายในแผนปฏิบัติการจะบรรลุ

7. ดำเนินการประเมินผล (Evaluation) ว่าเป้าหมายที่ได้จากแผนปฏิบัติการนั้นเป็นอย่างไร มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพเพียงใด เกิดการเรียนรู้อะไรบ้างจากการทำงานตามแผนปฏิบัติการ ชุมชนจะต้องมีบทบาทสำคัญในการร่วมประเมินเช่นการเก็บข้อมูล การให้ข้อสังเกตในการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อค้นพบ รวมทั้งการนำเข้าสู่

กระบวนการวิจัยวิธี

ไฟโรจน์ ชลาร์ภย์ (2549 : 20-21) อธิบายไว้ว่า หากพิจารณาในรูปของกระบวนการวิจัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ สามารถระบุได้ตามลำดับขั้น หรือกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมได้หลายขั้นตอน ซึ่งช่วยให้เห็นบทบาทหน้าที่ของผู้เข้าร่วมการวิจัยแต่ละฝ่ายได้อย่างชัดเจน และในทางปฏิบัติแล้วกระบวนการวิจัยก็ต้องดำเนินไปโดยความร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบสิ้นกระบวนการ ดังต่อไปนี้

1. ขั้นการศึกษาบริบท ในขั้นนี้ นักวิจัยจะทำการกำหนดพื้นที่หรืออาณาบริเวณที่จะทำการศึกษาวิจัยเพื่อทำประชาคม โดยมีนักพัฒนาประชาสังคมชักชวนให้ชาวบ้านเข้าร่วม และชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัย

2. ขั้นกำหนดปัญหา ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยสรุปคำถามหรือปัญหา รวมทั้งอธิบายเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการแก้ไขปัญหามาให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เห็นภาพ และเกิดความเข้าใจตรงกัน ส่วนนักพัฒนาทำความเข้าใจประเด็นปัญหาจะมองถึงผลของการวิจัยได้อย่างชัดเจน และครอบคลุมส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ และชาวบ้านได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้ข้อมูล และแสดงความคิดเห็นหรือความต้องการ ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้ว การวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสภาพจริงที่เกิดขึ้นหรือสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาที่ประสงค์ได้นั้น ย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้นการที่นักวิจัยจะต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนในชุมชน รวมถึงการสร้างความตระหนักในบทบาทและความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย ขั้นการกำหนดปัญหาร่วมกับชาวบ้านในชุมชน จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้วิจัยจะต้องดำเนินการให้เกิดผลอย่างแท้จริง ก่อนจะเริ่มดำเนินงานในขั้นตอนอื่น

3. ขั้นการวางแผนปฏิบัติงานวิจัย ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานวิจัยให้ชัดเจน รวมทั้งระบุว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยแต่ละฝ่ายจะมีส่วนร่วมอะไร อย่างไร เมื่อใดบ้าง พร้อมทั้งแผนการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยน วิธีการวิจัย ส่วนนักพัฒนาจะเข้าร่วมปฏิบัติการวิจัยโดยติดตามผลการดำเนินงานวิจัยทุกขั้นตอน และคอยตรวจสอบผลของการดำเนินงานว่ามีสิ่งใดที่ผิดพลาด หรือไม่เป็นไปตามแผน หรือเป้าหมาย หรือมีสิ่งใดที่เกิดแทรกซ้อนขึ้นมาหรือไม่ โดยชาวบ้านนั้น จะเข้ามามีส่วนร่วมลงมือในการปฏิบัติงานวิจัยตามแผนและตรวจสอบผลว่าพึงพอใจหรือไม่

4. ขั้นการติดตาม ตรวจสอบและปรับปรุง รวมทั้งการแก้ไขระหว่างกระบวนการปฏิบัติงานวิจัย ในขั้นนี้ นักวิจัยมีส่วนร่วมโดยการพิจารณาหาทางปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติ

การวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยอาศัยข้อมูลจากทุกฝ่าย แล้วนำมาทำการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย โดยนักพัฒนาจะเข้ามีส่วนร่วมด้วยการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานวิจัยและประเมินว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ เป็นต้น และประชาชนหรือชาวบ้านจะเข้าร่วมด้วยการรับรู้ถึงการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติงานตามที่นักวิจัย กำหนด รวมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ที่แสดงถึงความพึงพอใจและความสำเร็จของการดำเนินการวิจัย

5. ขั้นตอนการสรุปผลการวิจัย ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยจะทำการสรุปผลการวิจัย และเรียบเรียงเป็นรายงานการวิจัยออกเผยแพร่ นักพัฒนามีส่วนร่วมด้วยการรับทราบ และตรวจสอบประเมินผลการวิจัยว่า ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง โดยชาวบ้านเข้ามีส่วนร่วมด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับผลของการวิจัยว่าพึงพอใจ และได้ผลตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ และแสดงความคิดเห็นอื่นประกอบข้อมูลด้วยว่าเพราะเหตุใด

เคมมิสและเมกแทกการ์ท (Kemmis & Mc Taggart. 1988 ; 11-15, อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์. 2551 : 302-303) ได้จำแนกและให้รายละเอียดเกี่ยวกับการทำกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติการก่อนล่วงหน้า โดยอาศัยการคาดคะเนแนวโน้มของผลลัพธ์ที่คาดหวังว่าอาจเกิดขึ้นจากการลงมือปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้ ก่อปรกับการระลึกถึงเหตุการณ์หรือเรื่องราวในอดีตที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขตามประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อมของผู้วางแผนภายใต้การตระหนักและไตร่ตรองถึงปัจจัยสนับสนุนหรือขัดขวางความสำเร็จในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งสภาวะการณ์อันเป็นเงื่อนไขอื่นๆ ที่แวดล้อมปัญหาอยู่ในเวลานั้น โดยทั่วไปการวางแผนจะต้องคำนึงถึงหลักการในเรื่องความยืดหยุ่น ทั้งนี้เพื่อจะได้สามารถปรับเปลี่ยนให้กลมกลืนกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในอนาคต ซึ่งอาจไม่เป็นไปตามเงื่อนไข หรือยากต่อภาคควบคุมให้เป็นไปในทางที่พึงปรารถนาได้กิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการจะต้องประกอบด้วยกิจกรรมที่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาได้ในระดับหนึ่งเป็นอย่างดี และจะต้องเป็นกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับบริบททางด้านสังคมวัฒนธรรมการเมืองและอื่นๆ ที่เป็นอยู่ในสภาวะการณ์เวลานั้น

2. การปฏิบัติการ (Action) เป็นการลงมือดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ อย่างระมัดระวังและควบคุมการปฏิบัติการให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในแผน อย่างไรก็ตาม ความเป็นจริงการปฏิบัติการตามแผนที่กำหนดไว้มีโอกาสเกิดการพลิกผันหรือแปรเปลี่ยน

ไปตามเงื่อนไขและข้อจำกัดในสถานการณ์เวลานั้นได้ด้วยเหตุนี้แผนปฏิบัติการที่ดีจะต้องมีลักษณะเป็นเพียงแผนทดลองหรือแผนชั่วคราว ซึ่งเป็นช่องทางให้ผู้ปฏิบัติการสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามเงื่อนไขปัจจัยที่เป็นอยู่ในขณะนั้น ดังที่กล่าวมาแล้ว การปฏิบัติการที่ดีจะต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เป็นพลวัตภายใต้การใช้ดุลยพินิจตัดสินใจ สิ่งใดควรกระทำตามแผนที่วางไว้ สิ่งใดควรปรับเปลี่ยนให้เข้ากับปัจจัยเงื่อนไขในขณะนั้นแล้ว จึงดำเนินกิจกรรมอื่นต่อไป ผู้ปฏิบัติการอาจใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำของตนได้บางส่วน แต่ประสบการณ์เหล่านั้น ก็เป็นเพียงสมมติฐานชั่วคราว (Working hypothesis) ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในเวลานั้นก็ได้

3. การสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการรวบรวมข้อมูลหลักฐานด้านกระบวนการและผลที่เกิดขึ้นจาก การปฏิบัติงานที่ได้ลงมือกระทำลงไป (ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ) ตลอดจนการสังเกตการณ์ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยขัดขวางการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ และประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างลงมือปฏิบัติการตามแผนว่ามีสภาพลักษณะเป็นอย่างไร โดยการสังเกตการณ์ที่ดีจะต้องมีการวางแผนไว้ก่อนล่วงหน้าอย่างคร่าวๆ โดยจะต้องมีขอบเขตไม่แคบ(จำกัด) หรือกว้างมากจนเกินไปเพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางสำหรับการสะท้อนกลับ กระบวนการและผลการทำงานที่จะเกิดขึ้นตามมา นอกจากนี้จะต้อง ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่มองเห็นได้ด้วยตา และสัมผัสได้ด้วยกายหรือใจ และจะต้องมีความยืดหยุ่นต่อการเก็บรายละเอียดของสรรพสิ่งต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้หลายแง่มุมและหลายรูปแบบ ดังนั้นนักวิจัยเชิงปฏิบัติการจะต้องมีความไว (Sensitivity) กล่าวคือ มีความพร้อมและตื่นตัวอยู่เสมอต่อการ “รับรู้และเข้าใจ” การเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ ทั้งที่อาจเกิดขึ้นและไม่เกิดขึ้นตามแผนที่ได้วางไว้ โดยผ่านทาง การสังเกตการณ์

4. การสะท้อนกลับ (Reflection) เป็นการทวนระลึกถึงการกระทำตาม ที่บันทึกข้อมูลไว้จากการสังเกตอย่างครุ่นคิดไตร่ตรองในเชิงวิพากษ์กระบวนการ และผล การปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนการใคร่ครวญเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนและปัจจัย ขัดขวางการพัฒนา รวมทั้งประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามที่พึงประสงค์หรือไม่ กลยุทธ์อย่างหนึ่งที่ช่วยให้กระบวนการสะท้อนกลับเกิดขึ้นอย่างได้ผล ได้แก่ การอภิปราย ซักถามในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์ หรือประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างบุคคลที่มีส่วนร่วม ในการวิจัยภายใต้ การยึดมั่นต่อเป้าหมายของกลุ่มเป็นหลัก การสะท้อนกลับโดยอาศัย กระบวนการกลุ่มดังกล่าวนี้ จะนำไปสู่การรื้อถอน (Deconstruction) แนวคิดความเชื่อและ

การปฏิบัติงานอย่างเดิมไปสู่การฟื้นฟูหรือปรับปรุงวิธีการปฏิบัติตามแนวทางดั้งเดิม เปลี่ยนไปเป็นการปฏิบัติงานตามวิธีการใหม่ ซึ่งใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการทบทวน และปรับปรุงวางแผนปฏิบัติการในวงจรกระบวนการวิจัยในรอบหรือเกลียวต่อไป

4. ลักษณะเด่นของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

นักวิชาการได้กล่าวถึงลักษณะเด่นของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในการวิจัยทางการศึกษามีดังนี้

อังคณา ตุงคะสมิต (2550 : 15-16) กล่าวถึงลักษณะเด่นของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

1. ในการวิจัยทางการศึกษาแบบเดิมจะมีแบบจำลองเป็นเส้นตรง (Linear Model) โดยเริ่มจากการมีสมมติฐาน เก็บข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผล แต่ไม่ได้สนใจว่าสมมติฐานดังกล่าวมาจากไหนและมีความถูกต้องสอดคล้องกับสภาพเป็นจริงหรือไม่ ข้อสรุปมีความถูกต้องสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงในโรงเรียนเพียงใด ในขณะที่การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีแบบจำลองเป็นวงจร (Cyclical Model) ซึ่งสมมติฐานจะต้องมีประโยชน์และมีความตรง นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบข้อค้นพบ ในระหว่างปฏิบัติซึ่งทำให้ได้ ข้อสรุปที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริง
2. การวิจัยทางการศึกษาแบบเดิมจะเน้นการวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยประเภทหอคอยงาช้าง จะศึกษาในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง เพื่อทำความเข้าใจสิ่งที่ศึกษาเท่านั้น แต่การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะนำผลการศึกษาไปใช้และก่อให้เกิดผลในระยะเวลาในทางที่ดีแก่ผู้มีส่วนร่วม
3. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทำให้วัตถุประสงค์ของการวิจัยและข้อค้นพบมีความตรง (Validity) มากขึ้น เพราะเป็นการสร้างองค์ความรู้ เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา โดยอยู่บนพื้นฐานที่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้
4. ทำให้มีโอกาสเพิ่มมากขึ้นที่จะสร้างนวัตกรรมและการใส่สิ่งสอดแทรกต่างๆ (Intervention) เพราะการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สะท้อนคุณค่าในเรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลง
5. ทำให้เกิดความร่วมมือเพิ่มมากขึ้นระหว่างนักวิจัยและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย ผู้มีส่วนร่วมหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

จะมีบทบาทเป็นผู้กระทำ ดำเนินการหรือเป็นสมาชิกชุมชน เพื่อสร้างสังคมและเป็นคนของสังคมในขณะที่การวิจัยแบบดั้งเดิม คนของสังคมไม่เกี่ยวข้องกับนักวิจัย แต่คนจะถูกพิจารณาว่าเป็นสิ่งที่ถูกศึกษา (Objects) และหากนักวิจัยเป็นบุคลากรในสถานศึกษาก็จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ตีระหว่างสถานศึกษากับนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

6. ผลลัพธ์ที่ได้้นอกจากจะแก้ปัญหาหรือพัฒนางานที่เกิดขึ้นแล้ว

ยังเกิดการเรียนรู้ของผู้มีส่วนร่วม ได้ใช้ความสามารถของผู้มีส่วนร่วมอย่างหลากหลาย ก่อให้เกิดความพึงพอใจและความภูมิใจของผู้มีส่วนร่วม ส่งเสริมวัฒนธรรมการพึ่งตนเอง

7. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที เนื่องจากเป็น

การดำเนินการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนางานที่เกิดขึ้น โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงทำให้แก้ปัญหาและพัฒนาที่เกิดขึ้นได้

นงนภัส คู่วรัญญู เทียงกมล (2551 : 200-209) กล่าวถึง ลักษณะเด่น 11 ประการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีดังต่อไปนี้

1. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Body of Knowledge) จากการผสมผสานระหว่างความรู้ของนักวิชาการกับภูมิปัญญาชาวบ้าน (Local Wisdom) จึงเป็นการนำความรู้สากลจากนักวิชาการภายนอกชุมชน มาบูรณาการกับความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านดั้งเดิม เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ จึงเป็นการสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน (Co-generative Learning) ในอันที่จะเปลี่ยนแปลงจากการมีส่วนร่วมเพียงบางส่วนมาเป็นการมีส่วนร่วมเต็มรูปแบบระหว่างชาวบ้านกับนักวิจัย จนกระทั่งสามารถสร้างความรู้ลึกซึ้งร่วมกันที่จะบูรณาการทฤษฎีให้เข้ากับการปฏิบัติจริง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ดังกล่าว

2. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีลักษณะปฏิสัมพันธ์ (Interactive) และการบูรณาการวิทยาการ (Interdisciplinary) ของวิถีชีวิตที่ร่วมกันปฏิบัติการวิจัยของชาวบ้านและนักวิจัยด้วยใจที่เปิดกว้างพร้อมที่จะเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อแสวงหาค้นพบสิ่งใหม่ร่วมกันและเป็นความต้องการที่จะเสริมความรู้ซึ่งกันและกันแก่ทั้งสองฝ่าย คือนักวิจัยและชาวบ้าน ด้วยวิธีการวิทยาการใหม่เป็นความมุ่งมั่นว่าการค้นพบสิ่งใหม่ เพื่อเป็นการเปิดหนทางใหม่ เป็นการบูรณาการวิทยาการต่างๆ เข้าด้วยกัน (Interdisciplinary) ที่เกิดจากการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยการฝึกฝนและทำงานอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่องที่จะนำไปสู่รูปแบบความคิดที่ยืดหยุ่นมากขึ้น ดังนั้น การบูรณาการวิทยาการ (Interdisciplinary) จึงเป็นการฝึกปฏิบัติทั้งโดยส่วนตัวและร่วมกันกับผู้อื่น

เป็นวิธีการที่ฝึกฝนให้เกิดทักษะมากกว่าการจดจำทฤษฎี ดังนั้น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจึงไม่ใช่เป็นแค่วิธีการทางสหวิทยาการ (Multidisciplinary Approach) เท่านั้น แต่ยังเป็นการเรียนรู้ข้ามสาขาวิชา (Transdisciplinary) ด้วยการบูรณาการความรู้หลากหลายสาขา ความหลากหลาย เรียกว่าบูรณาการวิทยาการ (Interdisciplinary Approach) เข้าด้วยกันจนเป็นหนึ่งเดียว ดังเช่นสาขาวิชาที่เรียกว่า สิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental Education) เป็นต้น

3. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจึงไม่ใช่เป็นเพียงความเข้าใจที่เกิดจากการฟังหรือการอ่าน แต่เกิดจากการลงมือปฏิบัติ (Practice) จึงมีความเข้าใจกันอย่างถ่องแท้ และกลายมาเป็นรูปธรรมที่เป็นจริง ดังนั้น การปฏิบัติการของ PAR จึงเป็นการสะท้อนความคิดมีการลงมือปฏิบัติและสะท้อนความคิดแล้วลงมือปฏิบัติ เป็นวัฏจักรเช่นนี้เรื่อยไป (Reflection–Action–Reflection–Action) จึงเท่ากับเป็นการทบทวนไตร่ตรองความคิดของตนเอง แล้วนำไปลงมือปฏิบัติ (Direct Act) จึงเป็นการชี้้นำการปฏิบัติที่มีความหมายทางจิตวิทยาให้บุคคลตระหนักถึงการที่ตนเองเป็นที่พึ่งแห่งตนหรือตนเองเท่านั้นที่ควรจะชี้นำตนเองนั่นเอง

4. การลงมือปฏิบัติตามความรู้ที่มีอยู่ของทั้งสองฝ่ายหรือเป็นการนำความรู้ลงสู่การปฏิบัติ (Practice) เป็นลักษณะเด่นของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมอีกประการหนึ่ง ด้วยการเน้นประเด็นปัญหาที่สำคัญตามความเป็นจริงของท้องถิ่น ซึ่งสามารถใช้เป็นกระบวนการให้การศึกษาแก่ผู้ใหญ่ในท้องถิ่น โดยวิธีการเรียนที่ไม่เน้นความรู้ที่เป็นทฤษฎีแต่เน้นการวิเคราะห์ วิจัยและสังเคราะห์ เพราะความรู้ทางทฤษฎีเดิมจะมีลักษณะที่แบ่งแยกคน เช่น แบ่งความแตกต่างของเพศ ตามลักษณะสังคม วัฒนธรรม และความเชื่อว่าการเรียนรู้ทางทฤษฎีหรือการวิเคราะห์เป็นบทบาทของเพศชาย และเพศหญิงจะเน้นที่ญาณหยั่งรู้หรือปัญญาญาณ (Intuition) มากกว่าความรู้ทางทฤษฎีหรือทางวิทยาศาสตร์ โดยเพศชายจะมีลักษณะของการคิดค้นและสามารถลงมือปฏิบัติได้จริงมากกว่า

5. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จึงเป็นกระบวนการเปิดเสรีจในตัวเอง (Inclusive) ที่มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยการสร้างองค์ความรู้ใหม่จากความรู้เดิมและจากวิธีการที่มีอยู่ โดยไม่พยายามที่จะแยกหรือจำกัดขอบเขตสิ่งใดทั้งสิ้น ดังนั้นทุกความคิดเห็นจะได้รับการรับฟังและยอมรับ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เรียนรู้ (Learning for All) อันเป็นลักษณะพิเศษของการวิจัย

ปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม

6. กระบวนการทางการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เปรียบเสมือนสิ่งมีชีวิต มีชีวิต มีรูปร่าง (Organic) เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ไม่มีจำกัดเวลาและมีรูปแบบเปิดที่ไม่สามารถกำหนดแผนการล่วงหน้า รวมทั้งไม่สามารถทำนายผลล่วงหน้าได้อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ตามกระแสการวิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชน ด้วยการเลื่อนไหลไปตามการขึ้นลงของสถานการณ์ที่ไม่มีทฤษฎีตายตัวและไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์ หรือแนวคิดรวบยอด (Concept) เป็นกรอบกำหนด

7. ในกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมจะต้องสามารถสร้างความตระหนักถึงความเป็นตัวตนของตนเอง (Self-awareness) ด้วยการสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นในตนเองให้เกิดกับประชาชน เพราะการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมสามารถจะช่วยให้มีความเชื่อมั่นในตัวเอง โดยการพัฒนาอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของประชาชน ดังเช่นอัตมโนทัศน์ ที่ว่า “แม้คนที่ยากจนก็สามารถมีสิทธิมีเสียงได้”

8. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างสังคมนิเวศน์ (Ecological Society) ให้เกิดขึ้น ทำให้คนในชุมชนมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงต้องเลิกล้มระบบเจ้าขุนมูลนาย นอกจากนี้ต้องมีการสร้างความผสมผสานกลมกลืนระหว่างมนุษยชาติกับธรรมชาติและมนุษย์กับมนุษย์ให้เกิดขึ้นให้ได้ จึงจะมีสังคมนิเวศน์เกิดขึ้นได้จากการมีความสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกสังคมในรูปแบบของประชาธิปไตยที่เท่าเทียมเสมอภาคในสังคม

9. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการมุ่งเน้นอนาคต (Future Oriented) นักวิจัยการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม จึงต้องมีวิธีการสร้างสถานการณ์เพื่อการเรียนรู้ในชุมชน โดยการจัดการในลักษณะที่ไม่มีการจัดเตรียมรายการล่วงหน้าสำเร็จรูปหรือตายตัว ซึ่งจะทำให้เกิดความสามารถในการช่วยตนเองของชุมชน มีการสร้างแนวทางปฏิบัติ ที่ไม่เคยมีมาก่อน ด้วยการทบทวนปรับเปลี่ยนและปรับปรุงระบบที่เขาเป็นสมาชิกอยู่เดิม โดยการพัฒนาตัวอย่างโครงสร้างหรือภาพลักษณ์ที่จะนำมาปะติดปะต่อให้เกิดภาพอนาคตที่ชัดเจน และตรงกับความต้องการของชุมชนโดยรวม ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนความสามารถที่จะสร้างความฝันของตนเองได้ อันเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนา

10. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีแนวคิดที่มองโลกในแง่ดี

(Optimistic) ตามหลักการพื้นฐานของแนวคิดการปลดปล่อยที่เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนสามารถจัดการเรื่องต่างๆ ในสังคมของเขาได้ ซึ่งการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่จะส่งเสริมศักยภาพด้านนี้ของบุคคลได้อย่างดี เพราะกระบวนการของการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมนั้น มีการปฏิบัติที่ไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่แน่นอนล่วงหน้า

11. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นการวิจัยที่เน้นวิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรงด้วยการอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในกิจกรรมหรือโครงการวิจัย ที่นับตั้งแต่การระบุปัญหาและแนวทางแก้ไข การดำเนินการโครงการที่กิจกรรม เพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาในชุมชน รวมทั้งมีการติดตามผล จนถึงขั้นประเมินผล โครงการหรือกิจกรรมที่กำลังดำเนินงานและที่เสร็จสิ้นลงแล้ว

5. การเขียนรายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การเขียนรายงานการวิจัยในงานวิจัยประเภทการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีประเด็นที่ควรนำเสนอ ดังนี้ (พันธุ์ทิพย์ รามสูต. 2540 : 52, อ้างถึงใน สำราญ กำจัดภัย และคณะ. 2547 : 15)

1. อธิบายวัตถุประสงค์ หลักการ วิธีการ และการประยุกต์ใช้ PAR ในชุมชน
2. อธิบายเหตุผลที่ใช้รูปแบบการวิจัยประเภท PAR ในการแก้ปัญหา
3. บอกลักษณะพื้นที่ ชุมชน และปัญหา
4. อธิบายวิธีการ PAR ที่ใช้โดยนักวิจัย
5. บอกลักษณะกิจกรรมของ PAR ในชุมชน ความสำคัญ และวันเวลา
6. อธิบายปัญหา ทางแก้ปัญหของชุมชนที่เลือกและปฏิบัติ
7. อธิบายระดับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของสมาชิกในชุมชน
8. อธิบายระดับที่ปัญหาได้รับการแก้ไข
9. อธิบายบทบาทของนักวิจัยตลอดระยะเวลาที่ทำการวิจัย
10. สรุปถึงประสิทธิผลของ PAR
11. ข้อเสนอแนะอื่นๆ
12. เอกสารอ้างอิง หรือบรรณานุกรม

กล่าวโดยสรุป การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นการวิจัยที่เน้นการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการเป็นกระบวนการ

เนื่องมีการสะท้อนความคิด มีการลงมือปฏิบัติเป็นวัฏจักรอย่างเป็นรูปธรรม จึงเป็นกระบวนการเบ็ดเสร็จในการสร้างองค์ความรู้ เพื่อนำใช้ในการแก้ปัญหาโดยอยู่บนพื้นฐานที่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้นั้น

บริบทของโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา

โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา มีบริบททั่วไป ดังนี้ (โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา : 1-15)

1. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา

ที่ตั้ง โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 23 ตั้งอยู่ติดถนนศรีวิชา- โพนยางคำ ณ หมู่บ้านน้ำพุสงฆ์ หมู่ที่ 6
ตำบลต่างอย อำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร ห่างจากตัวจังหวัด 23 กิโลเมตร
โรงเรียนมีเนื้อที่รวม 46 ไร่ 1 งาน 68.9 ตารางวา

ตราประจำโรงเรียน ดวงประทีปรองรับด้วยดอกบัว ดวงประทีป หมายถึง
แสงสว่างแห่งชีวิต ดอกบัว หมายถึง ความดีงาม อักษรย่อของโรงเรียน ต.พ.ศ.
สีประจำโรงเรียน แสด - ฟ้า ปรัชญาของโรงเรียน เรียนดี มีวินัย ใฝ่คุณธรรม คติพจน์
ของโรงเรียน นถิ ปัญญา สมาอาภา ความหมาย แสงสว่างเสมอด้วยปัญญาไม่มี

จำนวนนักเรียนและครูที่ปรึกษา ปีการศึกษา 2557 แยกเป็นระดับชั้น ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนนักเรียนและครูที่ปรึกษา ปีการศึกษา 2557

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน		ครูที่ปรึกษา
	ชาย	หญิง	
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1	10	35	1. นางเบญจวัลย์ คำภูษา 2. นางนันทน์ภัส ไยพันธ์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2	22	21	1. นางสาวไพฑูรย์ บุญเรืองจักร 2. นางอรุณวรรณ งอยผาลา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3	21	19	1. นางสาวนัญญุทัย เสนาไชย 2. นายไพฑูรณ ชำศิริ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4	16	25	1.นางปิ่นยารักษ์ ละมุงทวาย 2. นางบรรลุ ชาไชย

ตาราง 1 (ต่อ)

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน		ครูที่ปรึกษา
	ชาย	หญิง	
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1	11	31	1. นางประกายทิพย์ อุบพงษ์ 2. นางสาวสุชญา พรหมดา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2	23	18	1. นางสาวพรรณทิพย์ ศิริจันทพันธ์ 2. นายภูมิสิทธิ์ สุไชยสงค์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3	18	24	1. นางทัศนีย์ สุจริต 2. นางกรวรรณ ศิริसानต์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4	22	16	1. นางชญาดา ทัศนคร 2. นางอัญชลี นิลทะราช
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1	8	33	1. นางวรรณคณา บุญเนาว์ 2. นายสุพรรณ ชาติระหัน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2	20	14	1. นางวิภาวี ขำศิริ 2. นายกุลพงษ์ สาขามูละ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3	16	19	1. นายนพดล ครสาย 2. นายอนุพงษ์ ยूरชัย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4	21	15	1. นางนพร ผลภาณี 2. นายปัญญาวัฒน์ บำรุงรส
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1	5	35	1. นางอาทิตย์ยา ไตรธิเลน 2. นางสาวชนิษฐา มาตรการ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2	13	27	1. นายศุภชัย ตุตเวช 2. นางรัชนิกร ครสาย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3	11	22	1. นางกัลยา ทองเถาว์ 2. นายบดุลย์ งอยจันทร์ศรี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4	19	15	1. นางบุษกร ศรีระดา 2. นางสาวณฤดี พันธุ์ไชย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1	11	29	1. นางบุษกร ศรีระดา 2. นางสาวณฤดี พันธุ์ไชย

ตาราง 1 (ต่อ)

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน		ครูที่ปรึกษา
	ชาย	หญิง	
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2	11	31	1. นายขเจนศักดิ์ ไตรธิเลน 2. นางสาวสุภารัตน์ งอยภูธร
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/3	26	19	1. นางสุพรรณ หาญมนตรี 2. นายถาวร เหลือผล
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1	5	35	1. นายรังสิมันต์ บรรรไพร 2. นางปุณิกา สัมมากฤษณ์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2	6	34	1. นางสิทธิภาท เทพคำมี 2. นายรัตนพล คำเพชร
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3	13	17	1. นายโรจนวุฒิ เถิงนำมา 2. นางปรียากร ไชยอดทน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/4	22	5	1. นายพนมไพร ไยวังหน้า 2. นางสาววิตรี บำรุงรส
รวม	350	539	
รวมทั้งสิ้น	889		

ที่มา แบบรายงานผลการดำเนินงานฝ่ายกิจการนักเรียนโรงเรียนต่างออยพัฒนศึกษา.

2556 : 7-8

ตาราง 2 ผู้บริหารโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 23

ลำดับ ที่	ชื่อ – สกุล	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่ง
1	นายประเสริฐ ปัตติชัย	ศษ.ม.บริหาร การศึกษา	ผู้อำนวยการ
2	นายสุรเดช ปรีโต	กศ.ม. ไทยคดีศึกษา	รองผู้อำนวยการ ฝ่ายบริหารทั่วไป
3	นางสาวอินทิมา โยคิกานนท์	กศ.ม.บริหาร การศึกษา	รองผู้อำนวยการ ฝ่ายบริหารวิชาการ
4	นางวัฒนา ไตรธิเลน	ศษ.ม.บริหาร การศึกษา	รักษาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร งานบุคคล
5	นายลาภยศ ผงงอย	ค.บ.พลศึกษา	รักษาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร แผนงานและงบประมาณ
6	นายพัฒนา มานันท์	ศษ.ม. หลักสูตรและ การสอน	รักษาการ รองผู้อำนวยการ ฝ่ายกิจการนักเรียน

หมายเหตุ รักษาการรองผู้อำนวยการเป็นคำสั่งแต่งตั้งภายในของโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา
ที่มา แบบรายงานผลการดำเนินงานฝ่ายกิจการนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา.

2556 : 6

2. นโยบายและการบริหารจัดการ

วิสัยทัศน์

“ภายในปี 2560 โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้
ของชุมชน ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ร่วมใจพัฒนา นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เสริมสร้างคุณธรรม
บรรยาภาคเอื้อต่อการเรียนรู้ ได้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

นักเรียนจะต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. มีสุขภาพร่างกายที่เติบโตสมวัย สมบูรณ์ แข็งแรง ร่าเริงแจ่มใส
2. มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ อย่างมีเหตุผล และเป็นระบบ

มีความริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

3. มีความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับวัย
4. มีความภูมิใจในความเป็นไทย และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

และสิ่งแวดล้อม

5. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
6. ซื่อสัตย์สุจริต
7. มีวินัย
8. ใฝ่เรียนรู้
9. อยู่อย่างพอเพียง
10. มุ่งมั่นในการทำงาน
11. รักความเป็นไทย
12. มีจิตสาธารณะ

ชุมชนและบุคลากรมีส่วนร่วม ดังนี้

1. บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา
2. มีการระดมทรัพยากรจากชุมชนในการจัดการศึกษา
3. มีการประเมินความพึงพอใจของชุมชนและประชาสัมพันธ้อย่าง

ทั่วถึง

นโยบายของโรงเรียน

1. โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษาบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ
2. นักเรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
3. ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงานสู่ความเป็นมืออาชีพ

4. พัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องปฏิบัติการเพียงพอและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเรียนรู้ชุมชนและเป็นต้นแบบต่างๆ ด้านในระดับอำเภอ
5. พัฒนาระบบ ICT ที่ทันสมัย ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และนำเสนองานได้
6. มีระบบบริหารจัดการที่สะดวก รวดเร็ว และเอื้อต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ
7. พัฒนาระบบการนิเทศกำกับ ติดตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ
8. ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา
9. มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี จัดบรรยากาศภายในและภายนอกห้องเรียนได้เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้

พันธกิจ

1. พัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพและมุ่งสู่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณธรรมจริยธรรม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
2. พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
3. พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้ปฏิบัติงานสู่เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ
4. พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
5. พัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องปฏิบัติการให้ทันสมัยและเพียงพอตอบสนองความต้องการของผู้เรียน
6. พัฒนาระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างเป็นระบบ
7. พัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรการศึกษา
8. จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้
9. พัฒนาศถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสู่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป้าประสงค์

1. โรงเรียนบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

2. นักเรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามหลักสูตรสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน และคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ
  3. ผู้บริหาร-ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา
ขีดความสามารถในการปฏิบัติงานสู่ความเป็นมืออาชีพ
  4. พัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องปฏิบัติการให้มีความพร้อมสมบูรณ์ และ
ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน
  5. พัฒนาระบบ ICT ให้ทันสมัย ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้
  6. มีระบบการบริหารจัดการที่สะดวก รวดเร็วและเอื้อต่อการปฏิบัติงาน
อย่างมีประสิทธิภาพ
  7. พัฒนาระบบการนิเทศติดตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  8. ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา มีระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ และ
ทรัพยากรทางการศึกษา
  9. มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี จัดบรรยากาศภายในและภายนอก
ห้องเรียนได้เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้
- กลยุทธ์ของโรงเรียน
1. ให้ความเสมอภาคและสร้างโอกาสทางการศึกษา
  2. ปฏิรูประบบการเรียนรู้
  3. พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
  4. พัฒนาศักยภาพครู
  5. พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา
  6. พัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อการเรียนที่มีคุณภาพ
  7. การจัดทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา
  8. พัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชน
  9. พัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ
- กลยุทธ์ความสำเร็จ
- ด้านนักเรียน
1. นักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่านและรักการค้นคว้า
  2. นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยใช้เทคโนโลยี
  3. นักเรียนเป็นคนดีมีคุณธรรม

4. นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ มีทักษะการดำเนินชีวิตในสังคมยุคใหม่ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ สร้างงานสร้างอาชีพ

5. นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานได้อย่างสร้างสรรค์ มีความมั่นใจในการแสดงออก กล้าพูด กล้าคิด กล้าทำ

6. นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย

ด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน

1. โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่ดีใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานโรงเรียนมีบรรยากาศของการพัฒนา

2. โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดี ส่งเสริมผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ

3. โรงเรียนมีหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาตามความต้องการของท้องถิ่นยึดหยุ่นและบูรณาการกับทักษะการดำรงชีวิต

4. โรงเรียนจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เป็นที่ยอมรับของชุมชน สร้างโอกาสและดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา

1. ครู ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษาและบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. โรงเรียนมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้านงบประมาณและทรัพยากร

1. โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากงบประมาณแผ่นดิน

2. โรงเรียนมีทรัพยากรเพียงพอกับความต้องการจำเป็นของบุคลากร

3. บุคลากรใช้ทรัพยากรที่มีอย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

สภาพชุมชนโดยรวม

สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นที่ราบ หมู่บ้านกระจายอยู่รอบๆ สลับกับทุ่งนาและมีน้ำพุไหลผ่าน สถานที่ราชการต่างๆ ของอำเภออยู่ใกล้เคียงกัน ประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูไท ย้อ กะเลิง และกลุ่มอื่นอาศัยอยู่บ้างเล็กน้อย ภาษาพูดจะใช้ภาษาถิ่นตามกลุ่มชาติพันธุ์ตนเอง คือ ภาษาภูไท ภาษาย้อ ภาษากะเลิง มีจำนวน

ครัวเรือนประมาณ 6,381 ครัวเรือน และประชากรชายประมาณ 11,702 คน ประชากรหญิงประมาณ 11,528 คน รวมประชากรทั้งหมดประมาณ 23,232 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ หมู่บ้านต่างอย หมู่ 1 หมู่ 2 หมู่ 7 บ้านน้ำพุสามัคคี บ้านโคกงอย บ้านนางอย บ้านโพนปลาไหล บ้านนาตาล บ้านบึงน้อย และบ้านบึงทวาย อาชีพหลักของชุมชน คือ ทำนา ทำไร่ ปลูกมะเขือเทศ ปลูกข้าวโพดอ่อนและถั่วเขียว ไม้กวาด มีโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ 3 อำเภอต่างอย ที่ทำการผลิตน้ำผลไม้กระป๋องและเป็นแหล่งผลิตไม้กวาดดอกหญ้าเป็นที่รู้จัก ตลาดในเขตพื้นที่ภาคอีสาน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ สำหรับขนบธรรมเนียมประเพณีนั้น จะมีการปฏิบัติตามประเพณี “ฮีตสิบสอง คองสิบสี่” ตามแนวปฏิบัติของคนชนบทในภาคอีสานทั่วไป มีบุญประเพณี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ การทำบุญไหลเรือไฟที่ลำน้ำพุ ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 โดยในหนึ่งปีจะทำสองครั้ง คือ ในพิธีทำบุญข้าวประดับดิน แรม 14 ค่ำ เดือน 9 และบุญข้าวสาก ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ประมาณร้อยละ 95 ประกอบอาชีพ ทำนา ประมาณร้อยละ 90 นับถือศาสนาพุทธ ประมาณร้อยละ 10 นับถือศาสนาคริสต์ ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้โดยเฉลี่ยต่อปีประมาณ 16,000 บาท

โรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา จุดเด่นคือโรงเรียนตั้งอยู่ใกล้ชุมชนและศูนย์ราชการ ของอำเภอประกอบกับโรงเรียนได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน โรงเรียนให้บริการแก่ชุมชนและสถานศึกษาในเขตอำเภอ ทั้งด้านวิชาการ อาคาร สถานที่ บุคลากร และข้อมูลสารสนเทศ ต่างๆ อย่างเต็มที่ เพื่อเป็นการพัฒนาโรงเรียนและชุมชน นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ ในอำเภอต่างอยและผู้ปกครองนักเรียนเป็นอย่างดี จุดอ่อนของโรงเรียนคือ แต่ประชากรส่วนใหญ่มีรายได้น้อยทำให้มีกำลังในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาโรงเรียนค่อยข้างน้อย และประชาชนไม่เห็นความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษารวมทั้งโรงเรียนได้รับการจัดสรรด้านบุคลากรและงบประมาณในการพัฒนาโรงเรียนไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละด้านยังต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้สูงขึ้น

สภาพปัญหาของโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา

โรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา มีเป้าหมายในการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนทุกคน คือ การให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่ทางโรงเรียนกำหนด กล่าวคือปัจจุบันการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลมีความสะดวก

รวดเร็วมาก มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาให้นักเรียนมีโอกาสที่จะรับเอาสิ่งที่แปลกๆ ใหม่ๆ จากการได้พบและได้เห็นอาจทำให้หลงในสิ่งไม่ดีต่างๆจนขาดสติและลืมนอบธรรมเนียมปฏิบัติอันดีงามไป และเนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ทำไร่ เป็นอาชีพหลัก บางส่วนก็ไปประกอบอาชีพต่างถิ่นเพื่อหารายได้เพิ่มเติม โดยฝากเด็กไว้กับ ปู่ ย่า ตา ยาย บางครอบครัวพบปัญหาหย่าร้าง ซึ่งเป็นลักษณะครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ โรงเรียนพบปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนขาดความรับผิดชอบ สาเหตุมาจากขาดความอบอุ่นจากพ่อแม่ และครอบครัว ซึ่งต้องดิ้นรนทำมาหาเลี้ยงชีพ ทำให้ขาดการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับวินัยในตนเอง และการมีคุณธรรมจริยธรรม จากสภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพโดยรวมของโรงเรียน ซึ่งไม่สามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนด สมควรได้รับการแก้ไข และพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ จึงต้องช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความรู้พร้อมทั้งมีความประพฤติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา, 2556 : 25)

จากบริบทของโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานที่ครูต้องการพัฒนามากที่สุด คือ การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน เพื่อจะพัฒนาให้นักเรียนเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อสังคม และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม จะทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นพลเมืองที่ดีของชาติต่อไป ซึ่งการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนในครั้งนี้ ยังเป็นการพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพ ภายในและภายนอกสถานศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีผู้ได้ ทำการศึกษาค้นคว้าและทำการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

นิเวศน์ เต็มประชุม (2550 : 108 – 115) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงาน เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองเกี่ยวกับการแต่งกาย และการตรงต่อเวลา ของนักเรียนโรงเรียนพรเจริญวิทยา อำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย สรุปผลการ

ดำเนินงานได้ว่า ก่อนการพัฒนาให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมการทำผิดระเบียบวินัยของโรงเรียนด้านการแต่งกาย และด้านการตรงต่อเวลาค่อนข้างถาวร จำนวน 50 คน จึงได้ร่วมกันพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในวงรอบที่ 1 โดยใช้กิจกรรมในการพัฒนา คือ การประชุมระดมสมอง การทำสัญญาเงื่อนไขการตระหนักรู้ในตนเอง ผลการพัฒนา พบว่า กิจกรรมการทำสัญญาเงื่อนไข นักเรียนได้ทำสัญญาโดยมีเงื่อนไขเกี่ยวกับการแต่งกายและการตรงต่อเวลาทุกคน ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ จึงได้มีการศึกษาในวงรอบที่ 2 ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กิจกรรมในการพัฒนา คือ การทำสัญญาเงื่อนไข การตระหนักรู้ในตนเอง ผลการพัฒนา พบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถนำสัญญาเงื่อนไขไปแจ้งให้ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองทราบทุกคน และควบคุมตนเองตามสัญญาเงื่อนไขได้ทุกคน ผลการประเมินพฤติกรรมตนเองของนักเรียนด้านการแต่งกายและด้านการตรงต่อเวลา ผลการประเมินพฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับดีทุกข้อ การจัดกิจกรรมคนดีศรีพรเจริญ พบว่า มีการยกย่องนักเรียนที่ปฏิบัติตามระเบียบด้านการแต่งกายและการตรงต่อเวลาที่ดีที่สุดและมีกลุ่มเป้าหมายบางส่วนได้รับเกียรติบัตรยกย่องเชิดชู

จิรพันธ์ วรรณศิริ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนศรีสุขพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินผลการปฏิบัติงานและแบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนศรีสุขพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้วยกลยุทธ์ กิจกรรมไฮมูม กิจกรรมสัญญาใจ กิจกรรมสะอาดทุกวัน และกิจกรรมเยี่ยมบ้าน ส่งผลให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้นอยู่ในระดับมาก ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง การมาเรียน การเข้าเรียน การทำความสะอาดห้องเรียน และการทำความสะอาดบริเวณพื้นที่ทางโรงเรียนมอบหมายนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม มีความรับผิดชอบต่องานที่ครูได้มอบหมาย และผลการสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ต่องานเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อส่วนรวม พบว่า ภายหลังจากพัฒนา

นักเรียนมาความพึงพอใจในกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมสัจญาใจ กิจกรรมสะอาดทุกวัน และกิจกรรมเยี่ยมบ้าน ทั้งโดยกายรวมและจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ส่วนผล การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความ รับผิดชอบก่อนและหลังการพัฒนาการดำเนินงาน พบว่า หลังการพัฒนามีคะแนนเฉลี่ย สูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ประสาน กองทอง (2551 : 81-83) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงาน เสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม อำเภอพล จังหวัด ขอนแก่นผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า หลังจากการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 โดยใช้ กลยุทธ์การพัฒนาได้แก่ 1) โครงการเสริมสร้างความรับผิดชอบด้านตรงต่อเวลา ประกอบด้วย กิจกรรมค่ายอบรมพัฒนาจิต 2) โครงการเสริมสร้างความรับผิดชอบ ต่อการเรียน ประกอบด้วยกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน และกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน ทางโทรศัพท์ 3) โครงการเสริมสร้างความรับผิดชอบด้านการแต่งกาย ประกอบด้วย กิจกรรมใบเหลืองใบแดง และกิจกรรมคลินิกนักเรียน ตามขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการ พบว่า โครงการเสริมสร้างความรับผิดชอบด้านตรงต่อเวลา มีกิจกรรมการพัฒนาที่มีความเหมาะสม นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทุกคนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม และมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความรับผิดชอบด้านตรงต่อเวลาดีขึ้น นักเรียนเข้าร่วม กิจกรรมต่างๆ ของทางโรงเรียนตรงเวลา มาเข้าแถวเคารพธงชาติทันเวลา เข้าเรียนวิชาต่างๆ ตรงเวลา โครงการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียน มีกิจกรรมการพัฒนาที่มีความเหมาะสม นักเรียนกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านความ รับผิดชอบต่อการเรียนดีขึ้น นักเรียนมีความเอาใจใส่ต่อการเรียนมากขึ้น ไม่หนีเรียน เข้าเรียนในวิชาต่างๆ ทุกวิชา ส่งงานที่ได้รับมอบหมายครบ มีความกระตือรือร้น ที่จะสอบแก้ ผลการเรียนให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติที่โรงเรียนกำหนด แต่พบปัญหาในการพัฒนา คือ มีนักเรียนกลุ่มเป้าหมายบางส่วนยังไม่ได้ดำเนินการสอบแก้ผลการเรียน ในการดำเนินการ พัฒนาในวงรอบที่ 2 ได้ดำเนินการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์ โครงการเสริมสร้างความรับผิดชอบ ต่อการเรียน และใช้กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนทางโทรศัพท์ซึ่งมีความสะดวก รวดเร็ว และ เหมาะสมในการดำเนินการ พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายดำเนินการสอบแก้ผลการเรียน เสร็จเรียบร้อยทุกคน และมีความรับผิดชอบต่อการเรียนมากขึ้น โครงการเสริมสร้าง ความรับผิดชอบด้านการแต่งกาย มีกิจกรรมการพัฒนาที่มีความเหมาะสม นักเรียน กลุ่มเป้าหมายทุกคนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมและมีการปรับเปลี่ยน

พฤติกรรมความรับผิดชอบด้านการแต่งกายดีขึ้น เอาใจใส่ในการแต่งกายของตนเอง
ให้ถูกต้องตามระเบียบที่ทางโรงเรียนกำหนดและสะอาดเหมาะสมฤดูกาลเทศะ

การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียน
เมืองพลพิทยาคม อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาการดำเนินงาน
เสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์โครงการเสริมสร้างความรับผิดชอบ
ด้านตรงต่อเวลา โครงการเสริมความรับผิดชอบต่อการเรียน และโครงการเสริมสร้าง
ความรับผิดชอบด้านการแต่งกาย สามารถทำให้นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
ความรับผิดชอบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการตรงต่อเวลา การความรับผิดชอบต่อการเรียน
และด้านการแต่งกาย ให้มีลักษณะและพฤติกรรมตามที่ต้องการได้เป็นอย่างดี จึงควรที่จะ
นำผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนในชั้นอื่นๆ เพื่อเสริมสร้าง
ความรับผิดชอบให้นักเรียนมีพฤติกรรมตามที่ต้องการให้มากขึ้นโดยดำเนินการอย่างจริงจัง
และต่อเนื่อง

วิษญ์พันธ์ ลาซานนท์ (2551 : 79-81) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงาน
เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนโรงเรียนสามหมอกวิทยา อำเภอ
คอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ก่อนการดำเนินการพัฒนา พบว่า
นักเรียนกลุ่มหนึ่งขาดวินัยความรับผิดชอบต่อตนเองด้านการเรียน และต่องานที่มอบหมาย
โดยเห็นได้จากสรูปการไม่เข้าเรียนของฝ่ายวิชาการในแต่ละเดือน สรูปการไม่เข้าร่วมกิจกรรม
ของฝ่ายกิจการนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งมีนักเรียน
จำนวนหนึ่งที่มีพฤติกรรมไม่เข้าเรียน ไม่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นประจำ เมื่อได้ดำเนินการพัฒนา
ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน
กิจกรรม 5 ส. ผลการดำเนินการ นักเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรม ด้านความรับผิดชอบ
ต่อการเรียนมากขึ้น โดยเข้าเรียนตรงเวลา ตั้งใจเรียนมีมารยาทในห้องเรียน และมี
ความรับผิดชอบต่องานที่มอบหมายมากขึ้น โดยนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทำความสะอาด
เขตพื้นที่รับผิดชอบ รักษาความสะอาดห้องเรียน เข้าร่วมกิจกรรมได้ตรงเวลา จำนวน 44
คน แต่ยังมีนักเรียนที่ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จำนวน 10 คน และมีนักเรียน 1 คน
ได้ขอพักการเรียนในช่วงการพัฒนารอบที่ 1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้มีการประชุมเพื่อหา
วิธีการพัฒนาวินัยนักเรียนกลุ่มดังกล่าวในวงรอบที่ 2 และได้ใช้กิจกรรมหลัก 2 กิจกรรม
คือ กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมโฮมรูม และเพิ่มกิจกรรมใหม่ 2 กิจกรรม คือ
กิจกรรมร่วมใจพัฒนา กิจกรรมเด็กดีศรีสามหมอก ผลการดำเนินการพัฒนาปรากฏว่า

นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น เข้าเรียนเป็นประจำ ตั้งใจเรียน เข้าร่วมกิจกรรม รักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ และห้องเรียนด้วยความเต็มใจ มีความรู้สึกลงหนักแน่น และภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วม รู้จักช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันและช่วยเหลือคุณครู โดยไม่ต้องรอให้ขอความช่วยเหลือจนทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 54 คน มีเวลาเรียนผ่านเกณฑ์การสอบปลายปี ซึ่งถือได้ว่านักเรียนเกิดการพัฒนานิยัความรับผิดชอบ ต่อตนเองได้ดีขึ้น

การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ของนักเรียนโรงเรียนสามหมอกวิทยา อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนานิยัความรับผิดชอบต่อการเรียนและงานที่มอบหมาย โดยใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรม 5 ส กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมร่วมใจพัฒนา กิจกรรมเด็กดีศรีสามหมอก ทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมที่ดีขึ้น และสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

พุดศักดิ์ อุปรัง (2552 : 130 – 132) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน โรงเรียนกุตขอนแก่นวิทยาคม อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาพบว่าพฤติกรรมของนักเรียนส่วนมากขาดความรับผิดชอบ โดยเฉพาะการแต่งกายที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบของทางโรงเรียนที่ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาต่อความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนในด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ซึ่งนักเรียนที่มีปัญหารุนแรงด้านการแต่งกาย หลังการคัดกรองแล้ว มีจำนวน 12 คน แบ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 4 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 4 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 4 คน ด้านการตรงต่อเวลามีนักเรียนในช่วงชั้นที่ 4 ที่เป็นปัญหาในเรื่องการตรงต่อเวลาหลังจกคัดกรองแล้ว จำนวน 9 คน ประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 2 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 3 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 4 คน ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ นักเรียนขาดความรับผิดชอบในเรื่องนี้มากเวรทำความสะอาดห้องเรียนไม่ยอมทำ ห้องเรียนสกปรก มีเศษกระดาษ เศษดินเกล็ดบนพื้นห้อง เพดานห้องเต็มไปด้วยใยแมงมุมฝาผนังห้องมีรอยขีดเขียน การจัดวางโต๊ะเก้าอี้ไม่มีระเบียบไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนพื้นที่บริเวณที่รับผิดชอบขาดการเอาใจใส่ดูแลทั้งนักเรียนและครูที่ปรึกษาทำให้เศษกระดาษเต็มโดยเฉพาะแก้วน้ำ

หลังจากมีการคัดกรองพฤติกรรมนักเรียนแล้วพบว่า มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 2 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 3 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 4 คน รวมแล้วมีถึง 30 คน การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน โดยใช้การประชุมปฏิบัติการ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถสร้างความเข้าใจถึงขั้นตอนแนวทางการปฏิบัติการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนได้เป็นอย่างดีจนสามารถดำเนินการใช้การเสริมแรงในการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน ทั้ง 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมชุมนุมน้อยร้อยใจ ก.ข.ว. กิจกรรมตรวจการแต่งกาย กิจกรรมคนดีศรี ก.ข.ว. และกิจกรรมเยี่ยมบ้าน ในวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 สรุปผลได้ดังนี้ คือ ด้านการแต่งกายเริ่มต้นการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองจำนวน 12 คน เมื่อพัฒนาแล้วมีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อการแต่งกายที่ดีขึ้นในวงรอบที่ 1 ลดลง 10 คน เมื่อได้รับการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ลดลงอีก 2 คน สรุปผลการพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนด้านการแต่งกายนักเรียนพัฒนาตนเองได้ครบทั้ง 12 คน ด้านการตรงต่อเวลาเริ่มต้นการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง จำนวน 9 คน เมื่อพัฒนาแล้วมีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อการตรงต่อเวลาที่ดีขึ้น ในวงรอบที่ 1 ลดลง 7 คน เมื่อได้รับการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ลดลงอีก 2 คน สรุปผลการพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนด้านการตรงต่อเวลานักเรียนพัฒนาตนเองได้ครบทั้ง 9 คน ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเริ่มต้นการพัฒนา การดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองจำนวน 9 คน เมื่อพัฒนาแล้ว มีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อการแต่งกายที่ดีขึ้นในวงรอบที่ 1 ลดลง 9 คน สรุปผลการพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ นักเรียนพัฒนาตนเองได้ครบทั้ง 9 คน

เผด็จ นามวงศ์ษา (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม โรงเรียนคำตากล้าราชประชาสงเคราะห์ อำเภอคำตากล้า จังหวัดสกลนคร ตามกรอบการพัฒนา 2 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองในด้านการแต่งกาย และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของเคมมิสและแม็กแท็กการ์ด (Kemmis and McTaggart) จำนวน 2 วงรอบแต่ละวงรอบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล กลุ่มศึกษาค้นคว้าจำนวน 6 คน

และกลุ่มเป้าหมายจำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสังเกต แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกและแบบประเมิน การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิค การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique) ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนคำตากกล้า ราชประชาสงเคราะห์ ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมระดมความคิดเห็น และการนิเทศภายใน มีกิจกรรมการพัฒนาได้แก่ กิจกรรมสัญญาร่วมมือพัฒนา กิจกรรมร่วมมือ รักษาความสะอาด กิจกรรมดูแลป้องกันตรวจสอบ พบว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีการ ปรับพฤติกรรมดีขึ้นในด้านการแต่งกาย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 72.50 และที่ยัง ไม่ปรับพฤติกรรมมีจำนวน 11 คน แยกเป็น นักเรียนชายปล่อยเสื้อลอยชาย จำนวน 8 คน และนักเรียนหญิงแต่งหน้าหรือใส่เครื่องประดับบางวัน จำนวน 3 คน และด้านการรักษา ความสะอาดโรงเรียนนักเรียนยังไม่ปรับพฤติกรรม จำนวน 12 คน แยกเป็นความสะอาด ห้องเรียน ยังไม่ปรับพฤติกรรมจำนวน 8 คนและการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ ยังไม่ปรับพฤติกรรม จำนวน 4 คน จึงได้พัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การกิจกรรม ประกวดนักเรียนต้นแบบ และกิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบเยี่ยม การดำเนินการพบว่ากลุ่มเป้าหมายทุกคนพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีวินัยด้านความรับผิดชอบ ต่อตนเองในด้านการแต่งกาย มีการแต่งกายถูกระเบียบโรงเรียนและด้านความรับผิดชอบ ต่อส่วนรวมกลุ่มเป้าหมายให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาดห้องเรียนและเขตพื้นที่ รับผิดชอบทุกคน

ปิยะดา ยอดศิริ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงาน เสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนวังสามหมอวิทยาคาร อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ในครั้งนี้โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) จำนวน 2 วงรอบ ประกอบด้วยการวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ความมุ่งหมายของการศึกษา ค้นคว้า เพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของนักเรียน 2 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อโรงเรียน กลุ่มผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้าประกอบด้วยครู จำนวน 8 คน มีกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาระเบียบวินัย ของนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 55 คน กลยุทธ์ที่ใช้ ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ การประชุมแบบมีส่วนร่วม โครงการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมประกวดมารยาท กิจกรรมประกวด

การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน กิจกรรมประกวดพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมประกวดห้องเรียนน่าอยู่ กิจกรรมมอบรรมนักเรียนในวันสุดสัปดาห์ และการนิเทศกำกับติดตาม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึก แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินผลกิจกรรมการตรวจสอบข้อมูล ใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า หลังการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วมโครงการพัฒนางานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมประกวดมารยาท กิจกรรมประกวดการแต่งกายถูกระเบียบโรงเรียน กิจกรรมประกวดเขตพื้นที่รับผิดชอบกิจกรรมห้องเรียนน่าอยู่ และการนิเทศกำกับติดตาม ทำให้นักเรียนแต่งกายชุดนักเรียนชุดกีฬา ชุดลูกเสือ เนตรนารี ชุดรักษาดินแดนถูกต้องตามระเบียบโรงเรียน ทำความเคารพครูขณะเดินผ่าน พุดจาคำสุภาพ ห้องเรียนดูเป็นระเบียบสะอาด มีการตกแต่งห้องสวยงาม บริเวณทั่วไปในโรงเรียนสะอาด ไม่มีขยะแต่ยังมีนักเรียน พุดจาไม่สุภาพระหว่างนักเรียนด้วยกันโดยเฉพาะเพื่อนสนิทและรุ่นพี่พุดกับรุ่นน้อง จึงได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์ กิจกรรมประกวดมารยาท และกิจกรรมมอบรรมนักเรียนในวันสุดสัปดาห์ ทำให้นักเรียนมีกิริยามารยาทเรียบร้อย พุดจาสุภาพ ทั้งกับครูและนักเรียนด้วยกันทุกคน โดยสรุป การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนวังสามหมอวิทยาคาร โดยใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม โครงการพัฒนางานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบทั้ง 4 กิจกรรม ส่งผลให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นผู้มีวินัย มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อโรงเรียน ทั้งยังทำให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานในการพัฒนาวินัยนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น จึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้ใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม และกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในหลายๆ กิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายไปพัฒนาเสริมสร้างวินัยนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

สุชาติ แม่นดินแดง (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนบึงไทรพิทยาคม อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) จำนวน 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน

49 คน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจำนวน 3 คน ครูผู้รับผิดชอบงานระเบียบวินัยนักเรียน 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม 1 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 17 คน ประกอบด้วย ครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 7 คน และคณะกรรมการนักเรียน จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน พฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียน การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique) ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า สภาพการดำเนินงานเสริมสร้างควมามีวินัยของนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ก่อนการดำเนินการพัฒนา นักเรียนขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง กล่าวคือ การแต่งกายไม่เรียบร้อย แต่งกายไม่เหมาะสม เช่น นักเรียนชายปล่อยเสื้อรอยชาย ทรงผมผิดระเบียบ นักเรียนหญิงทรงผมผิดระเบียบ ย้อมสีผม ใช้เครื่องสำอาง ไม่แต่งชุดพลศึกษาในวันที่มีการเรียนวิชาพลศึกษา ไม่แต่งชุดลูกเสือ เนตรนารี ในวันที่มีการเรียนการสอนลูกเสือ – เนตรนารี ไม่เข้าแถวร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง เข้าเรียนไม่ตรงเวลา หนีเรียน โดดเรียน ไม่เข้าเรียนในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น การขาดวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา คือ ขาดวินัยในการรักษาความสะอาด ทั้งขยะไม่ถูกที่ที่จัดไว้ให้ ทั้งขยะตามที่นั่งพักผ่อน เป็นต้น เพราะถือว่าเป็นสถานที่ฝึกอบรม นักเรียนให้เป็นคนดีมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ให้อยู่ในสภาพที่น่ายุ เรียบร้อยและสะอาด โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีวินัยในการทิ้งขยะทิ้งลงในถังขยะให้ถูกต้อง มีการทำเวรตามที่ได้รับมอบหมาย ในด้านการรักษาความสะอาดมีการจัดกิจกรรมประกวดการรักษาความสะอาดห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยใช้กลยุทธ์ในการศึกษา 3 กลยุทธ์ คือ การประชุมระดมความคิดสำหรับผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า การเสริมแรง ประกอบด้วยกิจกรรมการประชุมระดมความคิดสำหรับครูที่ปรึกษาและนักเรียน กิจกรรมจัดประกวดเครื่องแต่งกาย กิจกรรมประกวดห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมมอบรางวัลทุกวันศุกร์ และการใช้กระบวนการกลุ่ม มีการพัฒนาพฤติกรรมแต่งกายจนถูกต้องตามระเบียบของทางโรงเรียนมีการเข้าเรียนตรงเวลาและครบทุกรายวิชา เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นร่วมรับผิดชอบการพัฒนาห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบด้วยความกระตือรือร้น

การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างควมามีวินัยของนักเรียน

ด้านความรับผิดชอบต่อใช้กลยุทธ์ คือ การประชุมระดมความคิดสำหรับผู้ร่วมศึกษา การเสริมแรงการสร้างแรงจูงใจกระบวนการกลุ่ม โดยรวมกลยุทธ์ในการพัฒนามีความเหมาะสมสามารถใช้ในการพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบต่อของนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ โดยการนำไปใช้ควรปรับปรุงกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับระยะเวลา

ดำเนินการ การจัดกิจกรรมโดยเน้นการปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้จากกลุ่มและมีกิจกรรมกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจ โดยการเสริมสร้างอย่างสร้างสรรค์ในกิจกรรมที่ดำเนินการ เพื่อได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูที่ปรึกษานักเรียน จะช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาได้

สุภาวดี มังคละศิริ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงวิทยาคาร อำเภอโพธารวรรค์ จังหวัดนครพนม เนื่องจากปัจจุบันการดำเนินงานเกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียนยังไม่บรรลุเป้าหมาย ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมของนักเรียนที่เห็นว่าเป็นปัญหา ได้แก่ การมาสาย ไม่ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การศึกษาครั้งนี้ใช้การวิจัยปฏิบัติการประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการ การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาประกอบด้วยการระดมพลังสร้างสรรค์ กิจกรรมพันธะสัญญาใจ ครูและศิษย์ กิจกรรมสัญญาเงื่อนไข กิจกรรมประกวดความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ และกิจกรรมคัดเลือกนักเรียนต้นแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน แบบสำรวจ แบบบันทึกพันธะสัญญาและแบบบันทึกการประชุมพบว่า ผลการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน โดยใช้กิจกรรม 4 กิจกรรม สามารถบรรลุผลตามกรอบการศึกษาค้นคว้าช่วยให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงขึ้น อย่างไรก็ตามยังมีนักเรียนกลุ่มเป้าหมายบางส่วนที่ครูประจำชั้นต้องคอยกำกับดูแลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อตนเองอย่างยั่งยืนต่อไป

ศิริ หล้าทอง (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความมีวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร โดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) จำนวน 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของนักเรียน 2 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อโรงเรียน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าประกอบด้วยครู จำนวน 8 คน มีกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาระเบียบวินัยของนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 55 คน กลยุทธ์ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ การประชุมแบบมีส่วนร่วม โครงการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้าน

ความรับผิดชอบ 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมประกวดมารยาท กิจกรรมประกวดการแต่งกาย ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน กิจกรรมประกวดพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมประกวด ห้องเรียนน่าอยู่ กิจกรรมอบรมนักเรียนในสุดสัปดาห์ และการนิเทศกำกับ ติดตาม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึก แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และ แบบประเมินผลกิจกรรม การตรวจสอบข้อมูล ใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีการบรรยาย ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า หลังการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม โครงการพัฒนางาน เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ 5 กิจกรรม ได้แก่ คือ กิจกรรมประกวดมารยาท กิจกรรมประกวดการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน กิจกรรมประกวดพื้นที่ รับผิดชอบ กิจกรรมประกวดห้องเรียนน่าอยู่ กิจกรรมอบรมนักเรียนในสุดสัปดาห์ และ การนิเทศกำกับติดตามทำให้นักเรียนแต่งกายชุดนักเรียน ชุดกีฬา ชุดลูกเสือ-เนตรนารี ชุดรักษาดินแดนถูกต้องตามระเบียบ ทำความเคารพครูขณะเดินผ่าน พุดจาคำสุภาพ ห้องเรียนดูเป็นระเบียบ สะอาด มีการตกแต่งห้องสวยงาม บริเวณทั่วไปในโรงเรียนสะอาด ไม่มีขยะ แต่ยังมีนักเรียนพุดจาไม่สุภาพระหว่างนักเรียนด้วยกัน โดยเฉพาะเพื่อนสนิทและ รุ่นพี่พุดกับรุ่นน้อง จึงได้ดำเนินการพัฒนาในรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์ กิจกรรมประกวด มารยาทและกิจกรรมอบรมนักเรียนในสุดสัปดาห์ ทำให้นักเรียนมีกิริยามารยาทเรียบร้อย พุดจาสุภาพทั้งกับครูและนักเรียนด้วยกันทุกคน

การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมแบบมีส่วนร่วม โครงการพัฒนางานเสริมสร้างวินัย ด้านความรับผิดชอบ ทั้ง 5 กิจกรรม ส่งผลให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นผู้มีวินัย มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและโรงเรียน ทั้งยังทำให้ครูและผู้เกี่ยวข้องในการศึกษา ค้นคว้าครั้งนี้ ได้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานในการพัฒนาวินัยนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น จึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้ใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม และกิจกรรมเสริมสร้าง วินัยในหลายๆ กิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายไปพัฒนาเสริมสร้างวินัยนักเรียน อย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

วินิจฉัย อาสนาทิพย์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการเสริมสร้าง ความมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดย แบ่งการวิจัยเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการเสริมสร้างวินัยของ นักเรียน ระยะที่ 2 การพัฒนาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน ระยะที่ 3 การศึกษาผลการ

พัฒนาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน มีกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 52 คน นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ประเภท ประกอบด้วย แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกพฤติกรรม และแบบบันทึกการประชุม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลสามเส้าและนำเสนอผลการวิจัยในรูปความเรียง ข้อมูลเชิงปริมาณทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน พบว่านักเรียนขาดวินัยด้านการแต่งกาย ด้านการรักษาความสะอาด ด้านการเข้าแถว และด้านการแสดงความเคารพ สาเหตุการทำผิดวินัยเนื่องมาจากนักเรียนเลียนแบบเพื่อน สื่อหรือดาราที่แสดงออกในทางที่ไม่ถูกต้อง นักเรียนบางคนขาดการเอาใจใส่ในเรื่องการแต่งกายให้ถูกระเบียบของโรงเรียนและเหมาะสมกับกาลเทศะ ผู้ปกครองมีฐานะยากจน นักเรียนบางคนอาศัยอยู่กับญาติไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องระเบียบวินัย ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงความเคารพที่ถูกต้อง ขาดการปลูกฝังความมีน้ำใจและเสียสละ และนักเรียนขาดจิตสำนึกที่ดี และการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์ ตามกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนา ดังนี้ คือ การเสริมสร้างวินัยด้านการแต่งกาย และด้านการแสดงความเคารพ ได้แก่ กิจกรรมรับ-ส่งนักเรียนที่ประตูทางเข้าโรงเรียน กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมอบรมให้ความรู้ กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมการปรับพฤติกรรมโดยใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวก และกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน และการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดและด้านการเข้าแถว กิจกรรมเสริมสร้างวินัยของนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมอบรมให้ความรู้ กิจกรรมการปรับพฤติกรรมโดยใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวก ส่วนการศึกษาผลการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน ด้านการแต่งกาย ด้านการรักษาความสะอาด ด้านการเข้าแถวและด้านการแสดงความเคารพ โดยใช้กิจกรรมในการพัฒนา 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมรับ-ส่งนักเรียนบริเวณประตูหน้าโรงเรียน กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมอบรมให้ความรู้ กิจกรรมเพื่อนคู่ใจ กิจกรรมปรับพฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวก ประกอบด้วย การยกย่องชมเชย โดยการชมเชยทันที เมื่อพบนักเรียนมีระเบียบวินัย และการชมเชยนักเรียนในกิจกรรมโฮมรูม การให้รางวัลกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่รักษาระเบียบวินัย กิจกรรมคัดเลือกนักเรียนตัวอย่าง กิจกรรมคัดเลือกห้องเรียนตัวอย่าง กิจกรรมประกวดระเบียบแถว และการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยด้านการแต่งกาย การรักษาความสะอาด การเข้าแถว และการแสดงความเคารพ

ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดทุกคน

สิริกร ไชยราช (2556 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนวังยางวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 18 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย ครูหัวหน้างานปกครอง ครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 16 คน ผู้ให้ ข้อมูล จำนวน 98 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการนักเรียนกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา จำนวน 46 คน ผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ วิทยากร ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยดำเนินการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นการปฏิบัติการ (Action) ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกรายงานการประชุม และแบบบันทึกการนิเทศภายใน แบบการประชุมนิเทศ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยนักเรียน โรงเรียนวังยางวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า 1.1 สภาพ เกี่ยวกับวินัยนักเรียน นักเรียนส่วนหนึ่งมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในด้านวินัยที่บกพร่อง ชัดเจน ได้แก่ 1) ด้านการแต่งกายไม่ถูกต้องตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน 2) ด้านตรงต่อเวลา การมาโรงเรียน/การเข้าเรียน/การส่งงาน และการแก้ไขงานไม่เสร็จ ตามกำหนดเวลา 3) ด้านการเข้าแถว ไม่เป็นระเบียบทำให้การประกอบกิจกรรมต่างๆ มีความ ล่าช้า 4) ด้านการแสดงความเคารพ ขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่มีสัมมาคารวะ และ 5) ด้านการรักษาความสะอาด ไม่รวมมือรักษาความสะอาดเขตพื้นที่บริเวณรับผิดชอบ และทิ้งขยะไม่ถูกที่ และ 1.2 ปัญหาเกี่ยวกับวินัยนักเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านโรงเรียน การดำเนินงานด้านวินัยนักเรียนยังขาดความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียนอย่างจริงจัง ครูที่รับผิดชอบยังไม่มีรูปแบบคู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ที่ใช้ในการดำเนินงาน เป็นแนวทางเดียวกันและการปฏิบัติงานด้านวินัยนักเรียนขาดความเชื่อมโยง การมีส่วนร่วม ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 2) ปัจจัยทางครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ไม่ค่อยดี ผู้ปกครองต้องไปทำงานต่างจังหวัด ทำให้ไม่ได้ดูแลเอาใจใส่ลูกเท่าที่ควร และ 3) ปัจจัยด้านนักเรียน ไม่ตระหนักเห็นความสำคัญของการมีวินัย ขาดแรงจูงใจ ในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ด้านแนวทางการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

ประกอบด้วย 1) การประชุมแบบมีส่วนร่วม 2) กิจกรรมการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ได้แก่ 2.1) กิจกรรมลัปดาห์เสริมสร้างวินัยนักเรียน 2.2) กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมทุกวันศุกร์ 2.3) กิจกรรมเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมเสริมสร้างวินัย 2.4) กิจกรรมคนดีศรีวังยาง และ 3) การนิเทศภายในแบบการประชุมนิเทศ เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนที่มีพฤติกรรมกระทำผิดวินัยของโรงเรียนจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการเข้าแถว ด้านการแสดงความเคารพ และด้านการรักษาความสะอาด ส่วนผลการติดตามการเสริมสร้างวินัยนักเรียน พบว่า จากการดำเนินงานตามแนวทางการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ช่วยทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านวินัยดีขึ้นมาก จากผลหลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนสูงกว่าก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

ประจวบ ылพล (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนบ้านแห่เจริญวิทย์ อำเภอ นามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการตามแผน (Action) การสังเกต (Observation) ขึ้นการสะท้อนกลับ (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมวิจัย คือ ครูประจำชั้น จำนวน 4 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 คน ตัวแทนนักเรียน จำนวน 8 คน และผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 8 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ วินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โดย กำหนดไว้ 2 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม กลยุทธ์ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กิจกรรมรณรงค์การแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบ กิจกรรมรณรงค์การรักษาความสะอาดของร่างกาย กิจกรรมเด็กดีมีความรับผิดชอบ กิจกรรมแบ่งเขต รับผิดชอบภายในโรงเรียน และกิจกรรมการประกวดห้องเรียนสะอาด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึก แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์และแบบประเมิน การวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีปัญหา ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง พบว่า นักเรียนแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสกปรก ไม่ดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย ไร้ผมยาว เล็บยาว ส่งงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด ส่งเสียงดังในขณะที่เข้าแถวหน้าเสาธงและในที่ประชุม ไม่รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า นักเรียนไม่เอาใจใส่ต่อการดูแล

และมีส่วนร่วมในการรักษาสมบัติของส่วนรวม เช่น ไม่ดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม อาคารเรียน บริเวณโรงเรียน ทิ้งขยะไม่ถูกที่ ชีตเขียนข้อความตามโต๊ะเรียน พนังห้องเรียน ไม่ปฏิบัติตามพิเศษที่ได้รับมอบหมาย และหลังการเสริมสร้างวินัย นักเรียนด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมรณรงค์การแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบ กิจกรรมรณรงค์การรักษาความสะอาดของร่างกาย กิจกรรมเด็กดีมีความรับผิดชอบ กิจกรรมแบ่งเขตรับผิดชอบภายในโรงเรียน และกิจกรรมการประกวดห้องเรียนสะอาด และใช้หลักวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นแนวทางในการเสริมสร้างวินัย นักเรียนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติ ตามกิจกรรมต่างๆ เช่น ไม่ปล่อยขยาสี้ออกนอกกางเกง ใส่ชุดที่ตรงตามวันที่กำหนด ไม่ใช้เครื่องสำอางที่ไม่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน และใส่ถุงเท้าทุกครั้งเมื่อใส่รองเท้าหุ้มส้นมาโรงเรียน แต่งกายมาโรงเรียนด้วยเสื้อผ้าที่ซักสะอาดเสมอ ล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร และรักษาสุขภาพเล็บมือเล็บเท้าไม่ให้สกปรก ดูแลรักษาสิ่งของ ซึ่งเป็นสมบัติของโรงเรียนในเขตที่ตนเองรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการช่วยดูแลรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ การทิ้งขยะลงในที่ที่จัดไว้ให้ ทำความสะอาดเขตรับผิดชอบโดยไม่มีคนควบคุม และช่วยกันรักษาความสะอาดของโต๊ะ เก้าอี้ พนังอาคาร หรือห้องน้ำและร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนเป็นอย่างดี

เสฏฐวุฒิ พลดี้อ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 1 ศรีกิตติวรรณนุสรณ์ โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียน จำนวน 5 คน เพื่อสังเคราะห์ปัญหาทางการพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน จากนั้นใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน จำนวน 3 คน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนด้านการทิ้งขยะเกิดจากครูไม่เอาใจใส่ และครูขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการเสริมสร้างวินัยและกระบวนการสร้างความตระหนักด้านการแต่งกาย ครูไม่เอาใจใส่เข้มงวดกวดขันนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และยังแต่งกายตามใจชอบเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีกับนักเรียนไม่ยอมรับในเรื่องของวินัย และด้านความสะอาดของร่างกายเกิดจากการนำแฟชั่น ค่านิยมสื่อต่างๆ มาบริโภคแบบผิดๆ แนวทางการพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน ด้านการทิ้งขยะต้องสร้างความตระหนักและจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

ให้กับครูเพื่อให้มีแนวทางปฏิบัติเหมือนกัน ด้านการแต่งกายต้องจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียนและมีการนิเทศติดตามและด้านความสะอาดของร่างกายต้องประชุมชี้แจงพร้อมทั้งจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ถึงการนำแฟชั่น ค่านิยมจากสื่อต่างๆ มาบริโภคทำให้มีผลกระทบทางลบแก่นักเรียนในการดำรงชีวิต

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เกอเปท์ (Guepet. 2003 : 3802-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีวินัยในตนเอง เป็นความสามารถของบุคคลที่บังคับควบคุมตนเองได้ทั้งกาย วาจาและใจ ให้ประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์และเป็นไปตามเงื่อนไขที่ต้องการ บุคคลที่มีส่วนในการปลูกฝังและพัฒนาวินัยในตนเองมีหลายกลุ่ม คือ พ่อแม่ ครู ผู้บริหารโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนนั้นมีส่วนสำคัญจะต้องให้ความสำคัญ ความสนใจในการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียนที่รับผิดชอบ ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัยตามที่คาดหวัง ย่อมส่งผลให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ไปด้วยความสงบเรียบร้อย

เซนท์เนอร์ (Zentner. 2002 : 2312-A) ได้วิจัยความสัมพันธ์ระหว่างระเบียบวินัยของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระเบียบวินัยของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระเบียบวินัยของนักเรียน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และได้กำหนดระเบียบวินัยที่สัมพันธ์กัน ซึ่งจะส่งผลทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี

สเตอร์เนอร์ (Sterner. 2003 : 3382-A) ได้ศึกษาเพื่อกำหนดว่ามีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างปัญหาวินัยนักเรียนในโรงเรียนกับส่วนประกอบของครอบครัวหรือไม่ และศึกษาว่าส่วนประกอบของครอบครัวมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งนำไปสู่การส่งต่อการดำเนินการทางวินัยในโรงเรียนมากขึ้นหรือไม่ กลุ่มประชากรเป้าหมายได้แก่นักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนจริงในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน W.D. Sugg เมืองเบอร์ตันตัน รัฐฟลอริดา จำนวนทั้งสิ้น 289 คน วิธีการศึกษาเกี่ยวข้องกับการออกแบบเชิงบรรยาย ซึ่งใช้บันทึกเอกสารสำคัญพยายามกำหนดว่ามีสหสัมพันธ์ในข้อมูลที่พบหรือไม่ ในการศึกษาได้ตรวจสอบนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในส่วนประกอบของครอบครัวที่แตกต่างกัน 2 ส่วนประกอบ คือ ส่วนประกอบทางชีววิทยาและส่วนประกอบทางอื่นที่เป็นทางเลือกการใช้สถิติเชิงบรรยายได้จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้โดยการสืบค้นเอกสารสำคัญที่กรอกไว้ในบันทึกทะเบียนประวัตินักเรียนของโรงเรียน แบบทดสอบโคสแควร์ ใช้กำหนดระดับนัยสำคัญ สำหรับสมมุติฐานที่เป็นโมฆะทั้ง 2 ข้อ โดยนำระดับนัยสำคัญ

มาเปรียบเทียบกันเพื่อกำหนดว่าระดับหนึ่งมีนัยสำคัญมากกว่าอีกระดับหนึ่งหรือไม่ ข้อค้นพบที่มีนัยสำคัญมากที่สุดบ่งชี้ว่าเพียงร้อยละ 25 ของจำนวนการส่งต่อทั้งหมดที่ได้รับเท่านั้น มาจากโครงสร้างของครอบครัวทางชีววิทยา ซึ่งมีร้อยละ 46 ของจำนวนประชากรทั้งหมด นอกจากนี้ ข้อค้นพบที่มีนัยสำคัญทางสถิติประชากรหนึ่งบ่งชี้ว่าร้อยละ 75 ของจำนวนการส่งต่อทั้งหมดได้รับร้อยละ 54 ของ จำนวนประชากรทั้งหมด ซึ่งจำแนกได้ในส่วนประกอบของครอบครัวที่เป็นทางเลือก ข้อค้นพบ เหล่านี้บ่งชี้ว่า กลุ่มทางชีววิทยาได้รับการส่งต่อคิดเฉลี่ย 1-33 รายต่อกลุ่ม และนักเรียนในกลุ่มที่เป็นทางเลือกได้รับการส่งต่อคิดเฉลี่ยร้อยละ 3.5 เมื่อข้อมูลทั้งหมดถูกป้อนเข้าไป โดยใช้แบบทดสอบไคสแควร์หาความแตกต่างแล้ว สมมุติฐานที่เป็นโมฆะก็ถูกปฏิเสธเนื่องจากข้อเท็จจริงที่ว่าระดับนัยสำคัญและค่าที่พบเป็น $(1, N=1011) 44.89, P=000$ ค่าที่มากขนาดนี้ ไม่สามารถจะเกิดขึ้นโดยบังเอิญได้ สารสนเทศนี้มีนัยสำคัญต่อการศึกษาครอบครัว และจำนวนประชากรโรงเรียนบางจำนวนเพื่อกำหนดว่าการมุ่งเน้นการแทรกแซงที่เป็นไปได้แต่แรกๆ ในปัญหาวิสัยทัศน์ที่ผิดปกติภาพนั้น อาจเกิดขึ้นได้ทีใดก็ได้ การศึกษาครั้งนี้มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญเนื่องจากข้อเท็จจริงที่ว่า สามารถจะมองเห็นและกล่าวถึงผลกระทบได้ง่ายภายในสถาบันใดๆ ก็ตาม

เวย์ (Way, 2004 : 3850-A) ได้สำรวจผลกระทบของการรักษาวิสัยทัศน์และการบกพร่องด้านวิสัยในโรงเรียนที่มีต่อพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการของนักเรียน โดยมีความมุ่งหมายในการวิจัยเพื่อหยุดปัญหาการใช้ความรุนแรงในโรงเรียนและเพิ่มระดับผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนซึ่งมีความบกพร่องด้านวิสัย มีแนวโน้มว่าจะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเพิ่มขึ้นและมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการลดลง และพบว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมีผลกระทบต่อความถี่ในการแสดงพฤติกรรมก่อนและมีทัศนคติในด้านตรงกันข้าม สำหรับงานวิสัยของโรงเรียนก็พบว่าการเกิดผลกระทบขึ้นอยู่กับปัจจัยที่หลากหลาย เช่นตัวแปรด้านผลลัพธ์ ปริมาณความบกพร่องด้านวิสัยในโรงเรียน ความยุติธรรมและความถูกต้อง ตามหลักกฎหมาย ในการรับรู้ของนักเรียนและสถานะของนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า การมีวิสัยที่เข้มงวดสามารถส่งผลกระทบที่เป็นประโยชน์ ถ้าหากว่ามันได้รับการรักษาไว้ในระดับปานกลาง นั่นหมายความว่า สามารถปรับปรุงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ระดับหนึ่ง มีทิศทาง โดยตรงต่อนักเรียนซึ่งมีความเชื่อมั่นในความถูกต้องตามกฎหมายของโรงเรียนภายใต้สถานการณ์ อื่นๆ อย่างเช่น ถ้าวิสัยของโรงเรียนได้รับการยอมรับว่ามีความเข้มงวด

มากเกินไปหรือนำไป ประยุกต์ใช้กับนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงวินัยของโรงเรียน ก็อาจจะกลับกลายเป็นสิ่งอันตรายไปก็ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผลการวิจัยที่พบว่ามีแนวโน้มของการเป็นไปได้ว่าจะมีนักเรียนที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาต่ำลง เพราะการมีวินัยที่เคร่งครัดมากเกินไป

วิลสัน (Wilson. 2007 : unpagged) ศึกษาการวางแผนการปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการแก้ปัญหาวินัยในโรงเรียนด้านการรักษาปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม โดยโรงเรียนมีระเบียบแสดงได้ตลอดเวลา คำถามมีความหมายให้ผู้นำทางการศึกษาแก้ปัญหาที่ถูกจำกัดที่อยู่ โดยการตรวจดูผลกระทบที่มีต่อกระบวนการ การตั้งสมมุติฐาน การรวบรวมข้อมูลเวลาและการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ที่จะทำให้เกิดการตัดสินใจ สำหรับโรงเรียนที่จะแก้ไขปัญหาวินัยพื้นฐานจะมีความสำคัญต่อความสำเร็จของโปรแกรมวินัยโรงเรียน ซึ่งการศึกษาอีกรูปแบบของการออกแบบการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับปริมาณที่ไม่ใช้ผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนา ข้อมูลอ้างอิงถึงวินัยสำหรับ ปี 2005-2006 จากการรวมตัวของโรงเรียนในเขตพื้นที่โดยรอบของรัฐจอร์เจีย และการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจุบัน ข้อมูลวินัยแสดงขั้นตอนการเกิดความรุนแรงไปยังการเริ่มต้น ซึ่งการประเมินค่าเบนซ์มาร์คมีความหมายและเหมาะสมสำหรับวินัยโรงเรียนในกระบวนการการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ขั้นตอนเหล่านี้ถูกจำกัดในลักษณะท่าทางที่แสดงออกในทางปฏิบัติที่ดีที่สุด สำหรับการใช้ทฤษฎีการปรับปรุงต่อเนื่องและเทคนิคให้พื้นที่ของวินัยนักเรียน จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการเสริมสร้างความมีวินัยให้เกิดขึ้นกับนักเรียน นั้น ได้แก่ ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ความอบอุ่นของครอบครัวที่อยู่อาศัย อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ และรูปแบบการจัดกิจกรรมในโรงเรียน จะมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน จึงเป็นความรับผิดชอบของโรงเรียนที่ต้องดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปตามที่คาดหวัง การศึกษาเอกสารและงานวิจัยครั้งนี้จึงมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนเป็นอย่างมาก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ จะเห็นว่าการส่งเสริมและการเสริมสร้างให้นักเรียนมีวินัยเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะทำให้นักเรียนเป็นคนดีและมีคุณภาพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม ดังนั้นทุกฝ่ายจึงต้องร่วมมือกันในการดำเนินการปลูกฝังความมีวินัยให้เกิดขึ้นกับนักเรียนด้วยความเอาใจใส่อย่างจริงจัง และเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้อง

ตระหนักถึงความรับผิดชอบในหน้าที่ที่จะต้องทำให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัย โดยเฉพาะวินัยด้านความรับผิดชอบ เพราะเป็นพื้นฐานของชีวิตที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ถ้านักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบเป็นกรอบในการดำเนินชีวิต จะทำให้นักเรียนมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งยังทำให้บุคลิกภาพภาพลักษณ์ดูดี มีความน่าเชื่อถือ สร้างคุณค่าให้ตนเอง สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข จากความสำคัญดังกล่าวนี้เอง ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อสังคม เพราะนักเรียนมีวินัยเกิดขึ้นกับตนเองแล้วจะส่งผลให้นักเรียนเป็นคนดีและดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เป็นการทำงานร่วมกันของคณะครูในโรงเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการทำงานระหว่างผู้วิจัยกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลประกอบการวิจัยและวิธีการได้มา ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจ สมัครใจเข้าร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา โดยเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการช่วยเหลือ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ร่วมคิดหาวิธีการแก้ปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินและรับผิดชอบในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ในทุกขั้นตอนของการวิจัยครั้งนี้

จำนวน 26 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน

1.1.2 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน

1.1.2 รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน

1.1.3 ครูที่ปรึกษานักเรียน จำนวน 23 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อสะท้อนภาพความสำเร็จของการดำเนินการเสริมสร้างวินัย ด้านความรับผิดชอบของนักเรียน จำนวน 80 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ครูผู้สอนที่ไม่ใช่ครูที่ปรึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน ประกอบด้วยคุณครูที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม สาระ และหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2.2 ตัวแทนนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 46 คน ห้องละ 2 คน เป็นนักเรียนชาย 1 คน นักเรียนหญิง 1 คน ได้มาโดยการเลือกจากหัวหน้าห้องและ รองหัวหน้าห้อง

1.2.3 ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 23 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวนห้องละ 1 คน คือ ประธานคณะกรรมการเครือข่าย ผู้ปกครองในชั้นเรียน

1.2.4 ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบ เจาะจง จำนวน 2 คน คือ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรรมการ ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้นำชุมชน

1.3 กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ที่ไม่มีวินัยด้านความรับผิดชอบมากเท่าที่ควร ได้จากการเฝ้าสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ ครูที่ปรึกษา เพื่อนนักเรียน แล้วเห็นสอดคล้องกันว่า เป็นกลุ่มนักเรียนที่ต้องได้รับการพัฒนา วินัยด้านความรับผิดชอบ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจึงกำหนด เป็นกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการ พัฒนา เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ โดยเลือกจากนักเรียนจำนวน 23 ห้อง ห้องละ 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกจากลำดับนักเรียนที่ต้องได้รับการพัฒนาวินัย ด้านความรับผิดชอบลำดับที่ 1-5 ของแต่ละห้อง จำนวน 115 คน ประกอบด้วย

1.3.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 คน

1.3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 คน

- 1.3.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 คน
- 1.3.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 คน
- 1.3.5 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 คน
- 1.3.6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน

2. วิธีการได้มาซึ่งผู้ร่วมวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

- 2.1 ผู้วิจัยดำเนินการประชุมร่วมกับคณะครู เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและเหตุผลที่ผู้วิจัยจะมาดำเนินการวิจัยเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างออยพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23
- 2.2 ผู้วิจัยสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างออยพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23
- 2.3 ผู้วิจัยชี้แจงให้เห็นประโยชน์ที่เด็กจะได้รับหลังจากมีการดำเนินการ สิ้นสุดลง
- 2.4 ผู้ร่วมวิจัยได้ใช้แบบสอบถามสมัครเข้าร่วมพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างออยพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างออยพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23 โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของ เคมมิสและแม็ก แท็กการ์ท (Kemmis and McTaggart. 1988 : 11 – 15 อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์ 2551 : 301 – 303) เป็นการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร ครู นักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา โดยมีการปฏิบัติอยู่ 2 วงรอบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นการปฏิบัติการ (Action) ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) มีรายละเอียดในการดำเนินงาน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)

1.1 ผู้วิจัยขออนุญาตพบผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อปรึกษาหารือ ชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย และขออนุญาตทำบันทึกแจ้งคณะกรรมการที่สมัครใจในการร่วมทำวิจัย

1.2 จัดประชุม เพื่อการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ พัฒนาการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนในภาพรวม โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านต่างๆ ของนักเรียน โดยจัดประชุมประชุมในวันที่ 2 มิถุนายน 2557 ณ อาคารศาลาพอเพียง โรงเรียนเต่างอยพัฒนศึกษา และให้ผู้ร่วมวิจัยแสดงความคิดเห็น และอภิปรายร่วมกันในความต้องการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน และให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการกำหนดแผนและแนวทางการพัฒนา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.2.1 ดำเนินการการประชุม เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนเต่างอยพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 23 โดยผู้ที่เข้าร่วมประชุมครั้งนี้ประกอบด้วยผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและตัวแทนผู้ให้ข้อมูล

1.2.2 ร่วมกันศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบสภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนเต่างอยพัฒนศึกษา ได้แก่ ระเบียบข้อกำหนด รายงานผลการดำเนินงานฝ่ายกิจการนักเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

1.2.3 สัมภาษณ์และปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็น แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปเป็นข้อมูลในการวางแผนดำเนินการ

1.2.4 ร่วมกันสร้างแนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน มีเป้าหมายเพื่อให้ได้แผนปฏิบัติการ โครงการ กิจกรรมในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันเตรียมบุคคล รูปแบบ/โครงสร้างการวางแผน/โครงการ/กิจกรรม แนวการจัด กลุ่มทำงาน การแบ่งงานหน้าที่ และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในวันที่ 3 มิถุนายน 2557 ณ ห้องโสตทัศนูปกรณ์ โรงเรียนเต่างอยพัฒนศึกษา เพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยจัดทำร่างแนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน แล้วนำแนวทางที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม

ความเป็นไปได้ และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อหาคุณภาพในเบื้องต้น แล้วนำมาปรับปรุงตาม ข้อเสนอแนะ และมอบให้ผู้ร่วมวิจัยทุกคนเพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติต่อไป ซึ่งจากการ วิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา ได้กำหนดแนวทางและกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างวินัย ด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ตามแผนปฏิบัติการ ดังตาราง 2

ตาราง 3 แผนการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

โรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

แนวทาง/ กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลา	การเก็บ ข้อมูล	เครื่องมือเก็บ รวบรวมข้อมูล
1. ศึกษาสภาพ ปัญหา การ เสริมสร้างวินัย ด้านความ รับผิดชอบของ นักเรียน	-ศึกษาสภาพ ปัญหา ด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียน	พฤษภาคม 2557	-ศึกษาเอกสาร -การสัมภาษณ์ -การสอบถาม การดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้าง วินัยด้านความ รับผิดชอบ	-เอกสาร -แบบสอบถาม - แบบสัมภาษณ์
2. การประชุม เชิงปฏิบัติการ	- เพื่อให้ได้แนว ทางการดำเนินการ เสริมสร้างวินัยด้าน ความรับผิดชอบ - เพื่อให้กลุ่มผู้ร่วม วิจัยได้เข้าใจตรงกัน ในการดำเนินการและ เก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับเสริมสร้าง วินัยด้านความ รับผิดชอบของนักเรียน	มิถุนายน 2557	-บันทึกการ ประชุม -การสอบถาม	- แบบบันทึกการ ประชุม -แบบสอบถาม

ตาราง 3 (ต่อ)

แนวทาง/ กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลา	การเก็บ ข้อมูล	เครื่องมือเก็บ รวบรวมข้อมูล
3. กิจกรรม เสริมสร้าง วินัยด้าน ความ รับผิดชอบ ของนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้ผู้ร่วมวิจัย ดำเนินการตาม แผนปฏิบัติการการ ดำเนินงานเพื่อ เสริมสร้างวินัยด้าน ความรับผิดชอบต่อ นักเรียน - เพื่อให้ผู้ร่วมวิจัย เข้าใจตรงกันและ สามารถจัดเก็บข้อมูล อย่างเป็นระบบ 	มิถุนายน – กันยายน 2557	-การประเมิน	-แบบประเมิน พฤติกรรมของ นักเรียนในการ ดำเนินงานการ เสริมสร้างวินัย ด้านความ รับผิดชอบ
3.1. กิจกรรม โฮมรูม	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ปรึกษาหารือ ให้ความรู้และแนวทาง ปฏิบัติกับนักเรียน ในการปรับพฤติกรรม ด้านความรับผิดชอบ 	มิถุนายน – กันยายน 2557	<ul style="list-style-type: none"> - ผลการ ปฏิบัติ กิจกรรม - การสังเกต - การ สัมภาษณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> -แบบบันทึก กิจกรรมโฮมรูม - แบบสังเกต พฤติกรรม - แบบ สัมภาษณ์
3.2 กิจกรรม คำมั่นสัญญา	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติ ตนตามข้อตกลงที่ให้ สัญญาไว้ 	มิถุนายน – กันยายน 2557	<ul style="list-style-type: none"> - บันทึกคำมั่น สัญญา - การสังเกต - การ สัมภาษณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบบันทึก คำมั่นสัญญา - แบบสังเกต - แบบ สัมภาษณ์
3.3 กิจกรรม ประกวด นักเรียน ต้นแบบต.พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อเสริมแรงให้ กำลังใจแก่นักเรียน กลุ่มเป้าหมาย ที่มีความรับผิดชอบ 	มิถุนายน – กันยายน 2557	<ul style="list-style-type: none"> - การสังเกต - การ สัมภาษณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสังเกต - แบบ สัมภาษณ์

ตาราง 3 (ต่อ)

แนวทาง/ กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลา	การเก็บข้อมูล	เครื่องมือเก็บ รวบรวมข้อมูล
3.4 กิจกรรม เขตพื้นที่ รับผิดชอบ	- เพื่อให้นักเรียน กลุ่มเป้าหมายมีความ รับผิดชอบต่อโรงเรียน ช่วยรักษาความสะอาด บริเวณเขตพื้นที่ รับผิดชอบ ปรับภูมิทัศน์ให้ สวยงาม	มิถุนายน – กันยายน 2557	- การสังเกต - การ สัมภาษณ์	- แบบสังเกต - แบบ สัมภาษณ์
3.5 กิจกรรม ประกวด ห้องเรียน สะอาด	- เพื่อกลุ่มเป้าหมาย ทำความสะอาดและ ตกแต่งดูแลห้องเรียน ให้สวยงาม น่าอยู่	มิถุนายน – กันยายน 2557	- การสังเกต - การ สัมภาษณ์	- แบบสังเกต - แบบ สัมภาษณ์
3.6 กิจกรรม เยี่ยมบ้าน	- เพื่อศึกษาสภาพ ความเป็นจริงของ นักเรียนรายบุคคลใน การที่จะใช้เป็นข้อมูล สำหรับวางแผนพัฒนา ตามเป้าหมาย - เพื่อให้คำปรึกษาและ แนะนำกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับการอบรม สั่งสอน และเลี้ยงดู เพื่อเสริมสร้างวินัย ด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียน	สิงหาคม 2557	- การสังเกต - การ สัมภาษณ์ - บันทึกการ เยี่ยมบ้าน	- แบบสังเกต - แบบ สัมภาษณ์ - แบบบันทึก การเยี่ยมบ้าน

ตาราง 3 (ต่อ)

แนวทาง/ กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลา	การเก็บข้อมูล	เครื่องมือเก็บ รวบรวมข้อมูล
4. การนิเทศ ติดตาม	- เพื่อให้ ข้อเสนอแนะ ชี้แจง ส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นให้กลุ่มผู้ร่วม วิจัย กลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ใช้ เป็นข้อมูลในการปฏิบัติ ให้บรรลุความมุ่งหมาย	มิถุนายน – กันยายน 2557	- การบันทึก การนิเทศ	-แบบบันทึกการ นิเทศติดตาม

2. การปฏิบัติการ (Action)

ขั้นตอนนี้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินงานตามแนวทางเสริมสร้างวินัย ด้าน
ความรับผิดชอบของนักเรียน โดยนำแผนปฏิบัติการ/โครงการ/กิจกรรมสู่การปฏิบัติ ตาม
วงรอบของการพัฒนา คือ วงรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 2 มิถุนายน 2557 – 30 กันยายน
2557 โดยดำเนินกิจกรรมดังนี้

2.1 เตรียมความพร้อมโดยการแจ้งคำสั่งโรงเรียนเพื่อยึดเป็นแนวทาง
ได้รับทราบอำนาจหน้าที่รับผิดชอบของตนเองในการดำเนินงานและได้กลุ่มเป้าหมายการ
พัฒนา

2.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ ดังนี้

2.2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ในวันที่ 3 มิถุนายน 2557 ณ
ห้องโสตทัศนูปกรณ์โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
เขต 23 โดยมีผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ระดมความคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาแนว
ปฏิบัติในการดำเนินการเสริมสร้างควมมีวินัยของนักเรียนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในทิศทางเดียวกัน

2.2.2 การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของ
นักเรียน ซึ่งมี 6 กิจกรรม ได้แก่

1) กิจกรรมไฮมูม เป็นกิจกรรมให้ครูที่ปรึกษาเข้าพบนักเรียน
กลุ่มเป้าหมายในช่วงเวลาเช้าก่อนจะเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอนในช่วงแรกของแต่ละวัน
เพื่อร่วมสนทนา ชักถามอย่างเป็นกันเองกับนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ประจำวัน อบรม

สอดแทรกวินัยด้านความรับผิดชอบ พร้อมทั้งชื่นชมและให้กำลังใจนักเรียนที่มีความรับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ตระหนักถึงคุณค่าของการเป็นผู้มีความรับผิดชอบ

2) กิจกรรมคำมั่นสัญญา เป็นกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงที่ให้สัญญาไว้ โดยให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกการให้คำมั่นสัญญาลงในแบบบันทึกพันธะสัญญา แล้วให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามพันธะสัญญานั้น โดยครูที่ปรึกษาคอยสังเกตพฤติกรรมแล้วบันทึกผลการปฏิบัติของนักเรียน

3) กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. เป็นกิจกรรมประกวด นักเรียนต้นแบบที่มีความรับผิดชอบ โดยครูที่ปรึกษาคัดเลือกนักเรียนจากกลุ่มเป้าหมายเข้าประกวดเพื่อรับมอบเกียรติบัตร ทั้งนี้เพื่อเป็นการเสริมแรงแก่นักเรียนผู้ประพฤติดีและสร้างแรงจูงใจแก่นักเรียนคนอื่น

4) กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ เป็นกิจกรรมทำความสะอาดบริเวณพื้นที่รับผิดชอบ โดยได้กำหนดพื้นที่ให้นักเรียนทำความสะอาดทุกวันในเวลา 07.45 น. – 08.00 น. ก่อนเข้าแถวหน้าเสาธง และเวลา 15.30 น. – 15.45 น. ก่อนเข้าแถวเลิกเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม

5) กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด เป็นกิจกรรมจัดขึ้นเพื่อประกวดความสะอาดของห้องเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม ยอมรับกติกาที่ตกลงร่วมกัน โดยมีกรรมการประเมินผลทำความสะอาดแต่ละห้องทุกวันแล้วสรุปคะแนนรวมทุกสิ้นเดือน เพื่อรับเกียรติบัตร ทั้งนี้เพื่อเป็นการเสริมแรงแก่นักเรียนผู้ประพฤติดีและสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนคนอื่น

6) กิจกรรมเยี่ยมบ้าน เป็นกิจกรรมที่ครูออกไปเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียน ดูความเป็นอยู่ที่แท้จริงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง ในการดูแลเอาใจใส่นักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรม การแสดงออก และหาแนวทางร่วมกันในการป้องกัน ดูแลแก้ไขปัญหเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน โดยกำหนดให้ครูที่ปรึกษาออกเยี่ยมบ้านเดือนสิงหาคม

2.3 การนิเทศติดตาม

ดำเนินการนิเทศติดตามแต่ละกิจกรรม ซึ่งผู้นิเทศติดตามประกอบด้วย 1) ผู้วิจัย 2) นายประเสริฐ ปัตติชัยย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนต่างเขตพื้นที่ศึกษา และ 3) นายพัฒนา มานันท์ รักษาการรองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน ผู้รับการนิเทศติดตามคือ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย การนิเทศติดตามมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริม

สนับสนุนการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน รายงาน
ความก้าวหน้า ของกิจกรรม และสภาพปัญหาต่างๆ

3. การสังเกตการณ์ (Observation) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินการ
เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ตามที่ได้กำหนดตามขั้นตอนของขั้น
ปฏิบัติการ โดยใช้แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ บันทึกการประชุม
โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลและจัดให้เป็นระบบ

3.2 การนิเทศติดตาม รวบรวมข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลที่ได้จากการ
สังเกต สัมภาษณ์ การบันทึกข้อมูลและจากแบบประเมินผล มาจัดให้เป็นระบบเพื่อให้ได้
ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และนำข้อมูลที่ได้ไปสะท้อนการทำงานในชั้นสะท้อนกลับ

4. การสะท้อนกลับ (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยดำเนินการดังนี้

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์
มาทำความเข้าใจร่วมกัน โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาจุดเด่น และข้อบกพร่องของการ
ดำเนินงาน โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันระดมความคิดเห็น วิพากษ์ วิจารณ์ถึงผลการ
ปฏิบัติงานตามแผนการที่ได้กำหนดไว้

4.2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันหาข้อสรุป แนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
ปรับปรุงข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นเพื่อพิจารณากำหนดวิธีการสำหรับในวงรอบที่ 2 ต่อไป
และเสริมส่วนที่เป็นจุดเด่นของการปฏิบัติงานเพื่อให้การพัฒนากระบวนการวิจัยเกิด
ประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จตามแผนที่วางไว้

วงรอบที่ 2 ดำเนินการโดยนำผลจากขั้นสะท้อนกลับในวงรอบที่ 1
มาพิจารณาดำเนินการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียน
ต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ
ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ประเภทของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล มี 6 ประเภท คือ

- 1.1 แบบสอบถาม
- 1.2 แบบบันทึกรายงานการประชุม
- 1.3 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
- 1.4 แบบสังเกต
- 1.5 แบบประเมิน
- 1.6 แบบบันทึกการนิเทศติดตาม

2. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีดังนี้

- 2.1 แบบสอบถามสภาพเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนา
- 2.2 แบบบันทึกรายงานการประชุม มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้บันทึกระหว่างประชุมของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงาน
- 2.3 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย หลังจากเข้าร่วมการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
- 2.4 แบบสังเกต มีวัตถุประสงค์ใช้บันทึกการทำกิจกรรมของนักเรียนเป็นแบบมีโครงสร้าง เพื่อสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย
- 2.5 แบบประเมิน เป็นแบบประเมินผลการจัดกิจกรรมแบบมีโครงสร้าง มี 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน
  - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อประเมินข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ซึ่งมี 5 ระดับ ตามแบบของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 72) ดังนี้
    - ระดับ 5 หมายถึง นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบระดับ
มาก

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบระดับ
ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบระดับ
น้อย

น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.6 แบบบันทึกการนิเทศติดตาม เป็นแบบบันทึกการนิเทศกำกับ
ติดตามแบบปลายเปิดในการเก็บข้อมูลในการนิเทศติดตาม

3. วิธีสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ โดยมีแนวทางการดำเนินการ
ดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและหลักการการจัดทำเครื่องมือเพื่อพัฒนา
เสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านต่างๆ ตามกรอบการศึกษา จากเอกสาร ตำรา วารสาร และ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจในเนื้อหา

3.2 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือ แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบ
สัมภาษณ์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 60 – 78) และศึกษาจากเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
ในการสร้างแบบบันทึกรายงานการประชุม แบบประเมิน และแบบบันทึกการนิเทศติดตาม

3.3 กำหนดขอบข่ายของสิ่งที่ต้องการแล้วกำหนดโครงสร้างของ
แบบสอบถาม แบบบันทึกรายงานการประชุม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน
และแบบบันทึกการนิเทศติดตาม ให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการ คือ พฤติกรรม
ด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

3.4 สร้างแบบสอบถาม แบบบันทึกรายงานการประชุม แบบสังเกต
แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และแบบบันทึกการนิเทศติดตาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษา
เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมด้าน เนื้อหา ภาษา และวิธีการเก็บ
รวบรวมข้อมูล แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.5 นำแบบสอบถาม แบบบันทึกรายงานการประชุม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินและแบบบันทึกการนิเทศติดตาม ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถาม (IOC) (สมนึก ภัททิยธนี. 2544 : 221) และเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปไว้ใช้ ส่วนข้อที่ไม่เข้าเกณฑ์ ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงข้อคำถามและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้งจนกว่าได้ค่า IOC 0.5 ขึ้นไปทุกคำถาม ผลการพิจารณาความสอดคล้องพบว่าทุกข้อคำถามได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

3.5.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์
กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3.5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธวัชชัย ไพไหล
กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3.5.3 นายประเสริฐ ปัตโชติชัย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ
สถานศึกษา วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนต่างอวยพัฒนศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

3.5.4 นายเรืองฤทธิ์ ไตรธิเลน ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ
สถานศึกษา วิทยฐานะ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนร่มเกล้า สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

3.5.5 นายบรรพต หนุ่ยจันทิก ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครู
ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนธาดุนารายณ์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 23

3.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แบบบันทึกการประชุม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินผล และนิเทศติดตาม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว
นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

3.7 จัดพิมพ์แบบสอบถาม แบบบันทึกการประชุม แบบสังเกต แบบ
สัมภาษณ์ แบบประเมินผล และนิเทศติดตาม เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการ
เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการ 2 รอบ ดังนี้
วงรอบที่ 1

1. การสอบถามเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

2. บันทึกการประชุม ผู้วิจัยบันทึกการประชุมระหว่างการประชุมกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อกำหนดแผนและแนวทางการทำวิจัย รวมทั้งมีการสรุปผลและสะท้อนผลเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการทำวิจัย

3. การสังเกต ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยสังเกตพฤติกรรมกลุ่มเป้าหมายตามความเหมาะสมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

4. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

5. การประเมินผล ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยประเมินผลการดำเนินการจัดกิจกรรมเดือนละ 1 ครั้ง

6. การนิเทศติดตาม ผู้วิจัยบันทึกการนิเทศติดตามผลการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนกันยายน โดยนิเทศติดตามเดือนละ 1 ครั้ง

วงรอบที่ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนในวงรอบที่ 2 เป็นการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่ใช้ในการวิจัยวงรอบที่ 1 ซึ่งไม่บรรลุวัตถุประสงค์ โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยนำแผนปฏิบัติการมาพิจารณา ร่วมกันและปรับปรุงแผนและกิจกรรม แล้วดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบบันทึกรายงานการประชุม แล้วประมวลผลและเรียบเรียงสรุปความสำคัญเกี่ยวกับสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

2. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกต แบบการสัมภาษณ์ แบบนิเทศ ติดตามมารวบรวมและจัดเป็นหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดการวิจัย

3. ตรวจสอบคุณภาพและความถูกต้องของข้อมูล โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation technique) เพื่อได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้โดยผู้วิจัยเลือกใช้ 3 ด้าน คือ

3.1 ตรวจสอบด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลหนึ่งข้อมูลจากบุคคลหนึ่งที่เกี่ยวข้องของหลายคน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

3.2 ตรวจสอบด้านวิธีการ (Methodological Triangulation) เป็นเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีการ เช่น เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์แบบบันทึกการประชุม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

3.3 ตรวจสอบด้านผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย (Investigation Triangulation) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม จัดข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดและความมุ่งหมายของการวิจัย

4. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบประเมิน ซึ่งทำการประเมินก่อนและหลังการดำเนินกิจกรรม ซึ่งมีทั้งหมด 3 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. 2) กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ 3) กิจกรรมประกวดห้องสะอาด โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายข้อมูลของแบบประเมิน โดยใช้เกณฑ์การแปลค่าความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับ น้อยที่สุด

5. ประมวลผลและสรุปผลการวิจัยนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของ
พรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

6. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบยืนยันความถูกต้องครอบคลุม 2 ประเด็น คือ

6.1 การดำเนินการพัฒนา (Action Research)

6.2 การสะท้อนกลับ (Reflection) และหาข้อสรุปสิ่งที่เกิดขึ้นว่ามีความ
เหมาะสมมากน้อยเพียงใด หรือมีปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้นหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทาง
ในการพิจารณาหาวิธีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ มีดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentile)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. ร้อยละความก้าวหน้า

สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา
(Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อส่งเสริมวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ซึ่งแนวทางที่ใช้ในการพัฒนา ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดกิจกรรมพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบ และการนิเทศติดตาม โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในการดำเนินการแต่ละวงรอบตามความมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
2. แนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
3. ผลการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

สภาพและปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีขั้นตอนและดำเนินการ ได้แก่ การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ การประชุมผู้เกี่ยวข้องและการวางแผนการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน รายละเอียดดังนี้

- 1.1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบสภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา ได้แก่ ระเบียบข้อกำหนด รายงานผลการดำเนินงานฝ่ายกิจการนักเรียน แผนปฏิบัติการประจำปีและ

เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน พบว่า นักเรียนขาดการกำกับดูแลจากครูในการทำกิจกรรมต่างๆ เมื่อนักเรียนกระทำความผิดขาดการยกย่องชมเชย นักเรียนบางส่วนแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สกปรกและแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ปลอ่ยชายเสื้อออกนอกกางเกง ใส่เข็มขัดไม่ถูกต้องระเบียบ ใส่รองเท้าและถุงเท้าไม่ถูกต้องระเบียบ และเหยียบส้นรองเท้า สวมใส่เครื่องประดับที่โรงเรียนไม่อนุญาติมาโรงเรียน เช่น สร้อยคอ ทองคำ ต่างหู กิ๊บติดผมที่มีสีฉูดฉาด มาโรงเรียนสายไม่ทันเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ ส่งงานไม่ตรงตามเวลา และทำงานไม่เสร็จทันตามกำหนด ไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียน และเขตพื้นที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนที่เป็นระบบ

1.2 สํารวจสภาพปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการขาดวินัยของนักเรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปเป็นข้อมูลในการวางแผนดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

1.3 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ครูซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบยังไม่มีแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ครูดำเนินการจัดกิจกรรมโดยขาดการควบคุม ปลอ่ยให้นักเรียนทำกิจกรรมเองโดยการสั่งงาน ขาดการกำกับติดตาม ขาดการชมเชยให้กำลังใจ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่ในเกณฑ์น้อย นักเรียนบางคนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น แต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน มาโรงเรียนสายไม่ทันเวลา เข้าแถวเคารพธงชาติ ส่งงานไม่ตรงตามเวลา ไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาด ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“...นักเรียนชายบางส่วนแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบโรงเรียนกำหนด เช่น ใส่เสื้อลอ่ยชาย เหยียบส้นรองเท้า ไว้ผมยาว นักเรียนหญิงบางส่วนชอบผมรีดผม ใส่ชุดไม่ถูกต้องตามวันที่โรงเรียนกำหนด...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2557)

“...การปฏิบัติงานเกี่ยวกับวินัยของนักเรียนยังไม่มีรูปแบบหรือแนวทางที่กำหนดการปฏิบัติไว้ชัดเจน กรอบภาระงานของครูก็มีมาก เต็มไปด้วยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินต่างๆ ครูขาดการประสานงานในแนวทางการปฏิบัติด้านวินัยของนักเรียน ทำให้มีปัญหในการปฏิบัติงาน...”

(ครูที่ปรึกษา ม.5/2, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2557)

“...นักเรียนบางส่วนมาสายไม่ทันเข้าแถวหน้าเสาธง และยังแต่งกายไม่เรียบร้อยไม่ถูกระเบียบของโรงเรียน ครูผู้สอนที่ไม่ใช่ครูที่ปรึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ครูเวรประจำวัน ไม่มีโอกาสชี้แจงแนวการปฏิบัติในเรื่องการแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบโรงเรียนกำหนด เนื่องจากมีเวลาค่อนข้างน้อยในการปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธงเคารพธงชาติ ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการแก้ไขปัญหาวินัยของนักเรียนมากนัก...”

(ครูที่ปรึกษา ม.5/2, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2557)

“...การดำเนินงานวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายที่ผ่านมา ครูที่ปรึกษาทำได้เพียงแค่ตักเตือนเท่านั้น ยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเหล่านั้น เห็นควรน่าจะมีการประชุมปรึกษาหารือ หาแนวทางแก้ไขและพัฒนาต่อไป...”

(ครูที่ปรึกษา ม.6/3, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2557)

“...นักเรียนบางคนมาโรงเรียนแต่เช้า แต่มานั่งเล่นโทรศัพท์ งานที่ได้รับมอบก็ไม่ส่ง และยังไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายด้วย...”

(ครูที่ปรึกษา ม.3/3, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2557)

“...นักเรียนไม่ใส่ใจในการดูแลรักษาความสะอาดร่างกายและเครื่องแต่งกายโดยเฉพาะนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 บางคนมีเหา...”

(ครูที่ปรึกษา ม.1/4, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2557)

“...การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวินัยของนักเรียนนั้น เนื่องจากกรอบภาระงานครูมีมาก ดังนั้นจึงไม่ค่อยมีเวลาไปกำกับดูแล มักปล่อยให้เรียนดำเนินกิจกรรมเอง...”

(ครูที่ปรึกษา ม.4/3, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2557)

“...นักเรียนขาดระเบียบวินัยในเรื่องการแต่งกายและการรักษาความสะอาด นักเรียนที่แต่งกายไม่ถูกระเบียบ อาจเป็นเพราะครูไม่ลงโทษและไม่ใส่ใจต่อนักเรียนที่แต่งกายผิดระเบียบอย่างจริงจัง เพื่อนบางส่วนก็เลยแต่งกายลอกเลียนแบบกัน”

อยากให้ครูเข้มงวดและลงโทษคนที่แต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบ และให้รางวัลกับคนที่แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีงามให้นักเรียนคนอื่นๆ ...”

(ครูที่ปรึกษา ม.2/2, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2557)

“...นักเรียนบางคนร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนกำหนดทุกกิจกรรม แต่ขาดการยกย่องชมเชย จนทำให้นักเรียนเริ่มเปรียบเทียบว่าถ้าเขาทำไม่ร่วมกิจกรรมเหมือนเพื่อนก็ไม่ใช่ไร ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของนักเรียน...”

(ครูที่ปรึกษา ม.5/3, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2557)

จากคำสัมภาษณ์ของครู พบว่า นักเรียนขาดการกำกับดูแลจากครูในการทำกิจกรรมต่างๆ ขาดการยกย่องชมเชย ไม่มีวินัยด้านการแต่งกาย การมาโรงเรียน การส่งงานที่ได้รับมอบหมาย และการช่วยเพื่อนทำความสะอาด นอกจากนี้ยังไม่มีแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนอย่างรูปธรรมชัดเจน

1.4 การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งประชุมในวันที่ 2 มิถุนายน 2557

ณ อาคารศาลาพอเพียง โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้นำผลการวิเคราะห์เอกสาร ข้อสัมภาษณ์ ข้อสังเกตที่ได้พบจากการศึกษาข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีมติตรงกัน ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา ซึ่งที่ประชุมได้ร่วมกันกำหนดนโยบายโดยมุ่งเน้นพัฒนาให้นักเรียนเกิดวินัยด้านความรับผิดชอบ 2 ด้าน ได้แก่ วินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยมีตัวบ่งชี้ 2 ด้าน คือ ด้านการแต่งกาย และด้านการตรงต่อเวลา ส่วนวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีตัวบ่งชี้ 2 ด้าน คือ ด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียน และด้านการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งมีแนวดำเนินการดังนี้

1.4.1 กำหนดแนวทางในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ

ซึ่งผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันกำหนดแนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ดังนี้ 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน 3) การนิเทศติดตาม ซึ่งกลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีความสนใจและยินดีประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และให้ความร่วมมือเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4.2 กำหนดแผนปฏิบัติการ ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้วางแผน

ปฏิบัติการตามแนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา ประกอบด้วย 1) ประชุมเชิงปฏิบัติการ ในวันที่ 3 มิถุนายน 2557

2) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระหว่าง 4 มิถุนายน 2557 – 30 ธันวาคม 2557 และ 3) นิเทศติดตามตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนกันยายน โดยนิเทศติดตามสัปดาห์สุดท้ายของทุกเดือน

จากการศึกษาสภาพและปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สรุปได้ดังนี้ 1) สภาพวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน พบว่า นักเรียนขาดการกำกับดูแลจากครูในการทำกิจกรรมต่างๆ และเมื่อนักเรียนกระทำ ความดีขาดการยกย่องชมเชย นอกจากนั้นครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการ พัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนอย่างเป็นระบบ 2) ปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้ 2.1) วินัยด้านความ รับผิดชอบต่อตนเอง พบว่า นักเรียนแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สกปรกและแต่งกายไม่ถูกตาม ระเบียบของโรงเรียน ปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกง ใส่รองเท้าและถุงเท้าไม่ถูกระเบียบ และเหยียบส้นรองเท้า สวมใส่เครื่องประดับที่โรงเรียนอนุญาต เช่น สร้อยคอทองคำ ต่างหู และยังพบว่านักเรียนมาโรงเรียนสายไม่ทันเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ ส่งงานไม่ตรงตาม เวลา และทำงานไม่เสร็จทันตามกำหนด 2.2) วินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า นักเรียนไม่ช่วยกันรักษาความสะอาดห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบ

2. แนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

การวิจัยครั้งนี้ได้วางแผนทางการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความ รับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยมี 3 แนวทางรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ประชุม

ปรึกษาหารือร่วมกัน มีเป้าหมายเพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการจัดกิจกรรมการเสริมสร้าง วินัยของนักเรียน โดยมีเป้าหมายให้ได้กิจกรรมและจัดทำเครื่องมือการดำเนินงาน เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โดยจัดประชุมในวันที่ 3 มิถุนายน 2557 ณ ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา

ผลการประชุมผู้เข้าร่วมประชุมได้แนวทางในการดำเนินงานพัฒนา โดยการเสนอโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความ รับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา และเสนอร่างคำสั่งโรงเรียนเพื่อยึด เป็นแนวทาง ได้รับทราบอำนาจหน้าที่รับผิดชอบของตนเองในการดำเนินงานและได้

กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา ซึ่งมีรายละเอียดจากการบันทึกการประชุม ดังนี้

“...ไม่ให้ลงโทษนักเรียนด้วยความรุนแรงแต่ให้ออกาสนักเรียนได้ปรับปรุงและพัฒนาตนเองโดยให้ผู้ที่ขาดวินัยประท้วงหรือแข่งขันการทำความดีแทนการลงโทษ...”

(ครูที่ปรึกษา ม.1/3, บันทึกการประชุม, 3 มิถุนายน 2557)

“...ให้ห้องเรียนที่ไม่ทำความสะอาดห้องเรียนของตนเองและไม่ทำเวร ในบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ ประท้วงหรือแข่งขันกันในระยะเวลา 1 เดือน แทนการถูกลงโทษตามระเบียบโรงเรียน...”

(ครูที่ปรึกษา ม.2/3, บันทึกการประชุม, 3 มิถุนายน 2557)

“...การจัดห้องเรียนให้สะอาดและเรียบร้อย ครูต้องมีการวางแผนร่วมกับนักเรียนแบ่งเวรทำความสะอาดทุกวัน มีการกำหนดมาตรการควบคุมการรักษาความสะอาดภายในห้องเรียนระหว่างเรียน มีการกำหนดให้นักเรียนทำความสะอาดโต๊ะครูและโต๊ะเรียนก่อนเข้าเรียนและหลังเลิกเรียนทุกวัน ไม่ทิ้งสิ่งของที่ไม่จำเป็นไว้บนโต๊ะก่อนออกจากห้องเรียน...”

(ครูที่ปรึกษา ม.6/2, บันทึกการประชุม, 3 มิถุนายน 2557)

“...ยอมรับว่านักเรียนมีพฤติกรรมด้านการขาดวินัยจริงและยินดีที่จะเข้ารับการพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงแม้จะไม่มีรางวัลให้แต่ไม่ให้มีการลงโทษ...”

(ครูที่ปรึกษา ม.3/2, บันทึกการประชุม, 3 มิถุนายน 2557)

“...ให้จัดรูปแบบที่ชัดเจนในการปฏิบัติตามโครงการจะได้มีแนวการปฏิบัติที่เหมือนกันและร่วมกันพัฒนาอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน, บันทึกการประชุม, 3 มิถุนายน 2557)

“...เห็นด้วยกับเรื่องที่ประธานแจ้งให้ทราบเพราะในปัจจุบันเห็นว่านักเรียนแต่งกายไม่เรียบร้อย...”

(ครูที่ปรึกษา ม.5/3, บันทึกการประชุม, 3 มิถุนายน 2557)

“...โรงเรียนควรมีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวเพื่อให้ปัญหาเหล่านี้ลดลงหรือหายไปจากโรงเรียน...”

(ครูที่ปรึกษา ม.3/3, บันทึกการประชุม, 3 มิถุนายน 2557)

“...ควรจัดทำโครงการขึ้นมาเพื่อให้นักเรียนที่ขาดวินัยได้พัฒนาตนเอง...”

(ครูที่ปรึกษา ม.2/4, บันทึกการประชุม, 3 มิถุนายน 2557)

“...ขอเสนอโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา โดยจะแยกออกเป็น 2 กรอบคือ 1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง 2) ความรับผิดชอบต่อสังคม โดยคัดจากนักเรียนห้องละ 5 คน ที่ขาดวินัยด้านความรับผิดชอบ ตามรายชื่อของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2557 เข้าร่วมโครงการ เพื่อพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบต่อการทำโทษตามระเบียบโรงเรียน สำหรับเครื่องมือประเมินผลกลุ่มเป้าหมายให้ประเมินโดยการสังเกต สัมภาษณ์ แบบประเมินขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียน และประกาศผลหน้าเสาธงตอนเช้าตามเวลาที่เหมาะสม...”

(ผู้วิจัย, บันทึกการประชุม, 3 มิถุนายน 2557)

สรุปผลการดำเนินงานการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ ปรากฏว่าผู้เข้าร่วมประชุมรับทราบแหล่งที่มาของปัญหา ครูเห็นความสำคัญของปัญหาด้านความรับผิดชอบ ซึ่งปัญหาดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายในการแก้ไข ปรับปรุงหรือพัฒนาให้เป็นที่ไปในทางที่ดีขึ้น ผู้เข้าร่วมประชุมตกลงร่วมกันถึงแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาโดยการเสนอโครงการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา และเสนอร่างคำสั่งเพื่อยึดเป็นแนวทางได้รับทราบอำนาจหน้าที่รับผิดชอบของตนเองในการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการจัดทำคู่มือการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.2 กิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

เป็นกิจกรรมที่บุคลากรฝ่ายต่างๆ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนแนวทางในการปฏิบัติการ กำกับติดตามแบบกัลยาณมิตร ระหว่างวันที่ 4 มิถุนายน – 30 กันยายน 2557 โดยเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา โดยใช้กิจกรรมในการพัฒนา จำนวน 6 กิจกรรม ดังนี้

2.2.1 กิจกรรมไฮมูม เป็นกิจกรรมที่ให้ครูที่ปรึกษาประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 พบปะกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนทราบกฎ ระเบียบของโรงเรียน เพื่อให้ความรู้สร้างทัศนคติที่ดีตามและกระตุ้นความมีวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา เน้นแนวเกี่ยวกับความมีวินัยด้านความรับผิดชอบของ

นักเรียน 2 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคมให้ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบเหมาะสมกับโอกาสและกิจกรรมที่โรงเรียนกำหนด ซึ่งมีการดำเนินการระหว่างวันที่ 4 มิถุนายน 2557 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2557 ซึ่งดำเนินกิจกรรมทุกวันตอนเช้าหลังจากที่นักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติ และปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธงเสร็จเรียบร้อยแล้วนักเรียนแต่ละชั้นจะพบครูที่ปรึกษาเป็นเวลา 10 - 15 นาที เพื่อสร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีวินัยด้านความรับผิดชอบ แนะนำให้ความรู้แก่นักเรียนเรื่องระเบียบวินัยว่าด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคมที่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน กำหนด พร้อมทั้งซักถามถึงสภาพปัญหาด้านการแต่งกายของนักเรียนแต่ละคนและการว่ากล่าวตักเตือน การขอความร่วมมือนักเรียนให้มีวินัยด้านความรับผิดชอบ ครูก็จะกล่าวยกย่องและชมเชย ทั้งนี้นอกจากจะเป็นการเสริมแรงแก่นักเรียนที่มีวินัยด้านความรับผิดชอบแล้ว ยังเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนคนอื่นอยากจะทำตามแบบอย่าง เพื่อให้ได้รับคำยกย่องชมเชยและให้นักเรียนทุกคน สามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง เป็นการเสริมสร้างกิจนิสัยในการปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัย รู้จักแบ่งเวลาได้อย่างเหมาะสมกับสภาพของตนเอง จากการทำกิจกรรมครูที่ปรึกษาและนักเรียนให้ความร่วมมือกับแนวทางในการทำกิจกรรมกับทางโรงเรียนเป็นอย่างดีจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์และความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ให้ข้อมูลในการร่วมกิจกรรม ดังนี้

“...กิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ครูที่ปรึกษาได้พบและรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้นนอกเหนือจากเวลาสอน รวมทั้งช่วยให้ได้รับทราบถึงปัญหาของนักเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านการแต่งกาย...”

(ครูที่ปรึกษา ม.1/2, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2557)

“...กิจกรรมโฮมรูม ช่วยให้มีโอกาสสร้างสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนมากขึ้น ได้ซักถามถึงสภาพปัญหาร่วมกับนักเรียน พร้อมตักเตือนขอความร่วมมือนักเรียนให้มีวินัยด้านการแต่งกาย...”

(ครูที่ปรึกษา ม.2/3, สัมภาษณ์, 26 มิถุนายน 2557)

“...กิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมที่ดี ครูที่ปรึกษาจะได้ใกล้ชิดกับเด็กในชั้นมากยิ่งขึ้น รวมทั้งอบรมคุณธรรมด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านการแต่งกาย การปฏิบัติงานจะประสบผลสำเร็จได้อย่างแน่นอน ถ้าทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญและเข้าใจถึงความจำเป็น ในการพัฒนาวินัยนักเรียนอย่างที่เป็นอยู่ นี้ และมีการดำเนินการที่ต่อเนื่องต่อไป...”

(หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2557)

“...ในการพบปะนักเรียนในกิจกรรมโฮมรูมทุกเช้า ครูที่ปรึกษา จะตรวจความเรียบร้อยของการแต่งกาย มีผลทำให้นักเรียนเอาใจใส่ต่อการแต่งกายของตนมากขึ้นทั้งในเรื่องการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ความสะอาดของการแต่งกาย และการแต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับโอกาสและกิจกรรม แสดงให้เห็นว่าการเข้มงวดเรื่องวินัยในการแต่งตัว โดยใช้กิจกรรมโฮมรูมสามารถปลูกฝังให้นักเรียนได้ตระหนักในเรื่องของการมีวินัยด้านการแต่งกาย...”

(ครูที่ปรึกษา ม.3/1, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2557)

“...กิจกรรมที่จัดให้เด็กเป็นกิจกรรมที่ดี ช่วยประสานความสัมพันธ์ระหว่างเด็กนักเรียนกับครูที่ปรึกษา ร่วมรับทราบถึงปัญหาของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านการแต่งกาย...”

(กรรมการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2557:)

“...พวกหนูได้รู้ข่าวสารจากคุณครูค่ะ ใครมีปัญหาอะไรก็เล่าให้ครูฟังค่ะ หนูจะทำตามคำแนะนำของครู จะแต่งกายให้เรียบร้อยค่ะ...”

(นักเรียน ม.2/1, สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2557)

“...พวกผมแต่งกายได้ถูกระเบียบมากขึ้น เพราะกิจกรรมโฮมรูมทำให้พวกผมทราบถึงระเบียบว่าด้วยการแต่งกายของโรงเรียน...”

(ตัวแทนนักเรียนชั้น ม.3/2, สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2557)

“...เด็กๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น มีการพูดคุยกันอย่างสนุกสนานในเรื่องต่างๆ ไป และไม่ลืมที่จะเน้น เรื่องวินัยการแต่งกายในการพบปะนักเรียนในกิจกรรมโฮมรูมทุกเช้า ส่งผลให้การแต่งกายสะอาด เรียบร้อยมากขึ้น...”

(ครูที่ปรึกษา ม. 5/3, สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2557)

ครูและนักเรียนกระตือรือร้น ที่จะร่วมมือกันจัดกิจกรรมโฮมรูม ครูจะสรรหาเรื่องราวที่น่าสนใจ มาเล่าให้นักเรียนในชั้นของตนฟังเป็นประจำ ขณะเดียวกันก็จะสอดแทรกวินัยให้กับนักเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแต่งกายให้เรียบร้อยตามระเบียบของโรงเรียน และเหมาะสมกับโอกาสและกิจกรรมที่โรงเรียนกำหนด สังเกตเห็นว่านักเรียนมีพฤติกรรมการแต่งกายที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

(ครูที่ปรึกษา ม.1/4, สังเกต, 20 มิถุนายน 2557:)

การจัดกิจกรรมโฮมรูม ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนโดยตรงเห็นได้ชัด จากการสนใจเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ การแต่งกายเป็นไปในแนวทางที่โรงเรียนกำหนดและมีแนวโน้มไปในทางที่ดีขึ้น นอกจากนี้ครูจะได้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้นแล้ว ยังส่งผลต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียนด้วย

(ครูที่ปรึกษา ม.5/2, สังกัด, 24 กรกฎาคม 2557)

ครูได้ใช้เวลาในช่วงที่จัดกิจกรรมโฮมรูม สร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างกันร่วมรับทราบปัญหาและนักเรียนกระตือรือร้นที่จะเล่าให้ครูฟัง ครูได้ทราบว่าที่เด็กแต่งกายไม่เรียบร้อยส่วนหนึ่งเป็นเพราะสภาพครอบครัวยากจน ลูกเรียนพร้อมกันหลายคนบ้าง พ่อแม่แยกทางกันบ้าง อยู่ตามลำพังเฉพาะเด็ก ส่วนผู้ปกครองไปรับจ้างที่อื่นอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ส่งผลให้เด็กเกิดการเลียนแบบผิดๆ เมื่อมีการพูดคุยซักถามถึงสาเหตุ ที่แท้จริงแล้ว ครูหาทางแก้ไขปัญหาให้เด็ก เช่น จัดหาชุดลูกเสือจากรุ่นพี่ที่จบการศึกษาไปแล้วมาให้หน่อยๆ สังเกตเห็นว่า นักเรียนมีพฤติกรรมแต่งกายที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

(ครูที่ปรึกษา ม.4/3, สังกัด, 27 สิงหาคม 2557)

สรุปผลกิจกรรมโฮมรูม พบว่า เป็นกิจกรรมที่ครูที่ปรึกษาให้ความรู้ความเข้าใจการสร้างภาพลักษณ์ การแนะนำเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการแต่งกายของนักเรียน โดยเน้นการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน และด้านการแต่งกายเหมาะสมกับโอกาสนอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูที่ปรึกษากับนักเรียนในชั้นที่รับผิดชอบได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นให้ผ่านพ้นด้วยดี รวมทั้งส่งผลให้นักเรียนในชั้น มีพฤติกรรมในการทำผิดวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองลดลง เช่น นักเรียนที่ปล่อยชายเสื้อก็ใส่ชายเสื้อเข้าในกางเกง ตัดผมสั้นตามระเบียบของโรงเรียน ไม่สวมใส่เครื่องประดับมาโรงเรียน การแต่งกายตามวันที่ทางโรงเรียนกำหนด และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนเองจะต้องรับผิดชอบในแต่ละวัน

2.2.2 กิจกรรมคำมั่นสัญญา เป็นกิจกรรมที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มเป้าหมายได้แสดงความประสงค์ที่จะมีด้านความรับผิดชอบต่อตนเองในเรื่อง การแต่งกายให้สะอาดและถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน การตรงต่อเวลา โดยการทำพันธะสัญญาต่อหน้าผู้อำนวยการ และครูที่ปรึกษาเพื่อเป็นหลักยึดในการพัฒนานิสัยโดยดำเนินการวันที่ 9 มิถุนายน 2557 ผลการดำเนินกิจกรรมโดยเก็บข้อมูลจากแบบสังเกต

พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ นักเรียนมีการแต่งกายเรียบร้อยขึ้น เช่น นักเรียนชาย ที่ชอบปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกงก็เอาเข้าในกางเกง ไม่สวมใส่เครื่องประดับมาโรงเรียน ส่งการบ้านทันตามกำหนด

2.2.3 กิจกรรมการประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ ปักชื่อตนเอง ชื่อสกุล อักษรย่อโรงเรียน และใส่เสื้อ กระโปรง กางเกง ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ไม่สวมใส่เครื่องประดับ และตัดทรงผมถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา ประเมินผลให้คะแนนโดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัย แล้วร่วมกันสรุปผลทุกสิ้นเดือน แล้วส่งผลให้ฝ่ายกิจการนักเรียนได้ประกาศผลเพื่อมอบเกียรติบัตรให้กับนักเรียนดังกล่าวที่หน้าเสาธงทุกเดือน

ก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. พบว่าเครื่องแบบนักเรียน ทรงผม และการแต่งกายมาโรงเรียนไม่เป็นไปตามที่โรงเรียนกำหนด เช่น วันพฤหัสบดีใส่ชุดลูกเสือ ยุวกาชาดหรือชุดรักษาดินแดน วันที่เรียนพลศึกษาให้ใส่ชุดพลศึกษามาโรงเรียน สวมเครื่องประดับมาโรงเรียน ในการดำเนินการตามกิจกรรมเริ่มจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายคัดเลือกห้องละ 5 คน ตามรายชื่อที่งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนคัดกรองเข้าร่วมรับการพัฒนามาตามกรอบแนวทางการพัฒนากลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้แนะนำและชี้แจงให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามรายการประเมินกิจกรรม 9 รายการ แล้วให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยประเมินกลุ่มเป้าหมายก่อนการประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. ในวันที่ 4 มิถุนายน 2557 ถึง วันที่ 30 กันยายน 2557 โดยในระหว่างการดำเนินการกลุ่มผู้ร่วมวิจัยจะสังเกตพฤติกรรมตามรายการประเมิน แล้วเก็บข้อมูลจากแบบบันทึกการสังเกตทุกวันและแบบประเมินในทุกวัน มีการกำกับติดตามให้ข้อเสนอแนะแล้วบันทึกผลในแบบบันทึกการนิเทศติดตาม และให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยประเมินอีกครั้ง โดยใช้แบบประเมินชุดเดิม เพื่อเปรียบเทียบผล ซึ่งการประกวดจะแบ่งเป็นระดับชั้น ผู้มีพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในแบบประเมินและมีผลการปฏิบัติดีเด่นกว่าเพื่อนๆ จะได้รับการยกย่องและชมเชย โดยการประกาศรายชื่อเป็นนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้ครู เพื่อนๆ และผู้ปกครองได้รับทราบพร้อมมอบเกียรติบัตรหน้าเสาธงทุกเดือน

ผลการดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของนักเรียนตามกรอบการวิจัย โดยใช้กิจกรรมการประกวดนักเรียนตัวอย่าง ต.พ.ศ. ในการพัฒนาพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น คือ

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจระเบียบการแต่งกายของโรงเรียนและเกิดความตระหนักเห็นคุณค่าของการมีวินัย มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถปฏิบัติตามระเบียบโรงเรียนได้ทุกประการ เกิดความภาคภูมิใจ ได้รับรางวัลและได้รับการยอมรับจากเพื่อนและครูที่ปรึกษา

จากการสังเกตกิจกรรมการประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. พบว่านักเรียนรู้ กฎ ระเบียบและแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการแต่งกายของโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นทุกคน และสามารถปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนได้ทุกอย่าง ซึ่งมีข้อมูลสนับสนุนดังนี้

1. นักเรียนตัดผม สวมใส่รองเท้าและถุงเท้า ใส่กระโปรง สวมใส่เสื้อตามระเบียบโรงเรียนทุกคน
2. ทุกวันพฤหัสบดีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นใส่ชุดลูกเสือ – ยุวกาชาดครบทุกคน
3. ทุกวันพฤหัสบดีนักเรียนศึกษาวิชาทหารสวมใส่ชุดรักษาดินแดนครบทุกคน
4. ในคาบเรียนพลศึกษานักเรียนใส่ชุดพลศึกษาตามระเบียบโรงเรียนครบทุกคน
5. นักเรียนปักป้ายชื่อ – สกุล, เลขประจำตัว, เครื่องหมายระดับชั้น ใส่เครื่องหมาย เข็มขัด, โบว์ ตามระเบียบโรงเรียน ครบทุกคน
6. ไม่พบนักเรียนสวมใส่เครื่องประดับมาโรงเรียน (ยกเว้นนาฬิกา)

จากการสัมภาษณ์ พบว่านักเรียนสามารถปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ เกี่ยวกับการแต่งกายของโรงเรียนได้มากขึ้นเรื่อยๆ จนครบทุกคน มีข้อมูลสนับสนุน ดังนี้

“...กิจกรรมการประกวดนักเรียนตัวอย่าง ต.พ.ศ. เป็นกิจกรรมที่นักเรียนทุกคนยอมรับ เพราะถ้ามีพฤติกรรมไม่ดี ไม่รับผิดชอบ คงไม่ได้รับเกียรติบัตร เมื่อนักเรียนกลุ่มเป้าหมายปฏิบัติได้ทุกคนก็ยอมรับ...”

(ครูที่ปรึกษา ม.1/3, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2557:)

“...กิจกรรมการประกวดนักเรียนตัวอย่าง ต.พ.ศ. เป็นกิจกรรมที่ครูที่ปรึกษาจะต้องพิจารณาและสร้างความตระหนักให้กับนักเรียนโดยตรง และช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบสูงขึ้น...”

(ครูที่ปรึกษา ม.2/4, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2557)

“...ในระยะเริ่มต้นกิจกรรมนักเรียนมักจะไม่ค่อยให้ความร่วมมือ แต่เมื่อได้รับคำแนะนำและกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ทำให้การแต่งกายของนักเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้น...”

(ครูที่ปรึกษา ม.3/4, สัมภาษณ์, 24 กรกฎาคม 2557)

“...อยากให้เพื่อนยอมรับ และเข้ากับเพื่อนได้ทุกคน ยิ่งได้รับเกียรติบัตรหน้าเสาธงในแถวหน้านักเรียนตัวอย่าง ต.พ.ศ. แล้ว ทำให้เกิดความภาคภูมิใจครับ...”

(กลุ่มเป้าหมาย, สัมภาษณ์, 24 กรกฎาคม 2557)

“...นักเรียนแต่งกาย ชุดนักเรียน ชุดกีฬา ตามระเบียบโรงเรียนอย่างพร้อมเพรียงดูแล้วรู้สึกว่าคุณนักเรียนเห็นความสำคัญของเครื่องแบบนักเรียน...”

(ครูที่ปรึกษา ม.4/3, สัมภาษณ์, 20 สิงหาคม 2557:)

“...จากการตรวจระเบียบเครื่องแต่งกายนักเรียนหลังเลิกแถวตอนเช้าพบว่านักเรียนผิดระเบียบด้านการแต่งกายน้อยมากเมื่อเทียบกับตอนเปิดเทอมใหม่ ๆ...”

(ครูที่ปรึกษา ม.5/3, สัมภาษณ์, 20 สิงหาคม 2557)

2.4 กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม นักเรียนช่วยกันรักษาความสะอาดบริเวณพื้นที่รับผิดชอบ และปรับภูมิทัศน์ให้สวยงาม ในระหว่างการดำเนินการกลุ่มผู้ร่วมวิจัยจะสังเกตพฤติกรรมและสัมภาษณ์ แล้วเก็บข้อมูลจากแบบบันทึกการสังเกต และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ และมีการกำกับนิเทศติดตามให้ข้อเสนอแนะ แล้วบันทึกผลในแบบบันทึกการนิเทศติดตาม เพื่อให้ทราบผลการพัฒนาของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

ผลการดำเนินการ พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบและบริเวณอาคารความสะอาดอยู่เสมอ สภาพทั่วไปในบริเวณโรงเรียนมีภูมิทัศน์ที่สวยงามมากขึ้น ไม่พบขยะและเศษกระดาษ เศษใบไม้

จากการสังเกตกิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบของกลุ่มผู้เข้าร่วมวิจัยพบว่า นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น บริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบบริเวณทั่วไปสะอาด ภูมิทัศน์สวยงามอยู่เสมอ ซึ่งมีข้อมูลสนับสนุนดังนี้

1) บริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ มองดูสะอาด ไม่มีขยะ

2) นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มๆ ช่วยกันทำความสะอาด

บริเวณสวนหย่อมและเขตพื้นที่รับผิดชอบตอนเช้าก่อนเข้าแถวและตอนเย็นก่อนเลิกเรียน

ทุกวัน

3) พบเห็นถังขยะวางเป็นจุดๆ ตามบริเวณที่เหมาะสม

4) นักเรียนช่วยกันเก็บขยะและใช้ไม้กวาดทางมะพร้าวกวาดเศษ

ใบไม้ ขยะอื่นๆ ไปทิ้งที่ถังขยะทุกวัน

5) นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบ โดยไม่มี

คุณครูกำกับติดตาม

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล พบว่า

นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น บริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบและบริเวณทั่วไปในโรงเรียนสะอาด ภูมิทัศน์สวยงามอยู่เสมอ ไม่พบเศษขยะ ดังข้อมูลสนับสนุนดังนี้

“...นักเรียนส่วนมากตั้งใจในเรื่องการทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ มีครูช่วยควบคุม กำกับ ดูแลนักเรียนทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบ...”

(ครูที่ปรึกษา ชั้น ม.2/3, การสังเกต, 25 มิถุนายน 2557)

“...นักเรียนมาเรียนแต่เช้า ตั้งใจปฏิบัติงานดี มีความกระตือรือร้น ในบริเวณที่มีครูคอยดูแลควบคุม จึงทำให้เขตพื้นที่รับผิดชอบสะอาดเรียบร้อย...”

(ผู้วิจัย, การสังเกต, 23 กรกฎาคม 2557)

“...เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ เพราะเป็นการพัฒนาความรับผิดชอบต่อให้นักเรียนเป็นคนมีความเสียสละ สามัคคี รู้จักหน้าที่ ซึ่งเป็นการปลูกฝังวินัย ความรับผิดชอบต่อให้นักเรียนเป็นคนดีของครอบครัวและสังคมต่อไปในอนาคต...”

(ผู้ปกครองนักเรียน, สัมภาษณ์, 23 กรกฎาคม 2557)

“...เป็นกิจกรรมที่ดีมีความสำคัญ เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเป็นคนดี มีวินัยมีความรับผิดชอบต่ออย่างต่อเนือง เป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติ อยากให้โรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมต่อเนื่องทุกภาคเรียน...”

(ครูที่ปรึกษา ม.3/2, สัมภาษณ์, 27 สิงหาคม 2557)

“...เป็นกิจกรรมที่ดี เพราะเป็นการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อ การมีจิตสาธารณะ บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมสามารถนำไปพัฒนาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้..”

(ครูที่ปรึกษา ม.5/3, สัมภาษณ์, 27 สิงหาคม 2557)

2.5 กิจกรรมการประกวดห้องเรียนสะอาด มีเป้าหมายเพื่อ

เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม นักเรียนรู้จักการทำความสะอาดและตกแต่งห้องเรียนให้สวยงาม น่าอยู่ โดยให้นักเรียนแข่งขันกันทำความสะอาดและดูแลห้องเรียนให้มีบรรยากาศน่าอยู่ น่าเรียน ซึ่งการดำเนินกิจกรรมทำในวันที่ 3 มิถุนายน 2557 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2557 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อประเมินสรุปคะแนนให้ทราบในแต่ละวันหน้าเสาธง แล้วรวมคะแนนประกาศชนะเลิศทุกสิ้นเดือนพร้อมมอบเกียรติบัตรหน้าเสาธงทุกเดือน ในระหว่างการจัดกิจกรรมกลุ่มผู้ร่วมวิจัยจะสังเกตพฤติกรรมและสัมภาษณ์ตามรายการประเมิน แล้วเก็บข้อมูลจากแบบบันทึกการสังเกตและแบบบันทึกการสัมภาษณ์ในทุกสัปดาห์และมีการกำกับนิเทศติดตามให้ข้อเสนอแนะเดือนละ 2 ครั้ง แล้วบันทึกผลในแบบบันทึกการนิเทศติดตาม เพื่อให้ทราบผลการพัฒนาของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

ผลการดำเนินการ พบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น สังเกตจากการจัดห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ มีการจัดเป็นระเบียบตลอดเวลา มีการตกแต่งห้องเรียนให้สวยงามน่าอยู่ นักเรียนเปิด-ปิดไฟฟ้าและประตู หน้าต่างทุกวัน มีการตกแต่งป้ายนิเทศภายในห้องเรียน

จากการสังเกตการจัดกิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาดของกลุ่มผู้เข้าร่วมวิจัย พบว่า ห้องเรียน สะอาดและมีการตกแต่งให้สวยงามน่าอยู่ โต๊ะ เก้าอี้เป็นระเบียบ ประตู หน้าต่างปิดเป็นเวลา ตกแต่งป้ายนิเทศ ซึ่งมีข้อมูลสนับสนุนดังนี้

- 1) นักเรียนนำถังขยะไปเททิ้ง เวลาเช้า ก่อนเข้าเรียนทุกวัน
- 2) พื้นห้องเรียน ระเบียบหน้าห้อง สะอาดตลอดเวลา
- 3) มีการจัดป้ายนิเทศหน้าห้องเรียนทุกห้อง
- 4) นักเรียนช่วยกันจัดโต๊ะ เก้าอี้ในห้องเรียนให้เป็นระเบียบ

ตลอดเวลา

- 5) นักเรียนวางรองเท้าไว้หลังห้องเรียนอย่างเป็นระเบียบเสมอ
- 6) โต๊ะครูในห้องเรียนมีการนำผ้ามาปูและจัดแจกันดอกไม้ บาง

ห้องเป็นดอกไม้สดแต่บางห้องเป็นดอกไม้พลาสติกสีสันสวยงามทุกวัน

จากการสัมภาษณ์ ผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล พบว่าห้องเรียนสะอาดและมีการตกแต่งให้สวยงามน่าอยู่ จัดโต๊ะและเก้าอี้เป็นระเบียบ ประตู หน้าต่างปิดเป็นเวลา ตกแต่งป้ายนิเทศหน้าห้องเรียนทำให้ห้องเรียนน่าอยู่น่าเรียนมากขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“...การประกวดห้องเรียนน่าอยู่ทำให้ห้องเรียนทุกห้องเรียนสะอาด มีการจัดป้ายนิเทศในห้องเรียนไม่มีขยะ ไม่พบการเปิด ปิดไฟฟ้าในห้องเรียนไว้ค้างคืน นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการดูแลรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในห้องเรียนของตนให้สะอาดและสวยงามอยู่เสมอ...”

(ครูประจำชั้น ม. 6/2, สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2557)

“...นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน จัดโต๊ะ เก้าอี้เป็นระเบียบนำถังขยะไปเททิ้งก่อนเลิกเรียนทุกวัน...”

(ครูประจำชั้น ม. 4/3, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2557)

“...ตั้งแต่มีโครงการประกวดห้องเรียนสะอาด ทำให้ห้องเรียนสะอาดสะอาด นักเรียนจัดป้ายนิเทศสวยงาม จัดโต๊ะเก้าอี้เป็นระเบียบ พื้นห้องสะอาด มีต้นไม้ประดับตามหน้าต่าง บรรยากาศร่มรื่น...”

(ครูประจำชั้น ม. 3/3, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2557)

“...พวกผมมีหน้าที่รับผิดชอบปิดไฟฟ้าและประตูหน้าต่างและนำถังขยะในห้องไปเทลงเตาเผาขยะหลังเลิกเรียนทุกวัน...”

(นักเรียนชั้น ม. 5/3, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2557)

2.5 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน เป็นกิจกรรมที่ครูที่ปรึกษาเข้าไปพูดคุยกับ ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อทำความเข้าใจและรับทราบข้อคิดเห็นตลอดจนความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรม การแสดงออกของนักเรียน ในทางที่เหมาะสม โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบ เพื่อให้ ผู้ปกครองได้เอาใจใส่ดูแลมากยิ่งขึ้น ดำเนินการกิจกรรมเยี่ยมบ้านดำเนินการในวันที่เดือน สิงหาคม 2557 จากการออกเยี่ยมบ้านพบว่า ได้รับการต้อนรับและความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนดีมาก ซึ่งหลังจากออกเยี่ยมบ้านนักเรียน สังเกตพบว่านักเรียนมี พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป การแต่งกายได้รับการปรับปรุง โดยแต่งกายถูกระเบียบ ทางโรงเรียนมากขึ้น อีกทั้งการทำความสะอาดห้องเรียน บริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบได้รับความร่วมมือกับนักเรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองที่คอยกำชับและดูแลลูกหลานในเรื่องระเบียบวินัย จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรม ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมดีขึ้น ดังข้อมูลสนทนาลงนี้

“...เป็นกิจกรรมที่ดี เพราะจะได้ทราบพฤติกรรมของลูกๆ ว่าเป็นอย่างไร เมื่อพ่อแม่ต้องไปทำงานเพื่อหาเงินให้ลูกๆ มาเรียนหนังสือ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน ชั้น ม.2/1, สัมภาษณ์, 20 สิงหาคม 2557)

“...เป็นกิจกรรมที่ดีเพื่อจะได้ทราบพฤติกรรมลูกและร่วมกันหาแนวทางปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลูกร่วมกันกับครูที่ปรึกษา อยากให้โรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมต่อเนื่องทุกภาคเรียน...”

(ผู้ปกครองนักเรียน ชั้น ม.2/4, สัมภาษณ์, 20 สิงหาคม 2557)

“...เป็นกิจกรรมที่ดีมาก เพราะจะได้ข้อมูลแลที่แท้จริง และสามารถวางแผนแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น...”

(ครูที่ปรึกษา ชั้น ม.2/4, สัมภาษณ์, 25 สิงหาคม 2557)

“...เป็นกิจกรรมที่ครูที่ปรึกษาต้องทำหน้าที่อย่างจริงจัง จึงจะแก้ปัญหา หรือหาแนวทางในการปรับพฤติกรรมนักเรียนได้...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน, สัมภาษณ์, 25 สิงหาคม 2557)

สรุปกิจกรรมเยี่ยมบ้าน เป็นกิจกรรมที่สามารถเชื่อมและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างทางบ้านของนักเรียนกับทางโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งยังทำให้ครูสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมบ้านมาวิเคราะห์ในระบอบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงกับสภาพจริงของนักเรียน อีกทั้งยังเป็นสื่อประสานความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับทางโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นผลดีต่อการสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบให้เกิดกับนักเรียน

3.3 การนิเทศติดตาม

การนิเทศติดตาม มีเป้าหมายเพื่อกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ดำเนินการโดยการประชุมชี้แจง กำกับ ติดตามเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องโดยผู้บริหารโรงเรียนและผู้วิจัย ในการกำกับ ติดตามดำเนินการระหว่าง มิถุนายน – กันยายน 2557 ซึ่งกำหนดนิเทศติดตามเดือนละ 1 ครั้ง รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม มีดังนี้

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้นิเทศติดตามผลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลการดำเนินการ โดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย ตัวแทนนักเรียน การสังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนต่อตนเองและต่อสังคม ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ประชุมร่วมกัน เพื่อสรุปผลการนิเทศติดตามการดำเนินกิจกรรมจากการนิเทศติดตามผลของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการพัฒนาวินัย

ด้านความรับผิดชอบต่อนตนเองเกี่ยวกับการแต่งกาย การตรงต่อเวลา และวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเกี่ยวกับการทำความสะอาดห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบไปในทางที่ดีขึ้น เป็นผลมาจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้จัดทำขึ้น คือ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมคำมั่นสัญญา กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด กิจกรรมเยี่ยมบ้าน ดังนั้นสรุปได้ว่าหลังจากที่ได้ทำกิจกรรมแล้ว พบว่า นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อนตนเองและต่อสังคมดีขึ้น

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้ข้อมูลการสัมภาษณ์จากความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัยและนักเรียน ผู้ปกครอง ที่มีต่อการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โดยทุกคนที่ความเห็นคล้ายกันว่าการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนในครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและครูผู้สอนสามารถทำให้นักเรียนมีวินัยด้านการตรงต่อเวลาและรับผิดชอบต่อสังคมในการรักษาความสะอาด ส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น นักเรียนทุกคนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่ครูกำหนด ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยหาแนวทางร่วมกันเพื่อพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนครั้งนี้ประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ ดังความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...สังเกตได้ว่าผู้ร่วมวิจัยทุกคนตั้งใจจริงในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียน สังเกตได้จากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และรายงานการแก้ไขปัญหา นักเรียนตลอดจนแบบประเมินให้คะแนนความประพฤตินักเรียน...”

(ผู้อำนวยการ, การสัมภาษณ์, 23 กรกฎาคม 2557)

“....ในช่วงเดือนแรกนักเรียนจะมีปัญหาในการปรับตัวมาก แต่สังเกตแล้วนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบดีขึ้น...”

(ผู้ร่วมวิจัย, การสัมภาษณ์, 23 กรกฎาคม 2557)

“...นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเกือบ 100 เปอร์เซ็นต์ ที่ได้แก้ปัญหาคงเหลืออีกไม่กี่คนซึ่งจะได้ติดตาม กำกับดูแลให้มากกว่าที่เป็นอยู่ และภูมิใจมากที่ท่านผู้บริหารได้ช่วยในการกำกับติดตาม ดูแล และให้กำลังใจผู้ร่วมวิจัยเสมอ...”

(ผู้ร่วมวิจัย, การสัมภาษณ์, 23 กรกฎาคม 2557)

สรุปผลการดำเนินการนิเทศติดตามผล จากการดำเนินการนิเทศติดตามผล พบว่า ผู้ร่วมวิจัย มีความตระหนัก ความเข้าใจ รับผิดชอบหน้าที่และรู้แนวทางร่วมกันในการดำเนินการแก้ปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนทั้ง 2 ด้าน คือ

ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม จนผู้ร่วมวิจัยมีกำลังใจและตั้งใจจริง ในการแก้ปัญหา ตลอดจนคอยกำกับ ดูแล และเอาใจใส่นักเรียน จนสามารถแก้ปัญหา แก้ปัญหาวิสัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนได้เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งเห็นได้จากนักเรียน กลุ่มเป้าหมายได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตัวเองในทางที่ดีขึ้น

การสะท้อนกลับ (Reflection) ในวงรอบที่ 1

การสะท้อนกลับการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เกี่ยวกับ วินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและวินัยด้านความรับผิดชอบต่อ สังคม โดยใช้แนวทางการพัฒนา ได้แก่ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ มีผลการดำเนินการ คือ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้รับทราบความเป็นมาและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการนำมาวิจัย ได้ข้อตกลง และแนวทางกิจกรรมในการดำเนินงาน 2) โครงการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียน ซึ่งมี 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมไฮมูม กิจกรรมค่านับสัญญา กิจกรรม ประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมประกวดห้องเรียน สะอาด กิจกรรมเยี่ยมบ้าน และ 3) การนิเทศติดตาม ผลจากการรายงานสภาพปัญหา ที่พบในวงรอบที่ 1 ในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองเกี่ยวกับการ แต่งกายและการตรงต่อเวลา การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เกี่ยวกับการ ทำความสะอาดห้องเรียนการทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ พบว่า ยังมีนักเรียน บางส่วนที่ยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ดังต่อไปนี้

1. วินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง

1.1 การแต่งกาย พบว่า ยังมีนักเรียนบางคนไม่รู้จักระมัดระวังรักษาความ สะอาดของเครื่องแต่งกาย นักเรียนบางคนไม่ซักถุงเท้าใส่ถุงเท้ามาเรียนทั้ง 5 วัน จากการ สอบถามพบว่า มีถุงเท้าเพียงคู่เดียว และยังพบว่านักเรียนไม่ค่อยชอบซักเสื้อผ้า นักเรียน จะซักเมื่อสวมใส่ชุดนักเรียนแล้วตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป นอกจากนั้นยังปล่อยเสื้อลอยชาย ใส่ เข็มขัดไม่ถูกระเบียบ ใส่รองเท้าที่ไม่ถูกระเบียบตามที่โรงเรียนกำหนดและเหยียบส้นรองเท้า บางคนสวมใส่เครื่องประดับที่ทางโรงเรียนไม่อนุญาติมาโรงเรียน เช่น สร้อยคอทองคำ ต่าง หู กิ๊บติดผมที่มีสีฉูด

1.2 การตรงต่อเวลา พบว่า นักเรียนส่วนมากมาโรงเรียนทันเวลาเช้า แถวแต่มีนักเรียนบางคนเท่านั้นที่มาโรงเรียนหลังเวลา 08.10 น. และเมื่อมาสายก็จะทำให้ขาดวินัยด้านความรับผิดชอบ ไม่เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง นักเรียนบางคนมาโรงเรียนช้าหลังเวลา 08.10 น. ทำให้ไม่ทันเช้าแถวหน้าเสาธง และต้องหลบซ่อนหลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมหน้าเสาธง บางคนเมื่อมาไม่ทันเช้าแถวก็กลับบ้านเพราะกลัวตนเองจะถูกทำโทษในการเข้าเรียนนั้นนักเรียนบางคนเข้าเรียนไม่ทันเวลา เพราะแวะซื้ออาหารอยู่โรงอาหาร บางคนไม่ส่งการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมายให้ทันตามเวลาที่ครูกำหนด เมื่อครูค้นพบสาเหตุต่างซักถามและเรียกมาตักเตือน พร้อมให้ทำพันธะสัญญาว่าจะไม่ทำอีก

ผลจากการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในวงรอบที่ 1 ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ประชุมร่วมกัน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกตและแบบบันทึกต่างๆ มาสะท้อนกลับให้เห็นความก้าวหน้าของการพัฒนา ซึ่งพบว่า นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองได้ดีขึ้น รู้จักเอาใจใส่ต่อการรักษาความสะอาดของตนเอง ไม่สวมเครื่องประดับที่ไม่อนุญาตมาโรงเรียน และมาโรงเรียนแต่เช้าทันเช้าแถวเคารพธงชาติพร้อมเพื่อนๆ ครูที่ปรึกษาก็คอยดูแลตักเตือนนักเรียนที่ยังพบข้อบกพร่อง และคอยให้กำลังใจกล้าวยกย่องชมเชย เสริมแรงนักเรียนที่มีพฤติกรรมดีขึ้น แต่ยังมีนักเรียนบางคนไม่ปรับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยเฉพาะนักเรียนชายชอบปล่อยเสื้อลอยชาย ใส่เข็มขัดไม่ถูกระเบียบ สวมรองเท้าที่ไม่ถูกระเบียบตามที่โรงเรียนกำหนด ในส่วนนักเรียนหญิงชอบสวมใส่เครื่องประดับมาโรงเรียน ซึ่งกลุ่มผู้ร่วมวิจัยจะได้ร่วมกันหาแนวทางแก้ไขพฤติกรรมต่อไป

2. วินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

วินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า นักเรียนส่วนมากมาโรงเรียนแต่เช้าทันกิจกรรมทำความสะอาดห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบ แต่มีนักเรียนบางคนเท่านั้นมาโรงเรียนแต่เช้าแล้วไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบ อ้างว่าได้รับมอบหมายงานอย่างอื่นจากคุณครูจึงไม่สามารถมาช่วยเพื่อนๆ ทำความสะอาดได้หรือบางรายหลบเพื่อจะทำการบ้าน

ผลจากการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีการประชุมกันโดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และแบบบันทึก มาสะท้อนกลับให้เห็นความก้าวหน้าของการดำเนินงาน ซึ่งพบว่า นักเรียน

พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมได้ดีขึ้น มาโรงเรียนแต่เช้าเพื่อมาช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบ รู้จักทิ้งขยะเป็นที่ที่จัดไว้ให้ และส่งงานที่ได้รับมอบหมายทันตามกำหนด แต่ยังมีนักเรียนบางคนไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม คือ มาโรงเรียนเช้าแต่ไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบ หรือบางรายหลบเพื่อจะทำการบ้าน ซึ่งกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันหาแนวทางแก้ไขพฤติกรรมต่อไป

ผลการประเมินพฤติกรรมการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนจากแบบประเมิน ซึ่งผู้ตอบแบบประเมินเป็นกลุ่มเป้าหมายประเมินตนเอง จำนวน 115 คน ดำเนินการโดยการรวมนักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด แล้วแจกแบบประเมินเพื่อให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้ประเมินตนเองก่อนและหลังดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ผลปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินพฤติกรรมนักเรียนก่อนและหลังดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง (N=115) วงรอบที่ 1

รายการประเมิน	ก่อนการพัฒนา		แปล ความหมาย	หลังการพัฒนา		แปล ความหมาย	ร้อยละ ความ ก้าวหน้า
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		
ความรับผิดชอบต่อตนเอง							
- ด้านการแต่งกาย	2.15	.49	น้อย	4.38	.60	มาก	78.29
1. การรักษาเครื่องแต่งกายของตนเองให้สะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ	2.36	.48	น้อย	4.48	.50	มาก	80.30
2. การตัดทรงผมหรือไว้ทรงผมถูกต้องตามระเบียบที่ทางโรงเรียนกำหนด	2.29	.45	น้อย	4.21	.76	มาก	70.85

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการประเมิน	ก่อน การพัฒนา		แปล ความหมาย	หลัง การพัฒนา		แปล ความหมาย	ร้อยละ ความ ก้าวหน้า
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		
3. การสวมรองเท้า และถุงเท้าถูกต้อง ตามระเบียบโรงเรียน และไม่เหยียบ ส้นรองเท้า	2.19	.39	น้อย	4.17	.77	มาก	70.46
4. การแต่งกาย เครื่องแบบลูกเสือ-ยุว กาชาด ชุติรักษา ดินแดนถูกต้องตาม ระเบียบโรงเรียน	1.32	.48	น้อยที่สุด	4.23	.71	มาก	79.08
5. การแต่งกาย ชุดพลศึกษาถูกต้อง ตามที่โรงเรียนกำหนด	2.40	.66	น้อย	4.35	.57	มาก	75.00
6. การปักป้ายชื่อ- สกุล เลขประจำตัว เครื่องหมายระดับชั้น ถูกต้องบนเสื้อนักเรียน ถูกต้องตามระเบียบ โรงเรียน	2.37	.48	น้อย	4.37	.48	มาก	76.05
7. ไม่สวมใส่ เครื่องประดับ มาโรงเรียน (ยกเว้น นาฬิกา)	1.84	.58	น้อยที่สุด	4.56	.49	มากที่สุด	86.08

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการประเมิน	ก่อน การพัฒนา		แปล ความหมาย	หลัง การพัฒนา		แปล ความหมาย	ร้อยละ ความ ก้าวหน้า
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		
8. การแต่งกายด้วย เครื่องหมาย เข็มขัด โบว์ ถูกต้องตามระเบียบที่ ทางโรงเรียนกำหนด	2.30	.48	น้อย	4.54	.58	มากที่สุด	82.96
9. กระโปรง กางเกง นักเรียนถูกต้องตาม ระเบียบที่ทางโรงเรียน กำหนด	2.27	.44	น้อย	4.52	.56	มากที่สุด	82.42
- ด้านการตรงต่อ เวลา	1.78	.62	น้อย	3.88	.68	มาก	65.27
1. มาโรงเรียนทันเช้า แถวเคารพธงชาติทุกวัน	1.79	.68	น้อย	4.03	.69	มาก	69.78
2. เข้าร่วมกิจกรรม ต่างๆ ของโรงเรียนตาม นัดหมาย	1.79	.68	น้อย	3.78	.67	มาก	61.99
3. เข้าห้องเรียนตรง เวลาไม่หนีเรียน	1.78	.55	น้อย	4.07	.69	มาก	71.12
4. ส่งงาน/แก้ไขงาน ที่ได้รับมอบหมาย ทันตามกำหนดเวลา	1.77	.56	น้อย	3.65	.66	มาก	58.20
ค่าเฉลี่ยรวม ด้านความรับผิดชอบต่อ ตนเอง	1.97	.56	น้อย	4.13	.64	มาก	71.78

จากตาราง 4 ก่อนการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา จำนวน 115 คน มีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง คือ การแต่งกาย การตรงต่อเวลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 1.97$) หลังการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.13$) โดยหลังการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองมีร้อยละความก้าวหน้า 71.78 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พฤติกรรมด้านการแต่งกาย อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.38$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 78.29 สูงกว่าด้านการตรงต่อเวลา อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.88$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 65.27

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินพฤติกรรมนักเรียนก่อนและหลังดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (N=115) วงรอบที่ 1

รายการประเมิน	ก่อนการพัฒนา		แปลความหมาย	หลังการพัฒนา		แปลความหมาย	ร้อยละความก้าวหน้า
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		
ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม							
- การทำความสะอาดห้องเรียน	1.77	.21	น้อย	4.00	.57	มาก	69.02
1. การมีส่วนร่วมในการทำความสะอาดห้องเรียน	2.00	0	น้อย	4.42	.49	มาก	80.67
2. การมีส่วนร่วมในการดูแลอุปกรณ์ทำความสะอาด	2.00	0	น้อย	3.92	.77	มาก	64.00
3. การมีส่วนร่วมในการปิดไฟ/พัดลมในห้องทุกครั้งเมื่อเลิกใช้	1.56	.49	น้อย	3.63	.48	มาก	60.17

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	ก่อน การพัฒนา		แปล ความหมาย	หลัง การพัฒนา		แปล ความหมาย	ร้อยละ ความ ก้าวหน้า
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		
4. การมีส่วนร่วม ในการจัดป้ายนิเทศ หน้าห้องเรียนเพื่อ เป็นแหล่งเรียนรู้	2.00	0	น้อย	3.44	.49	ปานกลาง	48.00
5. การมีส่วนร่วม ในการทำความสะอาด ระเบียงหน้าห้องเรียน	1.40	.49	น้อยที่สุด	4.32	.46	มาก	81.11
6. การมีส่วนร่วม ในการจัดโต๊ะ เก้าอี้ อย่างเป็นระเบียบ เรียบร้อย	2.00	0	น้อย	4.40	.49	มาก	80.00
7. การมีส่วนร่วม ในการปิดประตู- หน้าต่าง ทุกวัน	1.40	.49	น้อยที่สุด	3.89	.80	มาก	69.17
- วินัยด้านการรักษา ความสะอาดเขตพื้นที่ รับผิดชอบ	1.35	.46	น้อยที่สุด	4.17	.69	มาก	77.39
1. ความร่วมมือในการทำ ความสะอาดบริเวณ เขตพื้นที่รับผิดชอบ	1.48	.50	น้อยที่สุด	4.43	.49	มาก	83.81
2. ความร่วมมือ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ของนักเรียนในการ ปรับภูมิทัศน์สวยงาม	1.35	.47	น้อยที่สุด	4.16	.74	มาก	76.99

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	ก่อนการพัฒนา		แปลความหมาย	หลังการพัฒนา		แปลความหมาย	ร้อยละความก้าวหน้า
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		
3. การมีส่วนร่วมในการดูแลอุปกรณ์ทำความสะอาด	1.44	.49	น้อยที่สุด	4.37	.53	มาก	82.30
4. นักเรียนกวาดขยะในเขตพื้นที่รับผิดชอบแล้วนำไปทิ้งในที่กำหนด	1.28	.45	น้อยที่สุด	3.83	.83	มาก	68.55
5. นักเรียนเก็บขยะทุกครั้งที่พบในบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ	1.19	.39	น้อยที่สุด	4.06	.86	มาก	75.33
ค่าเฉลี่ยรวมด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	1.56	.34	น้อย	4.09	.63	มาก	73.21

จากตาราง 5 ก่อนการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา จำนวน 115 คน มีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม คือ การทำความสะอาดห้องเรียน และการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.56$) หลังการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) โดยหลังการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมีร้อยละความก้าวหน้า 73.21 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 77.39 สูงกว่าด้านการทำความสะอาดห้องเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 69.02 และสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินพฤติกรรมนักเรียนก่อน
และหลังดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน (N=115)
วงรอบที่ 1

รายการประเมิน	ก่อน การพัฒนา		แปล ความหมาย	หลัง การพัฒนา		แปล ความหมาย	ร้อยละ ความ ก้าวหน้า
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		
1. ความรับผิดชอบ ต่อตนเอง	1.97	.56	น้อย	4.13	.64	มาก	71.78
- ด้านการแต่งกาย	2.15	.49	น้อย	4.38	.60	มาก	78.29
- ด้านการตรงต่อเวลา	1.78	.62	น้อย	3.88	.68	มาก	65.27
2. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	1.56	.34	น้อย	4.09	.63	มาก	73.21
- การทำความสะอาด ห้องเรียน	1.77	.21	น้อย	4.00	.57	มาก	69.02
- การรักษา ความสะอาด เขตพื้นที่รับผิดชอบ	1.35	.46	น้อยที่สุด	4.17	.69	มาก	77.39
รวมค่าเฉลี่ย ด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียน (ต่อตนเอง+ต่อสังคม)	1.76	.45	น้อยที่สุด	4.11	.63	มาก	72.29

จากตาราง 6 แสดงว่าก่อนการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา จำนวน 115 คน มีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง คือ การแต่งกาย การตรงต่อเวลาและมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม คือ การทำความสะอาดห้องเรียน การรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 1.76$) หลังการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.11$) โดยหลังการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ มีร้อยละ

ความก้าวหน้า 72.29 เมื่อพิจารณาวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.13$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 71.78 ซึ่งพิจารณารายด้านพบว่า วินัยด้านการแต่งกาย อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.38$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 78.29 สูงกว่าวินัยด้านการตรงต่อเวลา อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.88$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 65.27 ส่วนวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.09$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 73.21 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า วินัยด้านการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.17$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 77.39 สูงกว่าวินัยด้านการทำความสะอาดห้องเรียน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.00$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 69.02

และผลการประเมินพฤติกรรมการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โดยรวมจากแบบประเมิน โดยผู้ตอบแบบประเมิน ได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย ผู้วิจัย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน และครูที่ปรึกษา จำนวน 26 คน ก่อนและหลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ผลปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินพฤติกรรมนักเรียนก่อนและหลังดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง (N=26) วงรอบที่ 1

รายการประเมิน	ก่อนการพัฒนา		แปลความหมาย	หลังการพัฒนา		แปลความหมาย	ร้อยละความก้าวหน้า
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		
ความรับผิดชอบต่อตนเอง							
- ด้านการแต่งกาย	1.92	.54	น้อย	4.35	.61	มาก	79.07
1. การรักษาเครื่องแต่งกายของตนให้สะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ	2.00	.28	น้อย	4.38	.49	มาก	79.33
2. การตัดทรงผมหรือไว้ทรงผมถูกต้องตามระเบียบที่ทางโรงเรียนกำหนด	1.62	.49	น้อย	4.23	.71	มาก	77.22

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการประเมิน	ก่อน การพัฒนา		แปล ความหมาย	หลัง การพัฒนา		แปล ความหมาย	ร้อยละ ความ ก้าวหน้า
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		
3. การสวมรองเท้า และถุงเท้าถูกต้อง ตามระเบียบโรงเรียน และไม่เหยียบส้นรองเท้า	1.81	.49	น้อย	4.19	.69	มาก	74.61
4. การแต่งกาย เครื่องแบบลูกเสือ ยุว- กาชาด ชุดรักษาดินแดน ถูกต้องตามระเบียบ โรงเรียน	1.96	.72	น้อย	4.19	.74	มาก	73.36
5. การแต่งกาย ชุดพลศึกษาถูกต้อง ตามที่โรงเรียนกำหนด	1.92	.62	น้อย	4.27	.66	มาก	76.30
6. การปักป้ายชื่อ-สกุล เลขประจำตัว เครื่องหมายระดับชั้น ถูกต้องบนเสื้อนักเรียน ถูกต้องตามระเบียบ โรงเรียน	2.46	.50	น้อย	4.35	.48	มาก	74.41
7. ไม่สวมใส่เครื่องประดับ มาโรงเรียน (ยกเว้น นาฬิกา)	1.84	.58	น้อยที่สุด	4.56	.49	มากที่สุด	
8. การแต่งกายด้วย เครื่องหมาย เข็มขัด โบว์ ถูกต้องตามระเบียบที่ ทางโรงเรียนกำหนด	1.85	.67	น้อย	4.62	.49	มากที่สุด	87.94

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการประเมิน	ก่อน การพัฒนา		แปล ความหมาย	หลัง การพัฒนา		แปล ความหมาย	ร้อยละ ความ ก้าวหน้า
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		
9. กระโปรง กางเกง นักเรียนถูกต้องตาม ระเบียบที่ทางโรงเรียน กำหนด	1.85	.61	น้อย	4.42	.70	มาก	81.59
- ด้านการตรงต่อเวลา	1.40	.50	น้อยที่สุด	3.94	.52	มาก	70.60
1. มาโรงเรียนทันเช้าแถว เคารพธงชาติทุกวัน	1.42	.50	น้อยที่สุด	4.00	.69	มาก	72.07
2. เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนตามนัดหมาย	1.35	.48	น้อยที่สุด	3.92	.44	มาก	70.41
3. เข้าห้องเรียนตรงเวลา ไม่หนีเรียน	1.42	.50	น้อยที่สุด	4.04	.56	มาก	73.18
4. ส่งงาน/แก้ไขงาน ที่ได้รับมอบหมาย ทันตามกำหนดเวลา	1.42	.50	น้อยที่สุด	3.81	.40	มาก	66.76
ค่าเฉลี่ยด้าน ความรับผิดชอบต่อตนเอง	1.66	.52	น้อยที่สุด	4.15	.56	มาก	74.84

จากตาราง 7 ก่อนการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา จำนวน 115 คน มีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง คือ การแต่งกาย การตรงต่อเวลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 1.66$) หลังการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.15$) โดยหลังการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองมีร้อยละความก้าวหน้า 74.84 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า พฤติกรรมด้านการแต่งกาย อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.35$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 79.07 สูงกว่าด้านการตรงต่อเวลา อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.94$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 70.60

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินพฤติกรรมนักเรียนก่อน
และหลังดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (N=26)
วงรอบที่ 1

รายการประเมิน	ก่อน การพัฒนา		แปล ความหมาย	หลัง การพัฒนา		แปล ความหมาย	ร้อยละ ความ ก้าวหน้า
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		
ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม							
- การทำความสะอาด ห้องเรียน	1.43	.40	น้อยที่สุด	3.88	.49	มาก	68.87
1. การมีส่วนร่วม ในการทำความสะอาด ห้องเรียน	1.27	.45	น้อยที่สุด	4.19	.40	มาก	78.28
2. การมีส่วนร่วม ในการดูแลอุปกรณ์ ทำความสะอาด	1.19	.40	น้อยที่สุด	3.77	.58	มาก	67.72
3. การมีส่วนร่วม ในการปิดไฟ/พัดลมใน ห้องทุกครั้งเมื่อเลิกใช้	1.38	.49	น้อยที่สุด	3.54	.50	มาก	59.67
4. การมีส่วนร่วมในการ จัดป้ายนิเทศหน้า ห้องเรียนเพื่อเป็นแหล่ง เรียนรู้	1.42	.50	น้อยที่สุด	4.27	.45	มาก	79.61
5. การมีส่วนร่วม ในการทำความสะอาด ระเบียงหน้าห้องเรียน	2.00	0	น้อย	4.19	.40	มาก	73.00
6. การมีส่วนร่วมในการ จัดโต๊ะ เก้าอี้ อย่างเป็น ระเบียบเรียบร้อย	1.38	.49	น้อยที่สุด	3.54	.50	มาก	59.67

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการประเมิน	ก่อน การพัฒนา		แปล ความหมาย	หลัง การพัฒนา		แปล ความหมาย	ร้อยละ ความ ก้าวหน้า
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		
7. การมีส่วนร่วมในการ ปิดประตู-หน้าต่างทุกวัน	1.42	.50	น้อยที่สุด	3.65	.62	มาก	62.29
- วินัยด้านการรักษา ความสะอาดเขตพื้นที่ รับผิดชอบ	1.27	.45	น้อยที่สุด	3.95	.53	มาก	71.87
1. ความร่วมมือในการ ทำความสะอาดบริเวณ เขตพื้นที่รับผิดชอบ	1.35	.48	น้อยที่สุด	4.27	.45	มาก	80.00
2. ความร่วมมือ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ของนักเรียนในการปรับ ภูมิทัศน์สวยงาม	1.27	.45	น้อยที่สุด	4.15	.46	มาก	77.21
3. การมีส่วนร่วมในการ ดูแลอุปกรณ์ทำความสะอาด	1.27	.45	น้อยที่สุด	4.12	.43	มาก	76.41
4. นักเรียนกวาดขยะใน เขตพื้นที่รับผิดชอบแล้ว นำไปทิ้งในที่กำหนด	1.27	.45	น้อยที่สุด	3.62	.75	มาก	63.00
5. นักเรียนเก็บขยะ ทุกครั้งที่พบในบริเวณ เขตพื้นที่รับผิดชอบ	1.19	.40	น้อยที่สุด	3.58	.57	มาก	62.73
ค่าเฉลี่ยรวม ด้านความรับผิดชอบต่อ สังคม	1.35	.42	น้อยที่สุด	3.92	.51	มาก	70.37

จากตาราง 8 ก่อนการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา จำนวน 115 คน มีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม คือ การทำความสะอาดห้องเรียน และการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.35$) หลังการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.92$) โดยหลังการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมีร้อยละความก้าวหน้า 70.37 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า พฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 71.87 สูงกว่าด้านการทำความสะอาดห้องเรียน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.88$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 68.87 และสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินพฤติกรรมนักเรียนก่อนและหลังดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน (N=26) วงรอบที่ 1

รายการประเมิน	ก่อนการพัฒนา		แปลความหมาย	หลังการพัฒนา		แปลความหมาย	ร้อยละความก้าวหน้า
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		
1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง	1.66	.52	น้อยที่สุด	4.15	.56	มาก	74.84
- ด้านการแต่งกาย	1.92	.54	น้อย	4.35	.61	มาก	79.07
- ด้านการตรงต่อเวลา	1.40	.50	น้อยที่สุด	3.94	.52	มาก	70.60
2. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	1.35	.42	น้อยที่สุด	3.92	.51	มาก	70.37
- การทำความสะอาดห้องเรียน	1.43	.40	น้อยที่สุด	3.88	.49	มาก	68.87
- การรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ	1.27	.45	น้อยที่สุด	3.95	.53	มาก	71.87
รวมค่าเฉลี่ยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน (ต่อตนเอง+ต่อสังคม)	1.50	.47	น้อยที่สุด	4.03	.54	มาก	72.60

จากตาราง 9 แสดงว่าก่อนการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา จำนวน 115 คน มีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง คือ การแต่งกาย การตรงต่อเวลาและมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม คือ การทำความสะอาดห้องเรียน การรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 1.50$) หลังการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.03$) โดยหลังการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ มีร้อยละความก้าวหน้า 72.60 เมื่อพิจารณาวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.15$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 74.84 ซึ่งพิจารณาทางด้านพบว่า วินัยด้านการแต่งกาย อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.35$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 79.07 สูงกว่าวินัยด้านการตรงต่อเวลา อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.94$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 70.60 ส่วนวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.92$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 70.37 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า วินัยด้านการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.95$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 71.87 สูงกว่าวินัยด้านการทำความสะอาดห้องเรียน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.88$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 68.87

สรุปจากผลการติดตามและประเมินผลการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อ โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 นักเรียนกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา จำนวน 115 คน มีพฤติกรรมด้านวินัยทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ประกอบด้วย การแต่งกาย การตรงต่อเวลา และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย การรักษาความสะอาดห้องเรียน การรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ เป็นไปในทางที่ดีขึ้น ส่งผลให้คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานของโรงเรียนและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในทุกกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

การสะท้อนกลับการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยใช้แนวทางในการพัฒนาครั้งนี้ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยการดำเนินการตามโครงการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบในวงรอบที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันประชุมวิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานร่วมกัน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะร่วมกิจกรรม สอบถามเพื่อประเมิน

ก่อนและหลังการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน พบว่า การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน แต่จากการประเมินร้อยละความก้าวหน้า พบว่าวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองในเรื่องการตรงต่อเวลา มีค่าเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้าน้อยกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้าด้านการแต่งกายและน้อยกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้าโดยรวม ส่วนวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในเรื่องการทำความสะอาดห้องเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้าน้อยที่สุด ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันสรุปและวางแผนเพื่อที่จะแก้ไขในการดำเนินการพัฒนาในรอบที่ 2 ต่อไป

การดำเนินการพัฒนาในรอบที่ 2

1. สภาพและปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 วงรอบที่ 1 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมประชุมสรุปผลการดำเนินงาน พบว่า หลังการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.03$) โดยหลังการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบมีร้อยละความก้าวหน้า 72.60 เมื่อพิจารณาการพัฒนาตนเองตามขอบเนื้อหา วินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านการแต่งกาย อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.35$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 79.07 สูงกว่าวินัยด้านการตรงต่อเวลา อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.94$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 70.60 ส่วนวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.95$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 71.87 สูงกว่าวินัยด้านการทำความสะอาดห้องเรียน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.88$) โดยเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้า 68.87

เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมเสริมสร้างวินัยของนักเรียนที่แสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ พบว่า ครูที่ปรึกษาต้องเข้มงวดอบรมให้ความรู้ ชี้แนะ แนะนำ รวมถึงรู้ข้อมูลพื้นฐานนักเรียน เพื่อสร้างความตระหนักให้กับนักเรียนมากยิ่งขึ้น จึงมีความคิดเห็นตรงกันและสรุปการดำเนินการ เพื่อเสริมสร้างวินัยเกี่ยวกับการตรงต่อเวลา และการทำความสะอาดของห้องเรียน โดยใช้กิจกรรมไฮมูมและกิจกรรมเยี่ยมบ้านแล้วทำการนิเทศติดตามต่อไป

2. แนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

2.1 กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ในวงรอบที่ 2

มีการดำเนินงาน 2 กิจกรรม ได้แก่

2.1.1 กิจกรรมโฮมรูม ได้ดำเนินการตามกิจกรรมเดิมในวงรอบที่ 1

คือ ให้ครูที่ปรึกษาพบปะกับนักเรียน เพื่อให้ความรู้สร้างความตระหนักและกระตุ้นให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีวินัยด้านความรับผิดชอบ ซึ่งดำเนินกิจกรรมทุกวันตอนเช้าหลังจากที่นักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติเสร็จเรียบร้อยแล้ว นักเรียนแต่ละชั้นจะพบครูที่ปรึกษาเป็นเวลา 10 - 15 นาที เรื่องที่ครูที่ปรึกษาจะให้ความรู้และอบรมในชั่วโมงโฮมรูม คือ

- 1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง เกี่ยวกับการแต่งกาย และการตรงต่อเวลา
- 2) ความรับผิดชอบต่อสังคม เกี่ยวกับการช่วยกันรักษาความสะอาดบริเวณต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย

และในวงรอบที่ 2 นี้จะให้ครูที่ปรึกษาเพิ่มการพบปะพูดคุยกับนักเรียนหลังเลิกเรียนโดยไม่จำกัดการใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรมโฮมรูมเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมได้ร่วมไม้ ใต้ถุนอาคารเรียน ซึ่งใช้เวลาไม่เกิน 10 นาที พร้อมทั้งตรวจเช็คการมาเรียนของนักเรียน การแต่งกาย การทำความสะอาดห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบเพื่อให้ นักเรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมาย ระหว่างที่ทำกิจกรรมโฮมรูม กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ผล และจากการบันทึกกิจกรรมโฮมรูมของครูประจำชั้น พบว่า นักเรียนมีการแต่งกายถูกต้อง ส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงเวลา มาโรงเรียนแต่เช้าทันเข้าแถวเคารพธงชาติและยังได้ช่วยเหลือเพื่อน ทำความสะอาดห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบด้วย

ผลการดำเนินกิจกรรม พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความกระตือรือร้นและให้ความสนใจ ฟังครูอบรม สอบถามครูในหัวข้อที่ไม่เข้าใจ ร่วมอภิปราย และแสดงความคิดเห็นกับครูที่อบรม เห็นความสำคัญของการมีวินัยด้านความรับผิดชอบ ต่อตนเองและต่อสังคม ยอมรับกับแนวทางปฏิบัติที่ครูแนะนำและปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเต็มใจ

2.1.2 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่จะทำให้ผู้ร่วมวิจัยพบ

ปัญหาที่ทำให้นักเรียนไม่ยอมรับการพัฒนา รวมทั้งการได้พบปะ พูดคุยกับถึงปัญหาสาเหตุและร่วมมือกันแก้ไขปัญหา รวมทั้งสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญในการเอาใจใส่ต่อนักเรียน สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ได้

แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นตลอดจนสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน ทำให้ผู้ร่วมวิจัยได้ข้อมูลเชิงลึกชัดเจนยิ่งขึ้น โดยดำเนินงานในทุกเย็นวันศุกร์ของสัปดาห์ ตั้งแต่เวลา 14.00 น. เป็นต้นไป โดยครูที่ปรึกษาทำหน้าที่ส่งเอกสารจากโรงเรียนเพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองได้อยู่บ้านเพื่อพบปะพูดคุย สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนความประพฤติ ตลอดจนการดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อหาทางช่วยเหลือต่อไป ซึ่งในการออกเยี่ยมบ้าน รอบที่ 2 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเยี่ยมบ้านให้กับครูที่ปรึกษา ดังนี้

- 1) ก่อนเยี่ยมบ้านต้องศึกษาประวัติส่วนตัวของนักเรียนจากการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ให้ดีเสียก่อน และต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองด้วย
- 2) การเยี่ยมบ้านต้องออกเยี่ยมบ้านด้วยความสมัครใจ สามารถปรับตัวเข้ากับผู้ปกครองได้ดีเพื่อให้ทราบถึงเจตคติของผู้ปกครองที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน พยายามสร้างความประทับใจและทำให้ผู้ปกครองต้องการให้กลับไปเยี่ยมบ้านอีก
- 3) การเยี่ยมบ้านเพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพภายในบ้านฐานะและเศรษฐกิจของครอบครัว ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ความสนใจของครอบครัว รวมทั้งสภาพแวดล้อมรอบๆ บ้าน และเพื่อนบ้าน
- 4) ผู้ร่วมวิจัยต้องมีกลวิธีสัมภาษณ์ ฉลาดป้อนคำถาม รับฟังอย่างตั้งใจ มีไหวพริบ ไม่ควรเริ่มสนทนาด้วยปัญหาของนักเรียน ต้องเริ่มชมเชยความดีงามของนักเรียนก่อนการตำหนิหรือวิจารณ์นักเรียนทางลบ
- 5) หลังจากการเยี่ยมบ้านต้องกลับมาจดบันทึกทุกครั้งเพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เมื่อสงสัยจะได้กลับไปอ่านได้

ผลการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน พบว่า นักเรียนอยู่ในความรับผิดชอบ ได้รับการเยี่ยมบ้านครบ และได้ทราบข้อมูลต่างๆ ของนักเรียนอย่างเป็นระบบ และการออกเยี่ยมบ้านครูที่ปรึกษาได้พูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลเอาใจใส่นักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนในการออกเยี่ยมบ้านผู้ปกครองให้การต้อนรับเป็นอย่างดีและขอให้ทางโรงเรียนดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป ผู้ปกครองยินดีให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ จากการสังเกตนักเรียนกลุ่มเป้าหมายหลังจากออกเยี่ยมบ้าน พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมดีขึ้น โดยได้รับคำชมเชยจากผู้ปกครอง ครูกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และครูในโรงเรียนหลายคนว่า นักเรียนแต่งกายเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด มาโรงเรียนช้ากว่าเดิม ทำการบ้านที่ได้รับมอบหมายส่งทันตามกำหนด นอกจากนั้นยังช่วยเพื่อนที่

การทำความสะดวกในห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบ

2.2 การนิเทศติดตาม ในวงรอบที่ 2 เป็นการเน้นย้ำการตรวจสอบ กำกับดูแล ช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่นักเรียนกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ ซึ่งได้ข้อมูลจากการออกเยี่ยมบ้านทำให้ครูที่ปรึกษาได้รับทราบข้อมูลจุดที่ต้องดำเนินการแก้ไข ตลอดจนประสานงานกับผู้ปกครองของนักเรียนโดยตรง และการจัดกิจกรรมโฮมรูม ครูที่ปรึกษาได้ให้ความรู้ สร้างความตระหนักและผลที่เกิดขึ้นจากการเป็นคนมีความรับผิดชอบ โดยมีการนิเทศและประเมินผลอย่างเป็นระบบตามปฏิทินการปฏิบัติงาน ในระหว่างวันที่ 14 พฤศจิกายน – 27 ธันวาคม 2557 ซึ่งมีนิเทศติดตามเดือนละ 2 ครั้ง ตามกำหนดตารางเวลาการนิเทศติดตาม ดังต่อไปนี้

ครั้งที่ 1 วันที่ 14 พฤศจิกายน 2557

ครั้งที่ 2 วันที่ 28 พฤศจิกายน 2557

ครั้งที่ 3 วันที่ 13 ธันวาคม 2557

ครั้งที่ 4 วันที่ 27 ธันวาคม 2557

3. ผลการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

3.1 ผลการจัดกิจกรรมที่ได้รับการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ได้แก่

3.1.1 กิจกรรมโฮมรูม พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความกระตือรือร้น และให้ความสนใจ ฟังครูที่อบรม สอบถามครูในหัวข้อที่ไม่เข้าใจ ร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็นกับครูที่อบรม จนทำให้นักเรียนตระหนักเห็นความสำคัญของการมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม และยอมรับกับแนวทางปฏิบัติที่ครูแนะนำและปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่ผู้พบเห็น

3.1.2 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน พบว่า นักเรียนอยู่ในความรับผิดชอบ ได้รับการเยี่ยมบ้านครบ และได้ทราบข้อมูลต่างๆ ของนักเรียนอย่างเป็นระบบสามารถทราบข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการหาแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน และการออกเยี่ยมบ้านครูที่ปรึกษาได้พูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลเอาใจใส่นักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียน หลังจากออกเยี่ยมบ้าน พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป แต่งกายถูกระเบียบทางโรงเรียนมากขึ้น อีกทั้งการทำความสะดวกห้องเรียน บริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบได้รับความร่วมมือกับนักเรียนมากยิ่งขึ้น

3.2 ผลการนิเทศติดตาม

ผลจากการดำเนินกิจกรรมการนิเทศติดตาม ในวงรอบที่ 2 เป็นที่น่าพอใจ จะเห็นได้ตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม การแต่งกาย ก็ไม่ต้องว่ากล่าวตักเตือน แต่งการสะอาดและถูกระเบียบวินัย...”

(นักเรียนชั้น ม.2/2, การสัมภาษณ์, 14 พฤศจิกายน 2557)

“...ผู้ปกครองคงเน้นย้ำความพฤติกรรมของนักเรียน จึงทำให้นักเรียน แต่งกายถูกระเบียบ มาโรงเรียนทันเช้าแถวทุกวันเลย...”

(นักเรียนชั้น ม.3/3, การสัมภาษณ์, 28 พฤศจิกายน 2557)

“...คุณครูให้คำแนะนำผมหลายๆเรื่อง เช่น การรักษาความสะอาด ของร่างกาย ความสะอาดของเสื้อผ้า และการทำงานร่วมกับคนอื่น...”

(นักเรียนชั้น ม.1/1, การสัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2557)

“...นอกจากคุณครูแล้ว คนที่มีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำ และให้ คำปรึกษาที่ดีที่สุดคือเพื่อนๆ ของพวกเขา...”

(ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3, การสัมภาษณ์, 26 ธันวาคม 2557)

ผลการนิเทศติดตาม พบว่า การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ตามกรอบทั้ง 2 ด้าน คือความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความกระตือรือร้นและแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่ออย่างเห็นได้ชัด

สรุปผลการดำเนินกิจกรรมในวงรอบที่ 2 เพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบแก่นักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ผ่านการประเมินผลในวงรอบที่ 1 ตามกรอบ 2 ด้านคือด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ประกอบด้วย การแต่งกาย การตรงต่อเวลา และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย การทำความสะอาดห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบโดยใช้กิจกรรมในการพัฒนา คือ กิจกรรมโฮมรูม และกิจกรรมเยี่ยมบ้าน จากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย พบว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาด้านความรับผิดชอบได้ผลเป็นที่น่าสนใจ

การสะท้อนกลับ ในวงรอบที่ 2

ผลการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบ โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ วินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองในเรื่อง การแต่งกาย การตรงต่อเวลา และวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในเรื่อง การทำความสะอาดห้องเรียน การทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งได้กำหนดกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ คือ คือ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน โดยใช้การนิเทศติดตามผลการดำเนินงาน ผลการพัฒนารูปได้ว่า จากการดำเนินกิจกรรมทำให้นักเรียนตระหนักในความมีวินัยต่อตนเองและต่อสังคมมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านความรับผิดชอบดีขึ้นทุกคน

สรุปผลการดำเนินงานทั้ง 2 วงรอบ

จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 อย่างต่อเนื่อง ตามกรอบการพัฒนา คือ 1) วินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง 2) วินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้แนวทางการพัฒนา ได้แก่ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ มีผลการดำเนินการ คือ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้รับทราบความเป็นมาและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการนำมาวิจัย ได้ข้อตกลงและแนวทางกิจกรรมในการดำเนินงาน 2) กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ซึ่งมี 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมคำมั่นสัญญา กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด กิจกรรมเยี่ยมบ้าน และ 3) การนิเทศติดตาม จากการดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาที่กำหนดขึ้น ส่งผลให้เกิดการพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน สรุปผลได้ดังนี้

1. วินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ภายหลังจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น ทั้งในด้านการแต่งกาย โดยสังเกตการแต่งกายสะอาด ถูกระเบียบของโรงเรียน และนักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาเข้าร่วมกิจกรรมเคารพธงชาติ นอกจากนี้นักเรียนยังส่งงานที่ได้รับมอบหมายต่างๆ ตรงต่อเวลา และเข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น

2. วินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ภายหลังจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ดำเนินงาน เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรม ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น จะเห็นได้จากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดีขึ้น มีความกระตือรือร้น ขยันหมั่นเพียร ตั้งใจและให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาด ห้องเรียนและบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบทุกวัน โดยไม่ต้องให้ครูบอกเพราะทุกคนถือว่าเป็นหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันที่จะช่วยกันทำให้เสร็จ ส่งผลทำให้บรรยากาศห้องเรียนน่า เรียน และโรงเรียนมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม น่าอยู่

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผู้วิจัยสรุปและนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผล
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
2. เพื่อหาแนวการเสริมสร้างวินัยความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
3. เพื่อติดตามผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจ สมัครใจเข้าร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา โดยเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการช่วยเหลือ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ร่วมคิดหาวิธีการแก้ปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินและรับผิดชอบ ในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ในทุกขั้นตอนของการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 26 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน

1.1.2 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน

1.1.2 รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน

1.1.3 ครูที่ปรึกษานักเรียน จำนวน 23 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อสะท้อนภาพความสำเร็จของการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน จำนวน 80 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ครูผู้สอนที่ไม่ใช่ครูที่ปรึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน ประกอบด้วยคุณครูที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ และหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2.2 ตัวแทนนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 46 คน ห้องละ 2 คน เป็นนักเรียนชาย 1 คน นักเรียนหญิง 1 คน ได้มาโดยการเลือกจากหัวหน้าห้องและรองหัวหน้าห้อง

1.2.3 ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 23 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวนห้องละ 1 คน คือ ประธานคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในชั้นเรียน

1.2.4 ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 2 คน คือ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรรมการ ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้นำชุมชน

1.3 กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ที่ไม่มีวินัยด้านความรับผิดชอบมากเท่าที่ควร ได้จากการเฝ้าสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ ครูที่ปรึกษา เพื่อนนักเรียน แล้วเห็นสอดคล้องกันว่า เป็นกลุ่มนักเรียนที่ต้องได้รับการพัฒนา

วินัยด้านความรับผิดชอบ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจึงกำหนด เป็นกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ โดยเลือกจากนักเรียนจำนวน 23 ห้อง ห้องละ 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกจากลำดับนักเรียนที่ต้องได้รับการพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบลำดับที่ 1-5 ของแต่ละห้อง จำนวน 115 คน ประกอบด้วย

- 1.3.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 คน
- 1.3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 คน
- 1.3.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 คน
- 1.3.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 คน
- 1.3.5 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 คน
- 1.3.6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

2.1 เนื้อหาที่จะใช้ในการพัฒนา คือ วินัยด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วย

2.1.1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง ได้แก่

2.1.1.1 ด้านการแต่งกาย

2.1.1.2 ด้านการตรงต่อเวลา

2.1.2 ความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่

2.1.2.1 ด้านการทำความสะอาดห้องเรียน

2.1.2.2 ด้านการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ

2.2 แนวทางที่ใช้ในการพัฒนา

2.2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2.2 การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ

2.2.2.1 กิจกรรมไฮมรูม

2.2.2.2 กิจกรรมคำมั่นสัญญา

2.2.2.3 กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ.

2.2.2.4 กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ

2.2.2.5 กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด

2.2.2.6 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน

2.2.3 การนิเทศติดตาม

3. ขอบเขตด้านวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของ เคมมิสและแม็กแท็กการ์ท (Kemmis and McTaggart. 1988 : 11 – 15 อ้างถึงใน องอาจ นัยวัฒน์ 2551 : 301 – 303) เป็นการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร ครู นักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนในการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning)

1.1 วิเคราะห์สภาพ ปัญหาปัจจุบันในการเสริมสร้างวินัยด้าน ความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยศึกษาจากเอกสารแบบรายงานผลการปฏิบัติงาน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา พ.ศ. 2556 และสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย เกี่ยวกับ สภาพและปัญหาปัจจุบันในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

1.2 วางแผนนำเสนอโครงการและคำสั่งเพื่อกำหนดบทบาท หน้าที่ให้ความเข้าใจวัตถุประสงค์และวิธีการในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียน

1.3 วางแผนดำเนินการตามโครงการเพื่อเสริมสร้างวินัย ด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดกิจกรรมเพื่อ เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน จำนวน 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมไฮมูม กิจกรรมคำมั่นสัญญา กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. กิจกรรมเขตพื้นที่ รับผิดชอบ กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด กิจกรรมเยี่ยมบ้าน และการนิเทศติดตาม

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ (Action)

การดำเนินการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา ได้ดำเนินการ 2 วงรอบดังนี้

2.1 วงรอบที่ 1 มี 3 แนวทาง ได้แก่

2.2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ วันที่ 3 มิถุนายน 2557

2.2.2 การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียนระหว่าง 4 มิถุนายน 2557 – 30 กันยายน 2557 จำนวน 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมไฮมูม กิจกรรมคำมั่นสัญญา กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. กิจกรรม

เขตพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด และกิจกรรมเยี่ยมบ้าน

2.2.3 การนิเทศติดตาม สัปดาห์สุดท้ายของเดือน มิถุนายน
กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน

2.2 วงรอบที่ 2 มี 2 แนวทาง ได้แก่ การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้าง
วินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระหว่าง 3 พฤศจิกายน – 30 ธันวาคม 2557
จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเยี่ยมบ้าน และกิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยใช้การ
การนิเทศติดตามและการสังเกตการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยของนักเรียน

ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation)

3.1 ผลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.2 ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความ
รับผิดชอบ

3.3 ผลการดำเนินการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน การประเมิน
แผนการจัดกิจกรรม การสอบถามครูผู้ร่วมการวิจัยและจากการนิเทศติดตาม

ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection)

4.1 ประมวลผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดกิจกรรม
เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

4.2 ประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียน
ต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยใช้แนวทาง
การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมสมองในการกำหนดแนวทางเสริมสร้างวินัยด้านความ
รับผิดชอบนักเรียน และนิเทศติดตาม โดยดำเนินการพัฒนา 2 รอบ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน
โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

1.1 ด้านสภาพเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน พบว่า
นักเรียนขาดการกำกับดูแลจากครูในการทำกิจกรรมต่างๆ และเมื่อนักเรียนกระทำความดี
ขาดการยกย่องชมเชย นอกจากนั้นครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการพัฒนา การจัด
กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนอย่างเป็นระบบ

1.2 ด้านปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน มีดังนี้

2.1) วินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ประกอบด้วย ด้านการแต่งกาย พบว่า นักเรียนแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สกปรกและแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกง ใส่เข็มขัดไม่ถูกต้องระเบียบ ใส่รองเท้าและถุงเท้าไม่ถูกต้องระเบียบและเหยียบเส้นรองเท้า สวมใส่เครื่องประดับที่โรงเรียนไม่อนุญาต มาโรงเรียน และด้านการตรงต่อเวลา พบว่านักเรียนมาโรงเรียนสายไม่ทันเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ ส่งงานไม่ตรงตามเวลา และทำงานไม่เสร็จทันตามกำหนด 2.2) วินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย การทำความสะอาดห้องเรียนและการทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ พบว่า นักเรียนไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบ

2. แนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ในวงรอบที่ 1 ประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน จำนวน 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมไฮมูม กิจกรรมคำมั่นสัญญา กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด กิจกรรมเยี่ยมบ้าน และนิเทศติดตาม ในวงรอบที่ 2 ประกอบด้วย 1) การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมไฮมูม กิจกรรมเยี่ยมบ้าน และ 2) การนิเทศติดตาม

3. ผลการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ครูผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ และได้แนวทางการพัฒนาสามารถจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยของนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคมได้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบมากขึ้น และมีทิศทางการดำเนินการไปในทางเดียวกัน ผลการดำเนินกิจกรรมทำให้นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น โดยจำแนกเป็นด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง พบว่า นักเรียนแต่งกายสะอาดถูกต้องระเบียบของโรงเรียน มาทันเวลาเข้าร่วมกิจกรรมเคารพธงชาติ นอกจากนี้นักเรียนยังส่งงานที่ได้รับมอบหมายต่างๆ ตรงต่อเวลา และเข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้น ชยันหมั่นเพียร ตั้งใจและให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบทุกวัน โดยไม่ต้องให้ครูบอก เพราะทุกคนถือว่าเป็นหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันที่จะช่วยกันทำให้เสร็จ

ส่งผลทำให้บรรยากาศห้องเรียนน่าเรียน และโรงเรียนมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม น่าอยู่

อภิปรายผล

การวิจัยเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน (Planning) ขั้นตอนการปฏิบัติการ (Action) ขั้นตอนการสังเกตการณ์ (Observation) และขั้นตอนการสะท้อนกลับ (Reflection) มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลจากการศึกษาสภาพและปัญหาในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 สรุปได้ดังนี้

1.1 สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

1.1.1 ด้านสภาพเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน พบว่า นักเรียนขาดการกำกับดูแลจากครูในการทำกิจกรรมต่างๆ และเมื่อนักเรียนกระทำความผิดขาดการยกย่องชมเชย นอกจากนั้นครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการพัฒนา การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูขาดความตระหนักในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน จึงไม่ให้ความสำคัญทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจแนวทางที่ถูกต้องในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสฏฐวุฒิ พลดี (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 1 ศรีกิตติวรรณนุสรณ์ โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียน จำนวน 5 คน เพื่อสังเคราะห์ปัญหาการพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน จากนั้นใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน จำนวน 3 คน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ครูไม่เอาใจใส่ และครูขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักการเสริมสร้างวินัยและกระบวนการสร้างความตระหนักด้านการแต่งกาย ครูไม่เอาใจใส่เข้มงวดกวดขันนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

และยังแต่งกายตามใจชอบ เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีกับนักเรียน ไม่ยอมรับในเรื่องของวินัยและด้านความสะอาดของร่างกายเกิดจากการนำแฟชั่น ค่านิยมสื่อต่างๆ มาบริโภคแบบผิดๆ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริ หลักรทอง (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างควมามีวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร โดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) จำนวน 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) กลยุทธ์ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ การประชุมแบบมีส่วนร่วม โครงการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมประกวดมารยาท กิจกรรมประกวดการแต่งกาย ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน กิจกรรมประกวดพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมประกวดห้องเรียนน่าอยู่ กิจกรรมอบรมนักเรียนในชุดลับตาห์ และการนิเทศกำกับ ติดตาม หลังการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างควมามีวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ สรุปได้ว่านักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นผู้มีวินัย มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและโรงเรียน ทั้งยังทำให้ครูและผู้เกี่ยวข้องได้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานในการพัฒนานักเรียนได้ดียิ่งขึ้น จึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้ใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม และกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในหลายๆ กิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายไปพัฒนาเสริมสร้างวินัยนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

1.1.2 ด้านปัญหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ได้แก่ 2.1) วินัย

ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ประกอบด้วย ด้านการแต่งกาย พบว่า นักเรียนแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สกปรกและแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกง ใส่เข็มขัดไม่ถูกต้องระเบียบ ใส่รองเท้าและถุงเท้าไม่ถูกต้องระเบียบและเหยียบส้นรองเท้าสวมใส่เครื่องประดับที่โรงเรียนไม่อนุญาตมาโรงเรียน เช่น สร้อยคอทองคำ ต่างหู กิ๊บติดผมที่มีสีสั่น และด้านการตรงต่อเวลา พบว่านักเรียนมาโรงเรียนสายไม่ทันเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ ส่งงานไม่ตรงตามเวลา และทำงานไม่เสร็จทันตามกำหนด 2.2) วินัย

ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย การทำความสะอาดห้องเรียนและการทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ พบว่า นักเรียนไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกคน ไม่มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานที่ถูกต้องเกี่ยวกับวิธีการฝึกวินัยนักเรียนที่มีประสิทธิผล เนื่องจากวินัยเป็นพื้นฐานที่สำคัญควรจะต้องมีตั้งแต่เด็กเพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ในอนาคต เพราะ

เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมที่แตกต่างกันทำให้มีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เด็กที่ถูกเลี้ยงดูโดยขาดการฝึกวินัย หากไม่ได้รับการช่วยเหลือแก้ไขอาจส่งผลให้มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และตัวแปรสำคัญของการสร้างเสริมวินัยที่ดีให้กับเด็กก็คือผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเด็กในครอบครัวคือพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ส่วนในโรงเรียนคือครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ แม้นดินแดง (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างควมมีวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนบึงไทรพิทยาคม อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ก่อนการดำเนินการพัฒนานักเรียนขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง กล่าวคือ การแต่งกายไม่เรียบร้อยไม่เหมาะสม เช่น นักเรียนชายปล่อยเสื้อลอยชาย ทรงผมผิดระเบียบ นักเรียนหญิงทรงผมผิดระเบียบ ย้อมสีผม ใช้เครื่องสำอาง ไม่แต่งชุดพลศึกษาในวันที่มีการเรียนวิชาพลศึกษา ไม่แต่งชุดลูกเสือ เนตรนารี ในวันที่มีการเรียน การสอนลูกเสือ-เนตรนารี ไม่เข้าแถวร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง เข้าเรียนไม่ตรงเวลา หนีเรียน โดดเรียน ไม่เข้าเรียนในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น การขาดวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา คือ ขาดวินัยในการรักษาความสะอาด ทั้งขยะไม่ถูกที่ที่จัดไว้ให้ ทั้งขยะตามที่นั่งพักผ่อน

2. แนวทางพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จากการสำรวจสภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ได้ร่วมกันหาแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา ประกอบด้วย วินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาตามแผนปฏิบัติการ คือ

- 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ
- 2) การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน มีกิจกรรม จำนวน 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมไฮมูม กิจกรรมคำมั่นสัญญา กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด และกิจกรรมเยี่ยมบ้าน และ
- 3) การนิเทศติดตาม ทั้งนี้เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน และสามารถใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน และนำไปสู่การปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับแนวคิดของนิวัติชัย สร้อยนาถ (2552 : 27) ที่กล่าวว่า การประชุมเป็นเทคนิคการอบรมที่นิยมใช้กันมากในสถาบันการศึกษา และ

ในวงกว้างไป เนื่องจากการประชุมเชิงปฏิบัติการจะเน้นทั้งทางด้านวิชาการ ทฤษฎีและด้านการปฏิบัติ การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นวิธีการสอนที่ประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายที่มีปัญหาและความสนใจตรงกันมาพบกับผู้อำนวยการหรือผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เหมาะสม เพื่อจะหาความรู้หรือหนทาง เพื่อแก้ปัญหาหรือสิ่งที่ประสบอยู่ และสอดคล้องผลงานวิจัยของปิยะดา ยอดคีรี (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนวังสามหมอวิทยาคาร อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ในครั้งนี้โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) จำนวน 2 วนรอบ ประกอบด้วยการวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) การนิเทศกำกับติดตาม ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การประชุมแบบมีส่วนร่วม โครงการพัฒนางานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบทั้ง 4 กิจกรรม ส่งผลให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นผู้มีวินัย มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อโรงเรียน ทั้งยังทำให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานในการพัฒนาวินัยนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น จึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้ใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม และกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในหลายๆ กิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายไปพัฒนาเสริมสร้างวินัยนักเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของจิรพันธ์ วรรณศิริ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนศรีสุขพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เฉพาะนักเรียนที่มีปัญหา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบประเมินผล การปฏิบัติงานและแบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาได้แก่ กิจกรรมไฮมูม กิจกรรมลัญญาใจ กิจกรรมสะอาดทุกวัน และกิจกรรมเยี่ยมบ้าน ส่งผลให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้นอยู่ในระดับมากด้านการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง การมาเรียน การเข้าเรียน การทำความสะอาดห้องเรียน และการทำความสะอาดบริเวณพื้นที่ทางโรงเรียนมอบหมาย นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม มีความรับผิดชอบต่องานที่ครูอาจารย์ได้มอบหมาย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาวดี มังคละคีรี (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงวิทยาคาร อำเภอโพนสวรรค์

จังหวัดนครพนม โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาประกอบด้วย การระดมพลังสร้างสรรค์ กิจกรรมพันธะสัญญาใจครูและศิษย์ กิจกรรมสัญญาเงื่อนไข กิจกรรมประกวดความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ และกิจกรรมคัดเลือกนักเรียนต้นแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน แบบสำรวจ แบบบันทึกพันธะสัญญาและแบบบันทึกการประชุม พบว่า ผลการพัฒนาการดำเนินงาน เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน โดยใช้กิจกรรม 4 กิจกรรม สามารถบรรลุผลตามกรอบการศึกษาค้นคว้าช่วยให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงขึ้น อย่างไรก็ตามยังมีนักเรียนกลุ่มเป้าหมายบางส่วนที่ครูประจำชั้นต้องคอยกำกับดูแลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อตนเองอย่างยั่งยืนต่อไป

3. ผลการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่าการดำเนินงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งจำแนกเป็นวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้ แนวทางการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ประกอบด้วย 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมไฮมูม กิจกรรมคำมั่นสัญญา กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด กิจกรรมเยี่ยมบ้าน และการนิเทศติดตาม ปรากฏว่า วินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่ชี้ให้เห็นว่านักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง คือ การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสะอาด อยู่เสมอ ทรงผมไม่ยาวเกินกว่าที่ระเบียบของโรงเรียนกำหนดไว้ การเข้าห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอและส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพุฒิศักดิ์ อุปรัง (2552 : 130 – 132) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน โรงเรียนกุดขอนแก่น วิทยาคม อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ก่อนการพัฒนาพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อความรับผิดชอบต่อตนเองในด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ผู้ศึกษาค้นคว้าจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน โดยใช้การประชุมปฏิบัติการ จนกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถสร้างความเข้าใจถึงขั้นตอนแนวทางการปฏิบัติการพัฒนาการ

ดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนได้เป็นอย่างดีจนสามารถ
 ดำเนินการใช้การเสริมแรงในการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง
 ของนักเรียนทั้ง 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมชุมนุมน้อยร้อยใจ ก.ข.ว. กิจกรรมตรวจการแต่งกาย
 กิจกรรมคนดีศรี ก.ข.ว. และกิจกรรมเยี่ยมบ้าน ในวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ผลการศึกษา
 พบว่า ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
 นักเรียนพัฒนาตนเองได้ครบทุกคน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของนิเวศน์ เต็มประชุม
 (2550 : 108 - 115) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความ
 รับผิดชอบต่อตนเองเกี่ยวกับการแต่งกาย และการตรงต่อเวลาของนักเรียนโรงเรียนพร
 เจริญวิทยา อำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย สรุปผลการดำเนินงานได้ว่า ก่อนการ
 พัฒนานักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมการทำผิดระเบียบวินัยของโรงเรียนด้านการแต่ง
 กาย และด้านการตรงต่อเวลาค่อนข้างถาวร จำนวน 50 คน จึงได้ร่วมกันพัฒนาการ
 ดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในวงรอบที่ 1 โดยใช้กิจกรรมในการพัฒนา คือ การประชุมระดม
 สมอ การทำสัญญาเงื่อนไขการตระหนักรู้ในตนเอง ผลการพัฒนา พบว่า กิจกรรมการทำ
 สัญญาเงื่อนไข นักเรียนได้ทำสัญญาโดยมีเงื่อนไขเกี่ยวกับการแต่งกายและการตรงต่อเวลา
 ทุกคน ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ จึงได้มีการศึกษา
 ในวงรอบที่ 2 ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กิจกรรมในการพัฒนา คือ การทำสัญญา
 เงื่อนไข การตระหนักรู้ในตนเอง ผลการพัฒนา พบว่ากลุ่มเป้าหมายสามารถนำสัญญา
 เงื่อนไขไปแจ้งให้ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองทราบทุกคนและควบคุมตนเองตามสัญญา
 เงื่อนไขได้ทุกคน ผลการประเมินพฤติกรรมตนเองของนักเรียนด้านการแต่งกายและด้าน
 การตรงต่อเวลา ผลการประเมินพฤติกรรมโดยรวม อยู่ในระดับดีทุกข้อ การจัดกิจกรรม
 คนดีศรีพรเจริญ พบว่า มีการยกย่องนักเรียนที่ปฏิบัติตามระเบียบด้านการแต่งกายและ
 การตรงต่อเวลาที่ดีที่สุดและมีกลุ่มเป้าหมายบางส่วนได้รับเกียรติบัตรยกย่องเชิดชู

ผลการพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า นักเรียนมี
 พฤติกรรม ที่ชี้ให้เห็นว่านักเรียน มีความรับผิดชอบต่อสังคมมาก คือ การให้ความร่วมมือ
 ในการช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบ สอดคล้องกับ
 ผลการวิจัยของเพด็จ นามวงศ์ษา (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงาน
 เสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม โรงเรียนคำตาก้าราช
 ประชาสงเคราะห์ อำเภอคำตาก้า จังหวัดสกลนคร ตามกรอบการพัฒนา 2 ด้าน คือด้าน
 ความรับผิดชอบต่อตนเองในด้านการแต่งกาย และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยใช้การ

วิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของเคมมิสและแม็กแท็คการ์ท (Kemmis and McTaggart) จำนวน 2 วงรอบแต่ละวงรอบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติการสังเกต และการสะท้อนผล กลุ่มศึกษาค้นคว้าจำนวน 6 คนและกลุ่มเป้าหมายจำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสังเกตแบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกและแบบประเมิน การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique) ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่าในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมระดมความคิดเห็น และการนิเทศภายใน มีกิจกรรมการพัฒนาได้แก่ กิจกรรมสัญญาร่วมใจพัฒนา กิจกรรมร่วมใจรักษาความสะอาด กิจกรรมดูแลป้องกันตรวจสอบ พบว่าด้านการรักษาความสะอาดโรงเรียนนักเรียนยังไม่ปรับปรุงพฤติกรรม จำนวน 12 คน แยกเป็นความสะอาดห้องเรียน ยังไม่ปรับปรุงพฤติกรรมจำนวน 8 คนและการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ ยังไม่ปรับปรุงพฤติกรรม จำนวน 4 คน จึงได้พัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด เขตพื้นที่รับผิดชอบเยี่ยม การดำเนินการพบว่าด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวมกลุ่มเป้าหมายให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาดห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบทุกคน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของประจวบ ยลพล (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อของนักเรียน โรงเรียนบ้านแห่งเจริญวิทย์ อำเภอ นามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการตามแผน (Action) การสังเกต (Observation) ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) ผลการวิจัยพบว่า หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมรณรงค์การแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบ กิจกรรมรณรงค์การรักษาความสะอาดของร่างกาย กิจกรรมเด็กดีมีความรับผิดชอบต่อ กิจกรรมแบ่งเขตรับผิดชอบภายในโรงเรียน และกิจกรรมการประกวดห้องเรียนสะอาด และใช้หลักวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นแนวทางในการเสริมสร้างวินัย นักเรียนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติตามกิจกรรมต่างๆ เช่น ไม่ปล่อยขยำเสื้อออกนอกกางเกง ใส่ชุดที่ตรงตามวันที่กำหนด ไม่ใช่เครื่องสำอางที่ไม่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน และใส่ถุงเท้าทุกครั้งเมื่อใส่รองเท้าหุ้มส้นมาโรงเรียน แต่งกายมาโรงเรียนด้วยเสื้อผ้าที่ซักสะอาดเสมอ ล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร และรักษาสุขภาพเล็บมือเล็บเท้าไม่ให้สกปรก ดูแลรักษาสิ่งของ ซึ่งเป็นสมบัติของโรงเรียนในเขตพื้นที่ตนเองรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการช่วยดูแลรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ การทิ้งขยะลงในที่ที่จัดไว้ให้ ทำความสะอาดเขต

รับผิดชอบโดยไม่มีคนควบคุม และช่วยกันรักษาความสะอาดของโต๊ะ เก้าอี้ ผนังอาคาร หรือห้องน้ำและร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียน
ต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
จากการดำเนินการวิจัยและผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 บุคลากรในโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของฝ่ายต่างๆ ต้องร่วมมือกัน
อย่างจริงจังในการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การเสริมสร้างวินัยให้เกิดขึ้นกับ
นักเรียนทุกคนอย่างยั่งยืน

1.2 ควรดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ตลอดจนการ
นิเทศ กำกับ ติดตามอย่างเป็นระบบ และมีการประสานกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง
นักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่องทั้งที่บ้านและโรงเรียน

1.3 ควรจัดประชุมครูและนักเรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยของ
นักเรียนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาและส่งเสริมกิจกรรมหรือกลยุทธ์ใหม่ๆ ในการดำเนินงาน
เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ จัดทำเป็นแผนพัฒนาตลอดปีการศึกษาเพื่อเสริมสร้าง
ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อให้นักเรียนขาดวินัยด้านความ
รับผิดชอบ เพื่อแก้ไขปัญหาก็เกิดความยั่งยืน

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บรรณานุกรม

- กร กongsu. การดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียน
สามัคคีพิทยาคม อำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- กรรณาภรณ์ ดวงแจ่มกาญจน์. การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษารายงานบุคคล
และเป็นกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อความรับผิดชอบต่อตนเอง
ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร.
ปริญญาโท กศ.ม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2545.
- กรมวิชาการ. การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความรับผิดชอบ
และมีวินัยในตนเอง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545 .
- กมล ภูประเสริฐ. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : เสริมสิน พีร เพรส
ซิสเท็ม, 2545
- กมลวัฒน์ วันวิชัย. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสตรีวัดอัมพวัน กรุงเทพมหานคร.
สารนิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2545.
- กังวาน กันเพ็ชร์. แนวทางการจัดอบรมและประชุมเชิงปฏิบัติการของคณะกรรมการ
ดำเนินงานองค์การเกษตรกรในอนาคต แห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระดับภาค ภาคเหนือ.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2550.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559)
ฉบับสรุป. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545.
- งานกิจการนักเรียน, โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา. แบบรายงานผลการดำเนินงาน
ฝ่ายกิจการนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา. สกลนคร :
โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา, 2556.
- จรรยา สุวรรณทัตและดวงเดือน พันธุ์นาวิณ. ความสำคัญและความจำเป็นของวินัย
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2548.

- จันทร์โท จันทร์พิมพ์. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนางานกิจการนักเรียน โรงเรียนบ้านโคกขามเลียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2553.
- จารุวรรณ พูลฤทธิ์. การสร้างหลักสูตรเกษตรผสมผสานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ สำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านหัวลำ จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.
- จิรนนท์ วรรณศิริ. การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนศรีสุขพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2550.
- จุฑาทิพย์ นามสีฐาน. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนเพ็ญพิทยาคม อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- จวีร์รัตน์ นัยทัยทวีกุล. การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : 2538.
- เฉลียว บุรีภักดี และคณะ. วิชาการวิจัยชุมชน. กรุงเทพฯ : เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมสโปรดักส์, 2545.
- เชาว์ มณีวงษ์. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : อมรรการพิมพ์, 2545.
- จรรยาณี ไทยดี. การปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของข้าราชการครูโรงเรียนบ้านทางสาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุบลราชธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2552.
- ณัฐชยา จิตภักดี. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม โรงเรียนหนองม่วงน้อยนา นิคมสามัคคี อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- ดวงเดือน พันธุ์นาวิน. ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม : การวิจัยและพัฒนาบุคคล. โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ, 2548.
- ทวีศักดิ์ นพเกษร. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เล่ม 2. นครราชสีมา : ชมรมพยาบาลชุมชนแห่งประเทศไทย คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2549.

- ธวัชชัย นันทสว่าง. บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอ
ทุ่งช้าง จังหวัดน่าน. การศึกษาอิสระ ศษ.ม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, 2546.
- ธีรฤทธิ ประทุมพรรัตน์. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2534.
- นงนภัส คู่ขวัญญา เทียงกมล. การวิจัยเชิงบูรณาการแบบองค์รวม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- นิวัติชัย สร้อยนาถ. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนบ้านแต่ใหม่ อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
2552.
- นิเวศน์ เต็มประชุม. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ
โรงเรียนพรเจริญวิทยา อำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
2550.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุง. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น, 2545.
- ประจวบ ยลพล. การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียน
บ้านแห่งเจริญวิทย์ อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2556.
- ประชุม โปธิกุล. เทคนิคการประชุม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สายใจ, 2546.
- ประดิษฐ์ อุประนัย. ความรับผิดชอบ. เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก
หน่วยที่ 6-10. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2530.
- ประสาธ อิศรปริดา. สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. ขอนแก่น :
โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา, 2547.
- ประสาน กองทอง. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียน
โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.

- ปิยะดา ยอดคีรี. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ
ของนักเรียน โรงเรียนวังสามหมอวิทยาคาร อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
2552.
- เผด็จ นามวงศ์ษา. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ
โรงเรียนคำตากล้าราชประชาสงเคราะห์ อำเภอดำรงวิทยาคาร จังหวัดสกลนคร.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
2552.
- พรรณี ทับทอง. ผลของการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ เขตบางนา
กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2545 .
- พระมหาสมชาย ฐานวุฑฺโฒ. มงคลชีวิต ฉบับทางก้าวหน้า. ม.ป.ท., 2552.
- พนัส หันนาคินทร์ และคณะ. วินัย. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2542.
- พุดศักดิ์ อุปรัง. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง
ของนักเรียนโรงเรียนกุดขอนแก่นวิทยาคม อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 5. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- ไพโรจน์ ชลารักษ์. “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.” วารสารราชภัฏตะวันตก. 1(1)
20 -21 ; กรกฎาคม-ธันวาคม, 2549.
- ไพจิตร อุทัยประดิษฐ์. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านการแต่งกายนักเรียน
โรงเรียนเบญจมมิตรวิทยา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- ไพฑูริย์ หงษ์แพง. การพัฒนาแบบการดำเนินงานวินัยนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียน
บ้านห้วยพิชัย อำเภอปากชม จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลย :
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2549.
- มานพ จิตแมน. การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านการแต่งกายของนักเรียน
โรงเรียนเทศบาล 1 “บุรีราษฎร์ดรุณวิทยา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.

- ระวีวรรณ เสวตามร. การประชุมที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สายใจ 2530.
- รังสิวุฒิ กลางสวัสดิ์. ทักษะและปัญหาการจัดการประชุมในโรงเรียนของผู้อำนวยการโรงเรียนตามทัศนะของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2549.
- รัชนี สังข์สุวรรณ. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของข้าราชการสำนักงานบริหารส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมี บุ๊คพับลิเคชั่น, 2546
- รุ่งอรุณ เทียมมลม. การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย 2 อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- รุจิรี ภู่สาระ และคนอื่น ๆ. แบบเรียนแนวหน้า ชุดกระบวนการหลักสูตรใหม่ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 6. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2547.
- เรณู แดงไทย. ผลการสอนโดยใช้กระบวนการของค่านิยมให้กระจ่างที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2546.
- โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา. สกลนคร : โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา, 2556.
- โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา. รายงานการพัฒนาคณาภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2556. สกลนคร : โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา, 2556.
- วะรีพร บำรุงผล. ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2548.
- วัชรกรรณ์ ผลสว่าง. การพัฒนาวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโรงเรียนเขาพระนอน วิทยาคม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.

- วิษณุพันธ์ ลาซานนท์. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนโรงเรียนสามหมอกวิทยา อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- วินิจฉัย อาสนาทิพย์. การพัฒนาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน โรงเรียนดงบังอำนวนายวิทย อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- วิโรจน์ เตะประโคน. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกตาพรหม อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2555.
- วุฒิไกร ไชยช่วย. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดต่อตนเองและส่วนร่วม โรงเรียนคำเขื่อนแก้วชนูปถัมภ์ อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- ศิริ หลักทอง. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโรงเรียนสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- _____. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.
- สนั่น คุณศิริ. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้านบัวโคก อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- สมชาย แพ้โธสงค์. การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านการแต่งกายของนักเรียนโรงเรียนบ้านเพ็กน้อย อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- สมชาย โอนอ่อน. แนวทางการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดงานเทศบาลนครนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. 2547.

- สมนึก ภัททิยธนี. การวัดผลการศึกษา. กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2544.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. การวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหลักสูตรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
ในชั้นเรียน สำหรับครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์ กศ.ด. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2547.
- สมพร สุทัศน์ีย์, ม.ร.ว. จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์,
2544.
- สมเกียรติ ศรีจักรวาล. การวางแผนและการจัดการประชุมทางวิชาการ. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543
- สิทธิณัฐ ประพุทธนิติสาร. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : แนวคิดและแนวปฏิบัติ.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2546.
- สิริกิติ์ ไชยราช. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน
โรงเรียนวังยางวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2554.
- สีปสกุล ชดช้อย. การพัฒนาวินัยและความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนเมืองทุ่งวิทยา
อำเภอสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- สุคนธ์ เครือบคนโท. การดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ
โรงเรียนโคกยาง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษา
ค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- สุชาติ แม่นดินแดง. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความมีวินัยด้านความรับผิดชอบ
ของนักเรียนโรงเรียนบึงไทรพิทยาคม อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- สุทธิพร บุญส่ง. คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ :
ทริบเพิ้ลกรุ๊ป, 2549.
- สุนันท์ พรหมประกอบ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
ของนักศึกษาอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช, 2546.

- สุภาวดี จันทวานิช. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- สุภาวดี มังคละคีรี. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ
ต่อตนเองของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงวิทยาคาร อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัด
นครพนม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- สุวิรัช คนใจบุญ. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกาย
โรงเรียนบ้านกุดชะนวน “รัฐราษฎร์สวัสดิ์อุทิศ” อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- สุวิมล ว่องวานิช. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สำราญ กำจัดภัยและคณะ. การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูและ
บุคลากรทางการศึกษาเพื่อปฏิบัติการเรียนรู้ : กรณีศึกษาโรงเรียนพรหมนาฏาจารย์
อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร. สกลนคร : งานวิจัยคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2547.
- สำราญ สุขเกษม. การพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนโนนสุวรรณพิทยาคม อำเภอโนนสุวรรณ
จังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2547.
- เสฏฐวุฒิ พลดี. การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างวินัย
ด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 1 ศรีกิตติวรรณนุสรณ์
อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา,
2556.
- เสถียรภัทร์ สมฤทธิ์. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ
โรงเรียนบ้านโคกสูง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษา
ค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- ไสว รินทราข. การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียน
โคกสำราญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2552.

- หลังทอง แสงดาววัน. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบนักเรียน
โรงเรียนประถมศึกษาบ้านโพนสะหว่างเหนือ เมืองโกสอนพมวิหาน
แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2555.
- องอาจ นัยพัฒน์. การออกแบบการวิจัย : วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และ
ผสมผสานวิธี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- อมรา พงศ์คำพิชญ์. “ความหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพ,” ใน การวิจัยเชิงคุณภาพ
เพื่อการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 3. ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.
- อรนิจ นายชัยเวียง. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียน
กาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.
- อรรถพล ปิ่นม้น. ปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ราชนครินทร์, 2550.
- อรุณลักษณ์ เลหาพะพันธ์. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน
ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง โรงเรียนสุขานารี อำเภอเมืองนครราชสีมา
จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- อังคณา ตุงคะสมิต. พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
แบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2550.
- อัจฉราวดี สุขชัยบวร. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553.
- อัญชิสา สุรีย์แสง. การใช้กิจกรรมพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนอรุณประดิษฐ์ จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นครปฐม :
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. การบริหาร : ทักษะและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
สุขสบายใจ, 2538.

Guepety, Sharon Joyann. "Education, Administration (0514) ; Education, Educational
Psychology (0525)" : The University Of Southem Mississippi ; Dissertation
Abstracts International. 83 : 3802 – A ; 2003.

Kemmis, S. and R. McTaggart. The Action Research Planner. Victoria : Deakin
University Press, 1988.

Sterner, Karl Andrew. "Family Structure and Discipline Problem at the Middle School
Level".Dissertation Abstracts International. 63(09) : 3382 – A ; 2003.

Way, Sandra Marie. "For their own Good? The Effects of School Discipline and
Disorder on Student Behavior and Academic Achievement," Dissertation
Abstracts International. 64(10) : 3850 – A ; April, 2004.

Wilson SI, School-based intervention for aggressive and disruptive behavior : update
of a meta-analysis. Dissertation Abstracts International. 33(2 Suppl) :
S130-43 ; August, 2007.

Zentner, Suzanne Mary. "The Relationship Between Student Discipline and Student
Achievement : A Multi-linear Approach," Dissertation Abstracts International.
62(07) : 2312 – A ; January, 2002.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๑๗๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร - อุดรธานี
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
  ๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
  ๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายนพดล ครสสาย นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิจัยเพื่อเสริมสร้างวินัย ด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอวยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๓” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์ เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบ เครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์และประเมินเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย โสพันนา)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๘

โทรสาร ๐ ๔๒๗๗ ๐๐๗๒

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๑๗๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร - อุดรธานี
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย โพไพล

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
  ๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
  ๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายพนพล ครสสาย นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิจัยเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๓” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์ เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์และประเมินเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย โสพันนา)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๘

โทรสาร ๐ ๔๒๗๗ ๐๐๓๒

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๑๗๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร - อุดรธานี

อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
  ๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
  ๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายนพดล ครสสาย นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิจัยเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๓” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมีส่วนช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒนา สุวรรณไตรย์ เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์และประเมินเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย โสพันนา)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๘

โทรสาร ๐ ๔๒๘๗ ๐๐๓๒

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๑๗๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร - อุดรธานี
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายเรืองฤทธิ์ ไตรธิเลน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
  ๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
  ๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายนพดล ครสาย นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิจัยเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๓” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์ เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.อุทัยทรัพย์ ดอกคำ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์และประเมินเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย โสพันนา)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๘

โทรสาร ๐ ๔๒๕๗ ๐๐๓๒

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๑๗๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร - อุดรธานี
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายบรรพต หุญจันทิก

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
  ๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
  ๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายนพดล ครสสาย นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิจัยเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๓” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกรศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์ เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์และประเมินเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย โสพันนา)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๘

โทรสาร ๐ ๔๒๗๗ ๐๐๓๒

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามสภาพ/ปัญหาและแนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 (เครื่องมือหมายเลข 1)
2. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามสภาพ/ปัญหาและแนวทางการเสริมสร้างวินัย ด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
3. แบบประเมินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 (เครื่องมือหมายเลข 2)
4. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23
5. แบบบันทึกรายงานการประชุม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 (เครื่องมือหมายเลข 3)
6. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบบันทึกรายงานการประชุม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
7. แบบบันทึกผลการปฏิบัติกิจกรรมโฮมรูม (เครื่องมือหมายเลข 4)
8. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบบันทึกผลการปฏิบัติกิจกรรมโฮมรูม
9. แบบบันทึกคำมั่นสัญญา เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 (เครื่องมือหมายเลข 5)
10. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบบันทึกคำมั่นสัญญา เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

11. แบบสังเกต เรื่อง การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 (เครื่องมือหมายเลข 6)

12. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสังเกต เรื่อง การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

13. แบบสัมภาษณ์ เรื่อง การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 (เครื่องมือหมายเลข 7)

14. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ เรื่อง การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

15. แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน เพื่อการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 (เครื่องมือหมายเลข 8)

16. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านเพื่อการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

17. แบบบันทึกการนิเทศติดตามการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 (เครื่องมือหมายเลข 9)

18. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบบันทึกการนิเทศติดตามการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

แบบสอบถาม

สภาพปัญหา และแนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

*****

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

2. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามมีโครงสร้าง ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบให้ครบทุกคำถาม และข้อความใดไม่ได้ตอบคำถาม กรุณาระบุเหตุผลไว้ด้วย

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ตรงกับสภาพจริงให้มากที่สุด คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ในภาพรวม และไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้มา ณ โอกาสนี้ด้วย

นายนพดล ครสสาย

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

แบบสอบถามสภาพ/ปัญหาและแนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน
โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ข้อมูลเบื้องต้น

- 1. ผู้ให้ข้อมูล .....เพศ .....
- 2. ตำแหน่ง .....ประสบการณ์การทำงาน .....
- 3. ให้ข้อมูลวันที่ .....เดือน.....พ.ศ. ....

คำชี้แจง แบบสอบถามมี 2 ตอน ใช้สอบถามสภาพเพื่อศึกษาสภาพ/ปัญหา และแนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดให้ข้อมูลเป็นจริงมากที่สุด

ตอนที่ 1 สภาพ/ปัญหาเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน

- 1. สภาพที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน
โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา ที่ปรากฏในปัจจุบันเป็นอย่างไร
.....
.....
.....
.....
- 2. ท่านคิดว่าปัญหาเกี่ยวกับวินัยของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษามีหรือไม่
ถ้ามีปัญหาวินัยของนักเรียนที่ต้องแก้ไขเร่งด่วนที่สุด คือเรื่องใดบ้าง
.....
.....
.....
- 3. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและแนวทางการปฏิบัติของ
โรงเรียน
.....
.....
.....

4. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการแต่งกายของนักเรียนปัจจุบัน

.....

.....

.....

5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการตรงต่อเวลาในการมาโรงเรียน การเข้าห้องเรียน การส่งงาน/การแก้ไขงานที่ได้รับมอบหมาย และการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนปัจจุบัน

.....

.....

.....

6. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการรักษาความสะอาดของห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนของนักเรียนปัจจุบัน

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

7. ท่านมีหลักการ วิธีการ และแนวทางในการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา อย่างไร

.....

.....

.....

8. ท่านคิดว่าแนวทางในการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา จะประสบความสำเร็จ จะต้องมี่ปัจจัยด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

9. ท่านคิดว่าการเสริมสร้างวินัยจะเป็นแรงผลักดันสำคัญที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน และสร้างความตระหนักในการมีวินัยจนเกิดผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....
.....

10. ท่านคิดว่าการระดมความคิดในการประชุมวางแผนดำเนินงาน มีส่วนช่วยทำให้สร้างความตระหนักและเกิดความเข้าใจในการเสริมสร้างวินัยหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

11. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

**แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามสภาพ/ปัญหาและแนวทางการ
เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 (เครื่องมือหมายเลข 1)**

*****

ผู้ประเมิน .....

ตำแหน่ง .....

สถานที่ทำงาน .....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามสภาพ/ปัญหาและแนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23

2. โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้มี ความสอดคล้องกับการสอบถามสภาพ/ปัญหาและแนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต23 หรือไม่ แล้วพิจารณา ภาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “คะแนนพิจารณา” ตามความคิดเห็นของท่าน ดังต่อไปนี้

กา ✓ ในช่อง +1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการข้อนั้นสอดคล้อง

กา ✓ ในช่อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ารายการข้อนั้นสอดคล้อง

กา ✓ ในช่อง -1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการข้อนั้นไม่สอดคล้อง

3. การประเมินของท่านมีความสำคัญยิ่งต่อการพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดประเมินแบบสอบถามตามความเป็นจริง และครบทุกข้อ

4. หากท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมประการใด ขอความอนุเคราะห์เขียนข้อมูลลงในข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อผู้วิจัยจะได้นำกลับไปปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ต่อไป

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการประเมินครั้งนี้

นายนพดล ครสสาย

นักศึกษาศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1. ข้อมูลเบื้องต้น				
สภาพ/ปัญหาเกี่ยวกับวินัยนักเรียน				
2. สภาพที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษาที่ปรากฏในปัจจุบันเป็นอย่างไร				
3. ท่านคิดว่าปัญหาเกี่ยวกับวินัยของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนา ศึกษา มีหรือไม่ถ้ามีปัญหาวินัยของนักเรียนที่ต้องแก้ไขเร่งด่วนที่สุดคือเรื่องใดบ้าง				
4. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและแนวทางการปฏิบัติของโรงเรียน				
5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการแต่งกายของนักเรียนปัจจุบัน				
6. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการตรงต่อเวลาในการมาโรงเรียน การเข้าห้องเรียน การส่งงาน/การแก้ไขงานที่ได้รับมอบหมาย และการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนปัจจุบัน				
7. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการรักษาความสะอาดของห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนของนักเรียนปัจจุบัน				
แนวทางในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน				
8. ท่านมีหลักการ วิธีการ และแนวทางในการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา อย่างไร				
9. ท่านคิดว่าแนวทางในการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษาจะประสบความสำเร็จจะต้องมีปัจจัยด้านใดบ้าง				
10. ท่านคิดว่าการเสริมสร้างวินัยจะเป็นแรงผลักดันสำคัญที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน และสร้าง ความตระหนัก ในการมีวินัยจนเกิดผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไร				
11.ท่านคิดว่าการระดมความคิดเห็นในการประชุมวางแผนดำเนินงานมีส่วนช่วยทำให้สร้างความตระหนักและเกิดความเข้าใจในการเสริมสร้างวินัยหรือไม่ อย่างไร				
12. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ

.....
(.....)
...../...../.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

แบบประเมินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

*****

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นการประเมินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามกรอบเนื้อหา 2 ด้าน คือ วินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ประกอบด้วย การแต่งกาย การตรงต่อเวลา และวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย การทำความสะอาดห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบ

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อประเมินข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ซึ่งมี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. ขอความร่วมมือให้ท่านเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลือกหรือเขียนข้อความลงในช่องว่าง ที่กำหนดให้ตามความเป็นจริงหรือตรงกับความคิดเห็นของท่าน เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้มา ณ โอกาสนี้ด้วย

นายนพดล ครสสาย

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

- 1.1 ผู้ประเมิน ( ) ผู้วิจัย ( ) ผู้ร่วมวิจัย ( ) ผู้ปกครอง ( ) ครูที่ปรึกษา
 ( ) ผู้นำชุมชน ( ) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....
- 1.2 เพศ ( ) หญิง ( ) ชาย
- 1.3 ตอบแบบประเมินวงรอบที่ ( ) 1 ( ) 2

ตอนที่ 2 รายการประเมินเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ความรับผิดชอบต่อตนเอง					
- ด้านการแต่งกาย					
1. การรักษาเครื่องแต่งกายของตนให้สะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ					
2. การตัดทรงผมหรือไว้ทรงผมถูกต้องตามระเบียบที่ทางโรงเรียนกำหนด					
3. การสวมรองเท้าและถุงเท้าถูกต้องตามระเบียบโรงเรียนและไม่เหยียบ ส้นรองเท้า					
4. การแต่งการเครื่องแบบลูกเสือ-ยุวกาชาด, ชุดรักษาดินแดน ถูกต้องตามระเบียบโรงเรียน					
5. การแต่งกายชุดพลศึกษาถูกต้องตามที่โรงเรียนกำหนด					
6. การปักป้ายชื่อ-สกุล, เลขประจำตัว, เครื่องหมายระดับชั้น ถูกต้องบนเสื้อ นักเรียนถูกต้องตามระเบียบโรงเรียน					
7. การสวมใส่เครื่องประดับมาโรงเรียน(ยกเว้นนาฬิกา)					
8. การแต่งกายด้วยเครื่องหมาย เข็มขัด, โบว์, ถูกต้องตามระเบียบ ที่ทางโรงเรียนกำหนด					
9. กระโปรง, กางเกงนักเรียนถูกต้องตามระเบียบที่ทางโรงเรียนกำหนด					
ความรับผิดชอบต่อตนเอง					
- ด้านการตรงต่อเวลา					
10. มาโรงเรียนทันเข้าแถวเคารพธงชาติทุกวัน					
11. เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนตามนัดหมาย					
12. เข้าห้องเรียนตรงเวลาไม่หนีเรียน					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
13. ส่งงาน/แก้ไขงานที่ได้รับมอบหมายทันตามกำหนดเวลา					
ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม					
- การทำความสะอาดห้องเรียน					
14. การมีส่วนร่วมในการทำความสะอาดห้องเรียนจนพื้นห้องเรียนสะอาด					
15. การมีส่วนร่วมในการดูแลอุปกรณ์ทำความสะอาด					
16. การมีส่วนร่วมในการปิดไฟ/พัดลมในห้องทุกครั้งเมื่อเลิกใช้					
17. การมีส่วนร่วมในการจัดป้ายนิเทศหน้าห้องเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้					
18. การมีส่วนร่วมในการทำความสะอาดระเบียบหน้าห้องเรียน					
19. การมีส่วนร่วมในการ จัดโต๊ะ เก้าอี้ อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย					
20. การมีส่วนร่วมในการปิดประตู-หน้าต่าง ทุกวัน					
ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม					
- เขตพื้นที่รับผิดชอบ					
21. ความร่วมมือในการทำความสะอาดบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ					
22. ความร่วมมือในเขตพื้นที่รับผิดชอบของนักเรียนในการปรับภูมิทัศน์ สวยงาม					
23. การมีส่วนร่วมในการดูแลอุปกรณ์ทำความสะอาด					
24. นักเรียนกวาดขยะในเขตพื้นที่รับผิดชอบแล้วนำไปทิ้งในที่ที่กำหนด					
25. นักเรียนเก็บขยะทุกครั้งที่พบในบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

**แบบประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ
ของเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 23 (เครื่องมือหมายเลข 2)**

*****

ผู้ประเมิน .....

ตำแหน่ง .....

สถานที่ทำงาน .....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินผลการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
  2. โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้มีมีความสอดคล้องกับการประเมินเพื่อประเมินผลการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 หรือไม่ แล้วพิจารณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “คะแนนพิจารณา” ตามความคิดเห็นของท่าน ดังต่อไปนี้
    - กา ✓ ในช่อง +1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการข้อนั้นสอดคล้อง
    - กา ✓ ในช่อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ารายการข้อนั้นสอดคล้อง
    - กา ✓ ในช่อง -1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการข้อนั้นไม่สอดคล้อง
  3. การประเมินของท่านมีความสำคัญยิ่งต่อการพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดประเมินแบบสอบถามตามความเป็นจริงและครบทุกข้อ
  4. หากท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมประการใด ขอความอนุเคราะห์เขียนข้อมูลลงในข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อผู้วิจัยจะได้นำกลับไปปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ต่อไป
- ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการประเมินครั้งนี้

นายนพดล ครสสาย

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน				
ความรับผิดชอบต่อตนเอง - ด้านการแต่งกาย				
2. การรักษาเครื่องแต่งกายของตนให้สะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ				
3. การตัดทรงผมหรือไว้ทรงผมถูกต้องตามระเบียบที่ทางโรงเรียนกำหนด				
4. การสวมรองเท้าและถุงเท้าถูกต้องตามระเบียบโรงเรียนและไม่เหยียบ ส้นรองเท้า				
5. การแต่งการเครื่องแบบลูกเสือ-ยุวกาชาด, ชุดรักษาดินแดน ถูกต้องตามระเบียบโรงเรียน				
6. การแต่งกายชุดพลศึกษาถูกต้องตามที่โรงเรียนกำหนด				
7. การปักป้ายชื่อ-สกุล, เลขประจำตัว, เครื่องหมายระดับชั้น ถูกต้องบน เสื้อนักเรียนถูกต้องตามระเบียบโรงเรียน				
8. การสวมใส่เครื่องประดับมาโรงเรียน(ยกเว้นนาฬิกา)				
9. การแต่งกายด้วยเครื่องหมาย เข็มขัด, โบว์, ถูกต้องตามระเบียบ ที่ทางโรงเรียนกำหนด				
10. กระโปรง, กางเกงนักเรียนถูกต้องตามระเบียบที่ทางโรงเรียนกำหนด				
ความรับผิดชอบต่อตนเอง - ด้านการตรงต่อเวลา				
11. มาโรงเรียนทันเข้าแถวเคารพธงชาติทุกวัน				
12. เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนตามนัดหมาย				
13. เข้าห้องเรียนตรงเวลาไม่หนีเรียน				
14. การส่งงาน/แก้ไขงานที่ได้รับมอบหมายทันตามกำหนดเวลา				
ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม - การทำความสะอาดห้องเรียน				
15. การมีส่วนร่วมในการทำความสะอาดห้องเรียนจนพื้นห้องเรียนสะอาด				
16. มีส่วนร่วมในการดูแลอุปกรณ์ทำความสะอาด				

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
17. การมีส่วนร่วมในการปิดไฟ/พัดลมในห้องทุกครั้งเมื่อเลิกใช้				
18. มีส่วนร่วมในการจัดป้ายนิเทศหน้าห้องเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้				
19. มีส่วนร่วมในการทำความสะอาดระเบียบหน้าห้องเรียน				
20. มีส่วนร่วมในการ จัดโต๊ะ เก้าอี้ อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย				
21. มีส่วนร่วมในการปิดประตู-หน้าต่าง ทุกวัน				
ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม - เขตพื้นที่รับผิดชอบ				
22. ความร่วมมือในการทำความสะอาดบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ				
23. ความร่วมมือในเขตพื้นที่รับผิดชอบของนักเรียนในการปฏิบัติตาม สวຍງາມ				
24. การมีส่วนร่วมในการดูแลอุปกรณ์ทำความสะอาด				
25. นักเรียนกวาดขยะในเขตพื้นที่รับผิดชอบแล้วนำไปทิ้งในที่ที่กำหนด				
26. นักเรียนเก็บขยะทุกครั้งที่พบในบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ				
27. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
 .....
 .....

ลงชื่อ

.....

(.....)

...../...../.....

แบบบันทึกรายงานการประชุม

เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอภยพัฒนศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

*****

ประชุมครั้งที่...../.....

วันที่/เดือน/ปี ที่ประชุม .....

เริ่มประชุมเวลา .....

สถานที่ประชุม .....

ประธานการประชุม .....

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม ( ) ผู้ร่วมวิจัย จำนวน .....คน

( ) กลุ่มเป้าหมาย จำนวน .....คน

( ) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน .....คน

รวม .....คน

ผู้ไม่เข้าร่วมประชุม คือ .....

ระเบียบวาระที่ 1 ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ระเบียบวาระที่ 2 รับรองการประชุมครั้งที่ ...../.....

ระเบียบวาระที่ 3 การติดตามผลการดำเนินงานหรือจากการประชุมครั้งที่แล้ว

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่นๆ

เลิกประชุมเวลา .....

(ลงชื่อ) .....ผู้บันทึกการประชุม

.....

(ลงชื่อ) .....ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

.....

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบบันทึกรายงานการประชุม
เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ
ของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 23

*****

ผู้ประเมิน .....

ตำแหน่ง .....

สถานที่ทำงาน .....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความสอดคล้องของแบบบันทึกรายงานการประชุม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
  2. โปรดพิจารณาว่าข้อมูลแต่ละข้อต่อไปนี้มี ความสอดคล้องกับการเก็บข้อมูลโดยการประชุม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 หรือไม่ แล้วพิจารณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “คะแนนพิจารณา” ตามความคิดเห็นของท่าน ดังต่อไปนี้
    - กา ✓ ในช่อง +1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการข้อนั้นสอดคล้อง
    - กา ✓ ในช่อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ารายการข้อนั้นสอดคล้อง
    - กา ✓ ในช่อง -1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการข้อนั้นไม่สอดคล้อง
  3. หากท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมประการใด ขอความอนุเคราะห์เขียนข้อมูลลงในข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อผู้วิจัยจะได้นำกลับไปปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ต่อไป
- ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการประเมินครั้งนี้

นายพนพล ครสสาย

นักศึกษาศรีวิภา โท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1. ประชุมครั้งที่...../.....				
2. วันที่/เดือน/ปี ที่ประชุม				
3. เริ่มประชุมเวลา				
4. สถานที่ประชุม				
5. ประชานการประชุม				
6. จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม				
7. ผู้ไม่เข้าร่วมประชุม				
8. ระเบียบวาระที่ 1 ประชานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ				
9. ระเบียบวาระที่ 2 รับรองการประชุมครั้งที่ ...../.....				
10. ระเบียบวาระที่ 3 การติดตามผลการดำเนินงานหรือ จากการประชุมครั้งที่แล้ว				
11. ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา				
12. ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่นๆ				
13. เลิกประชุมเวลา				
14. ผู้บันทึกการประชุม				
15. ผู้ตรวจบันทึกการประชุม				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
 .....
 .....

ลงชื่อ .....
 (.....)
 ...../...../.....

แบบบันทึกผลการปฏิบัติกิจกรรมโฮมรูม
เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

*****

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ...../.....

ครูที่ปรึกษา .....

วัน/เดือน/ปี ที่จัดกิจกรรมโฮมรูม .....

สถานที่โฮมรูม.....

1. บันทึกกิจกรรมโฮมรูม/กิจกรรมที่ปฏิบัติ

.....
 .....
 .....

2. บันทึกผลการสำรวจพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนใน
 ชั้นเรียน

.....
 .....
 .....

3. นักเรียนที่ได้รับการยกย่องชมเชย/ปรับปรุงเรื่องความมีวินัยด้านการแต่งกาย การตรง
 ต่อเวลา และการทำความสะอาดห้องเรียนและการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ
ยกย่อง ชมเชย

.....
 .....
 .....

ปรับปรุง

.....
 .....

ลงชื่อ.....ครูที่ปรึกษา

(.....)

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบบันทึกผลการปฏิบัติกิจกรรมโฮมรูม

เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน

โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

*****

ผู้ประเมิน .....

ตำแหน่ง .....

สถานที่ทำงาน .....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความสอดคล้องของแบบบันทึกผลการปฏิบัติกิจกรรมโฮมรูม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

2. โปรดพิจารณาว่าข้อมูลแต่ละข้อต่อไปนี้มี ความสอดคล้องกับการเก็บข้อมูลโดยการบันทึกผลการปฏิบัติกิจกรรมโฮมรูม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 หรือไม่ แล้วพิจารณาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “คะแนนพิจารณา” ตามความคิดเห็นของท่าน ดังต่อไปนี้

- กา ✓ ในช่อง +1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการข้อนั้นสอดคล้อง
 กา ✓ ในช่อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ารายการข้อนั้นสอดคล้อง
 กา ✓ ในช่อง -1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการข้อนั้นไม่สอดคล้อง

3. หากท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมประการใด ขอความอนุเคราะห์เขียนข้อมูลลงในข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อผู้วิจัยจะได้นำกลับไปปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ต่อไป

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการประเมินครั้งนี้

นายนพดล ครสสาย

นักศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1. ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ...../.....				
2. วัน/เดือน/ปี ที่จัดกิจกรรมไฮมรุม				
3. บันทึกกิจกรรมไฮมรุม/กิจกรรมที่ปฏิบัติ				
4. บันทึกผลการสำรวจพฤติกรรมความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบของนักเรียนในชั้นเรียน				
5. นักเรียนที่ได้รับการยกย่องชมเชย/ปรับปรุงเรื่องความมีวินัย ด้านการแต่งกาย การตรงต่อเวลาและการทำความสะอาด ห้องเรียนและการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ				
6. ยกย่อง ชมเชย				
7. ปรับปรุง				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
 .....
 .....

ลงชื่อ .....
 (.....)
 ...../...../.....

แบบบันทึกคำมั่นสัญญา

เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน

โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต23

วันที่.....เดือน .....พ.ศ. ....

*****

สัญญาฉบับนี้เป็นข้อตกลงระหว่าง .....

และโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา โดยมีรองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนเป็นตัวแทนใน
นามโรงเรียน วันเริ่มต้นของสัญญา .....และวันสิ้นสุดสัญญา .....

สัญญานี้จะได้รับการทบทวนในวันที่ .....ข้อความในสัญญามีดังนี้

ข้าพเจ้า ..... นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่...../.....

ขอให้คำมั่นสัญญาไว้กับโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา ต่อหน้ารองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการ
นักเรียน ดังข้อความต่อไปนี้

1. ข้าพเจ้าจะตั้งใจเรียน โดยจะไม่มีพฤติกรรม ดังนี้

- ( ) มาสาย
- ( ) เข้าห้องเรียนช้า
- ( ) ไม่ส่งการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมาย
- ( ) หลีกเลี่ยงการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

2. เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งสัญญานี้อย่างตั้งใจ โดยที่โรงเรียนมีข้อมูลที่
แสดงว่า ..... ไม่มีพฤติกรรมดังกล่าว โรงเรียนจะออกเกียรติ
บัตรให้กับนักเรียนและขอยกย่องว่า เป็นนักเรียนผู้มีความรับผิดชอบต่อตนเองเกี่ยวกับการ
ตรงต่อเวลา และโรงเรียนจะจัดมอบเกียรติบัตรให้นักเรียนตามโอกาสเหมาะสมต่อไป
แต่ถ้าหากนักเรียนไม่สามารถทำตามสัญญานี้ได้โดยไม่มีเหตุผลอันควร โรงเรียนจะไม่
ออกเกียรติบัตรรับรองความประพฤติให้ จนกว่านักเรียนจะสามารถทำได้ตามสัญญานี้

ลงชื่อ ..... ผู้ให้สัญญา

(.....)

ลงชื่อ ..... ครูผู้ทำคำมั่นสัญญา

(.....)

ลงชื่อ ..... รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน

(.....)

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

**แบบประเมินความสอดคล้องของแบบบันทึกคำมั่นสัญญา
เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน**

โรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

*****

ผู้ประเมิน .....

ตำแหน่ง .....

สถานที่ทำงาน .....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความสอดคล้องของแบบบันทึกคำมั่นสัญญา เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

2. โปรดพิจารณาว่าข้อมูลแต่ละข้อต่อไปนี้มีความสอดคล้องกับการเก็บข้อมูลโดยการบันทึกคำมั่นสัญญา เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 หรือไม่ แล้วพิจารณาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “คะแนนพิจารณา” ตามความคิดเห็นของท่าน ดังต่อไปนี้

- ก. ✓ ในช่อง +1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการข้อนั้นสอดคล้อง
- ก. ✓ ในช่อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ารายการข้อนั้นสอดคล้อง
- ก. ✓ ในช่อง -1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการข้อนั้นไม่สอดคล้อง

3. หากท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมประการใด ขอความอนุเคราะห์เขียนข้อมูลลงในข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้นำกลับไปปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ต่อไป

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการประเมินครั้งนี้

นายนพดล ครสสาย

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1. วันที่/เดือน/ปี				
2. รายละเอียดภายในสัญญา				
3. ผู้ให้สัญญา				
4. ครูผู้ทำสัญญา				
5. รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ .....

(.....)

...../...../.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบสังเกต

เรื่อง การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนา
ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

*****

คำชี้แจง แบบสังเกตฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสังเกต
พฤติกรรมของนักเรียนในการปฏิบัติงานและพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกในด้าน
ความรับผิดชอบของนักเรียนในกิจกรรม ดังนี้

- ( ) กิจกรรมไฮมูม
- ( ) กิจกรรมค่านิยมสัญญา
- ( ) กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ.
- ( ) กิจกรรมประกวดเขตพื้นที่รับผิดชอบ
- ( ) กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด

ลักษณะเป็นแบบสังเกต สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและนักเรียน
ได้สังเกตและแสดงความคิดเห็นเชิงรายละเอียด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้สังเกต ( ) ผู้วิจัย ( ) ผู้ร่วมวิจัย ( ) ผู้ปกครอง ( ) ครูที่ปรึกษา ( ) ผู้นำชุมชน ( )
นักเรียน

ผู้รับการสังเกต คือ กลุ่มเป้าหมาย.....

วัน เดือน ปี ที่สังเกต..... เวลา .....

สถานที่สังเกต.....

วงรอบที่ ( ) 1 ( ) 2

ตอนที่ 2 ประเด็นการสังเกต

1. นักเรียนมีพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร

บันทึกการสังเกต

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนให้ความสนใจในกิจกรรมมากน้อยเพียงใด

บันทึกการสังเกต

.....
.....
.....

3. นักเรียนมีความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายไว้อย่างไร

บันทึกการสังเกต

.....
.....
.....

4. ผลการทำกิจกรรมมีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

บันทึกการสังเกต

.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้จากการสังเกต

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

.....
.....

แนวทางพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ

ผู้สังเกต

(.....)

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสังเกต

เรื่อง การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของเรียน

โรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต23

*****

ผู้ประเมิน .....

ตำแหน่ง .....

สถานที่ทำงาน .....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความสอดคล้องของแบบสังเกตการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

2. โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้มี ความสอดคล้องกับการเก็บข้อมูล โดยการสังเกต เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 หรือไม่ แล้วพิจารณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “คะแนนพิจารณา” ตามความคิดเห็นของท่าน ดังต่อไปนี้

กา ✓ ในช่อง +1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการข้อนั้นสอดคล้อง

กา ✓ ในช่อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ารายการข้อนั้นสอดคล้อง

กา ✓ ในช่อง -1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการข้อนั้นไม่สอดคล้อง

3. การประเมินของท่านมีความสำคัญยิ่งต่อการพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดประเมินแบบสังเกตตามความเป็นจริง และครบทุกข้อ

4. หากท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมประการใด ขอความอนุเคราะห์เขียนข้อมูลลงในข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้นำกลับไปปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ต่อไป

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการประเมินครั้งนี้

นายนพดล ครสสาย

นักศึกษาศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1. คำชี้แจง				
2. ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป				
3. นักเรียนมีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร				
4. นักเรียนให้ความสนใจในกิจกรรมมากน้อยเพียงใด				
5. นักเรียนมีความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายไว้หรือไม่				
6. ผลการทำกิจกรรมมีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด				
7. ข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้จากการสังเกต				
8. ปัญหาและอุปสรรคที่พบ				
9. แนวทางพัฒนา				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ .....

(.....)

...../...../.....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต23

*****

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์พฤติกรรมของนักเรียนในการปฏิบัติงานและที่แสดงออกในด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ในกิจกรรม ดังนี้

- ( ) กิจกรรมโฮมรูม
- ( ) กิจกรรมค่านิยมสัญญา
- ( ) กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ.
- ( ) กิจกรรมประกวดเขตพื้นที่รับผิดชอบ
- ( ) กิจกรรมห้องเรียนสะอาด

แบบสัมภาษณ์เป็นลักษณะแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด สำหรับผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน นักเรียน ได้แสดงความคิดเห็นเชิงรายละเอียด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

วัน เดือน ปี ที่ให้สัมภาษณ์.....สถานที่ให้สัมภาษณ์.....

สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสถานภาพ

( ) ผู้บริหารโรงเรียน ( ) ครู ( ) ผู้ปกครอง ( ) ผู้นำชุมชน ( ) นักเรียนระดับชั้น ม. ....

วงรอบที่ ( ) 1 ( ) 2

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์

1. ท่านมีความคิดว่ากิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อนักเรียนหรือไม่อย่างไร

บันทึกการสัมภาษณ์

.....

.....

.....

.....

2. เมื่อนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงหรือไม่
อย่างไร

บันทึกการสัมภาษณ์

.....
.....
.....

3. นักเรียนมีความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายไว้อย่างไร

บันทึกการสัมภาษณ์

.....
.....
.....

4. ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้มีส่วนให้การช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความ
รับผิดชอบหรือไม่ อย่างไร

บันทึกการสัมภาษณ์

.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้จากการสัมภาษณ์

.....
.....
.....

ลงชื่อ

ผู้สัมภาษณ์

(.....)

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์
เรื่อง การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

*****

ผู้ประเมิน .....

ตำแหน่ง .....

สถานที่ทำงาน .....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
  2. โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้มี ความสอดคล้องกับการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 หรือไม่ แล้วพิจารณาภาครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “คะแนนพิจารณา” ตามความคิดเห็นของท่าน ดังต่อไปนี้
    - กา ✓ ในช่อง +1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการข้อนั้นสอดคล้อง
    - กา ✓ ในช่อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ารายการข้อนั้นสอดคล้อง
    - กา ✓ ในช่อง -1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการข้อนั้นไม่สอดคล้อง
  3. การประเมินของท่านมีความสำคัญยิ่งต่อการพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดประเมินแบบสังเกตตามความเป็นจริง และครบทุกข้อ
  4. หากท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมประการใด ขอความอนุเคราะห์เขียนข้อมูลลงในข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้นำกลับไปปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ต่อไป
- ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการประเมินครั้งนี้

นายนพดล ครสสาย

นักศึกษาศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1. ท่านมีความคิดว่าการกิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อนักเรียนหรือไม่อย่างไร				
2. เมื่อนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร				
3. นักเรียนมีความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายไว้หรือไม่อย่างไร				
4. ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้มีส่วนให้การช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบหรือไม่ อย่างไร				
5. ข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้จากการสัมภาษณ์				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ .....

(.....)

...../...../.....

แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน

เครื่องมือหมายเลข 8

เรื่อง การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนา
ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

*****

คำชี้แจง แบบบันทึกฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน
ของนักเรียนและข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่นอกโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูล
พื้นฐานในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้ออกเยี่ยมบ้าน ( ) ผู้วิจัย ( ) ผู้ร่วมวิจัย ( ) ครูที่ปรึกษา

ผู้รับการออกเยี่ยมบ้าน คือ .....

สมาชิกในครอบครัว .....คน คือ .....

.....

วัน เดือน ปี ที่ออกเยี่ยมบ้าน..... เวลา .....

สถานที่.....

ระยะทางจากบ้านมาโรงเรียน.....กิโลเมตร

ชื่อผู้ให้ข้อมูล.....

วงรอบที่ ( ) 1 ( ) 2

ตอนที่ 2 รายการบันทึกที่ได้จากการออกเยี่ยมบ้าน (สัมภาษณ์)

1. ท่านมีความรู้อะไรบ้างที่ทางโรงเรียนออกเยี่ยมบ้านนักเรียน

บันทึกการสัมภาษณ์

.....
.....
.....

2. พฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่บ้านเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบเป็นอย่างไร

บันทึกการสัมภาษณ์

.....
.....
.....

3. ท่านอยากให้ทางโรงเรียนช่วยเหลืออย่างไรเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบ
ของนักเรียน

บันทึกการสัมภาษณ์

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่ากิจกรรมเยี่ยมบ้านมีประโยชน์ในการพัฒนาวินัยของนักเรียน
ด้านความรับผิดชอบหรือไม่ **อย่างไร**

บันทึกการสัมภาษณ์

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 รายการบันทึกที่ได้จากการออกเยี่ยมบ้าน (การสังเกต)

1. ผู้ปกครองและนักเรียนมีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร

บันทึกการสังเกต

.....

.....

.....

2. ผู้ปกครองให้ความสนใจในกิจกรรมการเยี่ยมบ้านมากน้อยเพียงใด

บันทึกการสังเกต

.....

.....

.....

3. ข้อค้นพบจากการเยี่ยมบ้านนักเรียน

บันทึกการสังเกต

.....

.....

.....

4. ผลการทำกิจกรรมเยี่ยมบ้านมีผลต่อนักเรียนและผู้ปกครองมากน้อยเพียงใด
บันทึกการสังเกต

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 ข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้จากการเยี่ยมบ้าน
ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

.....

.....

แนวทางพัฒนา

.....

.....

ลงชื่อ

ผู้บันทึก

(.....)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน

เรื่อง การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนา
ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

*****

ผู้ประเมิน .....

ตำแหน่ง .....

สถานที่ทำงาน .....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความ
สอดคล้องของแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเสริมสร้างวินัยด้าน
ความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 23

2. โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้มี ความสอดคล้องกับการเก็บข้อมูล
ในการออกเยี่ยมบ้าน เพื่อเป็นพื้นฐานข้อมูลในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของ
นักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
หรือไม่ แล้วพิจารณาภาครื่องหมาย ลงในช่อง “คะแนนพิจารณา” ตามความคิดเห็น
ของท่าน ดังต่อไปนี้

- กา ในช่อง +1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการข้อนั้นสอดคล้อง
กา ในช่อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ารายการข้อนั้นสอดคล้อง
กา ในช่อง -1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการข้อนั้นไม่สอดคล้อง

3. การประเมินของท่านมีความสำคัญยิ่งต่อการพิจารณาความเที่ยงตรงตาม
เนื้อหา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดประเมินแบบสังเกตตามความเป็นจริง
และครบทุกข้อ

4. หากท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมประการใด ขอความอนุเคราะห์เขียนข้อมูลลงใน
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อผู้วิจัยจะได้นำกลับไปปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ต่อไป

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการ
ประเมินครั้งนี้

นายนพดล ครสสาย

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1. ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป				
รายการบันทึกที่ได้จากการออกเยี่ยมบ้าน (สัมภาษณ์)				
2. ท่านมีความรู้อย่างไรบ้างที่ทางทางโรงเรียนออกเยี่ยมบ้านนักเรียน				
3. พฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่บ้านเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบเป็นอย่างไร				
4. ท่านอยากให้ทางโรงเรียนช่วยเหลืออย่างไรเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน				
5. ท่านคิดว่ากิจกรรมเยี่ยมบ้านมีประโยชน์ในการพัฒนาวินัยของนักเรียนด้านความรับผิดชอบหรือไม่ อย่างไร				
รายการบันทึกที่ได้จากการออกเยี่ยมบ้าน (สังเกต)				
6. ผู้ปกครองและนักเรียนมีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร				
7. ผู้ปกครองให้ความสนใจในกิจกรรมการเยี่ยมบ้านมากน้อยเพียงใด				
8. ข้อค้นพบจากการเยี่ยมบ้านนักเรียน				
9. ผลการทำกิจกรรมเยี่ยมบ้านมีผลต่อนักเรียนและผู้ปกครองมากน้อยเพียงใด				
10. ข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้จากการเยี่ยมบ้าน				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
 .....

ลงชื่อ .....

(.....)

...../...../.....

แบบบันทึกการนิเทศติดตาม

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 23

*****

คำชี้แจง แบบบันทึกชุดนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการกำกับ นิเทศติดตามการการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

ผู้บันทึกข้อมูลคือ.....

ชื่อผู้รับการนิเทศ ติดตาม.....

สถานภาพผู้รับการกำกับ ติดตาม โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสถานภาพ

( ) ครู ( ) ผู้ปกครอง ( ) ผู้นำชุมชน ( ) นักเรียน

วงรอบที่ ( ) 1 ( ) 2

การกำกับ ติดตามครั้งที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รายการที่บันทึกในการนิเทศติดตาม

1. เรื่องที่นิเทศติดตาม

.....
.....

2. อุปสรรค ปัญหาในการดำเนินงาน

.....
.....

3. ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไข

.....
.....

สรุปสาระสำคัญจากการนิเทศกำกับติดตาม

.....

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศติดตาม

(.....)

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินความสอดคล้องของบันทึกการนิเทศติดตาม
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของ
นักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 23

*****

ผู้ประเมิน .....

ตำแหน่ง .....

สถานที่ทำงาน .....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความสอดคล้องของบันทึกการนิเทศติดตามการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

2. โปรดพิจารณาว่าข้อมูลแต่ละข้อต่อไปนี้มี ความสอดคล้องกับการเก็บข้อมูลโดยการบันทึกการนิเทศติดตามการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 หรือไม่ แล้วพิจารณาภาครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “คะแนนพิจารณา” ตามความคิดเห็นของท่าน ดังต่อไปนี้

กา ✓ ในช่อง +1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการข้อนั้นสอดคล้อง

กา ✓ ในช่อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ารายการข้อนั้นสอดคล้อง

กา ✓ ในช่อง -1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการข้อนั้นไม่สอดคล้อง

3. หากท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมประการใด ขอความอนุเคราะห์เขียนข้อมูลลงในข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อผู้วิจัยจะได้นำกลับไปปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ต่อไป

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการประเมินครั้งนี้

นายพนพล ครสสาย

นักศึกษابริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1. ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น				
2. เรื่องที่นิเทศติดตาม				
3. อุปสรรค ปัญหาในการดำเนินงาน				
4. ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไข				
5. สรุปสาระสำคัญจากการนิเทศกำกับติดตาม				
6. ผู้นิเทศติดตาม				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
 .....

ลงชื่อ .....

(.....)

...../...../.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก ค
ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ตาราง 10 แบบสรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามสภาพ/ปัญหา
เกี่ยวกับแบบสอบถามสภาพ/ปัญหาและแนวทางการเสริมสร้างวินัย
ด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 11 แบบสรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบประเมินการเสริมสร้างวินัย
ด้านความรับผิดชอบของเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 แบบสรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสังเกต เรื่อง การเสริมสร้าง
วินัยด้านความรับผิดชอบของเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 13 แบบสรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์การเสริมสร้าง
 วินัยด้านความรับผิดชอบของเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 14 แบบสรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 15 แบบสรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบบันทึกรายงานการประชุม
เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัย
ด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอวยพัฒนศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 16 แบบสรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบบันทึกคำมั่นสัญญา
เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน
โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 23

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 17 แบบสรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบบันทึกผลการปฏิบัติ
กิจกรรมโฮมรูม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน
โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 23

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 18 แบบสรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบบันทึกการนิเทศติดตาม
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ
ของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 23

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง

คู่มือการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

คู่มือการดำเนินงานเสริมสร้างวินัย ด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

โรงเรียนเต่างอยพัฒนศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ปัจจุบันเด็กขาดความมีวินัยในตนเอง ไม่สามารถควบคุมตนเอง มีพฤติกรรมตามใจตนเอง จนเป็นเหตุให้มีพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงต่ออันตรายต่างๆ นานา การที่เด็กๆ เยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศตกอยู่ในภาวะไร้ระเบียบวินัย ก็จะทำให้ประเทศชาติพัฒนาเจริญก้าวหน้าไปไม่ได้ จะเห็นว่าการปลูกฝังหรือสร้างเสริมวินัยในตนเองให้แก่เด็กนั้นมิใช่หน้าที่หรือความรับผิดชอบของผู้ใดผู้หนึ่งหรือสถาบันใดสถาบันหนึ่งเท่านั้น แต่จะต้องอาศัยความร่วมมือและรับผิดชอบจากหลายฝ่ายด้วยกัน โดยเริ่มตั้งแต่จากครอบครัวที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด ต่อมาก็คือโรงเรียนซึ่งมีครูผู้อบรมสั่งสอน ดังนั้นการส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานในโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม เป็นผู้มีวินัย สามารถออกไปดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

จะเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนให้สมบูรณ์จะต้องรวมถึงการพัฒนา วินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จึงได้จัดทำคู่มือการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เพื่อให้ครูโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา ได้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับครูในการพัฒนาให้แก่นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา

มิถุนายน 2557

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมา	1
วัตถุประสงค์	1
เงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จ	2
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	2
สารแนะนำสำหรับผู้จัดกิจกรรม.....	2
ส่วนที่ 2 กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ.....	5
กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง	5
- กิจกรรมไฮมรูม	5
- กิจกรรมคำมั่นสัญญา	6
- กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ.	6
กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	7
- กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ	7
- กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด	8
- กิจกรรมเยี่ยมบ้าน	9
ภาคผนวก	
- ระเบียบว่าด้วยความประพฤติและการปฏิบัติตนของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา พุทธศักราช 2557	
- โครงการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23	
- แบบประเมินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน	
- แบบสังเกตการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน	
- แบบสัมภาษณ์การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน	
- แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน	
- แบบบันทึกคำมั่นสัญญาแบบรายบุคคล	
- แบบบันทึกการนิเทศติดตาม	

ส่วนที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมา

การส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานในโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม เป็นผู้มีความสามารถออกไปดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข ทั้งนี้ต้องมีการดำเนินงานที่เป็นระบบและต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของนักเรียน และเป็น เรื่องที่ต้องร่วมมือกันของทุกฝ่าย ในการปลูกฝังบ่มเพาะการมีวินัยให้เกิดขึ้นกับนักเรียน บุคคลที่มีส่วนสำคัญดังกล่าว เริ่มต้นจากผู้ปกครอง ครู ผู้บริหารโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบในหน้าที่ที่จะต้องทำให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัยตามพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของโรงเรียน ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรให้ความร่วมมือกันในการดำเนินงานปลูกฝังความมีวินัยให้เกิดขึ้นกับนักเรียนด้วยความเอาใจใส่อย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมถึงการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพราะวินัย มีความสำคัญที่สุด เป็นกรอบในการดำเนินชีวิตของนักเรียนทำให้นักเรียนมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งยังทำให้บุคลิกภาพ ภาพลักษณ์ดูดี มีความน่าเชื่อถือ สร้างคุณค่าให้ตนเอง เพราะการมีวินัยเป็นพื้นฐานของชีวิตเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพ ทางโรงเรียนได้เห็นความสำคัญจึงได้ดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อ นักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยจัดทำ โครงการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อ นักเรียน ซึ่งดำเนินการตามแนวทางการ พัฒนา คือ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อ มี 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมไฮมูม กิจกรรมคำมั่นสัญญา กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด และกิจกรรมเยี่ยมบ้าน และ3) การนิเทศติดตาม ดังนั้น เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถ ดำเนินการไปในทางเดียวกัน จึงได้จัดทำคู่มือนี้ขึ้น

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูเห็นเป็นแนวทางในการนำไปจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จ

- 3.1 มีแนวทางการปฏิบัติการที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
- 3.2 บุคลากรทุกฝ่ายให้ความร่วมมือตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน สังคม ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบให้แก่นักเรียน
- 3.3 มีการจัดระบบการติดตาม ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือที่จริงจังต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ
- 3.4 จัดสรรงบประมาณสนับสนุน
- 3.5 มีการเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ แก่บุคลากรตามโอกาส

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทุกคนที่ขาดวินัยด้านความรับผิดชอบจะได้รับการพัฒนา วินัยด้านความรับผิดชอบ ตามกรอบ 2 ด้านคือด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองให้เป็นคนดีแก่สังคมและประเทศชาติ อย่างยั่งยืนตลอดไป

5. สารนำรู้สำหรับครูผู้จัดกิจกรรม

การดำเนินงานวินัยเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียน ต่างอยพัฒนาศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. วินัย หมายถึง ระเบียบ แบบแผน กฎเกณฑ์ ข้อปฏิบัติ หรือข้อบังคับต่างๆ ที่ กำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นหลักในการปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผน ข้อตกลง ธรรมเนียมปฏิบัติ ของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา เพื่อให้เป็นคนมีระเบียบ เรียบร้อยสามารถอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข

2. ความรับผิดชอบ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึง การกระทำของตนเองด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้

3. วินัยด้านความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนซึ่งแสดงออก ตามระเบียบ บทบาท หน้าที่ อย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อให้ตนเองประสบผลสำเร็จ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งวินัยด้านความรับผิดชอบ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

1) วินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนสามารถ ควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นคนมีความรับผิดชอบและทำหน้าที่อย่างเต็มกำลัง ความสามารถ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีตัวบ่งชี้ 2 ข้อ ดังนี้

1.1) การแต่งกาย หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักดูแลรักษาเครื่องแต่งกายของตนเองให้สะอาดเรียบร้อยและแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน โดยไม่ต้อง ให้ใครบังคับหรือตักเตือน

1.2) การตรงต่อเวลา หมายถึง การมาโรงเรียนตรงต่อเวลา มาเรียนทันเวลาเข้าแถว โดยกำหนดให้มาโรงเรียนก่อนเวลา 07.45 น. เพื่อทำความสะอาดห้องเรียน ทำความสะอาดบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ การเข้าชั้นเรียนทันเวลา และทำงานที่ครูมอบหมายพร้อมทั้งส่งงานตามที่ครูมอบหมายทันตามเวลาที่กำหนด

2) วินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่นักเรียนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นคนมีความรับผิดชอบต่อสังคมตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้งานส่วนร่วมประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อประโยชน์แลชื่อเสียงของโรงเรียน โดยมีตัวบ่งชี้ 2 ข้อ ดังนี้

2.1) การทำความสะอาดห้องเรียน หมายถึง กิจกรรมที่ปฏิบัติก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติในตอนเช้าและก่อนเลิกเรียน โดยนักเรียนจะปฏิบัติหน้าที่ดูแลความสะอาดของห้องเรียนตามเวรที่ได้รับมอบหมาย

2.2) การทำความสะอาดบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ หมายถึง กิจกรรมที่ปฏิบัติก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติในตอนเช้าและก่อนเลิกเรียน นักเรียนทุกคนต้องทำความสะอาดเพื่อให้เขตพื้นที่รับผิดชอบสะอาด สวยงาม

4. แนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการต่างๆ ที่กำหนดขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนให้บรรลุเป้าหมาย โดยใช้แนวทางในการพัฒนาดังต่อไปนี้

1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมโดยการให้ความร่วมมือของผู้บริหาร และคณะครูในโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษาร่วมประชุมปรึกษาหารือ อภิปราย วิเคราะห์สภาพและปัญหา แนวทางแก้ไข และพัฒนาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา โดยสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนตามกรอบการวิจัย จนได้ข้อสรุปจากที่ประชุม คือ โครงการพัฒนาเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

2) กิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียน
เต่างอยพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ประกอบด้วย

2.1) กิจกรรมโฮมรูม หมายถึง เป็นกิจกรรมหนึ่งที่เกิดขึ้น เพื่อให้ครูที่ปรึกษา
ได้ใช้ช่วงเวลาก่อนที่จะเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวัน โดยนอกจากจะปฏิบัติหน้าที่
ครูที่ปรึกษาแล้ว ยังเพิ่มการตรวจเช็คเครื่องแต่งกาย ให้คำแนะนำนักเรียน ที่แต่งกายผิดระเบียบ
และครูที่ปรึกษาร่วมสนทนา ซักถามอย่างเป็นกันเองภายในชั้นเรียน เกี่ยวกับการร่วมกิจกรรม
ของนักเรียน เช่น การเข้าแถวเคารพธงชาติหน้าเสาธงของนักเรียน การทำความสะอาดห้องเรียน
การทำความสะอาดบริเวณที่ได้รับมอบหมายก่อนเข้าแถว เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกฝัง
วินัยด้านความรับผิดชอบ กิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้นทุกวันในตอนเช้าหลังกิจกรรมเคารพธงชาติ
ทำให้ครูที่ปรึกษามีโอกาสได้พบปะพูดคุยกับนักเรียน อีกทั้งยังเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดี
ระหว่างครูและผู้เรียน

2.2) กิจกรรมคำมั่นสัญญา หมายถึง การตกลงกันด้วยการเขียน
ใบสัญญาระหว่างนักเรียนกับครูประจำชั้นว่าจะแต่งกายให้ถูกระเบียบของทางโรงเรียน จะส่ง
งานตามที่ครูได้มอบหมายให้ตรงตามเวลา การเข้าแถวเคารพธงชาติตรงเวลา และการเข้าร่วม
กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน มีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง โดย
ยอมรับในกติกาที่ตกลงร่วมกัน

2.3) กิจกรรมคัดเลือกนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. หมายถึง การคัดเลือก
นักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่มีความประพฤติดี มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
เพื่อรับการยกย่องเชิดชูให้เป็นแบบอย่างด้านความรับผิดชอบ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนได้
ปรับปรุงตนเองตามแบบอย่างที่ดีต่อไป

2.4) กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ หมายถึง กิจกรรมทำความสะอาด
บริเวณพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยได้กำหนดพื้นที่ให้นักเรียนทำความสะอาดพื้นที่ทุกวันในเวลา
07.45 น. – 08.00 น. ก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติ และ 15.30 น. – 15.45 น. ก่อนเข้าแถวเลิก
เรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม

2.5) กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด หมายถึง การจัดกิจกรรมประกวด
ความสะอาดของห้องเรียน มีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยยอมรับ
ในกติกาที่ตกลงร่วมกัน

2.6) กิจกรรมเยี่ยมบ้าน หมายถึง กิจกรรมที่ครูเข้าไปพูดคุยกับ
ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อทำความเข้าใจและรับทราบข้อคิดเห็นตลอดจนความร่วมมือจาก

ผู้ปกครองในการดูแลเอาใจใส่นักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมและการแสดงออกของนักเรียนในทางที่เหมาะสม

3) การนิเทศติดตาม หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย และผู้ให้ข้อมูลในการส่งเสริม สนับสนุน การให้คำปรึกษา การให้คำแนะนำ การให้ความช่วยเหลือในการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ส่วนที่ 2

กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง

1. กิจกรรมไฮมูม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูที่ปรึกษาใช้ช่วงเวลาก่อนที่จะเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวัน ตรวจเช็คเครื่องแต่งกาย ให้คำแนะนำนักเรียนที่แต่งกายผิดระเบียบ

เป้าหมาย

นักเรียนกลุ่มเป้าหมายแต่งกายถูกต้องตามระเบียบทางโรงเรียนกำหนด

ระยะเวลาดำเนินการ กำหนดให้ดำเนินการ ตั้งแต่ปีการศึกษา ม.ย. - ก.ย. 2557

วิธีดำเนินการ

- 1) ประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ
- 2) ชี้แจงวิธีการ หลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดกิจกรรมค้ำประกันสัญญา
- 3) ให้ความรู้เกี่ยวกับการแต่งกายที่ถูกต้อง และข้อแนะนำอื่นๆ ที่จะส่งผลให้

นักเรียนมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบดีขึ้น

- 4) สังเกต สัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มเป้าหมายและบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- 5) ประเมินการจัดกิจกรรม

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

นักเรียนมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น

การวัดและประเมินผล

- 1) ประเมินโดยใช้แบบประเมิน
- 2) สังเกตพฤติกรรมนักเรียนโดยใช้แบบสังเกต
- 3) สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องโดยใช้แบบสอบถาม

2. กิจกรรมค้ำน้สัญญา

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้ตกลงกันด้วยการเขียนใบสัญญาระหว่างนักเรียนกับครูประจำที่ปรึกษาว่าจะแต่งกายให้ถูกระเบียบของทางโรงเรียน จะส่งงานตามที่ครูได้มอบหมายให้ตรงตามเวลา การเข้าแถวเคารพธงชาติตรงเวลา และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน มีเป้าหมายเพื่อให้ให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยยอมรับในกติกาที่ตกลงร่วมกัน

เป้าหมาย

นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำพันธสัญญาไว้กับครูที่ปรึกษาและสามารถปฏิบัติตามสัญญานั้นได้

ระยะเวลาดำเนินการ กำหนดให้ดำเนินการ ตั้งแต่ปีการศึกษา ม.ย. – ก.ย. 2557

วิธีดำเนินการ

- 1) ประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ
- 2) ชี้แจงวิธีการ หลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดกิจกรรมค้ำน้สัญญา
- 3) สังเกต สัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มเป้าหมายและบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- 4) ประเมินการจัดกิจกรรม

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

นักเรียนมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น

การวัดและประเมินผล

- 1) ประเมินโดยใช้แบบประเมิน
- 2) สังเกตพฤติกรรมนักเรียนโดยใช้แบบสังเกต
- 3) สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องโดยใช้แบบสอบถาม

3. กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ.

วัตถุประสงค์

เพื่อคัดเลือกนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่มีความประพฤติดี มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อรับการยกย่องเชิดชูให้เป็นแบบอย่างด้านความรับผิดชอบ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนได้ปรับปรุงตนเองตามแบบอย่างที่ดีต่อไป

เป้าหมาย

นักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับการคัดเลือกจากครูที่ปรึกษาเพื่อรับรางวัลนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ.

ระยะเวลาดำเนินการ กำหนดให้ดำเนินการ ตั้งแต่ปีการศึกษา ม.ย. - ก.ย. 2557

วิธีดำเนินการ

- 1) ประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ
- 2) ชี้แจงวิธีการ หลักเกณฑ์และหัวข้อในการประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ
- 3) ดำเนินการประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ. ตามระยะเวลาที่กำหนด
- 4) คณะกรรมการให้คะแนนตามรายการประเมินในแบบประเมินกิจกรรม และวิธีสังเกต ให้คะแนนและร่วมกันสรุปผล
- 5) ประกาศผลการประกวดและมอบเกียรติบัตรแก่นักเรียน
- 6) ประเมินการจัดกิจกรรม

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

นักเรียนมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น

การวัดและประเมินผล

- 1) ประเมินโดยใช้แบบประเมิน
- 2) สังเกตพฤติกรรมนักเรียนโดยใช้แบบสังเกต
- 3) สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องโดยใช้แบบสอบถาม

กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง

4. กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ

วัตถุประสงค์

- 1) จัดให้บริเวณถนนโรงเรียน ห้องเรียน ห้องกิจกรรม และห้องน้ำห้องส้วม มีความสะอาดน่าอยู่

2) จัดให้บริเวณโรงเรียนมีความร่มรื่น

เป้าหมาย

1) ถนนภายในโรงเรียน ห้องเรียน ห้องกิจกรรม ห้องน้ำห้องส้วม ได้รับการเอาใจใส่รักษาความสะอาดอยู่เสมอ

2) บริเวณโรงเรียนสวยงามมีต้นไม้ ร่มไม้ ศาลา ให้ผู้เรียนได้พักผ่อนในเวลาว่างอย่างพอเพียง

ระยะเวลาดำเนินการ กำหนดให้ดำเนินการ ตั้งแต่ปีการศึกษา ม.ย. – ก.ย. 2557

วิธีดำเนินการ

1) ประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

2) ชี้แจงวิธีการ หลักเกณฑ์ และหัวข้อในการประกวดเขตพื้นที่รับผิดชอบให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

3) กำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบให้นักเรียนแต่ละห้องเรียน เพื่อช่วยกันทำความสะอาดปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สะอาด สวยงาม

4) ประเมินการจัดกิจกรรม

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1) ถนนภายในโรงเรียน ห้องเรียน ห้องกิจกรรม ห้องน้ำห้องส้วม สะอาด

2) โรงเรียนมีต้นไม้ ร่มไม้ ศาลา มุมสงบ สำหรับผู้เรียนพักผ่อนในเวลาว่าง

การวัดและประเมินผล

1) ประเมินโดยใช้แบบประเมิน

2) สังเกตพฤติกรรมนักเรียนโดยใช้แบบสังเกต

3) สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องโดยใช้แบบสอบถาม

5. กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด

วัตถุประสงค์

1) จัดสภาพห้องเรียนให้สะอาด เป็นแหล่งเรียนรู้ น่าเรียน น่าอยู่

2) เพื่อประกวดห้องเรียนสะอาด น่าเรียน น่าอยู่

เป้าหมาย

1) ห้องเรียนได้รับการเอาใจใส่รักษาความสะอาดอยู่เสมอ

2) ห้องเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ได้

ระยะเวลาดำเนินการ กำหนดให้ดำเนินการ ตั้งแต่ปีการศึกษา ม.ย. – ก.ย. 2557

วิธีดำเนินการ

- 1) ชี้แจงวิธีการ หลักเกณฑ์ และหัวข้อในการประกวดห้องเรียนน่ายุ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ
- 2) ดำเนินการประกวดห้องเรียนน่ายุ โดยให้นักเรียนทำความสะอาดห้องเรียนของตนเองให้สะอาด จัดตกแต่งป้ายนิเทศให้สวยงาม
- 3) คณะกรรมการให้คะแนนตามรายการประเมินในแบบประเมินกิจกรรม และวิธีสังเกต ให้คะแนนและร่วมกันสรุปผล
- 4) ประกาศผลการประกวด มอบเกียรติบัตรแก่นักเรียน
- 5) ประเมินการจัดกิจกรรม

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- 1) ห้องเรียนสะอาดน่ายุ
- 2) ห้องเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้

การวัดและประเมินผล

- 1) ประเมินโดยใช้แบบประเมิน
- 2) สังเกตพฤติกรรมนักเรียนโดยใช้แบบสังเกต
- 3) สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องโดยใช้แบบสอบถาม

6. กิจกรรมเยี่ยมบ้าน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูที่ปรึกษาใช้ช่วงเวลาก่อนที่จะเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวัน ตรวจเช็คเครื่องแต่งกาย ให้คำแนะนำนักเรียนที่แต่งกายผิดระเบียบ

เป้าหมาย

นักเรียนกลุ่มเป้าหมายแต่งกายถูกต้องตามระเบียบทางโรงเรียนกำหนด

ระยะเวลาดำเนินการ กำหนดให้ดำเนินการ ตั้งแต่ปีการศึกษา ม.ย. – ก.ย. 2557

วิธีดำเนินการ

- 1) ประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ
- 2) ชี้แจงวิธีการ หลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน
- 3) ออกเยี่ยมบ้าน และบันทึกการออกเยี่ยมบ้าน
- 4) ประเมินการจัดกิจกรรม

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

นักเรียนมีพฤติกรรมการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

การวัดและประเมินผล

- 1) ประเมินโดยใช้แบบประเมิน
- 2) แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ระเบียบโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา

ว่าด้วยความประพฤติและการปฏิบัติตนของนักเรียน พุทธศักราช 2557

*****

ด้วยทางโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา อำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร เห็นสมควรที่จะกำหนดระเบียบของโรงเรียน ว่าด้วยการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน ขึ้นเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการส่งเสริมให้นักเรียนประพฤติตนในทางที่พึงประสงค์ จึงได้กำหนดระเบียบว่า ด้วยการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน ไว้ดังต่อไปนี้

หมวดที่ 1

บททั่วไป

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา ว่าด้วยการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน 2557”

ข้อ 2. ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ประกาศใช้ เป็นต้นไป

ข้อ 3. ในกรณีที่โรงเรียนได้กำหนด ระเบียบปฏิบัติ ข้อบังคับ ซึ่งมีบทลงโทษ เพื่อความผิด ไว้เป็นการเฉพาะกรณีให้ถือตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับนี้

ข้อ 4. ในระเบียบนี้

“โรงเรียน” หมายถึง โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา อำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร

“นักเรียน” หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา

“ครู” หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการในโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา

“ครูที่ปรึกษา” หมายถึง ความรวมถึงครูทุกคนของโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา

“รองผู้อำนวยการ” หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ

“คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา

“ผู้ปกครอง” หมายถึง บิดา มารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญธรรม และผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึงพ่อเลี้ยง-แม่เลี้ยง

ผู้ปกครองสวัสดิภาพ นายจ้าง ตลอดจนบุคคลอื่น ซึ่งรับเด็กไว้ในความอุปการะเลี้ยงดู หรือเด็กอาศัยอยู่ด้วย

“การพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน” หมายถึง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของ นักเรียนที่ประพฤติผิด หรือฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน โดยใช้กิจกรรมหรือการลงโทษ ตามระดับความผิดที่กระทำ และการสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัย

“พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์” หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกในทางที่ ผิด ฝ่าฝืนต่อกฎระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน กฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียน และนักศึกษา พ.ศ.2555 และพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงามของสังคม

“พฤติกรรมที่พึงประสงค์” หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกในทางที่ถูก ที่ควร กระทำความดีอันเกิดประโยชน์ต่อตนเองผู้อื่น และส่วนรวม สมควรได้รับการยกย่องเชิดชู เป็นแบบอย่างที่ดีและควรได้รับรางวัล

“ทำกิจกรรม” หมายถึง การให้นักเรียนที่กระทำผิด ทำกิจกรรมบำเพ็ญตนให้ เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น ส่วนรวมหรือสังคม

ข้อ. 5 ให้ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการที่ผู้อำนวยการมอบหมายเป็น ผู้รักษาตามระเบียบนี้

หมวดที่ 2

ว่าด้วยการปฏิบัติตนของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา

ข้อ. 6 แนวปฏิบัติทั่วไปของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา

- (1) ต้องยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และระบอบ ประชาธิปไตยของไทย
- (2) ต้องเป็นผู้ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ต่อการเรียน
- (3) ต้องปฏิบัติตนตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด
- (4) ต้องรักษาศักดิ์ศรี เกียรติยศชื่อเสียง ของโรงเรียนและตนเอง
- (5) ต้องเคารพและมีความกตัญญูต่เวทีต่อพ่อแม่ ครู ผู้มีพระคุณ และโรงเรียน
- (6) ต้องมีความสามัคคีกลมเกลียว ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน
- (7) ต้องมีบุคลิกภาพสะอาด สุภาพเรียบร้อย สมกับเป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมอันดีงาม
- (8) ต้องเป็นผู้อนุรักษ์ไว้ซึ่งประเพณีอันดีงาม และธรรมเนียมปฏิบัติ

(9) ต้องมีความเสียสละต่อส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว

(10) ต้องไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดและอบายมุขทั้งปวง

ข้อ. 7 การปฏิบัติตนของนักเรียนการมาโรงเรียน

(1) แต่งกายให้เรียบร้อย ถูกต้องตามระเบียบโรงเรียน

(2) จัดเตรียมสมุด หนังสือ และอุปกรณ์การเรียนมาตามตารางเรียน

ประจำวัน

(3) ไม่มาสาย โดยมาโรงเรียนก่อนเวลา 07.45 น. และเข้าแถวเคารพ

ธงชาติทุกวัน

(4) เข้าเรียนทันเวลาตามตารางเรียน

(5) มาเรียนตามเวลาที่โรงเรียนกำหนดอย่างสม่ำเสมอ

(6) เริ่มเข้าแถวเพื่อทำกิจกรรมหน้าเสาธงเวลา 07.50 น. (เพลงมาร์ช)

(7) ออกจากโรงเรียนเมื่อถึงเวลาเลิกเรียนเท่านั้น

ข้อ. 8 การปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในห้องเรียน

(1) ต้องเข้าเรียนตรงต่อเวลา

(2) ต้องตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เคารพเชื่อฟังครูผู้สอน

(3) รักษาอนามัยมารยาท ระเบียบวินัย ให้เรียบร้อย

(4) ดูแลรักษาความสะอาด เรียบร้อยของห้องเรียนและวัสดุครุภัณฑ์

(5) การเข้าและออกห้องเรียนขณะเรียนต้องขออนุญาตและทำความ

เคารพครูผู้สอนก่อน

(6) ไม่นำอาหาร เครื่องดื่มใดๆ เข้ามารับประทานในห้องเรียน

(7) ไม่ทำความสะอาด หรือเคลื่อนย้ายครุภัณฑ์ห้องเรียนโดยไม่ได้

รับอนุญาต

(8) ไม่วิ่งเล่น ส่งเสียงดัง รบกวนผู้อื่นทั้งในและนอกเวลาเรียน

(9) เมื่อเปลี่ยนห้องหรือสถานที่เรียนต้องเดินแถวเป็นระเบียบเรียบร้อย

ไม่ส่งเสียงดัง

ข้อ. 9 การปฏิบัติตนในการรักษาความสะอาดของโรงเรียน

(1) ดูแลรักษาความสะอาด เขตพื้นที่รับผิดชอบให้เรียบร้อย

(2) ร่วมดูแลปรับปรุงภูมิทัศน์เขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

(3) ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดบริเวณทั่วไปของโรงเรียนให้สะอาด

ข้อ 10 การขออนุญาตออกนอกบริเวณโรงเรียน

เมื่อนักเรียนมีความจำเป็นต้องออกนอกบริเวณโรงเรียนในเวลาเรียนให้นักเรียนถือปฏิบัติตามระเบียบ และขั้นตอนวิธีการ ที่โรงเรียนกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด และต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(1) มีผู้ปกครองมาเป็นผู้ขอรับออกจากบริเวณโรงเรียนโดยมีเหตุผลความจำเป็น

(2) มีครูเป็นผู้รับรองว่ามีเหตุผลความจำเป็นต้องออกนอกบริเวณโรงเรียน

(3) เป็นนักเรียนที่เข้ามาเรียนในวันที่ขออนุญาต

(4) แต่งกายด้วยชุดนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา

การขออนุญาตออกนอกบริเวณโรงเรียนต้องปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

(1) ผู้ปกครองหรือครู นำนักเรียนมาแจ้งเหตุผลความจำเป็น และช่วงเวลาที่ต้องขออนุญาตนำนักเรียนออกนอกบริเวณโรงเรียน โดยบันทึกขออนุญาตตามแบบที่คณะกรรมการฝ่ายกิจการนักเรียนกำหนด

(2) นักเรียนนำแบบบันทึกไปแจ้งครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา และครูเวรประจำวันที่ขออนุญาตลงนามรับทราบการขออนุญาต

(3) ให้คณะกรรมการฝ่ายกิจการนักเรียนเป็นผู้ลงนามอนุญาต ในแบบบันทึกแล้วบันทึกข้อมูลการขออนุญาตของนักเรียนที่ขออนุญาต ลงในโปรแกรมบริหารงานของฝ่ายกิจการนักเรียน

(4) นักเรียนรับบัตรอนุญาตออกนอกบริเวณโรงเรียน เพื่อนำไปแสดงต่อยามก่อนออกจากโรงเรียนแล้วนำบัตรพกติดตัวไปด้วยขณะอยู่นอกบริเวณโรงเรียน

(5) เมื่อนักเรียนกลับเข้ามาในโรงเรียนตามเวลาที่กำหนด ให้แสดงบัตรต่อยามแล้วมารายงานตัวที่ห้องกิจการนักเรียนพร้อมคืนบัตรแก่ผู้ให้อนุญาต

(6) ผู้อนุญาตรับบัตรคืนและบันทึกการกลับมารายงานตัวของนักเรียนที่ขออนุญาตลงในโปรแกรมบริหารงานของฝ่ายกิจการนักเรียน

ข้อ 11 ประกาศนี้ ถือเป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้ นักเรียนได้อยู่ร่วมกันในโรงเรียนอย่างมีความสุข ได้รับความสะดวกและปลอดภัย หากนักเรียนคนใดฝ่าฝืนหรือจงใจไม่ปฏิบัติตาม ถือว่ากระทำความผิดระเบียบ จะถูกลงโทษตามระเบียบโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา ว่าด้วยการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน ของโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา

หมวดที่ 3

ว่าด้วยเครื่องแบบและการแต่งกายของนักเรียน

ข้อ 12 เครื่องแบบและการแต่งกายของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1. นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.1 เสื้อ เป็นแบบเชิ้ต คอตั้ง ผ้าขาวเกลี้ยง เนื้อหนา ผ่าอกตลอด มีสาคที่อก เสื้อกว้าง 3.5 – 4.0 ซม. กระดุมสีขาวแบบศูนย์กลาง 1 ซม. จำนวน 5 เม็ด แขนยาวเพียงข้อศอก มีกระเป๋าดัดแนวรวมนมเบื้องซ้าย 1 กระเป๋า ขนาดกว้างตั้งแต่ 8 –12 ซม. ลึก 10 ซม. พอเหมาะกับขนาดของเสื้อ เมื่อสวมใส่ให้ชายเสื้ออยู่ภายในกางเกง มองเห็นเข็มขัดชัดเจนโดยรอบ

1.2 กางเกง เป็นกางเกงไทยใช้ผ้าสีทึบ สีดำหรือสีเทาเข้ม ห้ามใช้ผ้าฝ้ายหรือเวสปอลส์ มีจีบหน้า 2 จีบ มีหูเข็มขัด 6 – 7 หู ขาสั้นเหนือสะบ้าหัวเข่าไม่เกิน 5 ซม. ความกว้างของปลายขาพับเข้าในกว้าง 5 ซม. ผ่ากลางส่วนหน้าติดซิป มีกระเป๋าดัดตามแนวตะเข็บข้าง ซ้ำงละ 1 กระเป๋า ไม่มีกระเป๋าดัดหลัง กางเกงต้องสวมทับชายเสื้อไว้ให้เรียบร้อย ห้ามเปลี่ยนแปลงสีของกางเกง

1.3 เข็มขัด อนุญาตให้ใช้เข็มขัดหนังสีน้ำตาลขนาดกว้างตั้งแต่ 2.5 – 4 ซม. ตามลักษณะรูปร่างของนักเรียน หัวเข็มขัดเป็นโลหะสีทอง รูปสี่เหลี่ยม ชนิดหัวกลัดรูปเดียว มีปลอกสีน้ำตาล 1 ปลอก สำหรับสอดปลายเข็มขัด ห้ามเสริมแต่งเข็มขัดในลักษณะอื่นใด นักเรียนที่เป็นลูกเสือให้ใช้เข็มขัดของลูกเสือแทนได้

1.4 รองเท้า ให้ใช้รองเท้าชนิดหุ้มส้นชนิดผูกเชือก ผ้าใบสีน้ำตาล ไม่มีลวดลายหรือสีฉูดฉาด โดยสอดเชือกผูกกรองเท้าทุกรูของรองเท้า

1.5 ถุงเท้า ให้ใช้ถุงเท้าสีน้ำตาล ยาวเหนือตาตุ่มตั้งแต่ 10 ซม. ขึ้นไป แต่ไม่เกินกลางหน้าแข้ง ไม่พับหรือไม่ม้วนถุงเท้า ถุงเท้าไม่มีลวดลายหรือสีฉูดฉาด

1.6 ทรงผม ด้านหน้าสั้นยาวไม่เกิน 2 ซม. ส่วนด้านข้างด้านหลังตัดเกรียนติดหนังศีรษะ ห้ามใส่เจล น้ำมันสเปรย์ ครีมแต่งผม ห้ามย้อมหรือกัดสีผมหรืออื่นๆในลักษณะเป็นการเสริมสวย

ทรงผมนักเรียนชาย มัธยมศึกษาตอนต้น

ด้านหน้า

ด้านข้าง

ด้านหลัง

2. นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 เสื้อ ใช้แบบเดียวกับนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2 กางเกงให้ใช้ผ้าสีดำ ชนิดผ้าโพลีเอสเตอร์หรือผ้าฝ้าย ห้ามใช้ผ้าฝ้ายหรือผ้า

เวสปอยส์ รูปแบบกางเกงใช้แบบเดียวกับกับรูปแบบกางเกงนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.3 เข็มขัด ให้ใช้เข็มขัดหนังสีดำ อนุญาตให้ใช้เข็มขัดสีน้ำตาลขนาดกว้างตั้งแต่ 2.5 - 4 ซม. ตามลักษณะรูปร่างของนักเรียน หัวเข็มขัดเป็นโลหะสีเงิน รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ชนิดหัวกลัด สายของเข็มขัดต้องไม่มีลวดลายใดๆ

2.4 รองเท้าให้ใช้รองเท้าชนิดหุ้มส้นชนิดผูก เป็นรองเท้าหนังหรือผ้าใบสีดำ ไม่มีลวดลายหรือสีอื่นปน

2.5 ถุงเท้า ให้ใช้ถุงเท้าสั้น สีขาว เนื้อเรียบ ยาวเหนือตาตุ่มตั้งแต่ 10 ซม.ขึ้นไปแต่ไม่เกินครึ่งน่องหรือเสมอนก้นแข้ง ไม่พับถุงเท้า และถุงเท้าต้องไม่มีลวดลายใดๆ เช่นตัวหนังสือหรือรูปภาพ เป็นต้น

2.6 ทรงผม ให้ตัดผมหรือไว้ผมแบบทรงสูงหรือทรงสูงสั้นด้านข้าง และด้านหลังตัดสั้น ไล่สูงขึ้นไปให้มองเห็นเป็นขอบหรือเป็นชั้น ผมด้านหน้ายาวไม่เกิน 4 ซม. ห้ามไว้จอน ไว้หวด ไว้เครา ทรงผมห้ามใส่เจล น้ำมัน สเปรย์หรือโฟมแต่งผม ห้ามย้อมหรือกัดสีผมและอื่นๆในลักษณะการเสริมสวย

ทรงผมนักเรียนชาย มัธยมศึกษาตอนปลาย (กรณีไว้ยาว)

ด้านหน้า

ด้านข้าง

ด้านหลัง

3. นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1 ให้ใช้ผ้าขาวเกลี้ยง ไม่บางเกินไป แขนเสื้อให้ใช้แบบกลาสี แขนสั้น ปลายแขนย่น และต้องสวมเสื้อลับในสีขาวก่อนสวมเครื่องแบบ ห้ามใส่เสื้อยืดคอกลมชนิดติดคอ กระเป๋าสีให้ติดริมขอบเสื้อด้านล่างข้างขวาขนาด 8 × 10 ซม. ขอบชายเสื้อด้านล่างพับเข้าด้านในเข้า 1 นิ้ว ความยาวของชายเสื้อติดตรงบริเวณข้อมือเมื่อยืดตรง ให้ใช้ผ้าผูกคอสีกลมท่า ชายสามเหลี่ยมผูกเงื่อนกลาสี แยกชายออกข้างประมาณ 2.5 นิ้ว

3.2 กระจง ใช้ผ้าสีกลมทำเนื้อเกลี้ยงไม่มีลวดลายและไม่บาง
เอวกระจงมีขอบกว้าง 3 – 4 ซม. แบบกระจงใช้แบบธรรมดา ด้านหน้าและด้านหลังพับเป็น
จีบข้างละ 3 จีบ จีบกระจงหันออกด้านนอก เย็บทับจีบกระจง จากขอบเอวลงมาไม่เกิน 10
ซ.ม. แต่ไม่เกินครึ่งน่อง ชายกระจงหน้าล่างพับเข้าด้านในกว้าง 2.5 – 4 ซม.

3.3 ถุงเท้า ให้ใช้ถุงเท้าสีขาวไม่มีลวดลาย เวลาสวมใส่ให้พับขอบลง
มาแล้ว วัดจากกึ่งกลางขึ้นไปสูงไม่น้อยกว่า 3 นิ้ว แต่ไม่เกินกึ่งกลางของหน้าแข้งตนเอง ถ้าใช้
ถุงเท้าที่ไม่พับขอบบนถุงเท้าต้องสูงจากตาตุ่มไม่น้อยกว่า 3 นิ้ว แต่ไม่เกินกึ่งกลางของหน้าแข้ง
ตนเอง

3.4 รองเท้า ให้ใช้รองเท้าหนังสีดำ ไม่มีลวดลายหรือสีอื่นปน
แบบรองเท้าใช้แบบหุ้มส้นสีดำ ส้นสูงไม่เกิน 3 ซม. หัวมน มีสายรัดหลังเท้า รองเท้าผ้าใบ
ให้ใช้สีขาวล้วน ไม่มีลวดลายหรือสีอื่นปน

3.5 ผม หรือ ทรงผม ให้ไว้ทรงบ๊อบ ซึ่งปลายผมเสมอกันทุกด้านเลย
ติ่งหูได้ไม่เกิน 2 ซม. ห้ามตัดผม ซอยผม ย้อมผม กัดสีผม และห้ามตกแต่งผมโดยเยล น้ำมัน
สเปรย์หรือเครื่องสำอางอื่นใด ให้ใช้กับหนิผมสีดำขนาดพอเหมาะ ไม่ให้ใช้หวีลับ หวีตีดหรือ
เสียบไว้ที่ผม

ทรงผมนักเรียนหญิง มัธยมศึกษาตอนต้น (วัดจากติ่งหูยาวไม่เกิน 3 ซม.)

ด้านหน้า

ด้านข้าง

ด้านหลัง

3.6 การตกแต่งใบหน้า ห้ามใช้เครื่องสำอางใดๆ ตกแต่งบริเวณใบหน้า
หรือส่วนอื่นใดของร่างกายที่ไม่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน ให้ใช้สบู่ แป้งฝุ่นทำความสะอาด
ส่วนต่างๆของร่างกายได้ในบางกรณี เช่นหลังจากเรียนพลศึกษาหรือทำกิจกรรมของโรงเรียน
และห้ามตกแต่งใบหน้าโดยวิธีการต่างๆที่ผิดธรรมชาติ

4. นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

4.1 เสื้อ ให้ใช้ผ้าสีขาวเกลี้ยงไม่บางเกินควร แบบเสื้อเป็นแบบคอเชิ้ต
แขนสั้นปลายแขนรัด ผ่าอกตลอด ที่อกเสื้อทำฉากตลบข้างในกว้าง 3 ซม. ติดกระดุมสีขาว
5 เม็ด ตัวเสื้อไม่รัดรูปและสวมทับเสื้อทับในสีขาวอีกชั้นหนึ่ง ให้ชายเสื้ออยู่ในขอบกระจง
เมื่อมองดูให้เห็นเข็มขัดโดยรอบ

4.2 กระโปรง ให้ใช้แบบเดียวกันกับนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแต่เป็นสีกลมท่า

4.3 ถุงเท้าและรองเท้า ให้ใช้แบบเดียวกันกับนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

4.4 เข็มขัด ให้ใช้เข็มขัดหนังสีดำกว้างประมาณ 3 – 4 ซม. หัวเข็มขัดรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าชนิดหัวกลัด สีเดียวกับสายเข็มขัด มีปลอกและตัวหนีบเข็มขัด ซึ่งต้องเป็นสีเดียวกับเข็มขัดต้องไม่มีลวดลายหรือการตกแต่งใดๆ

4.5. ผมและทรงผม ให้ไว้ผมยาวไม่เกินสะบักหลังและต้องรวบผมและผูกผมด้วยริบบิ้นสีประจำโรงเรียนคือ สีเทา-ชมพู และต้องรวบผมด้านหน้าขึ้นและหนีบด้วยกิ๊บดำ ห้ามตัดผม ห้ามซอยผม ห้ามย้อมผมหรือกัดสีผม และห้ามตกแต่งทรงผม ด้วยน้ำมัน เกลสเปรย์ หรือเครื่องสำอางใดๆ

ทรงผมนักเรียนหญิง มัธยมศึกษาตอนปลาย (วัดจากตุงหูยาวไม่เกิน 5 ซม.)

ด้านหน้า

ด้านข้าง

ด้านหลัง

ทรงผมนักเรียนหญิง (กรณีไว้ยาว)

ด้านหน้า

ด้านข้าง

ด้านหลัง

4.6. การตกแต่งใบหน้า ห้ามใช้เครื่องสำอางใดๆ ตกแต่งบริเวณใบหน้าหรือส่วนอื่นใดของร่างกายที่ไม่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน ให้ใช้สบู่ แป้งฝุ่นทำความสะอาดส่วนต่างๆของร่างกายได้ในบางกรณี เช่นหลังจากเรียนพลศึกษาหรือทำกิจกรรมของโรงเรียน และห้ามตกแต่งใบหน้าโดยวิธีการต่างๆ ที่ผิดธรรมชาติ

5. เครื่องหมายของโรงเรียนและการแต่งกาย

5.1. ให้ปักอักษรย่อ ต.พ.ศ. ที่อกเสื้อเบื้องขวา ด้วยด้ายสีน้ำเงิน ปักทึบ กว้าง 1 ซม. สูง 1.5 ซม.

5.2. การปักชื่อและชื่อสกุลของนักเรียนให้ปักทึบหรือเดินตัวเส้นพิมพ์ ธรรม สูง 1 ซม. ที่อกเบื้องซ้ายในระดับเดียวกับการปักอักษรย่อ ต.พ.ศ.

5.3. ให้ปักเครื่องหมายบอกระดับชั้นเรียนหน้าอกเสื้อด้านขวา โดยให้ปักทึบเป็นขีด ขนาดยาว 1 ซม. กว้าง 0.1 ซม. ตามระดับชั้นดังนี้

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ขีด

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 ขีด

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 ขีด

5.4. ให้ปักเครื่องหมายบอกระดับชั้นเรียนที่ปกเสื้อด้านขวา โดยให้ปักทึบเป็นวงกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.3 ซม. ตามระดับชั้นดังนี้

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 จุด

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 จุด

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 จุด

5.5. การปักเครื่องหมาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกำหนดด้วยสีน้ำเงินและระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกำหนดให้ปักด้วยสีแดง

6. เครื่องแบบพลศึกษา

6.1. ให้ใช้เสื้อและกางเกงที่โรงเรียนกำหนด ซึ่งจำหน่ายโดยฝ่ายสวัสดิการโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา

6.2. ให้ปักชื่อและชื่อสกุล ที่อกเสื้อด้านซ้ายเป็นภาษาไทยเหนือกระเป๋า ด้วยสีน้ำเงิน ตัวพิมพ์ขนาดธรรมดา สูง 1 ซม.

6.3. นักเรียนหญิงใช้รองเท้าผ้าใบสีขาว นักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใช้รองเท้าผ้าใบสีน้ำตาลและนักเรียนนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใช้รองเท้าผ้าใบสีดำ

7. เครื่องแบบลูกเสือ ให้ใช้ระเบียบการเครื่องแบบลูกเสือแห่งชาติ กรมพลศึกษากระทรวงศึกษาธิการ

8. เครื่องแบบนักศึกษาวิชาทหาร ให้ใช้ระเบียบการเครื่องแบบนักศึกษาวิชาทหารกรมการรักษาดินแดน

9. เครื่องประดับ ห้ามใช้เครื่องประดับต่างๆ เช่น สร้อยคอ สร้อยทองคำ แหวน ต่างหู หวีลับ โบว์ผูกผมสีต่างๆ ซึ่งถ้าครู-อาจารย์พบเห็นสามารถยึดของดังกล่าว ไว้ที่ห้องปกครองและจะให้ผู้ปกครองมารับคืน (จะคืนเฉพาะทองคำเท่านั้น) ไม่อนุญาตให้นักเรียนทุกคนไว้เล็บยาว แต่งเล็บ ทาเล็บหรือตกแต่งส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่น ห้ามกันคิ้ว ห้ามตัดขนตา ห้ามสักรูปต่างๆบนร่างกายและไม่อนุญาตคอนแทคเลนส์แฟชั่น

10. เครื่องแบบชุมนุมต่างๆ ที่นักเรียนเลือกเรียน ให้ใช้ตามคำสั่งของแต่ละชุมนุมที่กำหนดขึ้น

หมวดที่ 4

ว่าด้วยแนวทางการบันทึกความดีหรือเกียรติคุณของนักเรียน

โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา

ที่	รายการ	คะแนน	หมายเหตุ
1	เป็นนักเรียนดีเด่นแบบระดับชั้น ระดับห้อง	50 / 45	
2	เป็นประธานนักเรียน/รองประธานนักเรียน	50 / 45	
3	เป็นนักเรียนตัวอย่าง	45	
4	เป็นคณะกรรมการนักเรียน	40	
5	เป็นนักกีฬาตัวแทนโรงเรียนแข่งระดับจังหวัด	40	
6	เป็นนักกีฬาตัวแทนจังหวัด	45	
7	เป็นนักกีฬาหรือตัวแทนในการแข่งขันประเภทอื่นๆ ระดับภาค	50	
8	เป็น คณะกรรมการในคณะสี	30	
9	เป็นตัวแทนของโรงเรียนด้านความสามารถ เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ ประเภทต่างๆ ประชาสัมพันธ์โรงเรียน/พิธีกรวิทยุชุมชน/ช่วยงานที่ครูมอบหมาย และรับรอง	30	
10	เป็นสราวัตรนักเรียน/สภานักเรียน	30	
11	เป็นตัวแทนโรงเรียนเข้าแข่งขันทักษะต่างๆ	25	
12	ร่วมกิจกรรมสำคัญที่ชุมชนจัดขึ้น หรือโรงเรียนจัดขึ้น	20	
13	เป็นนักกีฬา-กรีฑา กองเชียร์ คณะสี	20	
14	เข้าแถวเคารพธงชาติ ครบร้อยละ 90 ขึ้นไป	20	

ที่	รายการ	คะแนน	หมายเหตุ
15	เข้าร่วมกิจกรรมไฮมูม พบที่ปรึกษา / พัฒนา / ประชุมสวดมนต์ ครบร้อยละ 80 ขึ้นไป	20	
16	มีความมุ่งมั่นในการกระทำความดี เช่น เก็บสิ่งของนำไปประกาศ หรือ ได้รับเกียรติในการเข้าร่วมกับชุมชนและมีการรับรองเป็น-ลายลักษณ์อักษร	20	
17	กิจกรรมอื่นๆ ที่มีความเหมาะสม ให้ครูที่ปรึกษา หรือหัวหน้าระดับหรือครูท่านใดท่านหนึ่งรับรองผลการกระทำความดี	15	

หมวดที่ 5

ว่าด้วยการตัดคะแนนความประพฤติและบทลงโทษ

ที่	ประเภทความผิด	ค่าของคะแนน	หมายเหตุ
ด้านที่ 1 ด้านการเรียน			
1	มาสาย หรือไม่เข้าแถว	5	
2	หลีกเลี่ยงการรายงานตัว ไม่รับการปฐมนิเทศ	5	
3	ไม่เข้าเรียนในแต่ละรายวิชา	5	
4	ไม่ร่วมกิจกรรม ไฮมูม	5	
5	ปลอมลายเซ็นผู้ปกครอง / ครู	10	
ด้านที่ 2 ด้านการแต่งกาย			
6	แต่งกายผิดระเบียบของ โรงเรียน เช่น ปล้อยเสื้อออกนอกกางเกง กระโปรง สวมเสื้อคนอื่น ไม่ปักชื่อย่อ ท.ร. ไม่ปักชื่อนักเรียนฯ	5	รวมทั้งชุดพลศึกษา
7	สวมใส่เครื่องประดับมาโรงเรียน	5	
8	ไม่ตรวจเครื่องแต่งกาย ทรงผม	10	
9	สวมรองเท้าผิดระเบียบ / สวมกางเกงนักเรียน กางเกงวอร์ม กระโปรง ผิดระเบียบ ฯ	5	

ด้านที่ 2 ด้านการแต่งกาย			
10	ผมผิตระเบียบจากที่โรงเรียนกำหนด - นักเรียนชาย/ หญิง ไม่แก้ไขในวันรุ่งขึ้น - นักเรียนหญิงแก้ไขไม่ได้ภายใน 1 เดือน - นักเรียนหญิง แก้ไขไม่ได้ภายใน 2 เดือน - นักเรียนหญิงที่ได้รับอนุญาตให้ไว้ผมยาว ต้องรวบผมหากปล่อยโดยไม่รวบ จะตัดคะแนน	10 20 30 10	
ด้านที่ 3 ด้านความประพฤติ			
11	ตีมเครื่องมือตีที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิด / สูบบุหรี่	30	
12	เสพสารเสพติดทุกชนิดหรือมีไว้ในครอบครอง	50	
13	ลักขโมย จะโดยเจตนาหรือไม่ ยักยอก กรรโชกทรัพย์สิน	50	
14	เล่นการพนันทุกชนิด	30	
15	ทำลายทรัพย์สิน หรือกลั่นแกล้ง ของโรงเรียน / ผู้อื่น	30	
16	แสดงกิริยาวาจาไม่สุภาพ / ก้าวร้าว ไม่เหมาะสมต่อครูหรือบุคลากรในโรงเรียน	20	
17	ยุยงให้เกิดความแตกแยกความสามัคคี หรือต่อต้านระเบียบวินัยของโรงเรียน	30	
18	มีพฤติกรรมในทางซู้สาว หรือส่อไปในทางซู้สาว หรือส่อไปในทางอนาจาร	20	
19	กลั่นแกล้งรังแก บังคับ ขู่เข็ญ หรือการกระทำอื่นใดทั้งวาจาหรือการกระทำต่อผู้อื่นที่อ่อนแอกว่า	20	
20	ทะเลาะวิวาทกับเพื่อนในโรงเรียน โดยการชกต่อย	30	
21	ทะเลาะวิวาทกับเพื่อนนักเรียนหรือบุคคลภายนอก ทำให้เสียชื่อเสียง	50	
22	ชักชวนบุคคลภายนอกเข้ามาก่อการทะเลาะวิวาท	50	

ด้านที่ 4 ด้านการดูแลรักษาความสะอาด

23	ไม่ทำความสะอาด เวิร์ประจำวัน บริเวณที่รับผิดชอบ ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน	5	
24	ขีดเขียนข้อความใดๆ ในห้องน้ำ หรือฝาผนัง โดยไม่ได้รับ อนุญาต	10	
25	ขีดเขียนข้อความใดๆ ลงบนเสื้อและกางเกงของตนเองหรือ ของเพื่อน	10	

หมายเหตุ ความผิดอื่นใดที่ไม่ได้ระบุไว้ในเอกสารนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของครู และลงโทษตัดคะแนนตามความเหมาะสม หรือเปรียบเทียบความความผิดใน 4 ด้าน

หลักปฏิบัติในการลงโทษนักเรียน

1. ความผิดครั้งแรกในกรณีโทษสถานเบา ว่ากล่าวตักเตือน อบรมสั่งสอน และชี้แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง และบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
2. กรณีนักเรียนกระทำความผิดสถานเบา 2 ครั้งขึ้นไป ในกรณีเดียวกัน แสดงถึงการไม่ปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ไม่เคารพเชื่อฟังครู ต้องเชิญผู้ปกครองมาพบ กับทางโรงเรียน และทำทัณฑ์บน
3. กรณีนักเรียนกระทำความผิดในเรื่องเดียวกัน จำนวนหลายคน แต่การลงโทษจะแตกต่างกันออกไป ตามความผิดของนักเรียนที่กระทำผิดแต่ละคนตลอดจนความหนักเบาของพฤติกรรมด้วย
4. การลงโทษนักเรียน
  - 4.1 ว่ากล่าวตักเตือน ให้ครูทุกคนลงโทษนักเรียนได้
  - 4.2 การตัดคะแนนพฤติกรรมให้ครูทุกคน สามารถตัดคะแนนพฤติกรรม ได้ตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยการตัดคะแนนความประพฤติ
  - 4.3 เชิญผู้ปกครองมาทำทัณฑ์บน ให้รองผู้อำนวยการกลุ่มกิจการนักเรียน เสนอผู้อำนวยการโรงเรียน
  - 4.4 ตัดคะแนนความประพฤติ และบันทึกข้อมูลให้คณะกรรมการกลุ่มกิจการนักเรียน เสนอความเห็นต่อผู้อำนวยการโรงเรียน
  - 4.5 ทำกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และปรับปรุงตนเอง ให้คณะกรรมการกลุ่มกิจการนักเรียนเสนอความเห็นต่อผู้อำนวยการโรงเรียน
5. ในกรณีความผิดร้ายแรง ให้ดำเนินการดังนี้
  - 5.1 คณะกรรมการกลุ่มกิจการนักเรียนพิจารณาโทษ ตามระเบียบของโรงเรียน

เสนอผู้อำนวยการโรงเรียน

5.2 โรงเรียนขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

นักเรียนที่ประพฤติฝ่าฝืนผิดระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน จะถูกพิจารณาลงโทษตามระเบียบของโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา ปี พ.ศ. 2557 ดังต่อไปนี้

1. ว่ากล่าวตักเตือน
2. ทำทัณฑ์บน
3. ตัดคะแนนความประพฤติ
4. ทำกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

แนวปฏิบัติของครูโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา ว่าด้วยคะแนนติดลบ

คะแนนติดลบ	วิธีปฏิบัติ	หมายเหตุ
- คะแนนพฤติกรรมลบ 15 คะแนน	- ตักเตือน ครั้งที่ 1	
- คะแนนพฤติกรรมลบ 20 คะแนน	- เชิญผู้ปกครองมาพบ / ทำกิจกรรม	
- คะแนนพฤติกรรมลบ 30 คะแนน	- เชิญผู้ปกครองมาพบ / ทำกิจกรรม	
- คะแนนพฤติกรรมลบ 50 คะแนน	- เชิญผู้ปกครองมาพบ / ทำกิจกรรม	
- คะแนนพฤติกรรมลบ 60 คะแนน	- เชิญผู้ปกครองมาพบ / ทำกิจกรรม ทำทัณฑ์บน รายงานกลุ่มกิจการนักเรียน	
- คะแนนพฤติกรรมลบ 80 คะแนน	- เชิญผู้ปกครองมาพบ / ทำกิจกรรม ทำทัณฑ์บน รายงานคณะกรรมการกลุ่ม กิจการนักเรียนและผู้อำนวยการ คณะกรรมการสถานศึกษา	
- คะแนนพฤติกรรมลบ 100 คะแนน	- เสนอกรรมการกลุ่มกิจการนักเรียนและเสนอ ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา	

ข้อ 13 ให้โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่เสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียนโดยให้เป็นไปตามระเบียบนี้ มีรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่กำกับดูแลเป็นประธาน หัวหน้างานหรือผู้ที่เหมาะสมเป็นกรรมการ และเลขานุการ

ข้อ 14 การแก้ไข ปรับปรุง ฝอนผัน หรือยกเลิกระเบียบนี้ ให้คณะกรรมการส่งเสริมกิจการนักเรียนเสนอขอความคิดเห็นชอบต่อผู้อำนวยการโรงเรียน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงดำเนินการได้

ประกาศ ณ วันที่ 5 มิถุนายน 2557

ลงชื่อ

(นายประเสริฐ ปัตติชัย)

ผู้อำนวยการโรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

โครงการ เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา

แผนงาน กิจกรรมนักเรียน

ผู้รับผิดชอบโครงการ นายนพดล ครสสายและคณะ

ลักษณะโครงการ โครงการพิเศษ

ระยะเวลาดำเนินการ 2 มิถุนายน 2557 ถึง 30 ธันวาคม 2557

1. หลักการและเหตุผล

ความมีวินัย นับว่าเป็นพื้นฐานที่จำเป็นที่จะทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขความมีวินัยในตนเองเป็นสิ่งที่เด็กในวัยเรียนทุกคนควรได้รับการปลูกฝัง และสร้างเสริม เพราะถ้าหากนักเรียนขาดวินัยแล้ว กิจกรรมการเรียนรู้และการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนา นักเรียนด้านต่างๆ ก็จะไม่สามารถดำเนินการไปได้ด้วยดี

เนื่องปัจจุบันโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา มีปัญหาการขาดวินัยของนักเรียน ในด้านความรับผิดชอบทั้งด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้นจึงมีโครงการสร้างเสริมวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนขึ้น

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

2.2 เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีวินัยและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่น

อย่างมีความสุข

3. เป้าหมาย

3.1 นักเรียนโรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษาทุกคนมีวินัยด้านความรับผิดชอบ ทั้งด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม ร้อยละ 80

3.2 นักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบ สามารถพัฒนาตนเองเป็นผู้มีด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม ร้อยละ 90

4. ขั้นตอนการดำเนินงาน

4.1 ประชุมกลุ่มผู้ร่วมโครงการ

4.2 เสนอโครงการเพื่ออนุมัติโครงการ

4.3 ประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

4.3 ชี้แจงวิธีการ หลักเกณฑ์ และมอบหมายแต่งตั้งคณะทำงาน

4.4 ดำเนินงานตามโครงการที่วางไว้

4.5 สรุปและประเมินโครงการ

กิจกรรมที่ดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ผู้เกี่ยวข้อง
1.ประชุมเชิงปฏิบัติการ	มิ.ย. 2557	1. นายนพดล ครสสาย 2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย	1. ผู้บริหารโรงเรียน 2. ครูที่ปรึกษา 3. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย
2. กิจกรรมที่ใช้เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ			
2.1 กิจกรรมไฮมูม	มิ.ย. - ธ.ค. 2557	1. นายนพดล ครสสาย 2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย	1. ผู้บริหารโรงเรียน 2. ครูที่ปรึกษา 3. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย
2.2 กิจกรรมคำมั่นสัญญา	มิ.ย. - ธ.ค. 2557	1. นายนพดล ครสสาย 2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย	1. ผู้บริหารโรงเรียน 2. ครูที่ปรึกษา 3. กลุ่มเป้าหมาย
2.3 กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ.	มิ.ย. - ธ.ค. 2557	1. นายนพดล ครสสาย 2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย	1. ผู้บริหารโรงเรียน 2. ครูที่ปรึกษา 3. กลุ่มเป้าหมาย
2.4 กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ	มิ.ย. - ธ.ค. 2557	1. นายนพดล ครสสาย 2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย	1. ผู้บริหารโรงเรียน 2. ครูที่ปรึกษา 3. กลุ่มเป้าหมาย 4. คณะกรรมการนักเรียน
2.5 กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด	มิ.ย. - ธ.ค. 2557	1. นายนพดล ครสสาย 2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย	1. ผู้บริหารโรงเรียน 2. ครูที่ปรึกษา 3. กลุ่มเป้าหมาย 4. คณะกรรมการนักเรียน
2.6 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน	ส.ค. 2557	1. นายนพดล ครสสาย 2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย	1. ผู้บริหารโรงเรียน 2. ครูที่ปรึกษา 3. กลุ่มเป้าหมาย 4. ผู้ปกครองนักเรียน
3. นิเทศติดตาม	มิ.ย. - ธ.ค. 2557	1. นายนพดล ครสสาย 2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย	1. ผู้บริหารโรงเรียน 2. ครูที่ปรึกษา 3. กลุ่มเป้าหมาย

หมายเหตุ กิจกรรมใดพัฒนายังไม่บรรลุเป้าหมายให้จัดในวงรอบที่ 2 เดือน พ.ย. - ธ.ค. 2557

6. งบประมาณ

6.1 วัสดุการจัดทำเอกสาร จำนวน 3,000 บาท

6.2 รางวัลจากกิจกรรมการเสริมแรง 7,000 บาท

การประเมินผล

กิจกรรม	วิธีวัด/ประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้วัด
1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ	- การประชุม - สอบถาม	-แบบบันทึกรายงานการประชุม -แบบสอบถามชุดที่ 1
1. กิจกรรมไฮมรุม	- ผลจากการปฏิบัติกิจกรรม - สังเกตจากพฤติกรรม - สัมภาษณ์	-แบบบันทึกกิจกรรมไฮมรุม - สังเกตจากพฤติกรรม - สัมภาษณ์
1. กิจกรรมไฮมรุม	- ผลจากการปฏิบัติกิจกรรม - สังเกตจากพฤติกรรม - สัมภาษณ์	-แบบบันทึกกิจกรรมไฮมรุม - แบบสังเกต - สัมภาษณ์
2. กิจกรรมคำมั่นสัญญา	- บันทึกคำมั่นสัญญา - ประเมิน	-แบบบันทึกคำมั่นสัญญา - แบบประเมิน
3. กิจกรรมประกวดนักเรียน ต้นแบบ ต.พ.ศ.	- สังเกตจากพฤติกรรม - สัมภาษณ์ - ประเมิน	- แบบสังเกต - แบบสัมภาษณ์ - แบบประเมิน
4. กิจกรรมเขตพื้นที่ รับผิดชอบ	- สังเกตจากพฤติกรรม - สัมภาษณ์ - ประเมิน	- แบบสังเกต - แบบสัมภาษณ์ - แบบประเมิน
5. กิจกรรมประกวด ห้องเรียนสะอาด	- สังเกตจากพฤติกรรม - สัมภาษณ์ - ประเมินผล	- แบบสังเกต - แบบสัมภาษณ์ - แบบประเมิน
6. กิจกรรมเยี่ยมบ้าน	- ออกเยี่ยมบ้าน	แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน

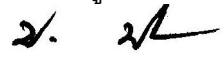
ผลที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทุกคนที่ขาดวินัยด้านความรับผิดชอบจะได้รับการพัฒนา
วินัยด้านความรับผิดชอบ ตามกรอบ 2 ด้านคือด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและด้านความ
รับผิดชอบต่อสังคมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองให้เป็นคนดีแก่สังคมและประเทศชาติ
อย่างยั่งยืนตลอดไป

ลงชื่อ ผู้รับผิดชอบโครงการ
(นายนพดล ครสสาย)
ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ

ลงชื่อ ผู้เห็นชอบโครงการ
(นายพัฒนา มานันท์)

ตำแหน่ง รักษาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน

ลงชื่อ ผู้อนุมัติโครงการ
(นายประเสริฐ ปัตติชัย)
ผู้อำนวยการโรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก จ
ภาพกิจกรรมในการดำเนินการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 2 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

กิจกรรมไฮมรุม

กิจกรรมคำมั่นสัญญา

กิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ต.พ.ศ.

ภาพประกอบ 3 การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง

กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ

กิจกรรมประกวดห้องเรียนสะอาด

กิจกรรมเยี่ยมบ้าน

ภาพประกอบ 4 การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

ภาพประกอบ 5 การนิเทศติดตามผล

ผู้วิจัยชี้แจงแนวทางการดำเนินงานและการประเมินผลการจัดกิจกรรม

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลร่วมรับฟังและประเมินผลการจัดกิจกรรม

ภาพประกอบ 6 การเก็บรวบรวมข้อมูลและประเมินการจัดกิจกรรม

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยประชุมวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน

สัมภาษณ์ผู้ปกครองหลังการดำเนินงานตามโครงการ

นักเรียนเข้าแถวและนั่งสมาธิก่อนเข้าห้องเรียน

นักเรียนรับผิดชอบต่อสังคม

นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดเขตพื้นที่

ห้องเรียนสะอาดน่าอยู่ น่าเรียน

ภาพประกอบ 7 ผลจากการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน

ประวัติย่อของผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายณพดล ครสสาย
วัน เดือน ปีเกิด	17 ตุลาคม 2512
ภูมิลำเนา	15/4 บ้านอุดมพัฒนา ตำบลโพรงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34160
ที่อยู่ปัจจุบัน	281 หมู่ที่ 10 บ้านใหม่ศรีสุพรรณ ตำบลตองโขบ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร รหัสไปรษณีย์ 47280
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา อำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
ประวัติทางการศึกษา	
	พ.ศ. 2535 ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) วิชาเอกการฝึกและการจัดการกีฬา วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
	พ.ศ. 2558 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ประวัติการทำงาน	
	พ.ศ. 2541 อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
	พ.ศ. 2545 อาจารย์ 1 ระดับ 5 โรงเรียนดำนม่วงคำพิทยาคม อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
	พ.ศ. 2554 – ปัจจุบัน ครู วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนต่างอยพัฒนศึกษา อำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23